

KUNGL. MAJ:TS

NÅDIGA

PROPOSITION

TILL

Riksdagen

angående statsverkets tillstånd och behof;

Gifven Stockholms slott den 14 januari 1907.

Jämlikt grundlagens bud afgifver Kungl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof under år 1908.

Därvid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

Med åberopande af de beslut, hvarom bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari *) lämnar närmare upplysning, och under de i samma protokoll angifna förutsättningar, föreslår Kungl. Maj:t, att statsverkets inkomster för år 1908 upptagas sålunda:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomsterna".

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1:a Saml. 1:a Afd.

Ordinarie inkomster:

Arrendemedel	kronor	1,700,000: —
Mantalspenningar	»	800,000: —
Bötesmedel	»	400,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	80,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,700,000: —
Telegrafmedel	»	10,080,000: —
Järnvägstrafikmedel	»	12,500,000: —
Skogsmedel	»	8,000,000: —
Terminsafigter från läroverken	»	550,000: —
Extra uppbörd	»	300,000: —

säger 36,110,000: —

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	58,000,000: —
Postmedel	»	19,000,000: —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	250,000: —
Stämpelmedel	»	9,200,000: —
Brännvinstillverkningsskatt	»	23,500,000: —
Sockerskatt	»	13,500,000: —
Inkomstskatt, att utgå på grund af taxering under år 1908, ...	»	6,750,000: —
Punschskatt	»	1,500,000: —
Maltskatt	»	3,000,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1907	»	10,500,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1908, ...	»	6,750,000: —

säger 151,950,000: —

summa kronor 188,060,000: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare enligt ofvannämnda
protokoll öfver finansärenden för den 12 i denna månad:
att såsom tillgång vid förevarande statsreglering
må beräknas

af öfverskott å 1905 års statsreglering » 7,515,000: —

transport kronor 195,575,000: —

	transport kronor 195,575,000: —	
samt att för statsverkets behof må till utbetalning vid den tid under år 1908, som af Riksdagen bestämmes, af riksbankens vinst för år 1906 anvisas.....	»	6,400,000: —
hwarefter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till kronor 201,975,000: —		

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

för kungl. hofstaten.....	kronor	1,296,900: —
» » slottsstaten.....	»	124,100: —
	tillsammans kronor	1,421,000: —

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari *), föreslå Riksdagen

att höja det till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan anvisade ordinarie anslag, 192,000 kronor, till 260,000 kronor, eller således med kronor 68,000: —

Beträffande öfriga under första hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Lägges till den föreslagna förhöjningen summan af hufvudtiteln's ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat

komma de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel att uppgå till kronor 1,489,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Första hufvudtiteln".

Extra anslag.

Under åberopande af ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

att, utöfver det å innevarande års riksstat till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar till Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan anvisade ordinarie anslag å 192,000 kronor, för enahanda ändamål på extra stat för år 1908 anvisa kronor 68,000: — med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;

att, till utförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag med de af öfverintendentsämbetet däri vidtagna jämkningar, af de sålunda föreslagna arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, för hvilkas verkställande medel icke redan anvisats, bevilja ett anslag af 740,000 kronor, samt däraf å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af » 320,000: — med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under innevarande år disponera 160,000 kronor.

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1907 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1907.	1908.		
ordinarie anslag	1,421,000:—	1,489,000:—	således ökning	kronor 68,000:—
extra »	160,000:—	388,000:—	» » »	228,000:—
summa kronor	1,581,000:—	1,877,000:—	således ökning	kronor 296,000:—

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 4,146,829 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden för den 12 innevarande januari *), föreslå Riksdagen beträffande

Justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[1.] att höja arfvodet till byråchefen för lagärenden från 4,000 kronor till 7,500 kronor, däraf 2,500 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, samt tillika förklara, att i fråga om åtnjutandet af denna aflöning skall, i stället för hittills meddelad föreskrift, gälla hvad för expeditionschef är i enahanda afseende stadgadt;

kommande vid bifall till denna framställning anslaget i dess helhet, nu 38,800 kronor, att höjas med kronor 3,500: — till 42,300 kronor;

Högsta domstolen:

att Riksdagen må

[2.] dels höja lönen för en hvar af högsta domstolens ledamöter till 13,000 kronor samt i följd däraf öka anslaget till högsta domstolen, nu 212,700 kronor, med » 63,000: — till 275,700 kronor;

dels för nämnda löns åtnjutande stadga enahanda villkor, som vid fastställandet af nu gällande lönestat för högsta domstolen föreskrifvits;

dels ock bestämma, att den del af lönen, i förhållande hvar till pensionsavgift och pensionsbelopp för justitieråd bör beräknas, skall utgöra 8,000 kronor;

transport kronor 66,500: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Andra hufvudtiteln".

transport kronor

66,500: —

Fångvården:

[3.] *dels* att, med afförande ur staten å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll af däri nu upptagna tjänstemannalöner vid centralfängelset å Nya Varfvet och vid kronohäktet i Kungsbacka, godkänna det i åberopade statsrådsprotokollet framlagda förslag till ny aflöningsstat för direktörerna och predikanterna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand samt därvid förklara,

ej mindre att i afseende å aflöningsstaten för nämnda direktörer skola gälla enahanda villkor som i fråga om den år 1903 antagna aflöningsstat för föreståndarne vid läns- och kronocellfängelserna i riket, dock med tillägg att ifrågavarande direktörer skola vara skyldiga att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fångvårdsanstalt,

än äfven att för åtnjutande af den för predikanterna bestämda aflöning skola, i stället för de genom nådiga brefvet den 5 juni 1874 meddelade bestämmelser, gälla de i statsrådsprotokollet i sådant hänseende föreslagna villkor;

dels ock att såsom följd häraf minska bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med 10,700 kronor;

[4.] att Riksdagen må

dels godkänna de i statsrådsprotokollet framlagda förslag till aflöningsstat för assistenter vid vissa fångvårdsanstalter samt till aflöningsstat för de betjante vid rikets fångvårdsanstalter, hvilkas aflöning utgår af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, samt därvid tillika förklara:

att vaktmästarbefattningarna vid länsfängelserna i Härnösand, Jönköping och Linköping skola indragas och ersättas af de i förevarande stat för vaktbetjante upptagna nya förste vaktkonstapelstjänsterna;

att en hvar af nyssnämnda vaktmästarbefattningars nuvarande innehafvare, som efter nämnda indragning kommer att vid något af dessa fängelser fullgöra de

transport kronor

66,500: —

transport kronor 66,500: —

åligganden, som nu tillhöra fängelsevaktmästare, skall äga dels att, så länge han i denna tjänsteutöfning kvarstår, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära ett personligt aflöningstillägg, motsvarande skillnaden mellan den i stat för vaktmästare upptagna aflöning, däri inräknadt beklädnadsersättning, och aflöningen till förste vaktkonstapel, dels ock att efter beviljadt afsked från tjänsten uppbära pension såsom vaktmästare;

att i de fall, då vid annat än nu nämnda fängelser och fängelset å Stora Härlanda inrättande af assistentbefattning finnes nödig, anmälan därom må för aflöningsstaternas ändring göras till Riksdagen;

samt att gratifikation till vaktbetjänt icke vidare må såsom aflöningsförmån utdelas;

dels i afseende å de nya aflöningsstaterna

ej mindre medgifva,

att till en hvar å den nya staten för vaktbetjante uppförd vaktkonstapel, förste vaktkonstapel, underofficer, vaktmästare och fanjunkare må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå beklädnadsersättning efter 100 kronor för år;

att assistenterna bestås fri bostad och vedbrand eller ersättning för dessa förmåner;

att till en hvar af de å den nya staten uppförda vaktbetjante, som är gift eller efter anställandet i tjänsten ingått äktenskap, ehuru detta sedermera på grund af dödsfall eller af annan anledning upplösts, och som icke på kronans bekostnad åtnjuter förmånen af fri bostad och vedbrand, må årligen, intill dess han af sådan förmån kan komma i åtnjutande, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå hyresersättning och anslag till inköp af 15 kubikmeter barrved; dock med iakttagande, att hyresersättnings högsta årliga belopp icke får annat än i sådana fall, då synnerliga förhållanden därtill föranleda, öfverstiga 250 kronor, samt att hyresersättningarna och vedanslagen skola efter de å olika orter gällande hyror å bostadslägenheter och pris å ved bestämmas;

transport kronor 66,500: —

transport kronor

66,500: —

att extra vaktbetjänt, som efter ett års fortsatt förordnande innehar nytt förordnande såsom sådan, må tillåtas, vid tjänstledighet för styrkt sjukdom under det nya förordnandet, intill högst den tid af 45 dagar, som det vid dylika fall är ordinarie vaktbetjänt medgifvet att behålla hela aflöningen, af arfvodet såsom extra vaktbetjänt behålla så stor del, som motsvarar lönen i den ordinarie vaktbetjänts aflöningen;

samt att, så länge ordinarie fänggevaldiger, som ej transporterats till vaktkonstapel, kvarstår i tjänst, aflöning till sådan gevaldiger enligt hittills gällande stat skall utgå af de i den nya staten för vaktbetjante uppförda vaktkonstapelslönemedlen;

än äfven stadga, att i öfrigt nu gällande villkor för aflönings åtnjutande å de af Riksdagen antagna stater för tjänstemän och betjante vid fängvårdsanstalterna skola äga tillämpning; dock att assistent skall vara skyldig att, mot ersättning för flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till assistentbefattning vid annat fängelse, samt att jämväl för kvinnliga vaktbetjante skall iakttagas, att i afseende å rätten till ålderstillägg tjänstetiden räknas särskildt för hvarje tjänstegrad;

dels ytterligare medgifva att, där vaktbetjänt, som vunnit befordran från lägre till högre grad i betjäntsklassen, i sin förre tjänst på grund af intjänade ålderstillägg uppburit aflöning till större belopp, än honom vid den nya befattningen tillkommer, han må äga att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära skillnaden mellan dessa belopp såsom personligt aflöningstillägg, intill dess aflöningen i den nya befattningen motsvarar hvad han i den tidigare tjänsten uppbär;

dels och slutligen såsom följd häraf öka bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med 144,000 kronor samt förslagsanslaget till ålderstillägg med 14,200 kronor;

[5.] att medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ett belopp af högst 15,000 kronor

transport kronor

66,500: —

transport kronor 66,500: —

må tills vidare från och med år 1907 årligen användas för beredande af den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter samt bestridande af de kostnader i öfrigt, som enligt Kungl. Maj:ts pröfning påkallas af fångvårdsstyrelsens bestyr med arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna;

[6.] att höja förslagsanslaget till fångars vård och underhåll med 98,855 kronor till 1,138,000 kronor;

kommande vid bifall till de under punkterna 3—6 gjorda framställningar

bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, nu utgörande 625,600 kronor, att dels minskas med 10,700 kronor och dels ökas med 144,000 kronor, eller således att i det hela ökas med » 133,300: —

till 758,900 kronor;
förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, nu 1,039,145 kronor, att höjas med » 98,855: —

till 1,138,000 kronor;
samt förslagsanslaget till ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anställda ämbets- och tjänstemän, nu utgörande 85,000 kronor, att ökas med » 14,200: —

till 99,200 kronor;
i följd hvaraf fångvårdsanslaget i dess helhet, nu uppgående till 1,849,245 kronor, kommer att upptagas till 2,095,600 kronor;

Den internationella byrån i Bern:

[7.] att till gäldande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella byrån i Bern anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af » 2,000: —

Öfriga ordinarie anslag:

I dessa har Kungl. Maj:t icke att föreslå någon ändring.

summa ökning kronor 314,855: —

Andra hufvudtiteln	ordinarie anslag utgöra enligt nu gällande riksstat.....	kronor	4,146,829: —
Om härtill lägges den angifna ökningen i samma anslag.....		»	314,855: —
komma de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel att uppgå till.....		kronor	4,461,684: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaflenhet, hänförliga under andra hufvudtiteln, vill Kungl. Maj:t, på sätt förutnämnda protokoll öfver justitiedepartementsärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja:

[8.] för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet	kronor	50,000: —
[9.] för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.....	»	5,000: —
[10.] till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslärars-ämbetet.....	»	3,500: —
[11.] till aflönande af dels tre tillförordnade revisionssekreterare och dels sex amanuenser i nedre justitierevisionen, däraf tre med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollssekreterare,.....	»	25,800: —
[12.] till aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor.....	»	2,700: —
[13.] för fortsatt uppehållande från den 1 september 1907 af en extra division i Svea hofrätt för behandling af instämnda och vädjade mål.....	»	30,900: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1907 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut;		

transport kronor 117,900: —

	transport kronor	117,900: —
[14.] för beredande af tillfällig förstärkning af Göta hofrätts arbetskrafter med en extra division för behandling af instämnda och vädjade mål under ett år från den 1 oktober 1907..... »		
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1907 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 oktober till årets slut;		25,600: —
[15.] till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter..... »		
		3,250: —
[16.] till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid tvångsuppfostringsanstalten å Bona ett förslagsanslag högst..... »		
		24,550: —
samt till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af..... »		
äfvensom medgifva, att af 1907 års förslagsanslag till kost och beklädnad m. m. må användas erforderliga medel till utrustning af de elever, som samma år utskrifvas, äfvensom utbetalas arvode för orgelspelning vid gudstjänsterna samt elevernas undervisning i sång med 400 kronor;		29,400: —
[17.] för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, dels såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till lön åt föreståndarinna ... »		
		2,100: —
dels ock till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bespisning, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning, förslagsvis,..... »		
		5,000: —
[18.] till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarkallet, »		
		6,000: —
[19.] till täckande af förskott, som statskontoret utbetalt för de i statsrådsprotokollet omförmälda ändamål, ett belopp, som för afrundande af hufvudtitelns slutsumma torde få beräknas till..... »		
		108,216: —
[20.] till beredande af dyrtidstillägg för år 1907 åt en del tjänstemän och betjante i justitiedepartementets		

transport kronor 322,016: —

	transport kronor	322,016: —
afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt i de till justitie-		
departementet hörande ämbetsverk och kårer.....	»	12,500: —
[21.] till beredande af extra lönetillägg för år		
1907 åt ordinarie vaktmästare eller vederlikar hos		
justitiedepartementet och underlydande verk	»	3,100: —
	summa kronor	337,616: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1907 upptagen och sådan den nu är af Kungl. Maj:t föreslagen, utfaller sålunda:

	1907.	1908.			
ordinarie anslag	4,146,829: —	4,461,684: —	således ökning kronor	314,855: —	
extra	» 224,371: —	337,616: —	»	»	113,245: —
summa kronor	4,371,200: —	4,799,300: —	således ökning kronor	428,100: —	

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 1,327,600 kronor, har Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärendet den 12 innevarande januari *), icke någon ändring att föreslå.

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärendet den 12 i denna månad finnes antecknadt, vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat för år 1908 bevilja:

[1.] till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» kronor	4,500: —
[2.] till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna under innevarande år för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag..... »	2,500: —
[3.] såsom bidrag till den internationella fredsbyrån i Bern..... »	750: —
[4.] till personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter..... »	22,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af anslaget låta för år 1907 af tillgängliga medel utanordna 11,000 kronor;	
[5.] till personligt lönetillägg åt generalkonsulerna Danielsson i London och Ameen i Hamburg..... »	11,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af anslaget låta för år 1907 af tillgängliga medel utanordna 5,500 kronor;	
transport kronor	40,750: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Tredje hufvudtiteln».

	transport kronor	40,750: —
[6.] såsom godtgörelse för mistade löneinkomster åt kanslirådet, envoyén i disponibilitet m. m. grefve C. Strömfelt att utgå med $\frac{1}{12}$ månatligen intill dess han erhåller annan befattning..... »		
med rätt för Kungl. Maj:t att låta under år 1907 af tillgängliga medel utanordna beloppet;		4,000: —
[7.] till betäckande af vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter..... »		
[8.] till beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt tjänstemän och betjante i utrikesdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, såsom förslagsanslag	»	3,500: —
[9.] till beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt vissa betjante i utrikesdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, såsom förslagsanslag	»	500: —
Dessutom föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att medgifva,		
[10.] att af hyresinkomsterna från kronans fastighet i Konstantinopel må år 1908 för svenska kyrkan i Paris användas 1,169 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastorn.		
tillsammans kronor		86,600: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1907 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	1,327,600:—	1,327,600:—	
extra »	936,800:—	86,600:—	således minskning kronor 850,200:—
summa kronor	2,264,400:—	1,414,200:—	således minskning kronor 850,200:—

Fjärde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i 1907 års riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt 42,799,338 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförvarsärenden den 12 innevarande januari*), föreslå Riksdagen i fråga om

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet:

[1.] att öka ifrågavarande anslag, nu 8,963 kronor,		
med	kronor	4,037: —
till 13,000 kronor;		

Arméförvaltningen:

[2.] att öka ifrågavarande anslag, nu 158,741 kronor, med, förslagsvis, ...	»	121,259: —
till 280,000 kronor;		

Generalitetsstaten:

[3.] att, med godkännande af det vid ofvan omförmälda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för generalitetsstaten, höja detta anslag, nu 150,634 kronor, med	»	1,722: —
till 152,356 kronor;		
	transport kronor	127,018: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Fjärde hufvudtiteln".

transport kronor 127,018: —

Kommendantsstaten:

[4.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för kommendantsstaten, höja detta anslag, nu 28,621 kronor, med..... » 328: —
till 28,949 kronor;

Aflöning och rekrytering m. m.:

[5.] att, med godkännande af de uppgjorda förslagen till stater för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, artilleriets tygstater, fortifikationen och trängen, höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 16,077,387 kronor, med..... » 1,219,655: —
till 17,297,042 kronor;

Intendenturkåren:

[6.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för intendenturkåren, öka detta anslag, nu 624,264 kronor, med..... » 16,454: —
till 640,718 kronor;

Ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarna:

[7.] att dels minska detta anslag, nu 73,814 kronor, med, i jämnadt krontal, 12,505 kronor, till 61,309 kronor;

dels ock i riksstaten upptaga detsamma under rubrik: »ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldsta bataljonsläkarna och bataljonsveterinärerna»;

Stipendier för fältläkarkåren och veterinärstaten:

[8.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för anslaget till

transport kronor 1,363,455: —

	transport kronor	1,363,455: —
stipendier för fältläkarkåren och veterinärstaten, höja detta anslag, nu 33,600 kronor, med	»	9,000: —
till 42,600 kronor;		

Ålderstillägg:

[9.] att öka anslaget till ålderstillägg, nu 40,950 kronor, med	»	1,750: —
till 42,700 kronor;		

Landstormen:

[10.] att höja anslaget till landstormen, nu 95,580 kronor, med	»	24,830: —
till 120,410 kronor;		

Ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation:

[11.] att minska detta anslag, nu 23,020 kronor, med, i jämnadt tal, 6,246 kronor, till 16,774 kronor;

Remontering och skoning m. m.:

[12.] att öka detta anslag, nu 1,191,067 kronor, med	»	37,790: —
till 1,228,857 kronor;		

Lega af hästar för kavalleriets, artilleriets, ingenjörtruppernas och tränings exercis:

[13.] att minska anslaget till lega af hästar för kavalleriets, artilleriets, ingenjörtruppernas och tränings exercis, nu 640,000 kronor, med 272,957 kronor, till 367,043 kronor;

transport kronor 1,436,825: —

transport kronor 1,436,825: —

Krigsskolan:

[14.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för krigsskolan, öka detta anslag, nu 129,800 kronor, med » 845: —
till 130,645 kronor;

Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg:

[15.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för garnisonssjukhuset i Stockholm, höja detta anslag, nu 88,200 kronor, med » 480: —
till 88,680 kronor;

Arméns fält- och fälttjänstöfningar:

[16.] att, med godkännande af hvad departementschefen anført beträffande gäldandet af de i statsrådsprotokollet under ifrågavarande anslag omförmälda utgifter, i riksstaten för år 1908 uppföra detsamma med oförändradt belopp, eller 425,000 kronor;

De värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m.:

[17.] att minska anslaget till de värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 2,075,693 kronor, med 694,582 kronor, till 1,381,111 kronor;

Arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiell:

[18.] att, med godkännande af de statsrådsprotokollet bilagda förslag till stater för Carl Gustafs stads gevärsfaktori, ammunitionsfabriken och Åkers krutbruk, i riksstaten för år 1908 uppföra anslaget till arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets

transport kronor 1,438,150: —

öfningar och materiell med oförändradt belopp, 2,685,800 kronor;
 transport kronor 1,438,150: —

Arméns mathållning:

[19.] att minska anslaget till arméns mathållning, nu 5,555,440 kronor, med 1,326,255 kronor, till 4,229,185 kronor;

Furagering af arméns hästar:

[20.] att öka anslaget till furagering af arméns hästar, nu 2,289,345 kronor, med » 299,119: —
 till 2,588,464 kronor;

Arméns munderingsutrustning:

[21.] att minska detta anslag, nu 3,686,342 kronor, med 1,109,880 kronor, till 2,576,462 kronor;

Arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof:

[22.] att minska detta anslag, nu 853,290 kronor, med 271,220 kronor, till 582,070 kronor;

Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten:

[23.] att minska detta anslag, nu 1,091,655 kronor, med 63,073 kronor, till 1,028,582 kronor;

Ersättning för rustning och rotering:

[24.] att minska detta anslag, nu 1,600,000 kronor, med 350,000 kronor till 1,250,000 kronor.

summa kronor 1,737,269: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i 1907 års riksstat finnas å fjärde hufvudtiteln uppförda, föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

transport kronor 1,737,269: —

	transport kronor	1,737,269: —
Summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt		
nu gällande riksstat utgör.....	»	42,799,338: —
	summa kronor	44,536,607: —

Härför afgår genom minskning af anslagen till		
ökad aflöning för de till tjänste-		
åldern äldsta bataljonsläkarna kronor	12,505: —	
ersättning åt vissa löntagare i		
följd af arméns omorganisation »	6,246: —	
lega af hästar för kavalleriets,		
artilleriets, ingenjörtruppernas		
och trängens exercis..... »	272,957: —	
de värnpliktiges aflöning, inskrif-		
ning och redovisning m. m. ... »	694,582: —	
arméns mathållning..... »	1,326,255: —	
arméns munderingsutrustning »	1,109,880: —	
arméns diverse intendentur- och		
sjukvårdsbehof..... »	271,220: —	
arméns kasernutredning samt ved,		
ljus och vatten..... »	63,073: —	
ersättning för rustning och rote-		
ring »	350,000: —	» 4,106,718: —

hvidan denna hufvudtitels ordinarie anslag för år
1908 enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle uppgå till..... kronor 40,429,889: —

Extra anslag.

Under återopande af hvad i statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för den 12 innevarande januari finnes antecknad, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[25.] att för fortsatt tillverkning af ammunition för eldhandvapen utöfver förut beviljadt, ej anvisadt belopp, 763,725 kronor, bevilja ytterligare 2,147,475 kronor, samt att af den sammanlagda summan, 2,911,200 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa hälften eller kronor 1,455,600: —

transport kronor 1,455,600: —

	transport kronor	1,455,600: —
[26.] att af det för anskaffning af ny fältartilleri-materiell beviljade anslag, 2,900,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa.....	»	967,000: —
[27.] att af det till anskaffning af materiell för positionsartilleriet beviljade anslag, 3,485,000 kronor, på extra stat för år 1908 anvisa.....	»	1,250,000: —
[28.] att af den för fortsättande af arbetena å Karlsborgs fästning beviljade summan, 500,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa återstoden eller	»	175,000: —
[29.] att utaf det för fortsättande af arbetena å befästningarna vid Tingstäde beviljade beloppet, 750,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa återstående	»	250,000: —
[30.] att utaf det till fullbordande af befästningsarbetena vid Boden beviljade beloppet, 7,134,500 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa	»	1,600,000: —
[31.] dels att utaf den af 1904 års Riksdag till uppförande af nya byggnader för armén beviljade summan, 6,800,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa återstoden.....	»	2,100,000: —
och dels att utaf det af 1906 års Riksdag till uppförande af nya byggnader för armén beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa ytterligare	»	4,400,000: —
[32.] att till ordnande af landstormsförråd å extra stat för år 1908 anvisa.....	»	150,000: —
[33.] att af det för anskaffning af nya uniformer för armén beviljade anslag, 6,000,000 kronor, å extra stat för år 1908 anvisa en sjättedel eller.....	»	1,000,000: —
[34.] att till det frivilliga skyttväsendets befrämjande såsom extra anslag för år 1908 bevilja..... med rätt för Kungl. Maj:t att under följande år använda hvad af anslaget kan under år 1908 besparas;	»	750,000: —
[35.] att till det frivilliga sjukvårdsväsendets befrämjande å extra stat för år 1908 bevilja	»	10,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under följande år använda hvad af anslaget kan under år 1908 besparas;		
[36.] att till gäldande af vissa utaf arméförvaltningen utgifna förskott på extra stat för år 1908 anvisa, i jämnadt krontal, ett belopp af	»	58,999: —
transport kronor		14,166,599: —

transport kronor 14,166,599: —

[37.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del af den personal, som åtnjuter aflöning från fjärde hufvudtitelns medel, å extra stat för år 1908 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp af..... »

10,300: —

[38.] att för utbetalande af tillägg till dagaflöning åt indelt manskap med 1 krona till korpral, vice korpral och menig beställningsman samt 1 krona 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap af underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och öfningar utom vanliga repetitionsöfningar, å extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, till..... »

10,012: —

jämkadt belopp;

[39.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt vaktmästare i landtförsvarsdepartementets afdelning af Kungl Maj:ts kansli samt hos departementet underlydande verk och myndigheter å extra stat för år 1908 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp af »

1,500: —

summa kronor 14,188,411: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1907 års riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

1907.

1908.

ordinarie anslag	42,799,338: —	40,429,889: —	således minskning	kr. 2,369,449: —
extra	» 10,508,262: —	14,188,411: —	» ökning	» 3,680,149: —
summa kronor	53,307,600: —	54,618,300: —	således ökning	kr. 1,310,700: —

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet.

I afseende på regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 15,119,745: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 405: —
ersättningar	» 4: —
tillsammans kronor 15,120,154: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden den 12 i denna månad*), föreslå Riksdagen beträffande

Marinförvaltningen:

[1.] att med godkännande af stat för marinförvaltningen, af den lydelse, bilagan N:r 1 vid ofvannämnda protokoll utvisar, höja anslaget till marinförvaltningen från 49,600 kronor till 50,600 kronor, eller med kronor 1,000: —

Aflöning för flottans kårer och stater:

[2.] dels att godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömans-
transport kronor 1,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Femte hufvudtiteln".

transport kronor

1,000: —

kår, för flottans skeppsgossekår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan, äfvensom för mariningenjörkåren, för marinintendenturkåren och för marinläkarkåren af den lydelse, bilagorna n:r 6—13 vid ofvannämnda protokoll utvisa;

dels att medgifva,

att regementsintendenterna vid kustartilleriet och fästningsförvaltaren å Vaxholms och Oscar Fredrikborgs fästning må öfverflyttas till marinintendenturkåren såsom marinintendenter af 1:a graden i enlighet med de närmare bestämmelser angående deras öfvergång, hvilka må af Kungl. Maj:t meddelas, och med rätt för dem, därest de efter öfverflyttningen skulle komma att tillhöra 1:a marinintendentsgradens 2:a löneklass, att åtnjuta fyllnad i aflöningsförmåner till det belopp, som de vid öfverflyttningen åtnjuta vid kustartilleriet,

samt att, under förutsättning af bifall till föreslagna ökningen af de å marinintendenturkårens stat uppförda vaktmästarnas löner, de å flottans civilstat kvarstående vaktmästaren J. G. Lundberg vid Stockholms station samt förste vaktmästaren O. L. Olsson och vaktmästaren A. F. Petersson vid Karlskrona station må under sin återstående tjänstetid från och med år 1908 få åtnjuta ett personligt lönetillägg, de båda förra af 300 kronor hvardera och den sistnämnde af 400 kronor, allt för år räknadt, att bestridas från medel, anvisade å marinintendenturkårens stat;

dels slutligen att, med godkännande af förordade minskningen i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, i riksstaten för år 1908 höja anslaget till flottans kårer och stater från 4,264,310 kronor till 5,181,339 kronor, eller med

» 917,029: —

transport kronor

918,029: —

transport kronor 918,029: —

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna:

[3.] att i riksstaten för år 1908 höja reservations-
anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgosse-
kårerna från 456,498 kronor till 487,800 kronor, eller
med..... » 31,302: —

Naturunderhåll åt personal vid flottan:

[4.] att i riksstaten för år 1908 höja förslags-
anslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan
från 1,089,098 kronor till 1,163,744 kronor, eller med » 74,646: —

Ersättning för rustning och rotering:

[5.] att i riksstaten för år 1908 minska förslags-
anslaget till ersättning för rustning och rotering från
17,000 kronor till 14,000 kronor eller med 3,000
kronor;

Flottans nybyggnad och underhåll:

[6.] att i riksstaten för år 1908 höja reservations-
anslaget till flottans nybyggnad och underhåll från
2,250,000 kronor till 2,300,000 kronor, eller med » 50,000: —

Skeppsgosseskolan:

[7.] dels att medgifva, att rektor vid skeppsgosse-
skolan må erhålla rätt att, från och med år 1908, för
erhållande af ålderstillägg räkna sig till godo det an-
tal tjänsteår vid de allmänna läroverken, han såsom
adjunkt vid desamma skulle ägt rätt beräkna för
uppflyttning i högre lönegrad,

transport kronor 1,073,977: —

	transport kronor	1,073,977: —
dels ock att, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan n:r 14 vid omförmälda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1908 höja anslaget till skeppsgosseskolan från 18,770 kronor till 22,970 kronor, eller med.....	»	4,200: —
kommande vid bifall härtill anslaget till undervisningsverken att i sin helhet höjas från 89,735 kronor till 93,935 kronor.		

Sjukvård för flottans personal:

[8.] att i riksstaten för år 1908 höja reservationsanslaget till sjukvård för flottans personal från 69,000 kronor till 70,500 kronor, eller med.....	»	1,500: —
---	---	----------

Aflöning för kustartilleriets personal:

[9.] dels att godkänna stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan n:r 15 vid omförmälda protokoll utvisar;		
dels att medgifva att efter i tjänst afliden underofficer vid kustartilleriet må utgå begrafningshjälp med ett belopp, motsvarande den aflöning, hvartill den aflidne varit berättigad under trettio dagars tjänstgöring vid kustartilleriet näst före dödsfallet;		
dels ock att i riksstaten för år 1908 höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal från 1,064,571 kronor till 1,358,212 kronor, eller med	»	293,641: —

Beklädnad åt kustartilleriets manskap:

[10.] att i riksstaten för år 1908 höja reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap från 148,035 kronor till 150,921 kronor, eller med....	»	2,886: —
--	---	----------

transport kronor 1,376,204: —

transport kronor 1,376,204: —

Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap:

[11.] att i riksstaten för år 1908 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap från 253,383 kronor till 258,318 kronor, eller med.... » 4,935: —

Resestipendium åt läkare vid marinläkarkåren:

[12.] att i riksstaten för år 1908 uppföra reservationsanslaget till »resestipendium åt läkare vid flottan och kustartilleriet» under förändrad benämning: »Resestipendium åt läkare vid marinläkarkåren.»

Rese- och traktamentspenningar:

[13.] att i riksstaten för år 1908 höja förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från 36,750 kronor till 55,500 kronor, eller med » 18,750: —

**Anordnande af föreläsningar och idrottsöfningar m. m.
för flottans och kustartilleriets manskap och
beväring:**

[14.] dels att i riksstaten för år 1908 uppföra ett reservationsanslag af » 7,000: —
för anordnande af föreläsningar och idrottsöfningar m. m. för flottans och kustartilleriets manskap och beväring,

dels att medgifva, att för enahanda ändamål finge under innevarande år användas likaledes 7,000 kronor af femte hufvudtitelns allmänna besparingar.

**Uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och
badinrättningar:**

[15.] dels att ur riksstaten för år 1908 utesluta i nu gällande riksstat upptagna förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. å 150,974 kronor;

transport kronor 1,406,889: —

	transport kronor	1,406,889: —
dels ock att i riksstaten för år 1908 å ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag till »uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar» å	»	235,000: —

Skrifmaterialier och expenser m. m.:

[16.] att i riksstaten för år 1908 å ordinarie stat uppföra ett förslagsanslag till »skrifmaterialier och expenser m. m.» af	»	113,795: —
--	---	------------

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna:

[17.] att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag må upptagas till enahanda belopp, hvar till inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,700,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af däri ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,700,409 kronor; hvarvid Kungl. Maj:t tillika förutsätter, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Nautisk-meteorologiska byrån:

[18.] att med godkännande af stat för nautisk-meteorologiska byrån af den lydelse, bilagan n:r 16 vid omförmälda protokoll utvisar, höja anslaget till nautisk-meteorologiska byrån från 9,000 kronor till 24,000 kronor, eller med	»	15,000: —
---	---	-----------

Beträffande öfriga under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

Den föreslagna tillökningen i ordinarie anslag utgör således	kronor	1,770,684: —
	transport kronor	1,770,684: —

	transport kronor	1,770,684: —
hvarifrån böra afräknas:		
dels minskning af förslagsanslaget till ersättning		
för rustning och rotering	kronor	3,000: —
dels anslaget till skriftmateria-		
lier och expenser, ved m. m., som,		
för år 1907 upptaget till	»	150,974: —
ur riksstaten utgår	»	153,974: —
då anslagsförhöjningen utgör.....	kronor	1,616,710: —
Lägges härtill slutsumman af femte hufvudtitelns		
ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat	»	15,120,154: —
skulle femte hufvudtitelns ordinarie anslag enligt Kungl.		
Maj:ts förslag uppgå till	kronor	16,736,864: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet den 12 innevarande januari finnes antecknadt, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[19.] att till nyanskaffning af krigsfartygsmateriell bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af kronor 6,308,000: —

[20.] att till ändring af 3:e klass pansarbåtarna Hildur, Björn och Gerda bevilja ett anslag af 600,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af » 300,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[21.] att på extra stat för år 1908 bevilja till skjutförsök och inskjutning af kanoner . » 30,000: —

anskaffning af tubkanoner för kanoner tillhörande vissa pansarbåtar..... » 59,200: —

anskaffning af torpeder i reserv . » 300,000: —

försök med torped- och gnistsignalma- teriell..... » 10,000: —

att af det utaf 1905 års lagtima Riksdag beviljade anslag för komplettering af fartygs och fäst-

transport kronor 7,007,200: —

	transport kronor	7,007,200: —
ningars ammunitionsförråd med modern artilleriammunitionsutredning å 827,750 kronor anvisa på extra stat för år 1908 återstående tredjedelen eller	»	275,916: —
att af det utaf 1906 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af orderapparater och afståndsmätare å 208,000 kronor anvisa på extra stat för år 1908 återstående, ännu icke anvisade beloppet	»	104,000: —
att af det utaf samma Riksdag beviljade anslag för anskaffning af kanoner i reserv å 608,000 kronor anvisa på extra stat för år 1908 ett belopp af	»	203,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[22.] att bevilja till ändring och komplettering af skärgårdstelefonmateriell ett anslag af 156,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	78,000: —
att till minväsandets utveckling bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af	»	20,000: —
att till anskaffning af handminmateriell bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af	»	302,500: —
[23.] att för anskaffande af beklädnad åt sjöbeväringen bevilja ett anslag af 938,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	234,500: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 bevilja till:		
[24.] utvidgning af beklädnadsförrådets och sjöbeväringens beklädnadsförrådets lokaler vid flottans station i Stockholm	»	14,800: —
[25.] arfvoden åt vid skeppsgossehären i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m.	»	5,500: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen		
[26.] att af det utaf 1905 års lagtima Riksdag beviljade anslag till fortsättande af arbetena å rikets kustbefästningar å 2,887,500 kronor anvisa på extra stat för år 1908 återstående ännu ej anvisade beloppet	»	386,450: —
[27.] att för anskaffning af min- och telefonmateriell för kustartilleriet bevilja ett anslag af 145,350 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	92,090: —
	transport kronor	8,723,956: —

	transport kronor	8,723,956; —
[28.] att för anskaffande af tubkanoner för kanoner tillhörande Karlskrona fästning bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af	»	58,000: —
[29.] att för anskaffande af resterande föreställare för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästnings rörliga bestyckning bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af	»	4,500: —
[30.] att af det utaf 1905 års lagtima Riksdag beviljade anslag för kustartilleriets beväpning å 294,300 kronor anvisa på extra stat för år 1908 återstående, ännu icke anvisade beloppet	»	94,300: —
[31.] att bevilja för utfyllande af mobiliseringsbehovet af handvapensammunion för kustartilleriets personal ett anslag af 171,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	85,500: —
[32.] att af det utaf 1906 års Riksdag beviljade anslag för anskaffande af röksvagt krut till vissa af kustfästningarnas kanoner å 274,300 kronor, anvisa på extra stat för år 1908 återstående ännu ej anvisade beloppet	»	137,150: —
[33.] att af det utaf 1904 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga å 1,508,000 kronor anvisa på extra stat för år 1908 ett belopp af	»	215,430: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja till:		
[34.] anskaffande af proviant för ett mobiliseringsproviantförråd i Karlskrona fästning	»	89,500: —
[35.] en tillbyggnad till förrådshuset å Kungshall för inrymmande af ett mobiliseringsproviantförråd m. m.	»	118,000: —
[36.] anskaffande af transportmedel för flottans varf	»	171,000: —
[37.] anskaffande af en flodångspruta för Karlskrona fästning för en beräknad kostnad af 46,700 kronor det efter afdrag af ett af Karlskrona stad till den ifrågasatta anskaffningen beslutadt bidrag, högst 19,300 kronor, härför erforderliga beloppet eller	»	27,400: —
[38.] anordnande af en marinläkarkurs	»	5,000: —

transport kronor 9,729,736: —

	transport kronor	9,729,736: —
[39.] förstärkning af arbetskrafterna i marinförvaltningen	»	15,000: —
[40.] beredande af personligt lönetillägg af 1,200 kronor för år åt hvardera af bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona Ernst Alfred Waldemar Holmberg och Ernst Algot Collén	»	2,400: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen		
[41.] dels att, för beredande af tillfälligt lönetillägg för år 1908 åt öfverkonstaplar och konstaplar vid varfspoliskåren i Karlskrona med 200 kronor och i Stockholm med 300 kronor för man, anvisa på extra stat för år 1908	»	8,500: —
dels medgifva att för tilldelande af tillfälligt lönetillägg för innevarande år å samma belopp till ifrågasvarande personer må af femte hufvudtitelns allmänna besparingar utgå likaledes ett belopp af 8,500 kronor;		
[42.] att för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1908 ett anslag af	»	41,000: —
[43.] att för anläggning af en ny vattenhöjdmätningstation å lämplig plats mellan Strömstad och Vinga å extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af	»	5,000: —
[44.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i sjöförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till sjöförsvarsdepartementet hörande ämbetsverk, kårer och stater, på extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	16,000: —
[45.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1907 åt ordinarie vaktmästare och med dem likställda personer hos sjöförsvarsdepartementet samt departementet underlydande ämbetsverk, kårer och stater å extra stat för år 1908 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp af	»	1,500: —
transport kronor		9,819,136: —

transport kronor 9,819,136: —

[46.] att medgifva, att dyrtidstillägg, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 innevarande januari beträffande dyrtidstillägg för vissa statens tjänstemän och betjante angifna grunder, må för år 1907 utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa;

[47.] att medgifva, att ett extra lönetillägg, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna grunder, må för år 1907 utgå till ordinarie vaktmästare vid flottans pensionskassa.

tillsammans kronor 9,819,136: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1907 års rikstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	15,120,154: —	16,736,864: —	således ökning kronor 1,616,710: —
extra »	8,064,846: —	9,819,136: —	» » » 1,754,290: —
summa kronor	23,185,000: —	26,556,000: —	således ökning kronor 3,371,000: —

Sjätte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 33,213,111: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
ersättningar	» 4,567: —
	<u>tillsammans kronor 33,217,678: —</u>

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 12 innevarande januari *), föreslå beträffande

Landsstaterna i länen:

[1.] att Riksdagen må medgifva,
att anslaget till landsstaterna i länen, med anledning af vissa länsmansboställens indragning, höjes med kronor 1,075: —
kommande i händelse af bifall härtill anslaget till landsstaterna i länen (däraf 150,000 kronor reservationsanslag) att höjas från 2,738,275 kronor till 2,739,350 kronor;

Postverket:

[2.] att Riksdagen må
dels godkänna i statsrådsprotokollet intaget förslag till ändrad lydelse af § 3 i aflöningsreglementet för tjänstemän och betjante vid postverket den 6 juni 1902, att tillämpas från och med år 1908,
dels ock, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta ändringarna i postverkets stater,

transport kronor 1,075: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjätte hufvudtiteln".

	transport kronor	1,075: —
bestämma postverkets anslag, förslagsvis, till 18,200,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom anslaget till postverket skulle ökas med	»	1,475,000: —

Telegrafverket:

[3.] För statsregleringens uppgörande har Kungl. Maj:t upptagit det för telegrafverket erforderliga anslaget för år 1908 till ett förslagsvis beräknadt belopp af 9,980,000 kronor, att utgå direkt af telegrafmedlen, hvarigenom anslaget till telegrafverket skulle ökas med	»	1,280,000: —
--	---	--------------

Vidare vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen i fråga om

Hospitals underhåll:

[4.] att Riksdagen må

1:o) i fråga om kontanta aflöningsförmåner för öfverläkare och vissa andra tjänstemän vid statens hospital och asyler godkänna det i statsrådsprotokollet intagna förslag till lönestat;

2:o) medgifva de i staten upptagna tjänstemän följande naturaförmåner:

öfverläkare, hospitalsläkare, asylläkare och syssломän boställsvåning med bränsle samt elektrisk belysning, där sådan anordnats, dock att läkaren och syssломannen vid Visby hospital icke äga rätt till några naturaförmåner;

biträdande läkare och underläkare bostad med möbler och sängkläder, bränsle, lyse och tvätt samt första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar;

3:o) vidare besluta:

att biträdande läkare, åt hvilken familjebostad inom hospitals eller asyls område upplåtits, därtill skall erhålla bränsle samt elektrisk belysning, där sådan anordnats, men afstå från eljest medgifna möbler, sängkläder och tvätt;

transport kronor 2,756,075: —

transport kronor 2,756,705: —

att hospitalsläkare och biträdande läkare, som medgifvas att bo utom anstaltens område, icke erhålla några naturaförmåner, men, om de äro medicine licentiatier, i kontant ersättning därför äga att uppbära 800 kronor för år;

4:o) såväl beträffande öfverläkare som i fråga om asylläkare, hospitalsläkare, biträdande läkare och underläkare stadga de villkor och förbehåll, som föreslagits för åtnjutande af ifrågavarande aflöningsförmåner;

5:o) medgifva, att läkare och syssloman må, därest vederbörande hospitalsdirektion finner sådant kunna utan hinder för göromålens behöriga gång äga rum, årligen åtnjuta semester, öfverläkare, hospitalsläkare och assylläkare under sex veckor samt biträdande läkare, underläkare och syssloman under en månad;

6:o) medgifva, att arfvoden till vikarier under semester för hospitalsläkare, biträdande läkare och underläkare må utgå med 200 kronor för månad jämte resekostnadsersättning för vikarien enligt gällande resereglemente;

7:o) medgifva, att det belopp af högst 24,200 kronor, som af Riksdagen beviljats till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro i hospitalens och asylernas lönestater upptagna, höjes med 8,300 kronor till högst 32,500 kronor, på det att arfvoden till ifrågavarande tjänstemän må kunna utgå med de belopp, som angifvas i statsrådsprotokollet, med rätt för samtliga amanuenser och bokhållare till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar samt för bokhållare till en första arfvodesförhöjning efter fem års och en andra arfvodesförhöjning efter ytterligare fem års väl vitsordad tjänstgöring; samt

8:o) medgifva, att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner skall utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll, utom hvad angår ålderstilläggen till hospitalsläkare och asylläkare, hvilka

transport kronor 2,756,075: —

transport kronor 2,756,075: —

böra påföras sjätte hufvudtitelns förslagsanslag till
ålderstillägg;

[5.] att Riksdagen må höja förslagsanslaget »hospitals underhåll» med » 225,000: —
eller från 2,175,000 kronor till 2,400,000 kronor;

Statsmedicinsk anstalt:

[6.] att Riksdagen må medgifva,

att med ingången af år 1909 må, i hufvudsaklig
öfverensstämmelse med i statsrådsprotokollet angifven
plan, inrättas en statsmedicinsk anstalt, under villkor
att det å medicinalstyrelsens stat upptagna anslag till
aflöning åt en rättskemist indrages, samt att reservations-
anslaget till vaccinationens befrämjande nedsättes till
7,700 kronor;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[7.] att Riksdagen må höja förslagsanslaget till
skrifmaterialier och expenser, ved m. m. med » 37: —
eller från 425,790 kronor till 425,827 kronor;

summa ökning kronor 2,981,112: —

Lägges till förestående ökning de ordinarie an-
slagens nuvarande slutsumma » 33,217,678: —

komma sjätte hufvudtitelns ordinarie anslag att
uppgå till kronor 36,198,790: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvannämnda protokoll öfver civilärenden för den 12 innevarande januari, att under denna hufvudtitel må å extra stat för år 1908 beviljas till:

[8.] biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet.....	kronor	3,000: —
[9.] en särskild föredragande inom civildepartementet af ärenden rörande elektriska anläggningar äfvensom af vissa andra mål efter därom af departementschefen meddelad bestämmelse.....	»	2,500: —
[10.] fortsatt utgifvande af »polisunderrättelser»..	»	21,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1907 af tillgängliga medel anvisa ett belopp af 2,000 kronor;		
[11.] aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet.....	»	110,000: —
under medgifvande tillika, att reservationer å detta anslag jämväl må användas för det i nästföljande punkt omförmälda ändamål, när sådant finnes behöfligt,		
[12.] gröfre brotts upptäckande m. m.	»	25,000: —
[13.] ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna	»	17,500: —
[14.] uppehållande under år 1908 af en kronofogdetjänst och en häradsskrifvartjänst i Västernorrlands län att utgå i den mån sådant kan varda erforderligt;	»	6,800: —
[15.] förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.....	»	13,000: —
[16.] undersökningar af mindre hamnar och farleder m. m.	»	10,000: —
[17.] anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiell.....	»	5,000: —
att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande;		
[18.] bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar.....	»	1,000,000: —
transport kronor		1,213,800: —

	transport kronor	1,213,800: —
[19.] understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder	»	400,000: —
hvarjämte Kungl. Maj:t föreslår, att i afseende å de två sistnämnda anslagen må gälla de villkor och bestämmelser, som i statsrådsprotokollet omförmälas.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[20.] att för ombyggnad af Simrishamns hamn på extra stat för år 1908 dels af redan beviljadt anslag å 253,500 kronor anvisa återstående belopp	»	100,000: —
dels ock i syfte att vid ombyggnaden åstadkomma 3 meters djup i den för fiskarbåtar afsedda bassängen och därtill ledande inseglingsränna bevilja ett anslag å med föreskrift att gällande allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från bro- och hamnbyggnadsfonden skola i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande sistberörda anslag;	»	12,000: —
[21.] att af det för iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn beviljade anslag å 272,900 kronor på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	100,000: —
[22.] att på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	15,000: —
att såsom anslag utan återbetalningsskyldighet för iståndsättande af hamnen i Abekås till hamnintressenterna utgå, dock under villkor att, i sammanhang med arbetet å hamnens iståndsättande, jämväl arbete till densammas förstärkande i öfverensstämmelse med plan, som därför kan varda af Kungl. Maj:t fastställd, utföres, afvensom att gällande allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från bro- och hamnbyggnadsfonden blifva i tillämpliga delar gällande afven för det till hamnens iståndsättande ifrågasatta statsbidrag;		
[23.] att för upprensning af det s. k. Väckholmsundet bevilja ett anslag af 250,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	100,000: —

transport kronor 1,940,800: —

	transport kronor	1,940,800: —
[24.] att till bestridande af kostnader för anskaffande af inventarier m. m. till en statsmedicinsk anstalt samt för hyra af lokaler till densamma på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af.....		
	»	21,362: —
[25.] att på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....		
	»	1,200: —
att under 1907 och 1908 med 50 kronor i månaden användas såsom personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck, så länge han bestrider medicinalrådet J. G. Schuldheis' ämbete;		
[26.] att på extra stat för år 1908 till aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen anvisa ett anslag af.....		
	»	800: —
[27.] att på extra stat för år 1908 anvisa till arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper ett belopp af.....		
	»	1,200: —
[28.] dels att på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af.....		
	»	17,000: —
att, enligt därom af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser, användas till bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar,		
dels ock medgifva, att Kungl. Maj:t må af detta anslag under år 1907 förskottsvis använda, utöfver redan beviljade 7,000 kronor, ett belopp af ytterligare 5,000 kronor;		
[29.] att på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....		
	»	4,000: —
att utgå till understöd åt kuranstalten Sans Souci invid Uppsala på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga;		

transport kronor 1,986,362: —

	transport kronor	1,986,362: —
[30.] att på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	6,000: —
att på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, utgå såsom bidrag till nybyggnad vid kuranstalten Sans Souci invid Uppsala;		
[31.] att på extra stat för år 1908 bevilja ett an- slag å	»	6,000: —
att utgå till understöd åt Stockholms alkoholisthem på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga;		
[32.] att, till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	200,000: —
att användas i enlighet med af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.		
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa		
[33.] dels till underhåll under samma år af Järfsö sjukhus för spetälska ett belopp af	»	20,000: —
dels ock till täckande af brist å förut anvisade anslag till samma sjukhus	»	6,000: —
Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[34.] att af det till byggnadsarbeten vid Härnös- sands hospital beviljade anslag å 325,900 kronor på extra stat för år 1908 anvisa återstoden eller	»	50,900: —
[35.] att af det för uppförande af Sätters hospital beviljade anslaget af 2,556,300 kronor på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	750,000: —
[36.] att af det för anläggning af ett hospital i närheten af Västervik beviljade anslag å 2,776,498 kronor på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	500,000: —
[37.] att för uppförande, i hufvudsaklig öfverens- stämmelse med i statsrådsprotokollet omförmälda rit- ningar och kostnadsförslag, vid Göteborgs hospital af en byggnad, afsedd för sinnessjuka af första betalnings- klassen, bevilja ett anslag af 354,250 kronor samt däraf på extra stat för år 1908 anvisa	»	100,000: —
[38.] att på extra stat för år 1908 anvisa för uppförande af boställshus dels vid Göteborgs hospital		

 transport kronor 3,625,262: —

	transport kronor	3,625,262: —
för en biträdande läkare och dels vid Piteå hospital och asyl för en hospitalsläkare ett anslag af.....	»	44,000: —
[39.] att för uppförande vid Lunds hospital och asyl af tre boställshus för gifta manliga sjukskötare på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....	»	67,400: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis af till- gängliga medel under år 1907 utanordna nämnda be- lopp;		
[40.] att för om- och tillbyggnad af administra- tionshuset vid Lunds hospital i hufvudsaklig öfverens- stämmelse med därom af medicinalstyrelsen framlagdt förslag på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	60,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1907 af tillgängliga medel utanordna nämnda be- lopp;		
[41.] att till färdigbyggande af Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för skrofulösa barn bevilja Föreningen för skrofulösa barns vård ett anslag af 200,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	100,000: —
under villkor dels att byggnadsarbetet utföres i en- lighet med af Kungl. Maj:t fastställda ritningar, dels ock att icke någon del af anslaget utbetalas, förr än föreningen ej mindre till Kungl. Maj:t ingifvit med godkänd säkerhet försedt entreprenadkontrakt rörande utförandet af hela den tillämnade anläggningen, in- begripet såväl vatten- och aflopps- samt elektriska belysningsledningar som ock värmeledning med dess installering, inrednings- och placeringsarbeten äfven- som inventarieanskaffning, än äfven styrkt sig förfoga öfver ett kapital, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan den betingade entreprenadsumman jämte sju procent därutöfver samt å andra sidan det föreslagna statsbidraget, 200,000 kronor;		
[42.] dels att af det för anläggning af en vagn- reparationsverkstad i Örebro beviljade anslag å 700,000 kronor på extra stat för år 1908 anvisa återstoden.....	»	400,000: —
	transport kronor	4,296,662: —

	transport kronor	4,296,662: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna sistnämnda belopp,		
dels ock till utförande af vissa öfriga nya byggnader och anläggningar vid statens järnvägar likaledes på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	2,308,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1907 af tillgängliga medel utanordna 658,000 kronor;		
[43.] att till fortsättande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer för år 1908 anvisa ett belopp af 500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp;*		
[44.] att för år 1908 till anskaffande af ny rörlig materiell vid statens redan trafikerade järnvägar bevilja ett anslag å 6,000,000 kronor;**		
[45.] att till fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt landsvägen mellan Morjärv och Lappträsk för år 1908 bevilja å riksstaten utom hufvudtitlarna ett anslag af 500,000 kronor;		
[46.] att, för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, på extra stat för år 1908 anvisa		
dels till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till en hvar af dem, för år räknadt,	»	20,000: —
dels ock till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.....	»	1,200: —
[47.] att för år 1908 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af	»	20,000: —
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister;		
[48.] att för år 1908 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af.....	»	15,000: —
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande i och för befrämjande och organiserande af den offentliga arbets-		
	transport kronor	6,660,862: —

* Se vidare här nedan sid. 116.

** Se vidare här nedan sid. 116.

transport kronor 6,660,862: —
förmedlingen i riket i enlighet med de för Riksdagen
förut framlagda grunder;

[49.] till betäckande af vissa, i statsrådsprotokollet
omförmålda, af statskontoret förskottsvis bestridda ut-
gifter på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af... » 109,548: —

Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att till
beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet
öfver finansärenden den 12 i denna månad angifna
grunder, af

[50.] dyrtidstillägg för innevarande år åt en del
tjänstemän och betjante i civildepartementets afdelning
af Kungl. Maj:ts kansli samt till civildepartementet
hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år
1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af..... » 818,700: —

[51.] ett extra lönetillägg för år 1907 åt en del
vaktmästare i civildepartementets afdelning af Kungl.
Maj:ts kansli samt till civildepartementet hörande
ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1908 anvisa
såsom förslagsanslag ett belopp af..... » 7,100: —

Slutligen anmärkes här,

[52.] att enligt 1906 års Riksdags beslut blifvit för
år 1908 till låneunderstöd för enskilda järnvägar be-
viljadt ett belopp af 1,500,000 kronor.

summa kronor 7,596,210: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1907 års
riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller
på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	33,217,678: —	36,198,790: —	således ökning kronor 2,981,112: —
extra anslag	6,402,422: —	7,596,210: —	» » » 1,193,788: —
summa kronor	39,620,100: —	43,795,000: —	således ökning kronor 4,174,900: —

Sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 10,231,415: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 30: —
tillsammans kronor 10,231,445: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innovarande januari *), föreslå Riksdagen beträffande

Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[1.] att, i afvaktan på den nådiga proposition angående, bland annat, ändrad organisation af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, det för finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda ordinarie anslag, 68,100 kronor, måtte tills vidare beräknas till oförändradt belopp;

Statskontoret:

[2.] att, med afseende å den nådiga proposition angående ny lönerreglering för statskontoret, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för statskontoret uppförda ordinarie anslag, 112,000 kronor, måtte beräknas en förhöjning af kronor 31,000: — och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 143,000 kronor;

transport kronor 31,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

transport kronor 31,000: —

Öfverintendentsämbetet:

[3.] att höja det å öfverintendentsämbetets stat till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och extra ordinarie arkitekter samt renskrifningskostnad m. m. uppförda anslag från 12,000 kronor till 18,000 kronor, eller således med..... » 6,000: —
kommande vid bifall härtill hela anslaget till öfverintendentsämbetet att höjas från 39,100 kronor till 45,100 kronor;

Tullverket:

[4.] dels att, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta ändringar i tullverkets stater, för år 1908 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 4,146,100 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarigenom nämnda anslagstitel, i nu gällande rikstat upptagen till 4,036,800 kronor, komme att höjas med » 109,300: —
dels ock att medgifva, att, i afvaktan på definitiv reglering af kustbevakningen i Stockholms skärgård, tills vidare under år 1908, så länge den nuvarande kontrollören vid tullbevakningsinspektionen i Stockholm kvarstår i tjänsten, till aflöning åt honom må, utöfver det å indragningsstaten för honom uppförda lönebelopp, af tullmedlen disponeras ett belopp, motsvarande tjänstgöringspennin-garna vid tjänsten enligt 1904 års aflönings- och ålders-tilläggsslater;

Patent- och registreringsverket:

[5.] dels att, med godkännande af ^det enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1908, medgifva, att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken afvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1908 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varumärken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

transport kronor 146,300: —

transport kronor 146,300: —

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1908 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1908 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och procura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse;

dels ock att medgifva,

att af det å patent- och registreringsverkets utgiftsstat för innevarande år uppförda förslagsanslag till adjungerade ledamöter, biträdande ingenjörer, amanuenser, särskildt tillkallade tekniska biträden, extra skrifbiträden, extra vaktmästare, vikariatsersättningar, renskrifning och skrifmaterialier, postafgifter, ved, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m. må utgå hvad som erfordras till beredande af arfvoden för senare hälften af innevarande år åt sju byråingenjörer och en notarie öfver stat med belopp, motsvarande den aflöning, som utgår till ordinarie byråingenjör eller notarie, eller således 3,000 kronor för helt år räknadt, och med motsvarande uppdelning därpå i lön och tjänstgöringspenningar, som beträffande ordinarie byråingenjör och notaries aflöning är stadgad, samt

att ett belopp af 22,300 kronor, motsvarande den hyra, som bör för de af patent- och registreringsverket disponerade lokaler i den för patent- och registreringsavgifters fonds räkning inköpta egendomen n:r 6 i kvarteret Rännilen med adressnummer 7 vid Birger

transport kronor 146,300: —

transport kronor 146,300: —
 Jarlsgatan i Stockholm till fonden erläggas för år 1907,
 må, utan hinder däraf att beloppet uppförts i 1908
 års utgiftsstat, erläggas med under år 1907 inflytande
 patent- och registreringsafgifter;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[6.] att, för jämnande af hufvudtiteln slutsumma,
 detta förslagsanslag, för år 1907 upptaget till 80,035
 kronor, måtte höjas med » 12: —
 eller till 80,047 kronor.

Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln upp-
 förda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon
 förändring.

	summa kronor	146,312: —
Läggas härtill summan af hufvudtiteln ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat.....	»	10,231,445: —
skulle, under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts förslag, slutsumman af sjunde hufvudtiteln or- dinarie anslag blifva.....	kronor	10,377,757: —

Extra anslag.

Under återopande af ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för
 den 12 innevarande januari föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att under denna
 hufvudtitel å extra stat för år 1908 bevilja till:

[7.] ersättning för af statskontoret gjorda förskott	kronor	284,517: —
[8, 9.] bestridande af kostnaderna för uppehållande på förordnande under år 1908 af en notarietjänst å generaltullstyrelsens kanslibyrå äfvensom af två revisors- tjänster och en aktuarietjänst å styrelsens revisionsbyrå	»	12,000: —
samt till förstärkning af arbetskrafterna å ge- neraltullstyrelsens kameralbyrå	»	2,000: —
	transport kronor	298,517: —

transport kronor 298,517: —

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[10.] att, i afvaktan på den nådiga proposition angående inrättande af en tullbehandlings- och upplysningsbyrå inom generaltullstyrelsen, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, till bestridande af kostnader för en sådan byrå beräkna å extra stat för år 1908 ett belopp af

» 36,750: —

Under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts i nådig proposition till Riksdagen den 12 innevarande januari gjorda framställning om antagande af förslag till lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension och i sammanhang därmed om bildande af en pensionsfond till bestridande af bemälda tjänstinnehafvares pensionering, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen vidare

[11.] att för beredande åt nämnda fond af ersättning för de löneinnehållningar, hvilka, i enlighet med de vid den år 1904 skedda lönereglering för tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning meddelade föreskrifter för åren 1905 och 1906 besparats tullmedlen men i statsverkets räkenskaper ej särskildt redovisats, på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af

» 89,000: —

att utgå direkt af tullmedlen.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa

[12.] till underhåll och reparationer af publika byggnader

» 50,000: —

[13.] till utförande af underhållsarbeten vid Borgholms slottsruin, af förut beviljad anslag å 20,000 kronor, däraf 5,000 kronor anvisats för hvartera af åren 1906 och 1907

» 5,000: —

[14.] till påbyggnad, inredning och reparation af den till länsresidensbyggnaden i Kristianstad hörande östra flygel

» 10,500: —

med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;

transport kronor 489,767: —

	transport kronor	489,767: —
[15.] till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering.....	»	7,500: —
[16.] till beredande af arvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium	»	3,000: —
[17.] till förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik	»	19,760: —
[18.] för arbetsstatistiska undersökningar.....	»	24,852: —
[19.] till arvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium.....	»	800: —
[20.] såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och aflönande af en andre lärare vid samma skola.....	»	4,800: —
[21.] till föreningen för svensk hemslöjd såsom bidrag till uppehållande af dess verksamhet under år 1908.....	»	15,000: —
[22.] till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandelssocietets i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut,.....	»	35,000: —
[23.] till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar	»	20,000: —
[24.] till handelsstipendier.....	»	30,000: —
[25.] till Sveriges allmänna exportförening såsom bidrag till föreningens verksamhet under år 1907 med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;	»	15,000: —
[26.] såsom understöd för rederibolaget Nordstjernan för uppehållande af regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och La Plata-länderna af förut beviljad anslag å 510,000 kronor, därpå å extra stat för år 1907 anvisats ett belopp af 240,000 kronor,	»	90,000: —
[27.] till bergsskolorna i Filipstad och Falun.....	»	23,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att		
[28.] dels för anordnande af fabriksinspektion på extra stat för år 1908 anvisa	»	57,000: —
dels medgifva		
att det till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter för fabriksinspektionen		

transport kronor 835,479: —

transport kronor 835,479: —

på extra stat för innevarande år anvisade anslag å 12,000 kronor må af yrkesinspektör användas jämnväl till hyra af expeditionslokal samt till uppvärmning, belysning och städning af sådan lokal;

att hvad yrkesinspektör visar sig hafva på grund af ådömd förpliktelse återbetalt till statsverket i ersättning för af honom — med användande af till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter för fabriksinspektionen på extra stat anvisade anslag — erlagd hyra för expeditionslokal för tiden från och med år 1901 till och med år 1906 eller för bekostande af uppvärmning, belysning och städning af dylik lokal under samma tid, må, i den mån sålunda skedd utbetalning jämte öfriga af honom från anslaget för samma år gjorda utgifter icke öfverskrider den å samme yrkesinspektör belöpande andel af anslaget, efter därom hos Kungl. Maj:t gjord ansökning, till vederbörande restitueras från det å sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till restitutioner; samt

att vid de utbetalningar i öfrigt, som af yrkesinspektör för ändamål, hvarom nyss nämnts, från öfvermålda anslag gjorts för tiden från och med år 1901 till och med år 1906, må, i den mån utbetalningarna jämte öfriga af honom från anslaget för samma år gjorda utgifter icke öfverskrida den å samme yrkesinspektör belöpande andel af anslaget, bero;

dels ock, till beredande af godtgörelse åt yrkesinspektörer för hvad de visa sig hafva, utan anlitande af det till bestridande af kostnaden för skrifbiträden och likartade utgifter å extra stat för år 1906 anvisade anslag å 12,000 kronor, för samma år utbetalt till hyra för expeditionslokal samt till uppvärmning, belysning och städning däraf, på extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af..... » 2,000: — med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

transport kronor 837,479: —

	transport kronor	837,479: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja		
[29.] till ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning m. m.	»	30,000: —
[30.] till arfvode åt en extra ordinarie tjänsteman i statistiska centralbyrån med enahanda aflöningsförmåner, som nu äro med befattning såsom aktuarie i ämbetsverket förenade	»	3,000: —
[31.] till förstärkning af de till arfvoden åt tillfälliga biträden hos samma ämbetsverk samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anslagna medel	»	23,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år ställa ett belopp af 5,000 kronor till ämbetsverkets förfogande;		
[32.] till utarbetande af en aflönings- och pensionsstatistik	»	4,500: —
[33.] till brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm	»	18,314: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[34.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet för den 12 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	30,000: —
Äfvenså föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[35.] att till beredande, i enlighet med de i samma statsrådsprotokoll angifna grunder, af ett extra lönetillägg för innevarande år åt en del vaktmästare och andra betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1908 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	3,500: —
transport kronor		949,793: —

	transport kronor	949,793: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på		
extra stat för år 1908 bevilja		
[36.] såsom bidrag till det mellanfolkliga arbets-		
amtet i Basel	»	750: —
	tillsammans kronor	950,543: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1907 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	10,231,445: —	10,377,757: —	således ökning kronor 146,312: —
extra »	1,221,055: —	950,543: —	» minskning » 270,512: —
summa kronor	11,452,500: —	11,328,300: —	således minskning kronor 124,200: —

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 19,435,806: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 2,500: —
ersättningar	» 507,247: —

tillsammans kronor 19,945,553: —

vill Kungl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 12 innevarande januari*), föreslå Riksdagen beträffande

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[1.] att medgifva, att det under ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda anslag åt 500 kronor till arfvode åt den kanslisekretären, som af Kungl. Maj:t förordnas att på eget ansvar till föredragning bereda vissa ärenden, som skola föreläggas Riksdagen, må från och med år 1908 tills vidare, så länge å extra stat beviljas medel för beredande af arfvode åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet och i följd häraf nämnda anslag å 500 kronor icke är erforderligt för det med det samma afsedda ändamål, användas till bestridande af en del af detta arfvode;

[2.] att höja det till departementschefens förfogande ställda anslaget för amanuenser, vikariatsersätt-

* Se bil. till statsverkspropositionen: "Åttonde hufvudtiteln".

ning, renskrifning m. m. från dess nuvarande belopp
19,700 kronor till 26,500 kronor, eller med kronor 6,800: —

kommande vid bifall härtill anslaget till ecklesia-
stikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli,
nu 80,600 kronor, att höjas till 87,400 kronor;

Riks- och landsarkiven:

[3.] att medgifva, att i staten för landsarkivet i
Uppsala må vid uppgiften om vaktmästarens aflönings-
förmåner införas följande anmärkning: »Om vaktmästa-
ren i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så
länge denna förmån kvarstår, den kontanta lönen
minskas med 150 kronor»;

Universiteten:

[4.] att på ordinarie stat bevilja
dels till upprättande af en ordinarie professur i
pedagogik vid universitetet i Uppsala » 6,000: —
däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor
såsom tjänstgöringspenningar,

dels ock till upprättande af en ordinarie professur
i pedagogik vid universitetet i Lund » 6,000: —
däraf 4,000 kronor såsom lön och 2,000 kronor
såsom tjänstgöringspenningar,

med rätt för blifvande innehafvare af dessa pro-
fessurer till ålderstillägg och pension i enlighet med
hvad därom för de ordinarie professorerna vid uni-
versiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt;

[5.] att — med uteslutande af det nu för universi-
tetet i Uppsala uppförda anslaget å 2,500 kronor till
underhåll å Uppsala akademiska lasarett af fattiga
sjuka från ort utom Uppsala län — för sjukvård å det
akademiska sjukhuset i Uppsala åt fattiga eller mindre
bemedlade sjuka från ort utom Uppsala län å ordinarie
stat för nämnda universitet uppföra ett belopp af
5,000 kronor;

kommande härigenom att orsakas en anslags-
ökning af » 2,500: —

transport kronor 21,300: —

	transport kronor	21,300: —
[6.] att för höjande af det nu till materiell för botaniska trädgården vid universitetet i Uppsala utgående anslaget af 6,000 kronor på ordinarie stat bevilja ett belopp af..... »		
		1,000: —
[7.] att medgifva, att vaktmästaren och preparatorn vid mineralogisk-geologiska institutionen vid universitetet i Uppsala A. R. Andersson må äga att från och med den 1 januari 1908 åtnjuta ett personligt ålders-tillägg å 500 kronor, att utgå från det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg;		
[8.] att för bestridande af kostnaden för elektrisk belysning m. m. inom Uppsala universitets bibliotek på ordinarie stat bevilja ett anslag af..... »		
		1,200: —
[9.] att såsom ersättning till extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare vid Uppsala universitets bibliotek för eftermiddagstjänstgöring på ordinarie stat anvisa ett anslag af..... »		
		3,000: —
[10.] att höja det till Uppsala universitets bibliotek utgående årsanslag från dess nuvarande belopp, 24,000 kronor, till 60,000 kronor, eller med..... »		
		36,000: —
[11.] att till förhöjning af arfvodet till notarien vid teologiska fakulteten vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett belopp af »		
		100: —
[12.] att till upprättande af en extra ordinarie professur i historia vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett anslag af..... »		
		4,500: —
däraf 3,300 kronor såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna professur till ålderstillägg i enlighet med hvad därom för de extra ordinarie professorerna vid universiteten, med vissa särskilda undantag, är stadgadt;		
[13.] dels att å ordinarie stat bevilja till aflöning åt en vid universitetets i Lund geologisk-mineralogiska institution anställd vaktmästare ett belopp af 600 kronor samt till ersättning åt bemälda vaktmästare för fri bostad ett belopp af 150 kronor, att utgå intill dess fri bostad må vardas honom beredd, tillhopa..... »		
		750: —
	transport kronor	67,850: —

transport kronor 67,850: —

dels ock att medgifva, att nämnde vaktmästare må äga att komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, att utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålders-tillägg;

[14.] att till förhöjande af det nu i staten för universitetet i Lund under rubriken extra utgifter upptagna beloppet 11,000 kronor till 12,500 kronor å ordinarie stat bevilja ett anslag af..... »

1,500: —

samt att dels — för att jämte hittills från universitetets i Lund löningsfond utgående 100 kronor till en vaktmästare vid historiska museet utgöra arfvode åt en vid gamla bibliotekshuset, med dess förändrade användning, anställd vaktmästare, hvilken det skall åligga jämväl att ombesörja lokalernas renhållning och värmeledningens skötande — å ordinarie stat bevilja 500 kronor, äfvensom därutöfver 150 kronor såsom ersättning åt ifrågavarande vaktmästare för fri bostad, sistnämnda belopp att utgå intill dess fri bostad må varda honom beredd, tillhopa..... »

650: —

dels ock medgifva, att nämnde vaktmästare må äga att komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvartdera å 100 kronor, efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, att utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg;

[15.] att höja de för universiteten beviljade förslagsanslagen från deras nuvarande belopp, tillhopa 162,700 kronor, till 174,026 kronor, eller med..... »

11,326: —

kommande bifall till hvad i punkt 7 föreslagits icke att föranleda ändring af anslaget till universitetet;

hvaremot, därest hvad under punkterna 4—6 och 8—15 föreslagits varder bifallet, nyssnämnda anslag, nu 902,274 kronor, kommer att ökas med sammanlagdt 74,526 kronor, eller till 976,800 kronor;

transport kronor 81,326: —

transport kronor 81,326: —

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[16.] att besluta, att det i staten för institutet uppförda ordinarie anslaget till förbättrande af arfvodena åt vikarierande lärare skall, utan förändring i anslagets belopp, i nämnda stat upptagas såsom reservationsanslag;

Allmänna läroverken:

[17.] att höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken

dels med 40,050 kronor för beredande af medel ej mindre för tillsättande af vissa utaf de lärar- och lärarinnebefattningar, hvilka äro erforderliga för fyllande af den 1904 års Riksdag förelagda normalstaten för de allmänna läroverken, nämligen en adjunkts- och 12 ämneslärarinnebefattningar, att på särskilda af statens samskolor fördelas på sätt i nämnda statsrådsprotokoll angifvits, än äfven för genomförande af den för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken fastställda nya löne- och pensionsregleringen med afseende å i samma statsrådsprotokoll omförmälda, hittills å gammal stat uppförda 5 rektors-, 16 adjunkts-, 5 teckningslärar-, 5 gymnastiklärar- och 5 musiklärarbefattningar,

dels ock med 300 kronor till fyllande af en adjunktslön vid realskolan i Kristinehamn i stället för det hittills från staden utgående lönebidrag å samma belopp,

eller tillhopa med..... » 40,350: —

[18.] att öka anslaget till arfvoden till skrifbiträden åt rektorerna vid de högre läroverken samt vid vissa lägre läroverk från dess nuvarande belopp, 15,000 kronor, till 20,000 kronor, eller med..... » 5,000: —

[19.] att öka anslaget till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk från dess nuva-

transport kronor 126,676: —

	transport kronor	126,676: —
rande belopp, 10,000 kronor, till 15,000 kronor, eller med.....	»	5,000: —

[20.] att, till höjande af det för tillfällig adjunktion, hyra för lokal och expenser för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk anslagna belopp af 7,000 kronor till 10,000 kronor, på ordinarie stat bevilja ett anslag af.....

vid bifall hvartill anslaget till öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk kommer att ökas från dess nuvarande belopp, 32,000 kronor, till 35,000 kronor;

kommande, under förutsättning af bifall till hvad i punkterna 17—20 föreslagits, reservationsanslaget till de allmänna läroverken, nu 5,280,349 kronor, att ökas med 53,350 kronor, eller till 5,333,699 kronor;

[21.] att medgifva, det lektor vid teknisk elementarskola må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad räkna sig till godo föregående tjänstgöring såsom ordinarie lektor vid teknisk elementarskola under den tid, han varit behörig att utnämnas till lektor vid allmänt läroverk;

[22.] att medgifva,

dels att rektor vid skeppsgosseskolan i Karlskrona hädanefter må, vid öfvergång till de allmänna läroverken, för tillgodonjutande af aflöning i högre lönegrad räkna sig till godo föregående tjänstgöring i egenskap af ordinarie rektor enligt enahanda grunder, som angående ämneslärare vid de allmänna läroverken äro stadgade,

dels ock att förmånen af sådan lönetursberäkning, som nyss omförmålts, må tillgodokomma förutvarande rektorn vid skeppsgosseskolan i Karlskrona, adjunkten vid högre latinläroverket i Göteborg Gustaf Adolf K:son Gårdstam;

kommande bifall till hvad i punkterna 21 och 22 föreslagits icke att föranleda ökning af reservationsanslaget till de allmänna läroverken;

transport kronor	134,676: —
------------------	------------

transport kronor 134,676: —

Understöd åt enskilda läroverk:

[23.] att, med ändring i vissa delar af hithörande, nu gällande föreskrifter, medgifva, att från förslagsanslaget till understöd åt enskilda läroverk må, enligt de närmare bestämmelser i afseende å revision af läroverkens räkenskaper, läsårets längd, antalet elever, som skola undervisas kostnadsfritt eller mot nedsatt afgift, samt öfriga villkor, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, utgå understöd dels åt enskilda läroverk, hvilkas organisation, undervisningsformer och metoder af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, med högst 15,000 kronor för sådana, som förbereda till studentexamen, och högst 9,000 kronor åt sådana, som förbereda till realskolexamen, dels ock åt seminariekurser, hvilka afse utbildande af lärarinnor för högre flickskolor, samskolor och familjer, med högst 1,500 kronor för hvarje läsafdelning,

samt att höja omförmälda förslagsanslag, nu högst 60,000 kronor, till högst 120,000 kronor, eller med...

» 60,000: —

Högre lärarinneseminariet:

[24.] att medgifva, att lärarinnorna Maria Matilda Aurora Widegren, Anna Lindhagen och Dagmar Lauritzen må vid redan skedd eller blifvande befordran till ordinarie ämneslärarinnor vid högre lärarinneseminariet för uppflyttning i högre lönegrad räkna sig till godo den tid före den 1 januari 1905, de efter aflagd examen vid seminariet med nit och skicklighet därstädes tjänstgjort såsom på extra stat anställda hufvudlärarinnor;

kommande bifall härtill icke att föranleda ökning af anslaget till högre lärarinneseminariet;

Pedagogier och folkskolor:

[25.] att, med uteslutande ur riksstaten af anslagsrubriken pedagogier och folkskolor, under åttonde hufvudtitelns rubrik: folkundervisningen uppföra dels ett anslag af 4,500 kronor med titel: »Sällskapet för

transport kronor 194,676: —

transport kronor 194,676: —
 folkundervisningens befrämjande», dels ock ett anslag af 83 kronor med titel: »Folkskolan i Västerlösa, ersättning, att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis», samt från åttonde hufvudtiteln afföra öfriga under rubriken pedagogier och folkskolor såsom anvisning i kontant eller såsom indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag: ersättningar, nu upptagna anslagsposter;

kommande vid bifall härtill åttonde hufvudtitelns anslagssumma att minskas med 1,127 kronor;

Folkundervisningen:

[26.] att, för beredande af ökad anslag till materiell, ved och ljus m. m. vid folkskoleseminariet i Härnösand, höja anslaget till seminarier för folkskol-lärares bildande, nu 536,735 kronor, till 540,485 kronor, eller med.....

» 3,750: —

[27.] att, med uteslutande ur riksstaten af det under det gemensamma reservationsanslaget till folkundervisningen uppförda anslaget till arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer, nu 110,000 kronor, dels under nämnda reservationsanslag uppföra ett anslag med titel: »Arfvoden åt folkskoleinspektörer» å 45,000 kronor, dels ock såsom särskildt förslagsanslag under åttonde hufvudtiteln uppföra ett anslag med titel: »Till resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer» å 93,000 kronor;

kommande härigenom att orsakas en anslagsökning af.....

» 28,000: —

[28.] att dels medgifva:

att sådan materiell, som framställes med understöd från anslaget till undervisningsmateriell m. m. för folkskolor, må på rekvisition af vederbörande få tillhandahållas, förutom de anstalter, som nu äga åtnjuta en sådan förmån, äfven andra af staten inrättade eller af staten understödda undervisningsanstalter på samma villkor, som sådan materiell tillhandahålles de allmänna folkskolorna; samt

transport kronor 226,426: —

	transport kronor	226,426: —
att enskilda, examensberättigade småskolseminarier äfvensom andra undervisningsanstalter, hvilka Kungl. Maj:t anser däraf förtjänta, må på dylika villkor erhålla till nedsatt pris sådan materiell, för hvilken mellanavgift utgår från berörda anslag;		
dels ock för sådant ändamål öka ifrågavarande anslag med.....	»	10,000: —
eller från 20,000 kronor till 30,000 kronor;		
kommande vid bifall till hvad i punkterna 26—28 föreslagits reservationsanslaget till folkundervisningen, nu utgörande 754,235 kronor, att minskas med 51,250 kronor, eller till 702,985 kronor.		
I afseende å folkundervisningen anmärkes härjämte, att Kungl. Maj:t i särskild nådig proposition den 31 december 1906 angående förändrade bestämmelser rörande anslag till högre folkskolor m. m. föreslagit Riksdagen		
[29.] att öka förslagsanslaget: understöd åt högre folkskolor från dess nuvarande belopp, 25,000 kronor, till 32,000 kronor, eller med.....	»	7,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare i enlighet med beslut, som innefattas i förenämnda statsrådsprotokoll, Riksdagen beträffande folkundervisningen		
[30.] att dels medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om statsbidrag till aflönande af icke ordinarie, examinerad, vid folkskola antagen lärare, att den årliga lön, som sådan lärare, förutom nu föreskrifna naturaförmåner, skall erhålla, för att skoldistriktet må äga att under i öfrigt nu gällande villkor bekomma statsbidrag till hans aflönande, bestämmas till minst 800 kronor, samt		
öka förslagsanslaget: lönетillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med.....	»	50,000: —
eller från 8,100,000 kronor till 8,150,000 kronor;		
dels medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om aflönande af de i § 1 mom. 1 af nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid folkskola eller småskola under tjänstledighet på grund af sjukdom den 1 juni 1900 omförmälda vikarier, att		
	transport kronor	293,426: —

transport kronor	293,426: —
sådan vikarie skall, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 100 kronor för läsmånad, samt öka förslagsanslaget: bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola med.....	» 25,000: —
eller från 100,000 kronor till 125,000 kronor;	

dels ock medgifva vidtagande af sådan ändring i fråga om de i § 1 af nådiga kungörelsen angående aflönande af vikarie för lärare vid af landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, inrättadt småskollärarseminarium under tjänstledighet på grund af sjukdom den 31 maj 1901 omförmälda vikarier, att sådan vikarie skall, därest han aflagt folkskolläraryxamen, förutom öfriga angifna förmåner, åtnjuta arfvode efter minst 800 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 100 kronor för läsmånad;

kommande, under förutsättning af bifall till hvad som föreslagits i punkterna 25—30, anslaget till folkundervisningen, nu 9,957,235 kronor, att ökas med 128,333 kronor, eller till 10,085,568 kronor.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

De tekniska läroverken:

[31.] att — med uteslutande ur staten för Chalmers tekniska läroanstalt af det till en lärare i allmän mekanik upptagna arfvode å 2,500 kronor — till upprättande vid nämnda läroanstalt af en lektorsbefattning i mekanik och matematik på ordinarie stat uppföra ett belopp af 4,000 kronor, däraf 2,600 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, med rätt för blifvande innehafvare af denna lektorsbefattning till ålderstillägg i enlighet med hvad därom gäller för öfriga lektorer vid läroanstalten, hvarigenom staten för Chalmers tekniska läroanstalt ökas med	» 1,500: —
--	------------

kommande vid bifall till hvad i denna punkt föreslagits anslaget till de tekniska läroverken, nu utgörande 556,775 kronor, att ökas till 558,275 kronor;

transport kronor	319,926: —
------------------	------------

transport kronor 319,926: —

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[32.] medgifva att, efter barnmorskeundervisningsanstaltens i Lund upphörande, det under anslagstiteln: »Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen» uppförda belopp af 1,358 kronor, utgörande ersättning till barnmorskeläraren i Lund för afskrifven kyrkotionde, må, under förutsättning att för medicine kandidater å det af Malmöhus läns landsting bekostade barnbördshuset i Lund beredes tillfälle till klinisk undervisning, utgå såsom bidrag för uppehållande af verksamheten vid detta barnbördshus;

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:

[33.] att de under akademiens stat uppförda anslag dels för tryckningskostnader och dels till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. må sammanslås till ett anslag och med anslagstitelns ändring till: »För tryckningskostnader samt utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.» höjas från dessa anslags nuvarande belopp, tillhopa 5,000 kronor, till 7,000 kronor, eller med

» 2,000: —

kommande vid bifall härtill anslaget till vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, nu 42,200 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag), att ökas till 44,200 kronor (däraf 1,000 kronor reservationsanslag);

Naturhistoriska riksmuseum:

[34.] att för beredande af aflöning åt en andre konservator vid naturhistoriska riksmuseet bevilja ett belopp af
hvarigenom museets ordinarie anslag, nu 92,700 kronor, kommer att uppgå till 94,700 kronor;

» 2,000: —

transport kronor 323,926: —

transport kronor 323,926: —

**Resestipendier samt läroböckers och lärda verks
utgifvande:**

[35.] att, med ändring af rubriken å det till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande under åttonde hufvudtiteln uppförda reservationsanslag till »Resestipendier samt läroböckers, tidskrifters och lärda verks utgifvande», höja anslaget från dess nuvarande belopp, 26,500 kronor, till 45,000 kronor, eller med.....

» 18,500: —

summa ökning kronor 342,426: —

Afdrages därifrån den under punkten 25 anmärkta minskningen i hufvudtitelns anslagssumma.....

» 1,127: —

blifver ökningen..... kronor 341,299: —

Om till förestående belopp lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma.....

» 19,945,553: —

komma åttonde hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till.....

kronor 20,286,852: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaflenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kungl. Maj:t, på sätt omförmälda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa i afseende å

**Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts
kansli:**

[36.] för beredande af arfvode å 6,400 kronor, hvaraf 2,000 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet.....

kronor 5,900: —

transport kronor 5,900: —

	transport kronor	5,900: —
[37.] till biträden vid utförande af de inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska ar- betena	»	3,600: —

Riks- och landsarkiven:

[38.] till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän i riksarkivet	»	3,000: —
[39.] till fortsatt utgifvande i tryck genom riks- arkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia, ...	»	3,000: —
[40.] till utgifvande genom riksarkivet af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809, ...	»	1,500: —
[41.] till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala	»	1,800: —
till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund	»	1,800: —
samt för beredande af ökad tillgång till arfvoden åt extra biträden vid landsarkivet i Vadstena	»	1,300: —
med rätt för Kungl. Maj:t, hvad angår hvarterda af de två förstnämnda beloppen, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra bi- träden vid landsarkivet i fråga, äfvensom till ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund	»	1,000: —
Härjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträf- fande riks- och landsarkiven		
[42.] att, för uppförande å af stadsfullmäktige i Östersund erbjuden tomt och i hufvudsaklig öfverens- stämmelse med uppgjorda ritningar af byggnader för ett landsarkiv äfvensom för byggnadernas inredning m. m. bevilja ett anslag af 210,000 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa	»	125,000: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att på
extra stat för år 1908 anvisa i afseende å

transport kronor 147,900: —

transport kronor 147,900: —

Kungl. biblioteket:

[43.] till redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 22:a årgång, omfattande år 1907 » 1,500: —

Nationalmuseum:

[44.] för vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar » 5,100: —

[45.] för anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden » 2,000: —

[46.] för biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen i nationalmuseum afvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar » 2,000: —

[47.] för systematiskt genomforskande samt beskrifvande och förtecknande i erforderliga delar genom lämpliga personer, företrädesvis extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum, enligt plan, som intendenten bestämmer, af sådana i Sverige befintliga samlingar, innehållande hittills icke fackmässigt undersökta konstverk eller märkligare konstslöjdföremål, som afses i intendents underdåniga skrifvelse den 28 september 1904, af förut beviljadtt anslag återstoden » 2,000: —

Lifrustkammaren:

[48.] för tillsyn, underhåll och vård af samlingarna » 6,200: —

Domkapitlens expeditioner:

[49.] till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner » 2,970: —

[50.] för täckande af brister i domkapitlens expeditionskassor ett anslag af » 1,484: —

transport kronor 171,154: —

transport kronor 171,154: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

Universitetén:

[51.] att, för uppbringande under år 1908 af nuvarande fasta och rörliga docentstipendier vid universitetén i Uppsala och Lund till ett belopp af 2,000 kronor hvartdera, på extra stat för nämnda år bevilja för universitetet i Uppsala 11,500 kronor och för universitetet i Lund 9,500 kronor, tillhopa.....	» 21,000: —
[52.] att, till beredande af arfvode å 2,500 kronor åt en lärare vid hvartdera af universitetén i Uppsala och Lund med åliggande att biträda vederbörande professorer i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid nämnda universitet vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne, enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas, på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af.....	» 5,000: —
[53.] att till förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af.....	» 2,000: —
[54.] att såsom bidrag till arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af.....	» 500: —
[55.] att af förut beviljadtt anslag för anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken på extra stat för år 1908 anvisa.....	» 9,000: —
[56.] att till uppehållande vid universitetet i Uppsala af undervisning i nordisk och jämförande forn-kunskap på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af.....	» 2,500: —
att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå.	
[57.] att till uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af.....	» 1,500: —

transport kronor 212,654: —

	transport kronor	212,654: —
[58.] att till aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	2,000: —
[59.] att af förut beviljadt anslag till uppförande af en nybyggnad för den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1908 anvisa	»	107,080: —
[60.] att till arfvode åt ytterligare en amanuens vid fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af	»	500: —
[61.] att för införande af elektrisk belysning m. m. i universitetsbiblioteket, anatomiska institutionen, medicinskt-kemiska institutionen, patologiska institutionen och botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af vederbörande universitetsmyndigheter framlagdt förslag, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	10,700: —
[62.] att till arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Uppsala på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	6,400: —
[63.] att till uppförande af gymnastikbyggnad vid universitetet i Uppsala, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och förslag, af redan beviljadt anslag på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	100,000: —
[64.] att för utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet på extra stat för år 1908 anvisa	»	5,000: —
att användas enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[65.] att för anordnande af kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	1,500: —
[66.] att för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Lund af lektorer i tyska, franska		

transport kronor 445,834: —

	transport kronor	445,834: —
och engelska språken bevilja ett anslag af 54,000 kronor		
och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	9,000: —
[67.] att till uppehållande vid universitetet i Lund		
af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska,		
på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....	»	2,500: —
[68.] att för aflönande af en föreståndare för uni-		
versitetets i Lund historiska museum samt mynt- och		
medaljkabinett på extra stat för år 1908 bevilja ett		
belopp af.....	»	2,000: —
med skyldighet för föreståndaren att utföra det arbete,		
som det mindre akademiska konsistoriet finner skäl att		
bestämma;		
[69.] att till arfvode åt en amanuens vid universite-		
tets i Lund konstsamlingar på extra stat för år 1908 be-		
vilja ett belopp af.....	»	500: —
[70.] att för uppehållande af undervisning i ento-		
mologi och vård af de entomologiska samlingarna vid		
universitetet i Lund på extra stat för år 1908 anvisa		
ett belopp af	»	3,000: —
att utgå under förutsättning att fullt lämplig person		
för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå;		
[71.] att af förut beviljadt anslag till ökning och		
komplettering af utrustningen vid universitetets i Lund		
zoologiska institution på extra stat för år 1908 anvisa		
ett belopp af	»	2,500: —
[72.] att för ny inredning af gamla biblioteks-		
byggnaden i Lund samt för anskaffande af erforderliga		
inventarier därtill, i hufvudsaklig enlighet med i ären-		
det omförmäldt förslag, på extra stat för år 1908 be-		
vilja ett anslag af.....	»	37,450: —
[73.] att till arfvoden åt extra biträden vid universi-		
tetsbiblioteket i Lund på extra stat för år 1908 anvisa		
ett belopp af.....	»	2,500: —
[74.] att såsom personligt lönetillägg åt kamreraren		
vid universitetet i Lund Oscar Gerhard Regnéll på extra		
stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	1,000: —
däraf 200 kronor såsom tjänstgöringspenningar;		
[75.] att till resestipendier åt ordinarie lärare och		
vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt		
	transport kronor	506,284: —

karolinska mediko-kirurgiska institutet för år 1908 på	transport kronor	506,284: —
extra stat bevilja ett anslag af.....	»	10,000: —

[76.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1908 må till vissa befattningshafvare vid universiteten i Uppsala och Lund utgå enligt följande grunder:

att extra ordinarie professorerna i Uppsala må, med undantag af extra ordinarie professorerna i psykiatri och växtbiologi, åtnjuta, därest de innehafva begynnelse-lön eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, hvardera 910 kronor, däraf 410 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt, om de berättigats uppbära två ålderstillägg, hvardera 410 kronor, att tilläggas lönen;

att de tre laboratorerna äfvensom observatorn vid nämnda universitet må åtnjuta hvardera 940 kronor, däraf 440 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

att vice bibliotekarierna vid samma universitet må åtnjuta hvardera 500 kronor, att tilläggas lönen;

att den nuvarande extra ordinarie professorn i praktisk teologi och moralteologi vid universitetet i Lund må, därest han under år 1908 fortfarande innehar sin befattning, åtnjuta 220 kronor såsom lön;

att öfriga extra ordinarie professorer vid sistnämnda universitet, med undantag af den andre extra ordinarie professorn inom den teologiska fakulteten, må åtnjuta, därest de innehafva begynnelse-lön eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, hvardera 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt, därest de berättigats uppbära två ålderstillägg, hvardera 500 kronor, att tilläggas lönen;

att laboratorn i kemi äfvensom observatorn vid samma universitet må åtnjuta hvardera 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar; samt

att vice bibliotekarien darsammastädes må åtnjuta 500 kronor, att tilläggas lönen;

transport kronor	516,284: —
------------------	------------

	transport kronor	516,284: —
dels ock för bestridande af berörda löneförbättringar		
på extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag af	»	40,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen i afseende å		

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[77.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1908 må till enhvar af extra ordinarie professorerna vid institutet, med undantag af extra ordinarie professorn i psykiatri, samt till hvardera af de fast anställda två laboratorerna därstädes utgå med 1,000 kronor, däraf 500 kronor såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar; dock att för de extra ordinarie professorer, hvilka med inberäkning af ålders-tillägg åtnjuta en aflöning af 5,500 kronor, löneförbättringen skall utgöra 500 kronor, att tilläggas lönen;

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag af	»	10,000: —
---	---	-----------

äfvensom att å extra stat för år 1908 bevilja

[78.] till arfvode åt en amanuens vid institutets medicinska poliklinik å serafimerlasarettet	»	750: —
---	---	--------

[79.] till arfvode åt en amanuens vid institutets kirurgiska poliklinik å serafimerlasarettet	»	750: —
---	---	--------

[80.] till arfvode åt en amanuens vid institutets oftalmiatriska poliklinik å serafimerlasarettet	»	750: —
---	---	--------

[81.] till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus	»	900: —
---	---	--------

[82.] till arfvode åt en amanuens vid institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset S:t Göran	»	900: —
--	---	--------

[83.] till städning och uppässning vid institutets hygieniska institution	»	500: —
---	---	--------

[84.] till en pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	»	1,800: —
--	---	----------

och till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	»	2,800: —
--	---	----------

under villkor, hvad sistnämnda anslag beträffar, att

transport kronor	575,434: —
------------------	------------

	transport kronor	575,434: —
Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma be- lopp för år 1908;		
[85.] till anskaffande och underhåll af materiell för oftalmiatrika kliniken vid institutet.....	»	500: —
[86.] till bekostande af teckningar i vetenskapliga ändamål vid institutet	»	1,500: —
[87.] för upprätthållande af den institutet ålig- gande undervisningen och sjukvården vid vissa obste- triska och gynekologiska kliniker under den tid af år 1908, hvarunder de ordinarie lärarna vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård,.....	»	1,500: —
[88.] dels till arfvode åt en föreståndare för röntgen- institutet å serafimerlasarettet 3,000 kronor, dels ock till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet 2,000 kronor, eller sålunda tillhopa.....	»	5,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å karolinska mediko-kirurgiska institutet		
[89.] att, till anordnande af nya lokaler för den farmakologiska institutionen vid institutet samt be- redande af ökad utrymme för de fysiologiska och histologiska institutionerna vid institutet afvensom till inredning och utrustning för nämnda institutioner m. m., allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upp- gjorda ritningar och kostnadsförslag, bevilja ett anslag af 196,226 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	90,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen i af- seende å		

Allmänna läroverken:

[90.] att till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....	»	150,000: —
[91.] att till arfvode åt en amanuens hos öfverstyrel- sen för rikets allmänna läroverk på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	1,500: —

transport kronor 825,434: —

transport kronor 825,434: —

Högre skolor för kvinnlig ungdom:

[92.] att till resestipendier åt föreståndarinnor och föreståndare samt lärarinnor och lärare vid högre läroverk för kvinnlig ungdom och enskilda samskolor afvensom privata lärarinneseminarier, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	10,000: —
[93.] att dels till resestipendier dels ock till understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi afvensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	2,000: —

Högre lärarinneseminariet:

[94.] att för uppehållande af undervisningen vid seminariet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	12,000: —
[95.] att anvisa på extra stat för år 1908 för uppehållande af den valfria fjärde årskursen vid seminariet.....	»	3,000: —
samt för beredande af ökad utrymme för seminariet och normalskolan genom förhyrande af lämplig lokal under ett år, räknadt från och med den 1 oktober 1907, ...	»	3,000: —
[96.] att på extra stat för år 1908 anvisa dels till upprätthållande af undervisningen i huslig ekonomi vid seminariet och den därmed förenade normalskolan för flickor ett anslag af	»	6,000: —
dels ock till bestridande af kostnaderna för hushållsskolans flyttning och den nya lokalens inredning ett anslag af.....	»	1,907: —

transport kronor 863,341: —

transport kronor 863,341: —

Folkundervisningen:

[97.] att till anskaffande af undervisningsmateriell vid folkskoleseminariet i Härnösand på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....	»	5,000: —
[98.] att till uppförande af ny byggnad för folkskoleseminariet i Stockholm samt till anskaffande af gymnastikattiralj m. m. af redan beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden.....	»	168,850: —
[99.] att för uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med upprättade ritningar och kostnadsförslag, af rektorsbostad vid folkskoleseminariet i Stockholm på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	31,000: —
[100.] att till utförande af nya byggnader för seminariet i Växjö äfvensom anskaffande af gymnastikattiralj för seminariet af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	110,000: —
[101.] att dels till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, af erforderliga byggnader för ett folkskollärarseminarium i Luleå samt anskaffande af inventarier för seminariet bevilja ett anslag af 261,800 kronor och därpå på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af.....	»	100,000: —
dels ock för begynnande af verksamheten vid nämnda seminarium vid början af höstterminen 1907 och uppehållande af undervisningen vid seminariet under samma termin äfvensom vår- och höstterminerna 1908 på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	21,080: —
[102.] att till den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Skara omändring till undervisningslokaler m. m. för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af.....	»	4,000: —
[103.] att till den nuvarande rektorsbostadens vid folkskoleseminariet i Umeå omändring till undervisningslokaler m. m. för seminariets behof samt till anskaffande af inventarier för dessa lokaler och införande af elektrisk belysning därstädes äfvensom till utvidg-		

transport kronor 1,303,271: —

	transport kronor	1,303,271: —
ning af vaktmästarbostaden vid seminariet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	5,400: —
[104.] att på extra stat för år 1908 bevilja dels till ordnande af skolträdgård vid folkskoleseminariet i Kalmar 1,500 kronor, dels till uppförande därstädes af en nybyggnad för trädgårdsskötarbostad och skolkök med tillhörande uthus samt vatten- och gasledning 21,961 kronor 72 öre, dels ock till uppsättning af ett skolkök 948 kronor 28 öre, eller tillhopa	»	24,410: —
[105.] att, för uppehållande af undervisning uti folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand och Skara förenade öfningsskolorna, på extra stat för år 1908 bevilja ett belopp af	»	10,207: —
[106.] att, till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af	»	12,000: —
[107.] att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele, Sorsele, Tärna, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	10,000: —
att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[108.] att till understöd åt mindre bemedlade manliga och kvinnliga lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, under villkor att sådant understöd endast får tilldelas elev, som är i den ålder, att före kursens slut komma att uppnås af manlig elev aderton år och af kvinnlig elev sexton år, samt i öfrigt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	35,000: —
[109.] att till resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna, under de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t		

transport kronor 1,400,288: —

	transport kronor	1,400,288: —
kan finna godt föreskrifva, anvisa på extra stat för år 1908 ett belopp af	»	2,000: —
[110.] att till resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor, enligt de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 uppföra ett anslag af		
	»	4,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å		

De tekniska läroverken:

[111.] att dels bevilja tillfällig löneförbättring för år 1908 till belopp af 1,000 kronor för enhvar af följande lektorer vid tekniska högskolan, nämligen lektorerna i beskrifvande geometri och ritkonst, i allmän fysik, i skeppsbyggnadskonst, i metallurgi och hyttkonst, i geodesi och topografi, i konstruktion af maskinelement och hissinrättningar, i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära samt i elektrokemi, äfvensom förklara, att af nämnda tillfälliga löneförbättring 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;

dels ock på extra stat för år 1908 bevilja för omförmälda tillfälliga löneförbättring 8,000 kronor och till förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan 17,500 kronor, tillhopa	»	25,500: —
---	---	-----------

[112.] att, till anskaffande af undervisningsmateriell för tekniska högskolans maskinlaboratorium på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	15,279: —
--	---	-----------

[113.] att dels bevilja tillfällig löneförbättring för år 1908 åt följande lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt med

för föreståndaren	kronor	1,000: —
» 9 lektorer 1,000 kronor hvardera	»	9,000: —
» läraren i verkstadsarbete	»	500: —
» andre läraren i byggnadslära	»	500: —
» » » matematik	»	750: —
» » » allmän kemi	»	750: —
» läraren i skeppsbyggeri	»	750: —
» » » frihandsteckning	»	650: —

transport kronor 1,447,067: —

	transport kronor	1,447,067: —
dels förklara, att af den lektorerna tillkommande löneförbättringen 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar,		
dels ock för nu ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	13,900: —
I afseende å de tekniska läroverken föreslår Kungl. Maj:t härjämte Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa		
[114.] till förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska skolan i Stockholm 2,000 kronor samt till inköp och underhåll af inventarier och undervisningsmateriell vid samma skola 750 kronor, eller tillhopa	»	2,750: —
[115.] för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping till betjäningens aflöning 250 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,300 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandsteckning 150 kronor, samt till bibliotek och samlingar 300 kronor, eller tillhopa	»	2,800: —
[116.] för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,200 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 4,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor, till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, till inredning af ny verkstad och inköp af verkstadsmateriell 13,842 kronor samt till inredning af nya laboratorier 5,000 kronor, eller tillhopa	»	33,292: —
[117.] för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandsteckning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargöromålen 100 kronor, till arvode åt extra lärare för undervisning i parallellklasser 13,075 kronor, till bi-		

transport kronor 1,499,809: —

	transport kronor	1,499,809: —
tråden i landtmåteri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor och till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhoppa	»	19,920: —
[118.] för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 1,600 kronor, eller tillhoppa	»	3,850: —
[119.] för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand till undervisning i svenska språket 200 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arfvodet till gymnastiklärare 290 kronor, eller tillhoppa	»	4,640: —
[120.] till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor af redan beviljad anslag, ett belopp af	»	90,000: —
[121.] till resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ett belopp af	»	3,000: —
[122.] till understöd för uppehållande af slöjdföreningens i Göteborg skola, ett belopp af	»	30,000: —
att, under villkor att Göteborgs stad för skolan tillskjuter minst lika mycket för år 1908 afvensom på de öfriga villkor, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ställas till styrelsens för skolan förfogande för därmed afsedt ändamål.		

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

Gymnastiska centralinstitutet:

[123.] att för uppehållande af undervisningen i den kvinnliga lärokursen vid institutet med ett ökad antal elever på extra stat för år 1908 bevilja	»	4,700: —
---	---	----------

transport kronor 1,655,919: —

transport kronor 1,655,919: —

Farmaceutiska institutet:

[124.] att dels medgifva, att extra ordinarie professorerna vid institutet må för år 1908 åtnjuta tillfällig löneförbättring, som skall utgå till den, som innehar begynnelselönen eller berättigats uppbära allenast ett ålderstillägg, med 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, samt till den, som berättigats uppbära två ålderstillägg, med 500 kronor, att tilläggas lönen,

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag af

» 1,500: —

[125.] att för institutets behof på extra stat för år 1908 anvisa följande belopp:

till ökad ersättning åt sekreterare och kamrerare 500 kronor, till egendomens underhåll, renhållning och diverse 2,000 kronor, till bränsle, gas, vatten m. m. 500 kronor och till städning af lokalerna m. m. 600 kronor, eller sammanlagdt.....

» 3,600: —

Kungl. Maj:t föreslår ytterligare Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa beträffande

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[126.] till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor och till beredande, såvidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna däri under den tid, de genomgå dessa kurser, ett anslag af

» 3,000: —

Vetenskapsakademien:

[127.] för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur

» 2,000: —

samt för upprätthållande af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån för Sverige

» 1,600: —

transport kronor 1,667,619: —

	transport kronor	1,667,619: —
[128.] af förut beviljad anslag till bestridande af		
den på Sverige belöpande andelen i kostnaderna för		
den internationella jordmätningen.....	»	1,424: —

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:

[129.] till täckande af brist, som uppstått å det		
i akademiens stat uppförda anslaget för trycknings-		
kostnader, ett belopp af.....	»	3,000: —
[130.] till arfvoden åt extra biträden vid ordnandet		
och vården af de under akademiens inseende ställda		
samlingar äfvensom till aflöning åt vaktbetjäning vid		
samlingarnas förevisande ett anslag af.....	»	4,000: —
[131.] för vidtagande af åtgärder till bevarande		
af Kronobergs slottsruin	»	5,750: —
dock under villkor att föreningen för nämnda		
ruins bevarande tillskjuter motsvarande belopp, hvori		
må inberäknas hvad föreningen redan utgifvit för ändamålet;		

Akademien för de fria konsterna:

[132.] dels för ersättande af ett utaf statskontoret		
gjordt förskott till bekostande af åtgärder för undan-		
röjande af sanitära olägenheter uti det under akade-		
miens inseende ställda läroverkets lokaler ett belopp		
af 1,295 kronor dels ock för vidtagande af de ytter-		
ligare åtgärder, som för samma ändamål äro erforder-		
liga, ett belopp af 15,172 kronor, eller sålunda till-		
hopa	»	16,467: —

Musikaliska akademien:

[133.] dels för anordnande af ökad undervisning		
vid musikkonservatorium samt beredande af tillfälle		
för vissa elever vid konservatoriet till profundervisning		
i skola	»	6,932: —
dels ock till inköp och inbindning af musikalier		
och böcker m. m. för akademiens bibliotek	»	1,000: —
	transport kronor	1,706,192: —

transport kronor 1,706,192: —

Naturhistoriska riksmuseum:

[134.] till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska afdelning	»	3,500: —
[135.] till inköp och insamling af naturalier vid museets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden därstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter	»	2,000: —

Meteorologiska centralanstalten:

[136.] dels till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid meteorologiska centralanstalten hvaraf 1,100 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt amanuensen vid anstalten Nils Ekholm samt 3,000 kronor såsom arfvode åt en andre amanuens med hufvudsaklig uppgift att biträda vid väderlekstjänsten om förmiddagarna under hela året och med skyldighet att, om så påfordras, mot en särskild ersättning af 600 kronor biträda vid väderlekstjänsten om eftermiddagarna under månaderna juli—september;	»	10,250: —
---	---	-----------

dels ock till upprätthållande af två meteorologiska stationer, den ena i Gällivare och den andra i norra Värmland eller i norra Dalarna, ...	»	600: —
--	---	--------

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen i afseende å meteorologiska centralanstalten

[137.] att såsom bidrag från Sverige för åren 1908—1910 till bekostande af den internationella kommissionens för vetenskaplig luftsegling publikation af undersökningar rörande de högre luftlagren bevilja ett anslag af 2,160 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	720: —
---	---	--------

I afseende å meteorologiska centralanstalten anmärkes härjämte, att Kungl. Maj:t i särskild nådig proposition den 21 december 1906 föreslagit Riksdagen

[138.] att till anställande under meteorologiska centralanstaltens ledning och kontroll af meteorologiska

transport kronor 1,723,262: —

	transport kronor	1,723,262: —
observationer för en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	10,800: —

Kungl. Maj:t föreslår ytterligare i enlighet med beslut, som innefattas i nämnda statsrådsprotokoll, Riksdagen beträffande

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

[139.] att för uppförande vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för ändamålet upprättade ritningar och kostnadsförslag af en nybyggnad, afsedd att inrymma portvaktslägenhet och försäljningslokal, å extra stat för år 1908 bevilja ett anslag af	»	12,500: —
---	---	-----------

[140.] att för handtverksskolan i Kristinehamn för blinda på extra stat för år 1908 anvisa	»	10,000: —
--	---	-----------

[141.] att på extra stat för år 1908 bevilja till tryckning af blindskrifter	»	2,500: —
--	---	----------

samt till understöd åt blindlärarelever och reseunderstöd åt blindlärare	»	1,200: —
--	---	----------

[142.] att till resestipendier åt föreståndare, lärare och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor, blindskolor och sinnesslöanstalter), på de villkor och under de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	1,000: —
--	---	----------

Undervisningsanstalter för vanföra:

[143.] att på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	12,000: —
---	---	-----------

att användas dels i öfverensstämmelse med de i nämnda statsrådsprotokoll omförmälda grunder, till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra,

dels ock för bekostande af dessa anstalters inspektion.

transport kronor 1,773,262: —

ransport kronor 1,773,262: —

Diverse anslag:

[144.] att, för beredande af religionsvård åt svenska sjömän i utländska hamnar samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän, å extra stat för år 1908 anvisa	»	25,000: —
[145.] att till aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	6,000: —
[146.] att för anställande af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gällivare—Riksgränsen af förut beviljad anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstående beloppet	»	3,500: —
[147.] att bevilja till anställande af fyra kontraktsadjunkter inom lappmarken 24,000 kronor och till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,900 kronor samt att på extra stat för år 1908 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna	»	8,000: —
och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa	»	1,300: —
med rätt för Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare bestämmelser rörande anslagens användande;		
[148.] att af förut beviljade anslag dels till anställande af två kontraktsadjunkter inom dåvarande Västerbottens fjärde kontrakt dels till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter dels ock till två stipendier för utbildande vid universitetet af präster, förtrogna med finska språket, på extra stat för år 1908 anvisa återstående beloppen, nämligen		
af anslaget till kontraktsadjunkterna	»	4,000: —
af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa	»	500: —
samt af anslaget till stipendier	»	1,500: —
[149.] att till resestipendier åt prästmän, under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1908 anvisa	»	8,000: —
[150.] att till bestridande af kostnaderna för viss utredning rörande ecklesiastika boställen på extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag å	»	10,000: —
[151.] att till fullbordande af den nya kapellbyggnaden i Tärna församling i hufvudsaklig öfverens-		
transport kronor		1,841,062: —

transport kronor	1,841,062: —
stämmelse med af öfverintendentsämbetet upprättade ritningar på extra stat för år 1908 anvisa..... »	12,932: —
[152.] att för uppförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hos öfverintendentsämbetet upprättade ritningar af en kapellbyggnad i Gargnäs by af Sorsele församling bevilja ett belopp af 36,465 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa..... »	10,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 anvisa: *	
[153.] såsom bidrag till invändig restaurering af Strängnäs domkyrka af förut beviljadt anslag, återstoden..... »	15,000: —
[154.] till svenska fornskriftsällskapet..... »	2,000: —
[155.] till understöd åt samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinavians historia,..... »	1,000: —
under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet aflämnar 50 exemplar af den för anslagsåret afsedda publikationen;	
[156.] till nordiska museet..... »	50,000: —
att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Kungl. Maj:t förordnad, afvensom på de öfriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål;	
[157.] till kulturhistoriska museet i Lund..... »	5,000: —
att ställas till styrelsens för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål;	
[158.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv..... »	5,000: —
[159.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Acta mathematica..... »	3,000: —
[160.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Sfinx..... »	1,200: —
med villkor att dess utgifvare öfverlämnar till universitetsbiblioteket i Uppsala 40 exemplar och till universitetsbiblioteket i Lund 20 exemplar af tidskriften	

 transport kronor 1,946,194: —

	transport kronor	1,946,194: —
för att användas för dessa biblioteks bytesverksamhet med utlandet;		
[161.] till understöd, under de i nämnda statsrådsprotokoll angifna villkor, åt sådana anstalter och föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, ...	»	200,000: —
af hvilket anslag dock högst 4,000 kronor må kunna, på de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, användas till understöd åt sådana centrala anstalter, som förmedla föreläsningar af ifrågavarande slag, och som åt lokala anstalter för sådana föreläsningar tillhandahålla passande åskådningsmateriell;		
[162.] såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter särskildt till föreläsningskurser för arbetsklassen beviljadt statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år 1908 eller senare hållas utom universitetsstäderna.....	»	6,000: —
hvaraf 3,000 kronor till hvaradera universitetet, att utgå under villkor att den, som föreläsning begärt, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten;		
[163.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för de föreläsningskurser, som äro afsedda att under sommaren 1908 vid universitetet i Lund för allmänheten anordnas, ...	»	4,000: —
[164.] för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Otto Nordenskjölds expedition till Södra Ishafvet under åren 1902 och 1903, af förut beviljadt anslag, ...	»	10,000: —
[165.] för bearbetning och utgifning af de viktigaste vetenskapliga resultaten af docenten Axel Hamburgs och hans medarbetares undersökningar rörande högfjällsområdet mellan Kvickjock och Stora Sjöfallet i Lule lappmark af förut beviljadt anslag, återstoden	»	6,500: —
[166.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för den elfte internationella geologiska kongressen i Stockholm år 1910 af förut beviljadt anslag.....	»	5,000: —
	transport kronor	2,177,694: —

transport kronor 2,177,694: —

[167.] såsom bidrag till Sveriges deltagande i den skolhygieniska utställning, som kommer att anordnas i samband med andra internationella kongressen för skolhygien i London år 1907

» 4,000: —

Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[168.] medgifva, att den besparing af 18,225 kronor 9 öre, som uppstått å det på extra stat för år 1904 anvisade anslag af 120,000 kronor för Sveriges deltagande i konst- och undervisningsafdelningarna af 1904 års världsutställning i St Louis, må ställas till förfogande af kommittén för nationalsubskriptionen till Sveriges hus vid nämnda utställning såsom bidrag till tackande af uppkommen brist vid det af sagda kommitté ledda företaget med uppförande af ifrågavarande byggnad;

[169.] att till utgifvande i tryck af en samling af Carl von Linnés bref af förut beviljadt anslag på extra stat för år 1908 anvisa återstoden

» 16,848: —

[170.] att för befrämjande af den verksamhet, som enligt fastställda stadgar åligger svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade svenska nykterhetssällskapet, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af

» 4,000: —

[171.] att till främjande af centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af

» 4,000: —

att af förbundet användas under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva;

[172.] att till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Mimer på extra stat för år 1908 anvisa

» 1,500: —

[173.] att till pedagogiska biblioteket i Stockholm på extra stat för år 1908 bevilja

» 4,500: —

[174.] att till understöd på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, för fortsatt utgifvande af tidskriften Svenska landsmål och svenskt folklif på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af

» 3,650: —

[175.] att för utförande i enlighet med af Kungl. Maj:t fastställd plan af undersökningar rörande ort-

transport kronor 2,216,192: —

	transport kronor	2,216,192: —
namn inom Örebro län bevilja ett anslag af 14,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa.....	»	10,000: —
dock under villkor att af landsting, korporationer eller enskilda för samma undersökningar tillskjutes för åren 1907—1912 minst ett belopp af 7,000 kronor;		
[176.] att till understöd under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af däraf åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 10,500 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor;	»	15,500: —
[177.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 innevarande januari angifna grunder, af dyrtidstillägg för år 1907 åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1908 anvisa, såsom förslagsanslag,	»	60,000: —
[178.] att till beredande, i enlighet med de i nyssnämnda statsrådsprotokoll angifna grunder, af ett extra lönstillägg för år 1907 åt en del vaktmästare och andra betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1908 anvisa, såsom förslagsanslag.....	»	5,900: —
[179.] att för återgäldande af belopp, som af statskontoret förskottsvis utbetalts, på extra stat för år 1908 anvisa.....	»	62,156: —
summa kronor		2,369,748: —

En jämförelse beträffande denna hufvudtitel mellan de i 1907 års riksstat upptagna och de af Kungl. Maj:t nu för år 1908 föreslagna belopp utfaller sålunda:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	19,945,553: —	20,286,852: —	således ökning kronor 341,299: —
extra »	1,806,447: —	2,369,748: —	» » » 563,301: —
summa kronor	21,752,000: —	22,656,600: —	således ökning kronor 904,600: —

Nionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor	5,948,816: —
friheter	›	7,730: —
ersättningar	›	1,664: —
tillsammans kronor		5,958,210: —

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver jordbruksärenden den 12 innevarande januari*), föreslå beträffande

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar:

[1.] att Riksdagen må,

dels, med förklarande att den i staten för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp upptagna anslagspost »till institutets öfriga utgifter» skall minskas med 1,000 kronor till 27,000 kronor, medgifva, att i samma stat må uppföras en anslagspost »till undervisningsmateriell» till belopp af 4,000 kronor;

dels ock, vid bifall härtill, höja det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar» uppförda anslag till landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp från 75,000 kronor till 78,000 kronor eller med 3,000 kronor;

kommande, därest sistnämnda hemställan bifalles, anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar» att höjas från 320,100 kronor med kronor 3,000: — till 323,100 kronor (däraf ett förslagsanslag å 50,000 kronor till understöd åt landtmannaskolor);

Transport kronor 3,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Nionde hufvudtiteln".

Veterinärundervisningen;

transport kronor

3,000: —

[2.] att Riksdagen må
dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna
förslaget till stat för veterinärinstitutet äfvensom de
villkor och förbehåll, som föreslagits för åtnjutande af
de i samma stat upptagna aflöningsförmåner,

dels medgifva, att nuvarande innehafvaren af in-
struktionssmedsbefattningen vid veterinärinstitutet Axel
Robert Pålman må, vid utnämning till ordinarie adjunkt,
äga att för rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig sin
tjänstgöring såsom instruktionssmed vid institutet, samt

dels i riksstaten uppföra det under anslagstiteln
»veterinärundervisningen» upptagna anslaget till vete-
rinärinstitutet i Stockholm under förändrad benämning
till »veterinärinstitutet» äfvensom höja ifrågavarande
anslag, nu 57,100 kronor, till 81,800 kronor eller med
24,700 kronor;

kommande under förutsättning af bifall härtill
anslaget till veterinärundervisningen, nu 58,500 kronor,
att framdeles utgå med 83,200 kronor; hvadan ökningen
här utföres med

»

24,700: —

Landtbruksingenjörer och deras biträden:

[3.] att Riksdagen må
dels besluta, att i stället för nuvarande sex landt-
bruksstipendiater från och med år 1908 skola anställas
tre extra landtbruksingenjörer och tre landtbrukssti-
pendiater, samt att extra landtbruksingenjör skall äga
uppbära ett årligt arvode af 2,000 kronor;

dels ock, vid bifall härtill, höja anslaget till landt-
bruksingenjörer och deras biträden från 49,500 kro-
nor till 52,500 kronor eller med

»

3,000: —

Hästaffvelns förbättrande:

att Riksdagen må

[4.] dels medgifva, att i stuteriöfverstyrelsens stat
må från och med år 1908 uppföras ett anslag å 400

transport kronor

30,700: —

	transport kronor	30,700: —
kronor till extra biträde och semesterarfvode, dels ock från och med samma år höja det i staten för styrelsen till expenser och vaktmästares aflöning anvisade anslaget, nu 150 kronor, med 450 kronor, eller till 600 kronor; föranledande emellertid bifall härtill icke någon förhöjning i reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande; [5.] höja det under reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande uppförda särskilda anslaget till prisbelöningar för hästar med 60,000 kronor eller från 100,000 kronor till 160,000 kronor, kommande, vid bifall härtill, anslaget till hästafvelns förbättrande att i sin helhet höjas från 214,270 kronor till 274,270 kronor, däraf anvisning i kontant 273,200 kronor, varande ökningen här utförd med		60,000: —

Skogsväsendet:

[6.] att Riksdagen må
 dels i den för skogsstaten gällande stat uppföra ytterligare en jägmästare med af domänstyrelsen för honom föreslagna aflöningsförmåner;
 dels ock höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet från dess nuvarande belopp, 1,824,792 kronor, med 440,000 kronor till 2,264,792 kronor,
 så att anslaget till skogsväsendet skulle erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten....	kronor 680,108: —
» statens skogs- läroverk.....	» 58,800: — kronor 738,908: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets lärarpersonal.....	» 100,000: —
--	--------------

reservationsanslag:

till enskilda skogs- undervisningen....	kronor 5,600: —
--	-----------------

transport kronor 5,600: — kronor 838,908: — kronor 90,700: —

transport kronor	5,600: —	kronor	838,908: —	kronor	90,700: —
till kronosko- garnas för- valtning och befrämjande af skogsvä- sendet i all- mänhet	»	2,264,792: —	»	2,270,392: —	
summa kronor 3,109,300: —					
hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet skulle ökas med	»				442,900: —

Skiften och afvittringar:

[7.] att Riksdagen må
medgifva, att de belopp, hvarmed inkomsterna
af tjänsten under år 1908 för afvittringslandtmätarna
i Västerbottens och Norrbottens län kunna komma att
understiga 3,000 kronor för dem, som tillhöra första
lönegraden, och 3,500 kronor för dem, som på grund
af ålder i tjänsten åtnjuta arfvodesförhöjning, må
dessa tjänstemän godtgöras af anslagen till storskiftes-
och afvittringsverken;

Rikets allmänna kartverk:

[8.] att Riksdagen må
höja ordinarie anslaget till Rikets allmänna kart-
verk, nu 198,800 kronor, till 216,800 kronor eller med » 18,000: —

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[9.] att Riksdagen må
höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och ex-
penser, ved m. m., nu 40,033 kronor, till 40,523
kronor, eller med..... » 490: —

summa kronor 552,090: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å nionde hufvudtiteln uppförda, föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Nionde hufvudtiteln ordinarie anslag uppgå för innevarande år till kronor 5,958,210: —

Vid bifall till de af Kungl. Maj:t framställda förslag om höjning i anslagen:

till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar med	kronor	3,000: —
» veterinärundervisningen	»	24,700: —
» landtbruksingenjörer och deras biträden	»	3,000: —
» hästafvelns förbättrande	»	60,000: —
» skogsväsendet	»	442,900: —
» rikets allmänna kartverk	»	18,000: —
» skrifmaterialier och expenser, ved m. m.	»	490: —

summa kronor 552,090: —

skulle alltså de ordinarie anslagen ökas med » 552,090: —

och komma att uppgå till kronor 6,510,300: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, under åberopande af ofvannämnda protokoll öfver jordbruksärenden för den 12 innevarande januari, att under nionde hufvudtiteln må å extra stat för år 1908 beviljas:

[10.] för beredande af lön, 2,500 kronor, och tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, åt en kansli-sekreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli tillhoppa kronor 4,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[11.] dels att medgifva, att den behållna afkastning af Alnarps landtegendom, som för tiden från och med år 1907 till statsverket redovisas, må användas till godtgörande af det utaf Kungl. Maj:t såsom inventarie- och rörelsekapital för egendomen anvisade förskott å 50,000 kronor, till dess detta förskott blifvit

transport kronor 4,000: —

	transport kronor	4,000: —
till fullo ersatt, samt att sagda belopp, 50,000 kronor, må af styrelsen för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp användas såsom rörelsekapital för Alnarps egendom med skyldighet för institutets styrelse att hafva oanvänt belopp af detta kapital innestående i riksbanken;		
dels ock att å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af	»	30,000: —
att af styrelsen för landtbruksinstitutet vid Ultuna användas såsom rörelsekapital för Ultuna egendom, med enahanda skyldighet att hafva oanvänt belopp insatt i riksbanken, som föreslagits beträffande det till rörelsekapital för Alnarps egendom afsedda beloppet.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 bevilja		
[12.] för nybyggnad och för förändringar i hufvudbyggnaden vid landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	»	14,200: —
[13.] till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, ...	»	10,000: —
[14.] för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor utgående understöd af statsmedel	»	6,000: —
[15.] såsom bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland	»	30,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 anvisa		
[16.] åt veterinärinrättningen i Skara	»	900: —
hvaraf 200 kronor till aflönande af vikarie åt föreståndaren, 100 kronor till löneförbättring åt två drängar samt återstoden såsom bidrag till bestridande af utgifter för ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriell och onera m. m.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 bevilja:		
[17.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	»	7,500: —
	transport kronor	102,600: —

	transport kronor	102,600: —
[18.] till prisbelöningar vid allmänna landtbruks- möten.....	»	12,500: —
[19.] till fortsatt uppehållande af de vid landt- bruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeri- institutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof.....	»	10,000: —
[20.] såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof.....	»	32,000: —
[21.] såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrländ afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län.....	»	11,250: —
[22.] till understöd åt frökontrollanstalter.....	»	10,000: —
[23.] till åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen.....	»	15,000: —
[24.] såsom bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet.....	»	25,000: —
[25.] till utbildande af en elev i boskapsskötsel och mejerihushållning.....	»	1,000: —
[26.] till anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter.....	»	27,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:		
[27.] att till upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912 bevilja ett anslag af 35,000 kronor och däraf på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af samt att medgifva, att Kungl. Maj:t må, för vid- tagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämp- ligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga bränsletillgång, under år 1908 i mån af be- hof disponera hvad vid utgången af år 1907 icke blifvit användt af de tidigare för samma ändamål å extra stat beviljade medel.	»	7,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja		
[28.] till understöd åt svenska mosskulturföreningen	»	20,000: —
[29.] till åtgärder för höjande af det mindre jord- bruket.....	»	100,000: —
[30.] till ökadt statsbidrag för fortgående smör- profningar.....	»	10,000: —
	transport kronor	383,350: —

	transport kronor	383,350: —
[31.] till anställande af en statskonsulent i svin-skötsel	»	5,000: —
[32.] till fjäderfäafvelns befrämjande	»	10,000: —
[33.] till bildande och upprätthållande af afvels-centra för nötboskap	»	9,000: —
[34.] till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län	»	5,000: —
[35.] till bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå	»	3,790: —
[36.] till anställande af en andre instruktör i hus-slöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander	»	3,500: —
[37.] till anskaffande af ett fartyg för fiskeri-administrationens behof	»	29,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[38.] att till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafs-fisken under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag af	»	31,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1908 bevilja		
[39.] för försäkring af fartyget Skagerak	»	5,200: —
[40.] till utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven	»	26,100: —
[41.] till bidrag för anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare	»	2,250: —
[42.] till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening	»	13,500: —
däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola ett belopp af 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöksverksamhet ett belopp af 5,000 kronor.		
I särskild proposition den 21 december 1906 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen		
[43.] att för en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten på extra stat för år 1908 bevilja	»	40,800: —
hvilket belopp här uppföres.		
	transport kronor	567,490: —

	transport kronor	567,490: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å		
extra stat för år 1908 anvisa		
[44.] till åtgärder för tillgodogörande af svenska		
statens vattenfall.....	»	13,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra		
stat för år 1908 bevilja		
[45.] till arfvoden åt tre tjänstemän i första gra-		
den (notarier) å domänstyrelsens skogsafdelning.....	»	9,000: —
[46.] till vikariatsersättning, arfvoden för bygg-		
nadsplaners granskning, åt amanuenser och extra bi-		
träden, renskrifnings- och tryckningskostnader hos		
domänstyrelsen.....	»	8,000: —
[47.] till aflöning åt domänintendenter och för		
uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna...	»	42,800: —
[48.] till resekostnader vid domänförvaltningen för-		
slagsvis.....	»	45,000: —
[49.] till extra lärarkrafter vid skogsinstitutet.....	»	7,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på		
extra stat för år 1908 bevilja		
[50.] till arfvode åt en extra föredragande i landt-		
mäteristylelsen.....	»	4,500: —
[51.] till bestridande af ökade kostnader för kopie-		
ring af i landtmäteristylelsens arkiv förvarade kartor		
med därtill hörande handlingar.....	»	3,000: —
[52.] för anordnande vid generallandtmäterikontoret		
af en kurs i triangelmätning.....	»	5,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra		
stat för år 1908 anslå		
[53.] för anställande af ökad civil personal vid		
rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m.	»	18,400: —
[54.] för höjning af arfvodena åt de vid det eko-		
nomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och rit-		
biträden.....	»	1,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att		
[55.] för fortsättande af de geologiska undersök-		
ningarna och för utgifvande af därpå grundade kartor,		
afhandlingar och uppsatser samt beredande åt under-		
sökningens tjänstemän och förste vaktmästare af till-		

transport kronor 724,190: —

	transport kronor	724,190: —
fälliga löneförbättringar å extra stat för år 1908		
anvisa	»	107,300: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 bevilja		
[56.] för bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar	»	50,000: —
[57.] till understöd åt synnerligen betungade väghållningsdistrikt	»	150,000: —
Dessutom föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 anvisa		
[58.] till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	»	70,000: —
samt att medgifva, att hvad vid utgången af år 1907 möjligen icke blifvit använt af tidigare för ändamålet beviljade anslag, må under år 1908 för enahanda ändamål användas.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:		
[59.] att på extra stat för år 1908 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af	»	700,000: —
äfvensom besluta, att i afseende å erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från ifrågavarande anslag skola tillämpas nu gällande allmänna villkor och bestämmelser i sådant afseende;		
[60.] att på extra stat för år 1908 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning allmänna frostminskningssanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af	»	200,000: —
äfvensom godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande af stats-		
transport kronor		2,001,490: —

transport kronor 2,001,490: —

bidrag från sistnämnda anslag, som i statsrådsprotokollet föreslagits.

Vidare anmärkes här,

[61.] att, enligt 1903 års Riksdags beslut, skola till odlingslånefonden under hvart och ett af åren 1904—1908 ej mindre ingå de till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån, än äfven af riksgäldskontoret, i mån af behof, öfverlämnas medel till så stort belopp, som jämte de till fonden ingående annuiteter kan erfordras till fyllande af högst 1,000,000 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen

[62.] att, till bestridande af kostnader för afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län, på extra stat för år 1908 anvisa ett anslag å

» 150,000: —

[63.] att af det till afdikning af sankta marker, tillhörande västra delen af Alträks kronopark jämte en del af Svanå kronopark och af f. d. Selets stockfångstskog i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län, beviljade anslag, 77,000 kronor, på extra stat för år 1908 anvisa återstoden

» 25,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 bevilja:

[64.] till reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län

» 100,000: —

äfvensom medgifva, att de afgifter, som läggas å flottningen, må för enahanda ändamål disponeras.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1908 anvisa

[65.] till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet

» 60,000: —

[66.] till skogsodlingens befrämjande

» 100,000: —

I särskild proposition den 12 innevarande januari har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen

[67.] att för restitution af fraktafgifter för kalk å extra stat för år 1908 anvisa ett förslagsanslag å.... hvilket belopp alltså här upptages.

» 200,000: —

transport kronor 2,636,490: —

	transport kronor	2,636,490: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att å extra		
stat för år 1908 bevilja		
[68.] till bestridande af kostnaden för Sveriges		
deltagande uti internationella landbruksinstitutet i Rom	»	5,000: —
[69.] till betäckande af utgifter, som af stats-		
kontoret förskottsvis bestridts	»	90,810: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[70.] att, till beredande, i enlighet med de i statsråds-		
protokollet öfver finansärenden den 12 i denna månad		
angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år		
åt en del tjänstemän och betjante i jordbruksdeparte-		
mentets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till		
jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer,		
å extra stat för år 1908 anvisa, såsom förslagsanslag,		
ett belopp af	»	67,900: —
[71.] samt att, till beredande, i enlighet med de		
i nyssnämnda statsrådsprotokoll öfver finansärenden		
angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande		
år åt vissa betjante i jordbruksdepartementets afdelning		
af Kungl. Maj:ts kansli samt till jordbruksdepartementet		
hörande ämbetsverk, å extra stat för år 1908 anvisa,		
såsom förslagsanslag, ett belopp af	»	800: —
tillsammans kronor		2,801,000: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes upptagen i 1907 års riksstat och sådan den nu är föreslagen af Kungl. Maj:t, utfärdas på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	5,958,210: —	6,510,300: —	således ökning kronor 552,090: —
extra anslag	2,504,190: —	2,801,000: —	» » » 296,810: —
summa kronor	8,462,400: —	9,311,300: —	således ökning kronor 848,900: —

Tionde hufvudtiteln,

omfattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

I afseende å denna stat, för hvilken gällande riksstat upptager kontant 2,171,641 kronor, föreslår Kungl. Maj:t enligt bilagda statsrådsprotokoll*) Riksdagen

[1.] att höja det å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 115,617 kronor, med 1,187 kronor till 116,804 kronor;

[2.] att till höjande af det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslaget, för närvarande utgörande 91,737 kronor, bevilja ett belopp af 3,521 kronor;

kommande nämnda anslag härigenom att uppgå till 95,258 kronor;

[3.] att, i afseende å kostnaderna för småskollärares m. fl. ålderdoms-understödsanstalts förvaltning och verksamhet under år 1908, medgifva:

att Kungl. Maj:t må för sistnämnda år bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr blifva erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnader och för anstaltens utgifter i öfrigt under samma år erforderliga medel må af Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas af tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året ingå, eller, därest dessa afgifter skulle för året finnas härtill otillräckliga, anmålans till ersättande af Riksdagen;

[4.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må för år 1908 dels bestämma de belopp, som erfordras för bestridande af kostnaderna för förvaltningen af döfstumlärarnas pensionsanstalt, dels ock, därest dessa kostnader icke kunna

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Tionde hufvudtiteln".

bestridas af influtna afgifter, anvisa erforderligt belopp af förslagsanslaget »Bidrag till döfstumlärarnas pensionsanstalt»;

[5.] att medgifva,

att den vid skolhemmet för blindade döfstumma i Vänersborg anställda ordinarie lärarpersonalen, slöjdlärarynnor däri inberäknade, må vinna delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt samt att därvid följande grunder och villkor må äga tillämpning:

att med ordinarie föreståndarinna eller lärarinna förstås sådan, som af vederbörande styrelse antagits för visst antal år i sänder eller tills vidare med ömsesidig uppsägningsrätt;

att föreståndarinnan i pensionsafseende betraktas lika med kvinnlig föreståndare vid döfstumskola och lärarinna lika med döfstumlärarinna;

att föreståndarinna eller lärarinna skall för att erhålla hel pension under de före afskedstagandet senast förflutna tio tjänståren hafva åtnjutit löneförmåner, värdet af bostad och bränsle eller ersättning därför häri icke inberäknadt, fullt motsvarande det belopp, till hvilket delaktighet i pensionsanstalten för tjänsten bestämts;

att pensionssökande må räkna sig till godo äfven den tid, hon tjänstgjort vid skolhemmet, innan bestämmelser om delaktighet för dess lärarpersonal i döfstumlärarnas pensionsanstalt utfärdats och desamma träd i kraft, dock med iakttagande af den i § 12 mom. 1 af nådiga reglementet för nämnda anstalt omförmålda inskränkning, så tolkad, att hvad däri stadgas om aflagd godkänd döfstumlärarexamen såsom villkor för rätt att räkna tjänstår såsom extra lärarinna icke skall i afseende å skolhemmets lärarpersonal äga tillämpning;

att skolhemmets styrelse ansvarar för, att behöriga pensionsavgifter inom föreskrifven tid till pensionsanstalten erläggas; samt

att om skolhemmet och dess styrelse skall gälla hvad i reglementet för döfstumlärarnas pensionsanstalt stadgas angående skoldistrikt och distriktsskolstyrelse;

[6.] att dels medgifva delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt för folkhögskollärarpersonalen enligt följande särskilda villkor och bestämmelser:

att delaktigheten för denna personal skall afse ordinarie manliga föreståndare och lärare vid de af staten understödda folkhögskolorna — kvinnliga afdelningar däri inberäknade — och därmed förenade landtmannaskolor, dock icke särskilda lärare i öfningsämnen eller slöjd;

att med ordinarie föreståndare eller lärare förstås sådana, som af vederbörande styrelse antagits för visst antal år i sänder eller tills vidare med ömsesidig uppsägningsrätt;

att det högsta belopp, för hvilket delaktighet må kunna vinnas för lärare, bestämmas till 2,700 kronor;

att föreståndare eller lärare skall, för att erhålla hel pension, under de före afskedstagandet senast förflutna tio tjänståren hafva åtnjutit löneförmåner, värdet af bostad och bränsle eller ersättning därför häre icke inberäknadt, fullt motsvarande det belopp, till hvilket delaktighet i pensionsanstalten för tjänsten bestämts;

att pensionssökande må räkna sig till godo äfven den tid, han tjänstgjort, innan bestämmelser om delaktighet för folkhögskollärarpersonalen i döfstumlärarnas pensionsanstalt utfärdats och desamma träd i kraft, dock med iakttagande af den i § 12 mom. 1 af reglementet för nämnda anstalt omförmälda inskränkning;

att för den tid, som infaller, efter det döfstumlärarnas pensionsanstalt börjat att omfatta äfven folkhögskollärartjänster, en folkhögskollärare icke må räkna sig ett tjänstår till godo såsom ordinarie, med mindre han under desamma varit i sådan egenskap anställd å tjänst med delaktighet i pensionsanstalten;

att med fullt tjänstår förstås den undervisningstid, som är eller varder bestämd såsom villkor för erhållande af statsbidrag till manlig folkhögskola;

att i stället för den i § 12 af nyssberörda reglemente omnämnda döfstumlärarexamen skall beträffande folkhögskollärare fordras akademisk examen eller ock afgangsexamen från teknisk högskola, skogsinstitut, Alnarps eller Ultuna landtbruksinstitut; samt

att hvad i nämnda reglemente säges om skoldistrikt och distriktsskolstyrelse skall i fråga om folkhögskollärare gälla om vederbörande skolstyrelse;

dels medgifva delaktighet i folkskollärarnas änke- och pupillkassa för ifrågavarande lärarpersonal sålunda, *att* enhvar manlig föreståndare eller lärare vid folkhögskola, som, efter det bestämmelser om delaktighet för nämnda personal i döfstumlärarnas pensionsanstalt utfärdats och desamma träd i kraft, tillträd tjänst, hvarmed följer delaktighet i nämnda pensionsanstalt, skall vara skyldig till delaktighet jämväl i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, *att* rättighet att vara delägare i kassan skall tillkomma enhvar tjänstinnehafvare, som vid den tid, då bestämmelser om delaktighet för folkhögskollärarpersonalen i döfstumlärarnas pensionsanstalt träder i kraft, innehar tjänst, för hvilken vederbörande skolstyrelse vinner delaktighet i pensionsanstalten, under villkor att anmälan om delaktighet sker inom tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, äfvensom *att* för denna nya grupp af delägare i folkskollärarnas änke- och pupillkassa pensionsavgifter och pensionsbelopp skola utgå i förhållande till de belopp, efter hvilka vederbörande skolstyrelser för ifrågavarande tjänster vunnit delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt, samt i öfrigt reglementet för nämnda änke- och pupillkassa äga motsvarande tillämpning;

dels ock, för beredande af ifrågavarande delaktighet i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, öka det såsom bidrag till berörda kassa å riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslag med 4,377 kronor;

[7]. att dels medgifva, att hvarje folkskoleseminarium må, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning, för hvar och en af de vid den med seminariet förenade öfnings-skolan befintliga lärartjänster, hvilka skola uppehållas af examinerade manliga eller kvinnliga folkskollärare, erhålla delaktighet i nämnda pensionsinrättning efter det högsta lönebelopp, hvaraf den lärare, som innehar tjänsten, på grund af tjänstålder, enligt gällande författning äger att komma i åtnjutande,

dels ock öka det under riksstatens tionde hufvudtitel uppförda anslaget: »Bidrag till folkskollärares pensionering» med 4,145 kronor samt det under samma hufvudtitel uppförda anslaget: »Bidrag till folkskollärarnas änke- och pupillkassa» med 100 kronor.

[8.] I särskild nådig proposition den 31 december 1906 angående ändrade bestämmelser rörande anslag till högre folkskolor har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att öka dels det under tionde hufvudtiteln uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares pensionering» med 3,081 kronor dels ock det under samma hufvudtitel uppförda anslaget »Bidrag till folkskollärares änke- och pupillkassa» med 165 kronor.

[9]. I särskild nådig proposition den 12 innevarande januari med förslag till lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att

dels å ordinarie staten under tionde hufvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 100,000 kronor till pensionering, enligt pensionslagen, af civila tjänstinnehafvare;

dels, såsom bidrag till bestridande af förvaltningskostnaden för en i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i det vid propositionen fogade utdraget af protokollet öfver finansärenden angifna grunder ordnad ny änke- och pupillkassa för civilstaten, likaledes å ordinarie staten under tionde hufvudtiteln uppföra ett bestämdt anslag å 35,000 kronor;

dels medgifva, att från och med år 1893 uppkomna och härefter uppkommande behållningar å det till pensionsstaten för civila ämbets- och tjänstemäns änkor och omyndiga barn anvisade anslag å 45,000 kronor må tillfalla den nya änke- och pupillkassan för civilstaten med skyldighet för denna kassa att svara för utbetalning i behörig ordning af de till utgående från nämnda anslag redan anvisade pensioner;

dels ock, under förutsättning af bifall till hvad i sistberörda nådiga proposition sålunda och i öfrigt föreslagits, från riksstaten för år 1908 utesluta de å tionde hufvudtiteln nu uppförda ordinarie anslagen till civilstatens pensionskassa af tillhopa 112,286 kronor.

Ökningen under denna stat skulle således enligt Kungl. Maj:ts förslag komma att utgöras af följande belopp:

höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	kronor	1,187: —
höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	»	3,521: —
höjning af bidraget till folkskollärarnas änke- och pupillkassa, sammanlagdt	»	4,642: —
höjning af anslaget »Bidrag till folkskollärares pensionering», sammanlagdt	»	7,226: —
anslag till pensionering, enligt pensionslagen, af civila tjänst innehafvare	»	100,000: —
förvaltningsbidrag till en änke- och pupillkassa för civilstaten	»	35,000: —
tillsammans kronor		151,576: —

Om härifrån dragas de till uteslutande ur riksstaten föreslagna ordinarie anslagen till civilstatens pensionskassa, tillhopa	»	112,286: —
blir ökningen af de ordinarie anslagen å pensionsstaten	kronor	39,290: —

Vid bifall till Kungl. Maj:ts, enligt hvad förut nämnts, framställda förslag, komma således de ordinarie anslagen till pensionsstaten, i nu gällande riksstat upptagna till sammanlagdt	»	2,171,641: —
att sluta å ett belopp af	kronor	2,210,931: —

Allmänna indragningsstaten.

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt konstant 2,291,924 kronor.

Beträffande denna stat föreslår Kungl. Maj:t;

[10.] att för kamreraren vid centralfängelset å Nya Varfvet *August Wilhelm Gotthard Sundberg* må från och med år 1908 uppföras årlig lön till belopp af 4,350 kronor; dock med villkor att i händelse Sundberg efter flyttning till indragningsstaten anställs i statens eller kommunens tjänst, han skall vara pliktig att i allo frånträda lönen å indragningsstaten, därest den

understiger eller är lika med den nya lönen, samt att, därest lönen å indragningsstaten öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot den senare svärande afdrag;

[11.] att predikanten vid indragna kronohäktet i Kungsbacka *Johan Emanuel Sjöholm* må från och med år 1908 uppbära ersättning för sin genom häktets indragning förlorade aflöning, 400 kronor om året;

[12.] att de nu från tredje hufvudtiteln utgående pensioner till sammanlagdt belopp af 19,000 kronor må öfverföras till tionde hufvudtiteln samt utgå från allmänna indragningsstaten;

[13.] att en hvar af följande, vid Karlsborgs fästningsbyggnad anställda arbetare nämligen: handräckningskarlen *Karl Alfred Svensson*, stenhuggaren *Adolf Fredrik Berg*, sadelmakaren *Anders Gustaf Andersson*, timmermannen *Karl Johan Fredriksson*, vagnmakaren *Anders Gustaf Pettersson*, stalldrängarna *Karl Johan Andersson*, *Anders Gustaf Jansson* och *Karl Johan Isaksson Harnesk* samt handräckningskarlarna *August Oden*, *Sven Peter Björk*, *Karl August Bäckström*, *August Johansson Thor* och *Gustaf Vallberg* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han varder entledigad från anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 300 kronor;

[14.] att skogvaktaren vid Karlsborg *Ludvig Pettersson* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han varder entledigad från skogvaktarbefattningen, under sin återstående lifstid få å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 300 kronor;

[15.] att kokerskan *Maria Botilla Olsson* må under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till belopp af 300 kronor årligen, att beräknas och utgå från och med den 1 maj 1906;

[16.] att sergeanten af första klassen vid Norrlands trängkår, fanjunkaren *Nils Thure Lundahl* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller afsked från sin beställning, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 900 kronor;

[17.] att regementsstallmästaren vid lifgardet till häst friherre *Fredrik Jakob von Essen* må, från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhåller afsked från sin nuvarande beställning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, beräknad efter 1,200 kronor intill den 1 juli 1908, efter 975 kronor från och med samma dag intill den 1 juli 1913 samt efter 775 kronor från och med sistnämnda dag, med villkor dock att, därest han framdeles skulle erhålla anställning mot aflöning af statsmedel, hans pensionsbelopp skall för den tid, sålunda vunnen anställning varar, minskas i den mån, den nya aflöningen tillhoppa med pensionen öfverskjuter nu till honom utgående lön och dag-aflöning;

[18.] att förre fortifikationsarbetaren *David Emanuel Svensson* må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 90 kronor, att utgå från och med år 1906;

[19.] att förre fortifikationsarbetaren *Jonas Pettersson Bolin* må åtnjuta en årlig pension af 300 kronor å allmänna indragningsstaten, att utgå från och med år 1907;

[20.] att kontrollanten vid rikets hospitals- och asylbyggnader *Åxel Theodor Lignell* må från och med månaden näst efter den, under hvilken hans kontrollantbefattning upphör, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,400 kronor;

[21.] att extra ordinarie landskanslisten vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län *Johan Alfred Frykstedt* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhåller afsked, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 800 kronor;

[22.] att slöjdläraren vid folkskoleseminariet i Uppsala *Abraham Vahlström* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder entledigad från sin befattning såsom slöjdlärare vid seminariet, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 450 kronor årligen;

[23.] att för år 1908 å allmänna indragningsstaten måtte anvisas ett anslag af 4,900 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 350 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men därifrån erhållit afsked före år 1867;

[24.] att för år 1908 måtte anvisas och till Kungl. Maj:ts disposition ställas ett anslag af 18,000 kronor för beredande af ålderdomsunderstöd åt sådana lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola, hvilka, efter att hafva i minst femton års tid oförvitligen tjänstgjort, afgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt nådiga reglementet den 22 juni 1892, samt under enahanda villkor och bestämmelser i öfrigt, som beträffande det för år 1907 uti förevarande afseende beviljade anslag blifvit af Riksdagen stadgade, nämligen:

att lärares eller lärarinnas tjänstgöring afslutats så tidigt, att ålderdomsunderstöd enligt nyssnämnda nådiga reglemente icke kunnat honom eller henne beviljas, eller före utgången af år 1891;

att sådan från tjänsten afgången lärare eller lärarinna uppnått en lefnadsålder af minst femtiofem år;

att han eller hon styrkes befinna sig i behöfvande omständigheter;

att det belopp, hvartill understöd högst må meddelas, bestämmes till 100 kronor årligen; samt

att Kungl. Maj:t må äga att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, hvilka befinnas erforderliga:

[25.] att Riksdagen måtte

dels medgifva, att vissa lärarinnor vid flickskolor, som i följd af 1904 års Riksdags beslut om inrättande af statssamskolor i åtskilliga städer indragits eller komma att indragas, må från den tid, deras anställning vid skolorna af nyssnämnda anledning upphört, kunna komma i åtnjutande af statsunderstöd hvardera till belopp af högst 400 kronor för år räknadt, att utgå under förutsättning att vederbörande kommun i hvarje fall lämnar understöd till minst lika stort belopp samt under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva,

dels ock att för beredande af tillgång till utgifvande af de statsunderstöd, som sålunda varda beviljade, å allmänna indragningsstaten uppföra ett förslagsanslag af 4,000 kronor;

[26.] att förestånderskan och instruktionsbarnmorskan vid barnmorskeundervisningsanstalten i Göteborg *Carolina Magnusson* må från och med månaden näst efter den, hvari afsked varder henne beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 400 kronor årligen;

[27.] att docenten i praktisk filosofi vid universitetet i Uppsala, professorn *Hans Edfeldt* må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från docenturen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 2,000 kronor årligen;

[28.] att å allmänna indragningsstaten såsom anvisning i kontant må uppföras följande anslag:

till pedagogien i Ålem.....	kronor	207: —
till en klockare i Södra Finnskoga församling.....	»	75: —
till kapellpredikanten i Mockfjärd, ersättning, att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis.....	»	161: —
till pedagogien i Öregrund, ersättning, att utgå enligt hittills gällande grunder, förslagsvis.....	»	121: —

[29.] att förre teckningsläraren vid allmänna läroverket i Filipstad *Karl Nikolaus Jahnson* må från och med den 1 januari 1907 under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 300 kronor årligen;

[30.] att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Stockholm *Per Vilhelm Pettersson* må från och med månaden näst efter den, hvari han varder entledigad från sin vaktmästarsyssla, dock icke tidigare än från och med den 1 juli 1908, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 750 kronor årligen;

[31.] att vaktmästaren vid tekniska högskolans kemiska laboratorium *Carl August Carlsson* må från och med månaden näst efter den, hvari han varder entledigad från sin vaktmästarsyssla, dock icke tidigare än från och med den 1 januari 1908, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 750 kronor årligen;

[32.] att vid rikets allmänna kartverk anställda gravören *Clas Evald Reinhold Herlin*, rit- och koloreringsbiträdet *Sofia Karolina Maria Claësson* samt vaktmästaren *Carl Erik Jansson* må från och med månaden näst efter den, hvarunder de afgå från sina respektive tjänstbefattningar vid kartverket, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årliga pensioner af Herlin 2,800 kronor, Claësson 1,000 kronor samt Jansson 750 kronor;

[33.] att förre kontrollanten hos öfverintendentsämbetet *Johan Nordqvist* må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, med hvilken Nordqvist upphörde att vara hos öfverintendentsämbetet anställd, eller från och med maj månad 1906;

[34.] att anslaget till allmänna indragningsstaten må höjas med 111,958 kronor, eller från 2,291,924 kronor till..... kronor 2,403,882: —

Lägges härtill anslaget till pensionsstaten..... » 2,210,931: —

skulle slutsumman af tionde hufvudtitelns ordinarie anslag blifva kronor 4,614,813: —

Extra anslag.

Beträffande extra anslag under denna hufvudtitel föreslår Kungl. Maj:t,

[35.] att å extra stat för år 1908 må anvisas ett förslagsanslag af 2,350,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående;

[36.] att till förstärkande af det i 1907 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén på extra stat för år 1908 må anvisas ett belopp af 1,187 kronor;

[37.] att för tidigare pensionering af afskedadt indelt manskap, i enlighet med de af Kungl. Maj:t med 1905 års lagtima Riksdag bestämda grunder, må å extra stat för år 1908 anvisas ett förslagsanslag å 50,000 kronor, att tilldelas Vadstena krigsmanshuskassa;

[38.] att för bestridande af de extra pensionsavgifter, hvilka på grund af § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning nu utgå eller till följd af de af 1906 års Riksdag beslutade eller nu föreslagna ändrade bestämmelser om delaktighetsbeloppen i nämnda inrättning komma att utgå, må på extra stat för år 1908 under riksstatens tionde hufvudtitel anvisas ett förslagsanslag å 20,000 kronor;

hvarigenom summan af tionde hufvudtitelns extra anslag för år 1908 komme att utgöra 2,421,187 kronor.

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1907 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1907.	1908.	
ordinarie anslag	4,463,565: —	4,614,813: —	således ökning kronor 151,248: —
extra »	2,421,535: —	2,421,187: —	» minskning » 348: —
summa kronor	6,885,100: —	7,036,000: —	således ökning kronor 150,900: —

De under de särskilda hufvudtitlarna äskade anslag för år 1908 utgöra sålunda:

	Ordinarie:	Extra:	Summa:
I hufvudtiteln:	1,489,000: —	388,000: —	1,877,000: —
II »	4,461,684: —	337,616: —	4,799,300: —
III »	1,327,600: —	86,600: —	1,414,200: —
IV »	40,429,889: —	14,188,411: —	54,618,300: —
V »	16,736,864: —	9,819,136: —	26,556,000: —
VI »	36,198,790: —	7,596,210: —	43,795,000: —
VII »	10,377,757: —	950,543: —	11,328,300: —
VIII »	20,286,852: —	2,369,748: —	22,656,600: —
IX »	6,510,300: —	2,801,000: —	9,311,300: —
X »	4,614,813: —	2,421,187: —	7,036,000: —
summa kronor	142,433,549: —	40,958,451: —	183,392,000: —

Härtill kommer det belopp, hvilket Kungl. Maj:t i sammanhang med reglering af utgifterna under sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att till utgående under år 1908 utom hufvudtitlarna å riksstaten anvisa, nämligen:

till fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt landsvägen från Morjärv till Lappträsk kronor 500,000: —

De riksgäldskontorets utgifter för riksdags- och revisionskostnader samt räntor och afbetalningar å statsskulden m. m., hvilka Kungl. Maj:t, med åberopande af bilagda statsrådsprotokoll för den 12 innevarande januari *), anser böra i riksstaten uppföras, äro: riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., förslagsvis, ... kronor 1,121,999: 34

transport kronor 1,121,999: 34 kronor 183,892,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

	transport kronor 1,121,999: 34 kronor 183,892,000: —	
räntor och afbetalningar å stats-		
skulden	kronor 18,995,782: 16	
efter afdrag af		
de till riks-		
gäldskontoret		
ingående rän-		
te- och kapi-		
talbetalningar »	4,576,782: 16	
<i>förslagsvis</i>	kronor 14,419,000: —	» 15,540,999: 34

Kungl. Maj:t föreslår Riksdagen vidare, under		
åberopande af nyssnämnda protokoll, att afsätta		
till arbetarförsäkringsfonden	»	1,400,000: —
till underlättande af åtgärder för arbetares olycks-		
fallsförsäkring och sjukkassors bildande	»	800,000: —
samt till ersättande af en i statsverkets kassaför-		
lagsfond uppkommen minskning i följd af verkställd		
afskrifning af statsverket genom förfalskning af vissa		
statskontorets assignationer åsamkad förlust	»	342,000: 66
Summan af dessa belopp	kronor 201,975,000: —	

utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka sålunda uppgå till enahanda belopp, hvartill statsverkets tillgångar för år 1908 här ofvan beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

Riksstat för år 1908.

Kronor.

Tillgångar och inkomster:

<i>Af öfverskott å 1905 års statsreglering</i>	7,515,
<i>Statsverkets inkomster:</i>	
<i>ordinarie inkomster.....</i>	36,110,
<i>bevillningar</i>	151,950
<i>Af riksbankens vinst för år 1906</i>	6,400

Summa kronor | 201,97

Utgifter:		Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.	Summa. Kronor.
<i>att utgå från statskontoret:</i>				
I	hufvudtiteln.....	1,489,000	388,000	1,877,000: —
II	»	4,461,684	337,616	4,799,300: —
III	»	1,327,600	86,600	1,414,200: —
IV	»	40,429,889	14,188,411	54,618,300: —
V	»	16,736,864	9,819,136	26,556,000: —
VI	»	36,198,790	7,596,210	43,795,000: —
VII	»	10,377,757	950,543	11,328,300: —
VIII	»	20,286,852	2,369,748	22,656,600: —
IX	»	6,510,300	2,801,000	9,311,300: —
X	»	4,614,813	2,421,187	7,036,000: —
Utom hufvudtitlarna.....		—	500,000	500,000: —
Säger		142,433,549	41,458,451	183,892,000: —
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar				
m. m., förslagsvis.....			1,121,999: 34	
räntor och afbetalningar å stats-				
skulden		18,995,782: 16		
efter afdrag af de till riks-				
gäldskontoret ingående ränte-				
och kapitalbetalningar.....		4,576,782: 16		
förslagsvis.....			14,419,000: —	15,540,999: 34
Afsättning till arbetarförsäkringsfonden.....				1,400,000: —
Afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfalls-				
försäkring och sjukkassors bildande.....				800,000: —
Afsättning till ersättande af en i statsverkets kassaförlagsfond upp-				
kommen minskning i följd af verkställd afskrifning af stats-				
verket genom förfalskning af vissa statskontorets assignationer				
åsamkad förlust.....				342,000: 66
Summa kronor				201,975,000: —

Kungl. Maj:t föreslår i sammanhang härmed enligt beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 12 innevarande januari*), att Riksdagen må medgifva, att vid statsregleringen för år 1908 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarna å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

Utgifter utom riksstaten.

Beträffande slutligen de under sjätte hufvudtiteln omförmälda anslag, dels å 500,000 kronor till fortsättande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer, dels å 6,000,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar, föreslår, jämlikt nyssnämnda statsrådsprotokoll*), Kungl. Maj:t, att berörda belopp, tillhopa 6,500,000 kronor, hvilket bör anskaffas genom upplåning, må anvisas till utgående från riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang ägande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

Under Hans Majestäts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

CARL SWARTZ.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

Bilagor

till

Kungl. Maj:ts

nådiga proposition

om statsverket år 1907.

Inkomsterna.

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utgifterna å I—X hufvudtitlarna.

Propositionens justering.

Inkomsterna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 12 januari 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLEN,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nu instundande Riksdag, som rörde beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid ifrågavarande statsreglering borde fyllas, därvid departementschefen, efter att hafva anmält statskontorets den 13 december nästlidet år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A., vidare anförde följande.

Beträffande först resultatet af 1905 års statsreglering har statskontoret i underdånig skrifvelse den 18 augusti 1906 anmält, att, sedan rikshufvudboken för år 1905 blifvit afslutad, statsregleringen för samma år visat sig hafva utfallit på följande sätt:

1905 års
statsreglering.

Öfverskott å vissa statsverkets inkomster hafva uppstått
med..... kronor 14,363,887: 06

Dragas härifrån brister, som uppkommit å
andra inkomsttitlar ,, 4,219,634: 52

utvisa *inkomsterna* på det hela ett öfverskott af kronor 10,144,252: 54

Däremot har yppats brist:

å vissa förslagsanslag, som utgå från
statskontoret, med kr. 6,182,758: 62

å de från riksgälds-
kontoret utgående anslag
till riksdags- och revisions-
kostnader samt aflöningar
m. m., räntor och afbe-
talningar å statsskulden,
efter afdrag af de till
riksgäldskontoret utgåen-
de räntor och kapital-
betalningar, ... ,, 295,808: 75 6,478,567: 37

Efter afdrag af:

besparingar å vissa
andra från statskontoret
utgående förslagsanslag .. kr. 3,127,540: 36

besparingar å en del
extra anslag till följd af an-
slagens upptagande i riks-
staten till jämnt krontal... ,, 63: 86 3,127,604: 22

uppkommer å förslagsanslagen på det hela
en brist af..... kronor 3,350,963: 15

hvidan ett nettoöfverskott uppstått af kronor 6,793,289: 39

Härtill borde, erinrar statskontoret, läggas:

af myntverkets behållning för år 1905 ,, 52,810: 12

behållningar å anslag till nyinrättade tjänste-
befattningar ,, 389,096: 24

besparing å tionde hufvudtitelns anslag
»bidrag till folkskollärares pensionering» ,, 100: —

odisponerade behållningar å en del extra
statsanslag, enligt särskilda föreskrifter ,, 40,175: 79

hvidan det belopp, som finge öfverföras från
statsregleringsfonden till fonden för reserverade
medel, utgjorde kronor 7,275,471: 54.

Beträffande sistnämnda fond, hvilken utgör en i rikshufvudboken upplagd särskild räkning öfver öfverskott och brister i statsregleringarna, har statskontoret i sin omförmälda skrifvelse den 18 augusti 1906 lämnat en redogörelse, enligt hvilken behållningen å ifrågavarande fond vid 1905 års början utgjorde kronor 10,653,618: 01.

Om härtill lades, yttrar statskontoret,

dels hvad som enligt 1905 års riksstat anvisats till betäckande af brist i 1902 års statsreglering kronor 1,445,700: —

dels förenämnda „ 7,275,471: 54 „ 8,721,171: 54

uppkomme en summa af kronor 19,374,789: 55

hvertill enligt den afslutade rikshufvudboken behållningen å fonden vid 1905 års slut uppgått.

Då häraf redan vore disponerade, enligt 1906 års riksstat kronor 7,190,000: —

och enligt 1907 års riksstat „ 3,463,000: — „ 10,653,000: —

återstode att för blifvande statsregleringar disponera en summa af kronor 8,721,789: 55.

Såvidt hittills kan vara känt och beräkneligt, hafva följande öfverskott uppstått å 1906 års statsreglering:

1906 års
statsreglering.

	Kronor.
Järnvägstrafikmedel, för år 1906 beräknade till 12,500,000 kronor, hafva inlevererats med 17,300,000 kronor och alltså lämnat ett öfverskott af	4,800,000
Skogsmedel, för år 1906 beräknade till 7,500,000 kronor, hafva, enligt meddelande från domänstyrelsen, influtit med 8,638,888 kronor 6 öre, hvadan ett öfverskott uppstått af i jämnadt tal	1,138,800
Tullmedel, som för år 1906 beräknats till 57,000,000 kronor, hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, belöpt sig till 60,392,859 kronor 8 öre och alltså lämnat ett öfverskott af i jämnt tal	3,392,800
transport	9,331,600

	Kronor.
transport	9,331,600
<i>Stämpelmedel</i> , i riksstaten för år 1906 beräknade till 7,000,000 kronor, hafva, såvidt hittills är känt, influtit med 9,649,387 kronor 26 öre, hvadan uppstått ett öfverskott af i jämnadt tal	2,649,000
<i>Inkomstskatt</i> , i riksstaten för år 1906 beräknad till 11,400,000 kronor, har, enligt infordrade uppgifter, debiterats med 14,000,270 kronor och kan förty antagas lämna ett öfverskott af omkring	2,600,000
<i>Bevillning af fast egendom samt af inkomst för år 1905</i> , i 1906 års statsreglering beräknad till 9,300,000 kronor, har, enligt infordrade uppgifter, inlevererats med 9,857,296 kronor 81 öre, och har alltså lämnat ett öfverskott af omkring	557,000
<i>Brännvinstillverkningskatt</i> , som för år 1906 beräknades till 24,000,000 kronor, har under året influtit med 27,058,753 kronor 47 öre, från hvilket emellertid skall afgå restitution för denaturerad brännvin med 2,711,323 kronor 81 öre, hvadan återstående 24,347,429 kronor 66 öre utvisa ett öfverskott af i jämnadt tal	347,000
summa	15,484,600
Däremot kommer <i>hvitbetssockertillverkningsafgiften</i> , som af Riksdagen uti 1906 års riksstat upptogs med 3,800,000 kronor, men till följd af den vidtagna förändringen med sockerskattens utgörande icke för samma år debiterats med mera än 161,318 kronor 10 öre, att utvisa en brist af i jämnadt tal	3,638,600
Om förut omförmälda öfverskott minskas med nyssnämnda brist, uppstår ett <i>nettoöfverskott</i> af omkring	11,846,000

I öfrigt å en del inkomstitlar uppkommande öfverskott kunna antagas ungefärligen motsvara de brister, som å andra inkomstitlar uppstått.

Enligt rikshufvudboken för år 1905 hafva å samma års förslagsanslag uppstått

brister	kronor 6,478,567: 37
besparingar	„ 3,127,540: 36
eller en <i>nettobrist</i> å <i>förslagsanslagen af</i>	kronor 3,351,027: 01.

Med full visshet kan emellertid förväntas, att brister å förslagsanslagen jämväl för år 1906 komma att uppstå till högst betydande belopp; och är det all anledning antaga, att nettobristen kommer att öfverstiga nettobristen 1905. I de förut omförmälda besparingarna å förslagsanslagen ingår nämligen hela det å 1905 års riksstat anvisade anslaget till ersättning åt städerna för mistad tolag, 2,100,000 kronor, hvilket anslag till följd af de utaf Kungl. Maj:t under den 15 december 1905 meddelade föreskrifter i fråga om förändrad bokföring af ifrågasvarande ersättning, kommit 1905 års statsreglering till godo. Under antagande att nyssnämnda anslag, som under flera föregående år visat sig otillräckligt och år 1904 utvisat en brist af 944,207 kronor 50 öre, för år 1906 kommer att utvisa en brist af ungefär samma belopp som år 1904, skulle således den häraf föranledda minskningen i besparingar och ökningen af bristerna å förslagsanslagen medföra en ökning af nettobristen å samma anslag med omkring 3,000,000 kronor, hvadan denna under nämnda förutsättning kan antagas uppgå till omkring 6,000,000 kronor. Med hänsyn härtill torde öfverskottet å statsregleringen för sistlidet år kunna beräknas till omkring 6,000,000 kronor.

Hvad angår beräkningen af statsverkets inkomster och därvid först de *ordinarie inkomsterna*, hafva järnvägsmedlen af statskontoret, till hvars berättelse jag anhåller få hänvisa, i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag upptagits till allenast 12,500,000 kronor, eller 500,000 kronor mindre än det belopp, hvartill denna statsinkomst i 1907 års riksstat blifvit uppförd.

*Ordinarie
inkomster.*

Med hänsyn till den fortgående stegring i järnvägstrafiken, som under senaste åren pågått och väl äfven fortfarande är att förvänta, kan denna beräkning möjligen anses låg, men då, på sätt järnvägsstyrelsen framhållit, driftkostnaderna ökas i jämbredd med trafikens tillväxt och behovet af förbättrade aflöningsvillkor för statsjärnvägarne personal, enligt hvad styrelsen jämväl erinrat, torde under nästkommande år föranleda afsevärdt ökade utgifter, i följd hvaraf den behållna inkomsten af järnvägstrafikmedlen kommer att i motsvarande mån minskas, synes försiktigheten bjuda att för samma år icke beräkna denna inkomst högre än järnvägsstyrelsen föreslagit.

Skogsmedlen hafva af statskontoret föreslagits att i riksstaten uppföras med 8,000,000 kronor. Dessa inkomster, hvilka i 1907 års riks-

stat uppförts med 7,800,000 kronor, hafva influtit år 1903 med 8,632,532 kronor, år 1904 med 8,294,132 kronor och år 1905 med 7,464,609 kronor, eller således i medeltal för dessa tre år 8,130,424 kronor. Med hänsyn härtill och då, enligt hvad jag förut nämnt, denna inkomst för år 1906 uppgått till 8,638,888 kronor, synes den af statskontoret föreslagna beräkningen icke kunna anses vara för hög.

Jämväl öfriga ordinarie inkomster torde få i riksstaten uppföras med de belopp, statskontoret föreslagit.

Bevillningar.

Bevillningarna äro af statskontoret beräknade till 151,950,000 kronor, däri inberäknade ej mindre bevillning af fast egendom samt af inkomst med 10,500,000 kronor än äfven inkomstskatt med 13,500,000 kronor.

Hvad inkomstskatten angår, lär det, enligt hvad af min följande framställning torde framgå, blifva nödvändigt att, i likhet med hvad som skett under en följd af år och senast för nu innevarande år, äfven för nästkommande år för statsbehofvens fyllande anlita jämväl denna skatteform.

Beträffande såväl bevillningen af fast egendom samt af inkomst som inkomstskatten har jag för afsikt att, så snart de ytterligare förarbeten, som ännu må finnas nödiga, afslutats, framlägga förslag till i vissa hänseenden förändrade bestämmelser, hvilkas genomförande i viss mån inverkar på sättet för dessa inkomsttitlars beräkning och deras upptagande i riksstaten för år 1908.

Innan jag öfvergår härtill, torde det därför tillåtas mig att i detta sammanhang redogöra för hufvuddragen i den tilltänkta reformen.

Såsom mina närmaste företrädare i ämbetet uti sina yttranden till statsrådsprotokollet den 14 januari 1905 och den 13 januari 1906 omförmålt, hafva under de senaste åren inom finansdepartementet pågått arbeten med uppgörande af förslag till förändrade bestämmelser i gällande bevillningsförordning och förordning om inkomstskatt. Syftet härmed har, utom annat, hvarå jag i detta sammanhang saknar anledning att närmare ingå, i främsta rummet varit att reformera inkomstskatten på sådant sätt, att densamma skulle komma att på ett jämnare och rättvisare sätt än nu är fallet fördela skattebördan mellan de skattskyldige. Sålunda skulle å ena sidan till grund för densamma läggas den skattskyldiges verkliga inkomst af alla inkomstkällor, i stället för att beskattningen nu i viktiga delar grundas på en enligt vissa på förhand bestämda regler beräknad inkomst. Å andra sidan har det jämväl åsyftats att genom bättre afvägd skatteprogression och

skattedegression söka mera än hittills afpassa inkomstskatten efter skatteförmågan.

Förarbetena för en mera allmän revision af den direkta skattelagstiftningen hafva emellertid af flera anledningar icke ännu kunnat slutföras. En af dessa anledningar har varit den, att ett särskildt hithörande spörsmål, nämligen frågan om åstadkommande af en mera rättvis och effektiv beskattning af inkomst af skog, ansetts böra särskildt för sig behandlas för att så snartast möjligt befordras till lösning. Sedan denna fråga under en följd af år varit föremål för behandling såväl inom kommittéer som i framställningar inom och utom Riksdagen, anhöll 1905 års lagtima Riksdag i skrifvelse den 12 april samma år, att Kungl. Maj:t täcktes, utan att afvakta en fullständig lösning af kommunalskattefrågan låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning måtte i större utsträckning än för närvarande ägde run tillgodokomma de särskilda kommuner, inom hvilka sådan afverkning bedrefves.

Med anledning häraf har ock sedermera utredning af hithörande frågor inom finansdepartementet oafbrutet pågått. Huru önskligt det än varit att förslag i berörda ämne kunnat framläggas för nu instundande Riksdag, torde detta dock svårligen låta sig göra. För att vinna tillförlitlig ledning för bestämmandet särskildt af de ifrågakämda nya beskattningsgrundernas verkningar, har det nämligen befunnits nödvändigt att från skilda landsändar infordra uppgifter i åtskilliga för frågan betydelsefulla afseenden, och de utredningar, som med ledning af det sålunda införskaffade materialet för närvarande pågå, synas få sådan omfattning, att förslag i ämnet, hvaröfver ock vissa myndigheter torde böra höras, icke kan väntas hinna blifva framlagdt för 1907 års Riksdag.

Under den hittills verkställda utredningen för den mera allmänna revisionen af lagstiftningen rörande den direkta beskattningen har det framstått allt mera klart, att en tillfredsställande ordning af landets direkta skatteväsen öfverhufvud icke kan vinnas annorledes än i samband med helt nya bestämmelser i fråga om beskattningsår jämte en omorganisation af taxeringsmyndigheterna. Enligt det nuvarande systemet taxeras i regel det löpande årets inkomst, men på grund af såväl sakens egen natur som de i ämnet meddelade föreskrifternas invecklade och svår-tillämpliga beskaffenhet är det ofta omöjligt att träffa denna inkomsts *verkliga* belopp. Härtill kommer, att taxeringen i vissa fall blir en eftertaxering, det vill säga åsyftar en under nästföregående år åtnjuten

inkomst, så att en och samma taxering stundom kan komma att omfatta inkomst från *två särskilda år*. Därutinnan gällande föreskrifter måste, därest en tillfredsställande reform å förevarande område skall kunna åstadkommas, utbytas mot bestämmelser, enligt hvilka beskattningen kommer att träffa ett enda års i verkligheten gifna inkomst. Därvid torde något annat icke kunna komma i fråga än det nästföregående årets inkomst. Genom att lägga denna till grund för beskattningen vinner man, att taxeringen alltid kommer att afse en inkomst, som är till beloppet känd, en fördel som ur flera synpunkter är synnerligen eftersträfvansvärd. Och då skattesatsen, såsom vid inkomstskatten är fallet, göres progressiv, är det gifvetvis än mera angeläget att icke vid taxeringen sammanlägga två skilda års inkomster. Ohållbarheten af den nuvarande anordningen har också framträdt i en skarpare dager genom införandet af en deklarationsplikt, som själfallet måste afse det föregående året. På detta område torde alltså behovet af en reform få anses särskildt tvingande. Det lär likaledes vara otvifvelaktigt, att den nuvarande, allt sedan år 1861 fungerande taxeringsapparaten, hvilken från början varit anpassad efter ett beskattningsförfarande, därvid den skattskyldiges medverkan för beskattningen endast i ringa mån eller i allt fall i lägre grad än nu är fallet tagits i anspråk, icke i allo lämpar sig för ett skattesystem, som i allt större utsträckning bygges på den principen, att den skattskyldige i och med deklarationen så att säga själf i första hand taxerar sin inkomst.

I syfte att undanröja nämnda olägenheter har under det nu pågående revisionsarbetet till en början utarbetats ett utkast till förändrade bestämmelser med afseende å beskattningsåret och taxeringsmyndigheterna af innehåll hufvudsakligen, att till grund för taxeringen till såväl bevillning som inkomstskatt skulle läggas det *nästföregående* årets inkomst, att såväl taxering som debitering och uppbörd af utskylderna skulle verkställas under loppet af *ett och samma år*, samt att taxeringsmyndigheterna skulle utgöras af *två* instanser i stället för såsom nu af tre. Sedan ej mindre vederbörande magistrater och uppbördsförvaltningar än äfven Kungl. Maj:ts samtliga befallningshafvande häröfver afgifvit infordrade yttranden, har, efter det omförmälda utkast undergått ytterligare granskning och omarbetning, samt en plan upprättats beträffande de förändringar, som ansetts böra genomföras med afseende på taxeringsmyndigheternas organisation och tiden för uppbörden af kronoutskylderna m. m., på grundval häraf utarbetats förslag till de för genomförande af ifrågavarande reform nödiga ändringar i bevillnings-

och inkomstskatteförfordningarna, hvilka ändringar emellertid befunnits medföra så pass stora rubbningar i nämnda förordningar, att förslaget ansetts böra erhålla formen af helt och hållet nya författningar i ämnet.

I sammanhang härmed har jämväl utarbetats förslag till vissa ändringar i väglagen, mantalsskrifningsförfordningen och uppbördsreglementet med flera författningar, som skulle komma att af reformen beröras.

Öfver förslagen till bevillnings- och inkomstskatteförfordningar äfvensom till ändringar i mantalsskrifningsförfordningen har kammarrätten den 8 innevarande januari inkommit med infordradt underdånigt utlåtande, hvaremot statskontoret och kammarrätten gemensamt affordradt underdånigt yttrande öfver de föreslagna ändringarna i uppbördsreglementet jämte öfriga i förevarande afseende därmed i samband stående författningar ännu icke inkommit.

Då jag anhåller att senare få inför Kungl. Maj:t anmäla de sålunda upprättade förslagen, hvilka synas mig i hufvudsakliga delar böra läggas till grund för nya bestämmelser i ämnet, kan jag nu inskränka mig till att yttra mig om den ifrågasatta reformen, så vidt den skulle inverka på statsregleringen för år 1908. Jag har nämligen tänkt mig, att öfvergången till det nya systemet lämpligen skulle kunna äga rum under nyssnämnda år.

Såsom jag förut framhållit, går reformen hufvudsakligen ut på, att taxeringen för såväl bevillning som inkomstskatt skulle afse nästföregående årets inkomst samt att taxering och uppbörd af kronoutskylderna skulle äga rum under ett och samma år. Genom omläggningen af taxeringsmyndigheterna skulle taxeringsarbetet i regel vara afslutadt hvarje år i början af augusti och uppbörden därefter ske under tiden från och med den 1 november till och med den 15 december.

Enligt den nuvarande ordningen åtager sig Riksdagen bevillning för det löpande året. Denna bevillning, som utgår på grund af taxering under löpande året, är upptagen i riksstaten för det nästföljande året, under hvars lopp den äfven inflyter i kronans kassa. Inkomstskatten åtages däremot för det nästföljande året och är upptagen i dess riksstat. Taxeringen för inkomstskatten sker jämväl under nästföljande året, men skatten erlägges först vid uppbördsstämmorna under andra året efter det Riksdagens beslut om skattens upptagande blifvit fattadt. Sålunda har Riksdagen år 1906 åtagit sig en bevillning, som ingår i innevarande års riksstat. Den erlägges vid uppbördsstämmorna i början af nu innevarande år och utgår på grund af den under år

1906 verkställda taxeringen. Samma Riksdag har vidare åtagit sig en inkomstskatt, som jämväl ingår i 1907 års riksstat, men taxeringen för denna skatt äger rum först under innevarande år och själfva skatten erlägges först vid uppbořdsstämorna under år 1908.

Om man nu tänkte sig reformen i fråga om bevillningen genomförd med afseende på de skattskyldiges *inkomst* under år 1907, skulle detta innebära, att denna inkomst blefve taxerad till bevillning först år 1908. Och då 1906 års inkomst, såsom förut sagts, taxerats redan under samma år, skulle följden häraf blifva, att under år 1907 någon inkomstbevillningstaxering icke komme att äga rum. Detta låter sig emellertid icke göra. Bevillningen utgör grunden för politisk och kommunal rösträtt äfvensom för flerehanda utskylder och afgifter, och den kan således icke, så länge denna ordning gäller, för något år undvaras. Den måste som förut årligen påföras och utgöras. I detta sammanhang bör också erinras därom, att, oberoende af bevillningstaxeringen, taxering för inkomstskatt måste ske år 1907, enär inkomstskatt för detta år redan blifvit fastställd af 1906 års Riksdag. Inkomstskattetaxeringen åter förutsätter en samtidig bevillningstaxering. I flera viktiga hänseenden, bland annat i fråga om taxeringsmyndigheterna, innehåller gällande inkomstskatteförfordning endast hänvisningar till bevillningsförfordningen. Och beträffande t. ex. skattskyldighet för inkomst af fast egendom förutsätter den, att bevillning under året verkligen påføres.

Denna omständighet, att under innevarande år en taxering för inkomstskatt enligt nu gällande regler skall verkställas, utesluter också den möjligheten, att till grund för bevillningstaxering år 1907 — jag afser äfven här bevillning af *inkomst* — skulle läggas de föreslagna nya bestämmelserna, så att 1906 års inkomst skulle ånyo taxeras till bevillning år 1907. De båda jämsides pågående taxeringarna komme då att följa olika regler, hvilket naturligtvis skulle verka förvirring och osäkerhet. Hvarje tanke på en sådan anordning måste sålunda uppgifvas. Hårtill kommer, att det näppeligen vore tänkbart, att de nya bestämmelserna kunde varda antagna och utfärdade så tidigt, att årets taxeringsförrättningar med därtill hörande förberedande åtgärder skulle hinna igångsättas inom därför förutsatt tid.

För öfvergången till det nya förfarandet torde det därför blifva nödigt, att äfven en bevillningstaxering enligt nu gällande bestämmelser kommer att äga rum under innevarande år. I enlighet härmed torde

1907 års Riksdag böra åtaga sig två särskilda bevillningar, hvilka båda böra upptagas i riksstaten för år 1908. För den ena bevillningen skulle taxeringen ske enligt den nuvarande ordningen under år 1907, med betalning af bevillningen i början af år 1908, beträffande åter den andra skulle den nya ordningen genomföras, så att 1907 års inkomst taxerades under år 1908 på grund af deklaration om 1907 års inkomst och efter de nya bestämmelserna, hvarefter bevillningen skulle erläggas på hösten 1908. Därmed att sedermera 1908 års Riksdag åtog sig en bevillning af 1908 års inkomst, taxerad år 1909 på grund af deklaration om 1908 års inkomst, med betalning af bevillningen på hösten 1909, vore således reformen genomförd.

Hvad angår inkomstskatten, har jag redan erinrat, att denna hitintills influtit i kronans kassa först under året efter det, i hvars riksstat den varit upptagen. Med afseende på bevillningen genomfördes af 1900 och 1901 årens Riksdagar den ändringen, att bevillningen, beträffande hvilken tidigare ett likartadt förhållande ägt rum, numera inbetalas under samma år som det, i hvars riksstat den uppförts. I fråga om inkomstskatten bör uppenbarligen en liknande anordning vidtagas, jämte det att den af mig förut omnämnda reformen åvägbringas, så att äfven taxeringen till inkomstskatt kommer att omfatta nästföregående års inkomst.

Sedan 1906 års Riksdag redan åtagit sig inkomstskatt för 1907 års inkomst, skulle det således kunna förefalla som om sistberörda syfte kunde vinnas på det sätt, att först 1908 års Riksdag åtog sig inkomstskatt af 1908 års inkomst att taxeras år 1909, men däremot 1907 års Riksdag icke åtog sig någon inkomstskatt alls. Det torde emellertid knappast behöfva påpekas, att ur olika synpunkter bestämda hinder resa sig emot begagnandet af en sådan utväg. Å ena sidan skulle däraf följa ett afbrott i det årligen fortlöpande deklara-tionsförfarandet. Det är nämligen i sammanhang med inkomstskatte-taxeringen som deklarationsskyldigheten såsom regel blifvit införd. Enligt bevillningsförordningen åligger plikt att deklarerera sin inkomst endast vissa verk och bolag. För alla enskilda skattskyldige skulle således, under den antagna förutsättningen, deklarationsskyldigheten under år 1908 faktiskt blifva aflöst. Detta skulle naturligtvis verka i högsta grad förryckande och hämmande på den bevillningstaxering, som, enligt hvad jag förut nämnt, bör äga rum under år 1908 på grund af 1907 års inkomst. Därtill kommer, att för täckande af de behöfliga statsutgifterna under nästkommande år en inkomstskatt icke kan undvaras, såframt man ej vill anlita nya skattekällor, hvilket icke

lärer för nu ifrågavarande ändamål kunna komma i fråga. Det torde för öfrigt svårligen kunna ifrågasättas att, i strid emot de grundsatser, hvilka såväl af Kungl. Maj:t som inom Riksdagen flera gånger uttalats, uppgöra statsregleringen för nästa år på sådant sätt, att de direkta skattebidragen skulle komma att väsentligen understiga hvad tillförne på sådan väg uttagits, något som under berörda förutsättning skulle blifva följden.

För ernåendet af det uppställda syftemålet torde man därför böra anlita den utvägen, att 1907 års Riksdag påtager sig en extra inkomstskatt af 1907 års inkomst, taxerad år 1908 på grund af deklaration om 1907 års inkomst. Denna inkomstskatt skulle utgå efter den nya ordningen och således betalas på hösten 1908 samt upptagas i riksstaten för år 1908. Sedan hade Riksdagen 1908 att åta sig inkomstskatt af 1908 års inkomst att taxeras år 1909 på grund af deklaration om 1908 års inkomst, med erläggande af inkomstskatten under hösten 1909. Därmed vore reformen genomförd äfven med afseende på inkomstskatten.

En följd af denna öfvergångsanordning blir visserligen, att inkomstskatt såväl som allmän bevillning kommer att erläggas två gånger för 1907 års inkomst, första gången på grund af 1907 års taxering och andra gången på grund af 1908 års taxering. Möjligen kan det synas betänkligt att sålunda göra två olika taxeringar af samma års inkomst. En sådan invändning har emellertid i hufvudsak endast formell betydelse. Ty, ehuru de båda taxeringarna nominellt hafva samma inkomst till föremål, afse de dock i verkligheten väsentligt olika inkomster. Den förra taxeringen grundar sig nämligen på deklaration om 1906 års inkomst, den andra på deklaration om 1907 års inkomst. Den förra verkställes efter nu gällande regler och afser således i realiteten till stor del 1906 års inkomst, den senare sker efter den nya metoden och afser följaktligen uteslutande den verkliga inkomsten under år 1907.

Dock lärer det icke kunna undvikas, att i följd af de tilltänkta öfvergångsbestämmelserna vissa slag af inkomst komma att blifva föremål för taxering två gånger, nämligen dels år 1907 och dels år 1908. Så blifver t. ex. förhållandet med lön eller pension, som blifvit i stat eller annorledes för det löpande året till beloppet bestämd. Detsamma gäller äfven om vissa tillfälliga inkomster samt inkomst af verksamhet, som tager sin början under år 1907. Men i stort sedt skulle all annan inkomst, om också till formen två gånger taxerad, i realiteten icke blifva beskattad mera än en gång. Den omständigheten, att vissa inkomstslag komme att läggas till grund för två särskilda taxeringar, manar

emellertid att med försiktighet lägga den extra beskattningen. Jag har därför förutsatt, att den *inkomstbevillning* och den *inkomstskatt*, som skulle komma att debiteras på grund af de nya taxeringsföreskrifterna och således hvila på 1908 års taxering af den verkliga inkomsten år 1907, båda skulle utgå med endast hälften af det vanliga beloppet.

Under sådan förutsättning torde olägenheterna af öfvergången för de skattskyldige icke blifva synnerligen kännbara. Till belysning häraf må erinras, att därest öfvergången skulle så ordnas, att någon skatt under år 1908 efter de nya bestämmelserna icke upptoges för 1907 års inkomst, utan förändringen genomfördes först under år 1909, skulle allmänheten, efter att som vanligt hafva betalat sin skatt i början af år 1908, icke hafva att erlägga någon vidare skatt till staten förrän i november eller december 1909, då den nya ordningen vore genomförd. Mellanrummet mellan två uppbördsperioder blefve således under denna förutsättning nära två gånger så stort som vanligt och öfvergången skulle rent af kunna anses medföra en lindring för de skattdragande. Det bör då icke kännas särskildt betungande att i november eller december 1908 erlägga en skatt till halft det vanliga beloppet, helst ju den skattebetalning, som vid bibehållande af den nuvarande ordningen skolat utgå i början af år 1909, skulle bortfalla. Från och med våren 1908 till 1909 års utgång, alltså på en tidrymd af mera än $1\frac{1}{2}$ år, har den skattskyldige då betalat $1\frac{1}{2}$ bevillning och $1\frac{1}{2}$ inkomstskatt. Därefter har han ånyo kommit in i den normala ordningen med skattebetalning endast en gång om året. För betalning af skatt till staten har allmänheten således icke under öfvergångsperioden behöft afsätta mera än vanligt af sin inkomst.

Vill man emellertid ytterligare lindra olägenheterna af öfvergången för de skattskyldige, förefinnes äfven den utvägen att för uttagandet af den bevillning, som, enligt hvad förut nämnts, skulle erläggas under hösten 1908, anordna två särskilda uppbördstämmor, af hvilka den ena förläggas i början af år 1909, en anordning, å hvars lämplighet eller behöflighet jag icke nu torde behöfva närmare inlåta mig.

Det bör måhända i detta sammahang erinras, att någon dubbel kommunal uttaxering naturligtvis icke skulle följa af de föreslagna öfvergångsbestämmelserna, utan skulle kommunalutskylder som vanligt erläggas endast med ett för de kommunala årsbehofven beräknadt belopp.

En synpunkt, som i fråga om öfvergången förtjänar beaktande, är äfven, att densamma icke föranleder någon rubbning i deklara-

förfarandet och taxeringsarbetet. Hvad deklaraionsförfarandet beträffar, kommer det att fortgå år efter år på normalt sätt och kontinuiteten däri sålunda att bevaras. Äfven taxeringsarbetet kommer så till vida att fortgå ostördt, att hvarje år taxering kommer att äga rum. År 1907 taxeras 1907 års inkomst i vanlig ordning för såväl allmän bevilning som inkomstskatt, alltså på grundval af deklaration om 1906 års inkomst. År 1908 taxeras också 1907 års inkomst såväl för bevilning som för inkomstskatt men nu på grund af deklaration om 1907 års inkomst. Och år 1909 är den nya ordningen genomförd, och taxering sker då af 1908 års inkomst för bevilning och inkomstskatt på grund af deklaration om 1908 års inkomst.

Jag återgår härefter till beräkningen af de belopp, hvarmed bevilningen och inkomstskatten böra upptagas i 1908 års riksstat.

Som nämndt, har statskontoret ansett inkomstskatten böra i riksstaten uppföras med ett belopp af 13,500,000 kronor. Detta under förutsättning att inkomstskatten under år 1908 kommer att utgå efter i hufvudsak enahanda grunder som för närvarande gälla.

Under förutsättning att de af mig uttalade åsikter i fråga om den direkta beskattningens ordnande äfvensom den af mig till sina hufvuddrag angifna plan för öfvergången till den nya ordningen godkännas, skulle, såsom förut nämnts, för år 1908 inkomstskatten utgå med endast hälften af den vanliga skattesatsen. I följd häraf och då de nya bestämmelsernas tillämpning icke läser i öfrigt verka till minskning i den till statsverket inflytande inkomstskattens belopp, skulle, därest statskontorets beräkning, godkännes, inkomstskatten för nyssnämnda år kunna antagas lämna en afkastning af 6,750,000 kronor. I enlighet härmed och då nämnda beräkning torde få anses såsom synnerligen försiktig, hemställer jag, att nämnda skattetitel måtte få med nyssberörda belopp i riksstaten uppföras.

Bevilningen af fast egendom samt af inkomst har statskontoret, som nämndt, ansett för nästkommande år kunna beräknas till 10,500,000 kronor. Då emot denna beräkning icke något synes vara att erinra, torde den allmänna bevilning, som, enligt hvad jag förut anfört, bör utgå på grund af taxering innevarande år, böra i rikstaten uppföras med sistnämnda belopp.

Vidkommande den allmänna bevilning, som för genomförande af öfvergången till det nya taxeringsförfarandet bör utgå på grund af taxering år 1908, skulle, enligt det af mig framställda förslag, den-

samma, såvidt den utgör bevilning af *inkomst*, erläggas med allenast hälften af det vanliga beloppet.

Hvad åter angår bevilningen af *fast egendom*, denna icke komma att beröras af den äsyftade reformen. Öfvervägande skäl synas nämligen, såsom jag framdeles vid anmälan af de uppgjorda författningsförslagen torde få tillfälle att närmare utveckla, tala för, att fastighetsbevilningen bör såsom hittills utgå för det löpande året, eller, med andra ord, för hvarje fastighet erläggas af den, som är fastighetens skattskyldige ägare, respektive innehafvare under det år, taxeringen sker och bevilningen skall utgöras. De föreslagna förändringarna skulle således härutinnan icke medföra någon rubbning i de bestående förhållandena, utan skulle den, som äger en viss fastighet år 1907, få erlægga bevilning därför på grund af 1907 års taxering, likasom ock den, som är ägare till samma fastighet år 1908, skulle få utgöra bevilning för densamma på grund af taxeringen år 1908. Vid sådant förhållande saknas uppenbarligen hvarje anledning att för fastighetsbevilningen beräkna en lägre skattesats än den vanliga. Ett sådant förfarande komme endast att innebära en opåkallad eftergift åt dem, som år 1908 vore ägare, respektive innehafvare af den fasta egendomen i riket.

Fastighetsbevilningen torde följaktligen, äfven under de af mig förut omförmälda förutsättningar, böra upptagas med oförändradt belopp. Af hela bevilningssumman, hvilken för år 1908 synes böra uppskattas efter liknande grunder som för år 1907, torde omkring 3,000,000 kronor kunna antagas motsvara bevilningen af fast egendom. Och då bevilningen af inkomst skulle upptagas med hälften af det vanliga beloppet och således kan beräknas till 3,750,000 kronor, torde bevilningen på grund af 1908 års taxering i sin helhet i riksstaten böra upptagas till belopp af 6,750,000 kronor.

Med åberopande af hvad jag sålunda anført hemställer jag i underdånighet, att i riksstaten för år 1908 måtte såsom inkomster uppföras:

dels inkomstskatt, att utgå på grund af taxering under år 1908, med 6,750,000 kronor,

dels bevilning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under innevarande år, med 10,500,000 kronor,

dels ock bevilning af fast egendom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1908, med 6,750,000 kronor.

Summan af dessa direkta skatter skulle således komma att utgöra 24,000,000 kronor. Och tillåter jag mig härvid för jämförelse nämna,

att, ifall bevilning af fast egendom och af inkomst samt inkomstskatt skolat i riksstaten för nästkommande år uppföras enligt enahanda grunder som hittills, summan af dessa skattetitlar, med tillämpning af samma beräkning i fråga om dessa skatters afkastning som den af mig nu använda, blifvit precis densamma, eller just 24,000,000 kronor.

Öfriga bevilningar.

Beträffande öfriga bevilningar hemställer jag, att desamma må beräknas till de belopp, statskontoret föreslagit.

Vid bifall till af mig sålunda förordade beräkningar skulle de ordinarie inkomsterna upptagas till 36,110,000 kronor och bevilningarna till 151,950,000 kronor, eller sammanlagdt till 188,060,000 kronor.

Utgifterna för år 1908.

Vid förberedande behandling af statsregleringen för år 1908 hafva utgifterna för nämnda år, frånsedt sådana, som ansetts böra bestridas genom upplånta medel, befunnits uppgå till 201,975,000 kronor.

För täckande af dessa utgifter erfordras således, utöfver förenämnda 188,060,000 kronor, ytterligare en summa af 13,915,000 kronor.

Detta belopp torde lämpligast kunna erhållas genom att för ändamålet disponera dels af förenämnda öfverskott af 1905 års statsreglering 7,515,000 kronor dels ock den andel af riksbankens vinst, som, enligt hvad jag strax skall visa, bör kunna påräknas för 1908 års statsreglering, eller 6,400,000 kronor.

Oaktadt således statsutgifterna på grund af de ständigt växande behofven utvisa en slutsumma, ganska betydligt öfverstigande den i 1907 års riksstat uppförda utgiftssumman, kan dock statsregleringen för nästkommande år verkställas utan att några som helst nya eller ökade skatter behöfva för ändamålet tillgripas. Därjämte skulle, under de af mig angifna förutsättningar, af nyssnämnda öfverskott återstå ett belopp af 1,206,789 kronor 55 öre.

Ehuru jag hemställer, att statsverkets inkomster för år 1908 må med de belopp, jag föreslagit, få i statsverkspropositionen upptagas i den ordningsföljd, som hittills varit iakttagen, och likaledes med den vanliga fördelningen i *ordinarie inkomster* och *bevilningar*, torde det tillåtas mig att, liksom vid föregående tillfällen ägt rum, i protokollet låta införa en gruppering af dessa inkomster, som bättre än den sedvanliga uppställningen lämnar en öfversikt af dessa inkomsters olika natur ur finansiell synpunkt och närmare sammanför inkomster af närbesläktad art.

Denna öfversikt angifver såsom

Statsverkets inkomster:

A. Inkomster, som ej utgöra skatter:

arrendemedel	kr. 1,700,000: —	
skogsmedel	„ 8,000,000: —	
järnvägstrafikmedel	„ 12,500,000: —	
postmedel	„ 19,000,000: —	
telegrafmedel	„ 10,080,000: —	
bötesmedel	„ 400,000: —	
terminsafgifter från läroverken ..	„ 550,000: —	
extra uppbörd	„ 300,000: —	kr. 52,530,000: —

B. Skatter:

a) allmänna:

tullmedel	kr. 58,000,000: —
brännvinstill- verknings- skatt	„ 23,500,000: —
punschskatt	„ 1,500,000: —
maltskatt	„ 3,000,000: —
sockerskatt	„ 13,500,000: —
stämpelmedel	„ 9,200,000: —
mantalspen- ningar	„ 800,000: —
bevillning af fastegendom samt af in- komst, att utgå på grund af tax- ering under år 1907, ...	„ 10,500,000: —
Transport	kr. 120,000,000: —

kr. 52,530,000: —

Transport kr. 120,000,000: —	kr. 52,530,000: —
bevillning af fast egen- dom samt af inkomst, att utgå på grund af taxering under år 1908, ... „ 6,750,000: —	
inkomst- skatt, att utgå på grund af taxering under år 1908, ... „ 6,750,000: —	kr. 133,500,000: —
b) särskilda afgifter:	
fyr- och båk- medel kr. 1,700,000: —	
kontroll- stämpel- medel „ 80,000: —	
bevillnings- avgifter för särskilda förmåner och rättig- heter „ 250,000: —	„ 2,030,000: — „ 135,530,000: —
	Summa kr. 188,060,000: —

*Riksbankens
vinstmedel.*

Enligt hvad jag inhämtat från fullmäktige i riksbanken, kan riksbankens vinst för år 1906 beräknas till 7,133,396 kronor 7 öre. Efter afdrag af det belopp, motsvarande tio procent af den behållna vinsten, som bör afsättas till bankens reservfond, eller 713,339 kronor 61 öre, återstår 6,420,056 kronor 46 öre, af hvilket belopp, enligt hvad jag förut anfört, ett belopp af 6,400,000 kronor torde böra tagas i anspråk för statsregleringen för år 1908. Jag hemställer därför i underdanighet, att Kungl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställ-

ning, att af riksbankens vinst för år 1906 måtte för statsverkets behof anvisas berörda belopp, 6,400,000 kronor, att från riksbanken utbetalas å de tider under år 1908, som Riksdagen bestämmer.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, till slutsumman af statsverkets inkomster enligt förenämnda af mig anställda beräkning kronor 188,060,000: —
läggas

dels af öfverskottet å statsregleringen för

år 1905 „ 7,515,000: —

dels ock af riksbankens vinstmedel för år 1906 „ 6,400,000: —

så erhålles för statsregleringen för år 1908

en tillgång af kronor 201,975,000: —.

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omnämnda tillgångar och därmed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag, i hvilka statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten gilla och bifalla.

Ex protocollo:

Algot Wahlén.

Bil. litt. A.

Till Konungen.

Enligt § 2 af den för statskontoret gällande instruktion åligger det detta ämbetsverk att hvarje år före den 15 december till Eders Kungl. Maj:t afgifva berättelse om statsverkets inkomster under sist-

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 1 Afd.

förflutna året jämte förslag till deras beräkning vid nästföljande statsreglering med hvad mera, som kan tjäna till upplysning vid uppgörande af Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof; och får i anledning häraf statskontoret underdånigst dels åberopa sin den 27 nästlidne september afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning år 1905, hvarmed öfverlämnats ett tryckt exemplar af det kapitalkonto till rikshufvudboken för samma år med därtill hörande tablåer och bilagor, som härstädes upprättats, dels ock hänvisa till statskontorets underdåniga skrifvelse den 18 därförutgångne augusti angående riksbokslutet för år 1905.

Uti denna senare skrifvelse har statskontoret beträffande resultatet af nämnda års statsreglering anmält, att å statsverkets inkomster samt å ordinarie och extra ordinarie anslag uppstått

ett nettoöfverskott å kronor 6,793,289: 39
hvertill borde läggas:

af myntverkets behållning för år 1905.....	»	52,810: 12
behållningar å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar	»	389,096: 24
besparing å tionde hufvudtitelns anslag: »bidrag till folkskollärares pensionering»	»	100: —
odisponerade behållningar å en del extra statsanslag	»	40,175: 79

så att öfverskottet på det hela uppginge till kronor 7,275,471: 54

Beträffande den uti rikshufvudboken under benämning »fonden för reserverade medel» upplagda särskilda räkning å öfverskott och brister i statsregleringarna omförmäldes i samma skrifvelse, att behållningen å denna fond vid 1905 års början utgjorde kronor 10,653,618: 01.

Om härtill lägges:

dels hvad som enligt 1905 års riksstat anvisats till betäckande af brist i 1902 års statsreglering..... kronor 1,445,700: —
och dels ofvannämnda

öfverskott » 7,275,471: 54 » 8,721,171: 54

uppkommer det belopp af kronor 19,374,789: 55

hvertill enligt rikshufvudboken behållningen å fonden för reserverade medel vid 1905 års slut uppgår.

transport kronor 19,374,789: 55

transport kronor 19,374,789: 55

Då häraf redan äro disponerade:

enligt 1906 års riksstat kronor 7,190,000: —

» 1907 » » » 3,463,000: — kronor 10,653,000: —

återstå att för blifvande statsregleringar disponera kronor 8,721,789: 55.

Beträffande därefter själfva inkomstberäkningen för år 1908 innefattas statskontorets förslag därtill uti bifogade tabell litt. A. Vid upprättande häraf har statskontoret fäst afseende *dels* därpå, huruvida å de särskilda inkomstitlarna under de senare åren enligt räkenskaperna influtna belopp haft stigande eller fallande tendens, uti hvilket hänseende återopas här bifogade tabell litt. B., *dels* ock på de vid dessa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret får här nedan närmare redogöra.

Ordinarie inkomster.

Arrendemedlen, som i riksstaten för år 1907 beräknats till 1,700,000 kronor, hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 2,020,445 kronor och med en årlig minskning i medeltal af 56,688 kronor. Då inkomstbeloppet sistlidet år uppgick till 1,927,052 kronor, torde denna inkomstittel, ehuru densamma alltjämt till följd af fortgående försäljning af mindre kronolägenheter har tendens att sjunka, kunna i 1908 års riksstat upptagas till samma belopp som år 1907 eller 1,700,000 kronor.

Mantalspenningarne, i riksstaten för år 1907 uppförda med 800,000 kronor, belöpte sig år 1905 till 793,671 kronor och utvisa under de senaste fem åren en konstant årlig ökning af i medeltal 9,040 kronor. Ehuru denna inkomstittel med all sannolikhet år 1908 kommer att inflyta med högre belopp, anser sig dock statskontoret icke böra redan nu föreslå någon ytterligare höjning i dess beräkning utöfver den som för år 1907 vidtogs, hvarigenom beloppet upptogs till 800,000 kronor.

Bötesmedlen, i 1907 års riksstat beräknade till 400,000 kronor, hafva under år 1905 influtit med 427,334 kronor och i medeltal under senast förflutna fem år med 415,627 kronor. Statskontoret anser sig icke hafva anledning att beträffande dessa medel föreslå någon ändring, utan hemställer, att desamma må i 1908 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Kontrollstämpelmedlen hafva under senast förflutna fyra år influtit med ett för hvarje år ökad belopp från 63,838 kronor år 1902 till 78,870 kronor år 1905. Årliga ökningen i medeltal har under femårsperioden 1901—1905 varit 3,203 kronor. Under sådana förhållanden

är det att förvänta, att inkomsttiteln kommer att det år hvarom nu är fråga uppgå till minst 80,000 kronor, hvadan statskontoret föreslår dess upptagande i 1908 års riksstat med sistnämnda belopp.

Fyr- och båkmedlen, i 1907 års riksstat beräknade till 1,700,000 kronor, inflöto år 1905 med 1,693,697 kronor och i medeltal under senaste femårsperiod med 1,712,609 kronor. Statskontoret anser sig icke hafva anledning att beträffande dessa medel föreslå någon ändring, utan hemställer, att desamma må i 1908 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Telegrafmedlen, i riksstaten för år 1907 upptagna till 8,800,000 kronor, hafva, enligt hvad statskontoret inhämtat, af telegrafstyrelsen för år 1908 beräknats till 10,080,000 kronor hvilket belopp finnes upptaget i bifogade tabell. Ut i underdånig skrifvelse den 30 nästlidne november yttrar telegrafstyrelsen beträffande denna beräkning följande:

»Telegrafverkets inkomster af verkets telegraf- och telefontrafik-rörelse utgöras dels af portoinkomster för telegrambefordringen, dels af abonnemangs-, samtals- och andra afgifter, härflytande af telefontrafiken, dels ock af åtskilliga smärre belopp från särskilda andra inkomstkällor.

Portoinkomsten för telegrambefordringen under år 1905, hvilken inkomst uti statförslaget för samma år beräknats till 1,735,000 kronor, uppgick emellertid enligt den nu afslutade räkenskapen till 2,034,288 kronor.

För år 1906 upptogs i statförslaget inkomsten af telegrafrörelsen till enahanda belopp som uti 1905 års statförslag, eller till 1,735,000 kronor, men torde, såvidt af räkenskapen för årets tre första kvartal kan dömas, telegrafinkomsten för år 1906 komma att uppgå till omkring 2,102,000 kronor.

Uti 1907 års statförslag beräknades inkomsten af telegrafrörelsen till 1,820,000 kronor. För år 1908 torde anledning förefinnas att kunna ytterligare höja nämnda inkomstpost, dock anser sig telegrafstyrelsen, på grund af den från och med år 1907 inträdande nedsättningen af minimiportot för inländska telegrammer, icke böra upptaga telegrafinkomsten till högre belopp än 2,000,000 kronor.

Inkomsten af telefonväsendet var uti 1905 års statförslag beräknad till 5,700,000 kronor, men har i verkligheten uppgått till 7,030,807 kronor.

För år 1906 hade ifrågavarande inkomst uti statförslaget upptagits till 6,200,000 kronor, men synes densamma med ledning af räkenskapen för årets tre första kvartal kunna antagas komma att uppgå till om-

kring 7,620,000 kronor. Uti statförslaget för år 1907 höjdes denna inkomstitels belopp till 6,900,000 kronor.

Då inkomsten af telefonväsendet under innevarande år, såsom nyss är nämnt, kan beräknas komma att uppgå till ett belopp, som med öfver 700,000 kronor öfverstiger äfven den för år 1907 beräknade inkomsten under denna titel, och då anledning är att antaga, det inkomsterna af telefonväsendet fortfarande komma att stiga, tvekar icke telegrafstyrelsen i underdånighet hemställa, det nämnda inkomstpost må vid beräklandet af telegrafverkets inkomster för år 1908 sättas till 8,000,000 kronor.

Telegrafverkets öfriga inkomster beräknades uti statförslaget för år 1907 till 80,000 kronor och synas för år 1908 böra upptagas till enahanda belopp.

Vid sammanställning af dessa belopp erhållas följande inkomst-siffror:

telegramporto	kronor	2,000,000: —
telefonabonnemangs- och samtals- afgifter	„	8,000,000: —
öfriga inkomster	„	80,000: —

eller tillsammans kronor 10,080,000: —.»

Järnvägstrafikmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat, har järnvägsstyrelsen beräknat denna inkomstitel för år 1908 till 12,500,000 kronor, med hvilket belopp densamma upptagits i bifogade tabell. I fråga härom yttrar järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 24 nästlidne november följande:

»Under åren 1904 och 1905 har det ekonomiska resultatet af statsbanornas drift utfallit sålunda:

Bruttoinkomsterna hafva utgjort för år 1904: 52,937,270 kronor 75 öre och för år 1905: 54,736,906 kronor 50 öre. Driftkostnaderna, inklusive bidrag till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, hafva uppgått för år 1904 till 38,036,333 kronor 44 öre och för år 1905 till 39,319,607 kronor 9 öre. Af nettobehållningarna för dessa år, respektive 14,900,937 kronor 31 öre och 15,417,299 kronor 41 öre, hafva, sedan afsättningar ägt rum till inköp af inventarier och till förlag, till statskontoret inlevererats 13,500,000 kronor för år 1904 och 13,700,000 kronor för år 1905.

Hvad innevarande års bruttoinkomster beträffar torde böra framhållas, att rörelsen på statsbanorna under det snart tilländagångna året haft att uppvisa ett icke obetydligt uppsving, i det att en tillväxt i såväl person- som särskildt godstrafik kan konstateras. Under det bruttoinkomsterna för månaderna januari—september förra året

utgjorde 40,597,625 kronor 54 öre, hafva de sålunda för motsvarande månader detta år uppgått till 44,479,914 kronor 2 öre, däraf omkring 500,000 kronor torde vara att hänföra till ökad inkomst genom ändrade grunder för afgifter för personbefordran. Med hänsyn härtill samt med beräkning af inkomst från riksgränsbanan af närmare 1,000,000 kronor på grund af den Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag medgifna rätt att jämväl under innevarande år transportera större malmkvantitet än 1,200,000 ton torde bruttoinkomsterna för år 1906 kunna antagas komma att uppgå till omkring 59,700,000 kronor. De af Eders Kungl. Maj:t fastställda arfvodes- och kostnadsstater för innevarande år sluta å ett belopp af 41,029,000 kronor; och torde de verkliga driftkostnaderna för detta år med ledning af hvad desamma utgjort till och med september månad samt med beräkning af såväl ökad utgift för riksgränsbanan genom nyssnämnda malmtransport som ökad driftkostnad i öfrigt för oktober—december innevarande år, antagas komma att uppgå till i rundt tal 41,700,000 kronor, inklusive bidraget till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning. För månaderna januari—november 1906 äro till statskontoret inlevererade 14,400,000 kronor; och torde för nästkommande december månad komma att ytterligare inlevereras omkring 2,000,000 kronor.

Det förslag till arfvodes- och kostnadsstat för statens järnvägar för år 1907, som styrelsen i underdånig skrifvelse denna dag till Eders Kungl. Maj:t afgifver, slutar å ett belopp af 46,148,000 kronor.

Med ledning af den erfarenhet, som vunnits under de senaste åren, har nu styrelsen att beräkna det ekonomiska resultatet af statens järnvägars drift under år 1908.

Af det föregående framgår, hvad först bruttoinkomsterna beträffar, att för innevarande år är att förvänta en ökad bruttoinkomst af omkring 5,000,000 kronor, däraf omkring 3,400,000 kronor ordinär ökning och återstoden ökning på grund af förenämnda extra malmtransport och ändrade personafgifter.

Af allt att döma är berörda ordinära ökning i trafikrörelsen icke af tillfällig natur, utan kan en ytterligare stegring här liksom i utlandet med all sannolikhet vara att förvänta. Ökningen i bruttoinkomsterna för år 1907 jämfördt med bruttoinkomsterna för år 1906 torde därför kunna beräknas till 4,500,000 kronor och bruttoinkomsterna i sin helhet för år 1907 sålunda kunna antagas uppgå till 62,600,000 kronor. Vidkommande åter ökningen för år 1908 finner styrelsen sig med hänsyn till de många, nu ej kända förhållanden, som å frågan inverka, icke kunna beräkna denna ökning till högre belopp än 4,000,000 kronor,

hvidan således bruttoinkomsterna för sistnämnda år skulle komma att uppgå till 66,600,000 kronor.

Hvad därefter angår driftkostnaderna utvisar styrelsens underdåniga förslag till stater för år 1907 jämförda med de fastställda staterna för år 1906 — Örebro—Svartå järnväg inräknad — en betydlig ökning i driftkostnaderna för år 1907. Denna ökning är å de olika afdelnin-garna fördelad på följande sätt:

	Ökning.		Summa.
	a) ordinär	b) genom löne-reglering till extra per-sonal	
å administrativa afdel-ningen	60,000: —	— — —	60,000: —
„ banafdelningen	448,000: —	570,000: —	1,018,000: —
„ maskinafdelningen	1,953,600: —	400,000: —	2,353,600: — och
„ trafikafdelningen	902,300: —	550,000: —	1,452,300: —
	3,363,900: —	1,520,000: —	4,883,900: —.

Förslaget till stater för år 1907 utvisar:

å administrativa afdelningen	kronor	710,000: —
„ banafdelningen	„	10,000,000: —
„ maskinafdelningen	„	22,000,000: — och
„ trafikafdelningen	„	13,268,000: —
ångfärjan	„	170,000: —
	summa kronor	46,148,000: —

Ökningen i dessa stater är hufvudsakligen beroende på — förutom höjningen i extra personalens aflöningsförmåner — stegring i trafik-rörelsen, höjda stenkolspris samt inrättande af erforderliga nya ordinarie tjänster.

Under antagande att enahanda ordinära ökning af driftkostnaderna i genomsnitt skulle inträda jämväl för år 1908 och oberäknadt den höjning i aflöningsförmåner, som i anledning af förslag af den af Eders Kungl. Maj:t under den 30 januari 1906 tillsatta löneregleringskom-mitté kan varda den ordinarie personalen tillerkänd, skulle staterna för år 1908 erhålla ungefär följande utseende.

å administrativa afdelningen	kronor	770,000: —
„ banafdelningen	„	10,300,000: —
„ maskinafdelningen	„	24,000,000: —
„ trafikafdelningen	„	14,000,000: —
ångfärjan	„	170,000: —
	summa kronor	49,240,000: —

Lägges till denna slutsumma dels den ökning i staterna till beräknadt belopp af i rundt tal 2,700,000 kronor, som genom höjning af den ordinarie personalens aflöningsförmåner kan tillkomma, dels ock beräknadt bidrag till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, 650,000 kronor, skulle driftkostnaderna för år 1908 uppgå till i rundt tal 52,600,000 kronor.

Med hänsyn härtill har styrelsen ansett nettobehållningen för år 1908 böra beräknas till i rundt tal 14,000,000 kronor. Af detta belopp torde sammanlagdt omkring 1,500,000 kronor böra afsättas för inköp af inventarier och för ökande af förlag.»

Skogsmedlen, som i riksstaten för år 1907 äro uppförda med 7,800,000 kronor, hafva utgjort:

år 1903	kronor 8,632,532: —
„ 1904	„ 8,294,132: —
„ 1905	„ 7,464,609: —
eller i medeltal för dessa tre år	„ 8,130,424: —

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hafva statsverkets skogsmedelsinkomster under innevarande års tre första kvartal belöpt sig till 7,931,636 kronor 82 öre. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjärde kvartalet kommer att motsvara uppbörden under samma kvartal sistlidet år eller 772,420 kronor 10 öre, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1906 alltså komma att uppgå till 8,704,056 kronor 92 öre. Med hänsyn härtill hemställer statskontoret, att skogsmedlen i 1908 års riksstat upptagas med ett till 8,000,000 kronor förhöjdt belopp.

Terminsafgifter från läroverken. Sedan 1904 års riksdag med anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition den 31 december 1903, angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk och lönereglering för vid dem anställda lärare, beslutat, att lärjungarne vid de allmänna läroverken skulle till statsverket erlägga terminsafgifter och att sålunda en ny inkomsttitel »terminsafgifter från läroverken» komme att i riksstaten uppföras, beräknades, på grund af en uti Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition (n:o 50 sid. 206 och följande) förebragt utredning, denna inkomsttitel komma att år 1905 inflyta med 420,000 kronor.

I 1906 års riksstat, vid hvars fastställande ännu saknades hvarje erfarenhet rörande denna inkomsttitel, blef densamma upptagen med enahanda belopp.

På grund af uppgifter, som af statskontoret infordrades från rektorsämbetena, höjdes beräkningen för år 1907 till 550,000 kronor,

och sedermera hafva räkenskaperna gifvit vid handen, att inkomsttiteln år 1905 influtit med 583,553 kronor 56 öre.

Ehuru anledning icke torde saknas till det antagandet, att denna inkomsttitel kommer att erbjuda föga växlingar och alltså en förhöjning utöfver det för år 1907 beräknade belopp kunde anses motiverad, hemställer statskontoret, att inkomsttiteln, intilldess större erfarenhet om densamma vunnits, må beräknas till oförändradt belopp eller 550,000 kronor.

Extra uppbörd. Denna inkomsttitel, som i 1907 års riksstat upptagits med 200,000 kronor, har under de senaste åren influtit med:

år 1903.....	kronor 403,523: —
„ 1904.....	„ 317,660: —
„ 1905.....	„ 366,504: —
eller i medeltal för dessa tre år	„ 362,562: —

Ehuru inkomsttiteln i viss mån är af växlande natur, vill det synas statskontoret som om densamma, med hänsyn till nu anförda siffror, skulle kunna utan fara i 1908 års stat uppföras till 300,000 kronor, hvilket belopp icke under senaste treårsperiod underskridits.

Bevillningar.

Tullmedlen, hvilka för år 1907 beräknats till 58,000,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna inbragt:

år 1903.....	kronor 56,225,031: —
„ 1904.....	„ 60,178,776: —
„ 1905.....	„ 59,754,634: —
eller i medeltal under dessa tre år	„ 58,719,480: —

För januari—november månader innevarande år hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, debiterade tullmedlen utgjort 55,491,608 kronor 97 öre, och skulle, därest uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad nästlidet år, eller 4,057,460 kronor 58 öre för innevarande år uppgå till 59,549,069 kronor 55 öre.

I tulluppbörden ingick sockertull för år 1903 med 228,584 kronor, för år 1904 med 1,254,400 kronor 21 öre, för år 1905 med 5,647,485 kronor 24 öre och för januari—augusti innevarande år med 1,114,362 kronor 47 öre.

Från och med den 1 september 1906, då nådiga förordningen den 2 juni 1905 om beskattning af socker trädde i tillämpning, inträdde en

förändring, i det att sockerskatten, på sätt här nedan under denna inkomsttitel finnes närmare omförmäldt, utgår å den färdiga produkten. Tullinkomsten af socker kommer hädanefter — äfven om betskörden varder otillräcklig att fylla behovet — att uppgå till väsentligt mindre belopp än det, som med förutvarande beskattningssätt skulle under enahanda förhållanden influtit.

Under erinran härom och då i hvarje händelse nu förevarande statsinkomst är i hög grad beroende af konjunkturerna och alltså icke kan tillförlitligt bedömas för den tid, 1908 års statsreglering afser, hemställer statskontoret, att tullmedlen må i nämnda riksstat upptagas med enahanda belopp som år 1907 eller 58,000,000 kronor.

Postmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat, har generalpoststyrelsen i det förslag till inkomst- och utgiftsstater, som bör till nästkommande riksdags pröfning öfverlämnas, beräknat iukomsten af postmedlen till 19,000,000 kronor och har denna summa blifvit i bilagda tabell uppförd. Uti underdånig skrivelse den 29 nästlidne november yttrar generalpoststyrelsen såsom stöd för denna beräkning följande:

»Postverkets inkomster vid postanstalterna i riket hafva för de tre första kvartalen 1906 utgjort i rundt tal kronor 12,889,200: —

Motsvarande inkomster för de tre första kvartalen 1905 uppgingo till 12,327,400 kronor, hvadan sålunda under de tre första kvartalen 1906 en ökning af inkomsterna ägt rum, som med 561,800 kronor eller 4,56 procent öfverstiger postanstalternas inkomster för de tre första kvartalen 1905.

Enahanda inkomststegring torde kunna beräknas äfven för fjärde kvartalet 1906 i förhållande till motsvarande inkomster under fjärde kvartalet 1905, hvilka utgjort 4,551,500 kronor.

Inkomsterna vid postanstalterna för fjärde kvartalet 1906 skulle sålunda kunna approximativt beräknas till

„ 4,759,000: —

Därtill böra läggas:

dels hyresbelopp, som inflyta för uthyrda lägenheter i postverkets fastighet inom kvarteret Riddaren af Klara församling i Stockholm

„ 23,900: —

dels vid postanstalterna influtna tullmedel, som, till tullverket guldna af postverket, i sådant hänseende ingå i postverkets utgifter under titeln

transport kronor 17,672,100: —

	transport kronor	17,672,100: --
»afkortningar och restitutioner», beräknade för		
år 1906 till	„	210,200: —
dels ock postverkets öfriga inkomster, som		
för år 1906 antagas uppgå till	„	72,300: —

Därigenom erhålles en summa af kronor 17,954,600: —, som skulle kunna anses representera postverkets samtliga inkomster för år 1906.

Postverkets samtliga inkomster för år 1905 uppgingo i rundt tal till kronor 17,377,300.

Ökningen från 1905 till 1906 utgör sålunda 577,300 kronor eller 3,3 procent.

Inkomstökningen från 1903 till 1904 har utgjort 4,2 procent, och inkomstökningen från 1904 till 1905 4,9 procent. Sammanlagda procent-talen af inkomstökningen för åren 1904, 1905 och 1906 uppgå sålunda till 12,4, hvilket per år utgör en ökning af 4,1 procent. Det torde sålunda kunna antagas, att under i öfrigt oförändrade förhållanden inkomststegringen från 1906 till 1907 samt från 1907 till 1908 kommer att för hvarterda året uppgå till omkring 4 procent.

Uti sitt den 20 november 1905 afgifna förslag till stater för postverkets inkomster och utgifter för 1907 anförde visserligen generalpoststyrelsen, att med hänsyn till de nedsättningar i postafgifterna, som inträdt den 1 juli 1905 i fråga om afgiften för inrikes postförsändelsers rekommendation och portot för inrikes postpaket, hvilka nedsättningar ansetts medföra en årlig inkomstminskning för postverket af respektive 167,600 och 199,600 kronor eller tillsammans 367,200 kronor, försiktigheten bjöde att icke då beräkna inkomststegringen för åren 1906 och 1907 till högre belopp än 350,000 kronor för hvarterda året. Enär emellertid inkomsterna för år 1906, hvilka vid afgifvande af nämnda förslag beräknats till 17,455,600 kronor, nu med tämligen stor visshet kunna beräknas till omkring 17,954,600 kronor, vill det synas generalpoststyrelsen, som om den ofördelaktiga inverkan på postverkets inkomster för 1907, som nämnda nedsättningar förmenats komma att medföra, numera motväges af den stegring i inkomster, som blifvit en följd af den genom paketportots nedsättning framkallade ökningen af paketrörelsen. Generalpoststyrelsen anser sig sålunda vid beräkning hädanefter af postverkets inkomster kunna lämna å sido ifrågavarande nedsättningar af nämnda postafgifter.

Men en annan omständighet torde emellertid tillkomma, som för-
anleder därtill, att postverkets inkomster för 1907 och 1908 måste be-
räknas lägre, än hvad annars skulle blifva fallet.

Därest nämligen bifalles generalpoststyrelsens den 9 november 1906 till Eders Kungl. Maj:t aflåtna hemställan, att den genom nådiga kungörelsen den 5 juli 1884 stadgade lägsta viktsatsen för inrikes bref måtte från och med den 1 oktober 1907 förhöjas från 15 till 20 gram, komma postverkets inkomster att minskas med omkring 225,000 kronor per år.

I samband med den föreslagna höjningen af lägsta viktsatsen för inrikes bref stå vissa å världspostkongressen i Rom år 1906 beslutade förändringar i den internationella posttrafiken, hvilka afse såväl höjning af viktenheten som nedsättning af portot för bref.

Portot för bref till utlandet, undantagandes Danmark och Norge, till hvilka länder portot är detsamma som för inrikes bref, utgör för närvarande 25 centimes (20 öre) per 15 gram. Kongressen beslöt emellertid, att viktenheten skulle höjas från 15 till 20 gram, samt att portot skulle utgöra 25 centimes för bref af till och med 20 grams vikt samt för tyngre bref likaledes 25 centimes för en vikt af 20 gram, men allenast 15 centimes (10 öre) för hvarje öfverskjutande vikt af 20 gram eller del däraf. Dessa af kongressen beslutade förändringar skulle i allmänhet träda i tillämpning den 1 oktober 1907.

Därest ratifikation i nåder meddelas å den vid nämnda kongress undertecknade världspostkonvention, komma de å kongressen beslutade förändringar att per år minska postverkets inkomster med 107,000 kronor, i hvilken summa är inräknad äfven minskning af inkomsten för bref till Danmark och Norge.

Sammanlagda minskningen af portot för bref till såväl inländska som utländska orter skulle sålunda komma att utgöra omkring 332,000 kronor per år.

Om, såsom afsedt är, samtliga nämnda förändringar komma att inträda den 1 oktober 1907, skulle inkomsterna för 1907 sålunda minskas med allenast en fjärdedel af sistnämnda summa eller med 83,000 kronor, men för år 1908 med hela beloppet 332,000 kronor.

Postverkets samtliga inkomster för år 1906 hafva här ofvan beräknats till kronor 17,954,600: —

Läggas därtill 4 procent af nämnda summa
eller i rundt tal „ 718,200: —

kunde, därest nämnda minskning ej ifrågakomme,
postverkets inkomster för 1907 anses skola uppgå till kronor 18,672,800: —

Under förutsättning att ofvannämnda för-

transport kronor 18,672,800: —

transport kronor 18,672,800: —
 ändringar beträffande viktsatser och porto för
 bref komma till stånd, bör därifrån dragas en
 summa af „ 83,000: —

hvidan sålunda postverkets inkomster för år 1907
 kunna anses komma att utgöra kronor 18,589,800: —

För beräkning af postverkets inkomster för
 1908, bör med tillämpning af nämnda beräk-
 ningssätt, sistnämnda belopp ökas med 4 procent
 däraf, eller i rundt tal med „ 743,600: —

hvarigenom erhålles en summa af kronor 19,333,400: —

Om därifrån drages det belopp, hvarmed
 postverkets inkomster för år 1908 eventuellt
 komma att, på sätt ofvan angifvits, minskas, eller
 skulle postverkets inkomster för år 1908 kunna
 beräknas till „ 332,000: —

eller i mera afrundadt tal till 19,000,000 kronor.»

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. De sär-
 skilda afgifter, som innefattas under denna titel, hafva enligt räk-
 skaperna uppdebiterats med:

	1903	1904	1905
för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar af bankbolag med sedelutgifnings- rätt	1,455 13	1,455 13	1,455 13
„ vissa handlande och handels- expediter	322,688 27	— —	— —
„ utländingar för konserter och dramatiska eller andra före- ställningar	258,800 —	263,800 —	262,300 —
.....	6,549 50	7,488 —	6,690 —
summa	589,492 90	272,743 13	270,445 13

Då till följd af föreskrift i lagen för Sveriges riksbank den 12
 maj 1897, § 41, samtliga enskilda banker upphört med sin sedelutgifning
 och förty den under förevarande titel bokförda inkomst af bankbolag
 med sedelutgifningsrätt från och med år 1904 bortfallit, har inkomst-
 titeln i riksstaterna för åren 1905—1907 upptagits med ett till 250,000

kronor nedsatt belopp; och då densamma icke under de senaste åren visat tendens till någon väsentlig stegring, får statskontoret hemställa om dess uppförande i 1908 års riksstat med enahanda belopp.

Stämpelmedlen beräknades för år 1906 till 7,000,000 kronor och utgjorde:

år 1903	kronor 7,414,119: —
„ 1904	„ 7,297,366: —
„ 1905	„ 8,606,040: —
eller i medeltal för dessa tre år	„ 7,772,508: —
Stämpelafgiften för spelkort ingick i nämnda belopp med:	
år 1903	kronor 128,587: 50
„ 1904	„ 128,867: 50
„ 1905	„ 126,426: —

Under januari—november månader innevarande år hafva i länens ränterier och till statskontoret influtit stämpelmedel med 8,719,482 kronor 39 öre, däraf 154,567 kronor 50 öre kortstämplingsafgift; och skulle i händelse uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad nästlidet år eller 812,738 kronor 2 öre, stämpelmedlen för år 1906 uppgå till 9,532,220 kronor 41 öre, däraf 168,324 kronor 15 öre kortstämplingsafgift.

Enligt i finansdepartementet utarbetade uppgifter för åren 1903—1905 å beloppet af de stämplat, som användts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	1903.	1904.	1905.
handlingar till lagfartsprotokoll ..	2,885,014 50	2,804,082 —	3,310,090 80
„ till in-teckningsprotokoll	585,688 37	608,911 65	660,702 45
„ „ äktenskapsförordsprotokoll ..	5,316 —	5,270 —	5,610 —
„ „ bouppteckningsprotokoll ..	1,460,567 35	1,739,937 90	2,293,110 14
summa	4,936,586 22	5,158,201 55	6,269,513 39

I fråga om denna inkomsttitel förekommer, att statskontoret, med hänsyn till då föreliggande förhållanden, uti sin underdåniga skrifvelse den 12 december 1905 angående inkomstberäkningen för år 1907, föreslog dess beräkning till 7,300,000 kronor.

Uti sitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari innevarande år yttrade emellertid statsrådet och chefen för finansdepartementet, att

stämpelmedlen år 1905 uppginge till icke mindre än 8,824,980 kronor, utan att detta, såvidt känt vore, berott på några särskilda eller tillfälliga förhållanden. Med afseende härå ansåg departementschefen, att ifrågavarande statsinkomst, hvilken under då tilländalupna femårsperiod i allmänhet visat tendens till stegring, kunde beräknas till ett afsevärdt högre belopp än det af statskontoret föreslagna; och syntes en förhöjning i denna beräkning af 400,000 kronor icke kunna anses för högt tilltagen. Med afseende å den af departementschefen angifna siffran 8,824,890 kronor, får statskontoret erinra, hvad som ock framgår af en härifrån till bevillningsutskottet vid innevarande års riksdag lämnad, uti dess betänkande n:o 27 angående beräkningen af vissa bevillningar, intagen uppgift, att densamma grundats på rapporter och delvis äfven infordrade telegrafiska meddelanden från vederbörande länsstyrelser, men att vid räkenskapernas granskning emellertid senare befunnits, att flera länsstyrelser — med sammanlagdt ungefär skillnadsbeloppet — inräknat punschskatten i stämpelmedlen. Denna skiljaktighet är emellertid icke af sådan betydighet, att den förändrar uppfattningen om inkomsttitels tendens till stegring.

Härtill kommer, att vid nästförflutna riksdag vidtagits åtskilliga förhöjningar i stämpelskatterna. Riksdagen har nämligen antagit ett af Eders Kungl. Maj:t framställt förslag om en emissionsstämpel med en procent å nya aktier och banklotter, äfvensom beslutat att aktier och lottbref i nybildade bolag skola åsättas stämpel till belopp af en half procent. Denna stämpelskatt trädde i kraft den 1 juli innevarande år.

Riksdagen ansåg att — oafsedt förändringarna i då gällande bestämmelser om stämpelskatten — stämpelmedlen kunde beräknas till 500,000 kronor högre än Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Beträffande stämpeln för aktier och lottbref, som utsläppas för ökning af vederbörande bolags aktiekapital eller bankers grundfonder beräknade Riksdagen densamma till 670,000 kronor. Vidkommande slutligen stämpeln å aktier och lottbref i nybildade bolag, har Riksdagen på grund af uppgifter från patent- och registreringsverket om under femårsperioden 1901—1905 inregistrerade nya aktiebolag beräknat, att densamma skulle komma att inbringa omkring 330,000 kronor årligen.

Med anledning af hvad sålunda förekommit uppförde Riksdagen förevarande inkomsttitel uti 1907 års riksstat med 9,200,000 kronor, och anser sig statskontoret icke böra härutinnan hemställa om någon ändring uti riksstaten för år 1908.

Brännvinstillverkningsskatt. Enligt räkenskaperna har brännvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1901	liter 48,084,865: —
„ 1902	„ 43,949,174: —
„ 1903	„ 38,466,698: —
„ 1904	„ 34,670,551: —
„ 1905	„ 38,522,616: —
eller i medeltal för dessa fem år ..	„ 40,738,780: —

Tillverkningen under innevarande år intill den 1 december har, enligt meddelande från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, uppgått till liter 32,674,734,6.

Om härtill lägges tillverkningen under december månad nästlidet år „ 5,868,191,0

skulle, under förutsättning att sistnämnda liter-tal komme att motsvara tillverkningen för samma månad innevarande år, detta års tillverkning blifva liter 38,542,925,6.

Beträffande tillverkningsskatten får statskontoret meddela följande öfversikt af femårsperioden 1901—1905:

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denaturerad brännvin.	för högt erlagd skatt.	
År 1901	21,854,169	1,306,523	4,537	20,543,109
„ 1902	19,550,923	1,407,016	6,088	18,137,819
„ 1903	20,850,392	1,243,088	26,242	19,581,062
„ 1904	24,522,820	1,998,398	4,897	22,519,525
„ 1905	24,508,086	2,396,662	4,619	22,106,805

Under innevarande år intill den 1 december är dylik skatt inbetald med 23,889,851 kronor 89 öre och under förutsättning att inkomsten för innevarande månad kommer att utgöra ett lika stort belopp som under december månad nästlidet år, eller 2,834,548 kronor 9 öre, skulle årets inkomst uppgå till 26,724,399 kronor 98 öre. Om därifrån afdrages hvad under innevarande år blifvit eller än vidare kan varda restitueradt, här förslagsvis beräknadt till 2,400,000 kronor, skulle återstå 24,324,399 kronor 98 öre.

Beträffande brännvinstillverkningsskatten bör vidare erinras, att densamma genom nådiga kungörelsen den 29 januari 1903 höjdes från 50 öre till 65 öre för liter.

För åren 1904 och 1905 beräknades denna inkomsttitel till 25,700,000 kronor, men då densamma under de senare åren icke influtit med de belopp, till hvilka den i riksstaterna upptagits, blef titeln i riksstaten för år 1906 nedsatt till 24,000,000 kronor. De brister, som å densamma uppstått, hafva belöpt sig till följande belopp, nämligen för år 1902 kronor 1,362,180: 70, för år 1903 kronor 918,938: 26, för år 1904 kronor 3,180,475: 32, för år 1905 kronor 3,593,194: 18.

I enlighet med statskontorets hemställan föreslog Eders Kungl. Maj:t, att denna inkomsttitel äfven för år 1907 måtte beräknas till 24,000,000 kronor, men med hänsyn till de betydande brister, som de senare åren uppstått å denna skatttitel, och då, enligt hvad statistiken utvisade, brännvinsförbrukningen visade en afgjord tendens till minskning, ansåg emellertid innevarande års Riksdag den ifrågavarande beräkningen böra ytterligare nedsättas med 500,000 kronor, hvadan brännvinstillverkningsskatten i 1907 års riksstat uppfördes med 23,500,000 kronor.

Statskontoret finner sig icke böra härutinnan föreslå någon ändring för år 1908.

Sockerskatten. Enligt den af 1905 års lagtima Riksdag antagna, den 2 juni samma år utfärdade förordning om beskattning af socker, hvilken trädde i kraft den 1 september innevarande år, skall för allt socker, som efter sistnämnda dag inom riket tillverkas eller dit införes, på sätt i förordningen närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

Med afseende å denna skatt erinrade statskontoret i sin underdåniga skrifvelse den 12 december nästlidet år till en början, att med den tidpunkt, som valts för den nya skatteformens trädande i kraft, eller den 1 september 1906, skatten för nämnda års betskörd åtminstone till allra största delen icke komme att inbetalas eller ens debiteras förrän efter samma års utgång; och anförde statskontoret vidare följande.

»Hvad angår det belopp, hvarmed sockerskatten kan väntas år 1907 inflyta, får statskontoret erinra, hurusom kommittén för verkställande af utredning och afgifvande af förslag rörande beskattningen af hvitbetssockertillverkningen uti sitt den 17 maj 1904 afgifna betänkande uttalat, att en öfvergång till konsumtionsbeskattning naturligen skulle medföra en höjning i statens inkomster af sockerbeskattningen. En tillämpning af en konsumtionsskatt skulle dessutom för statsfinanserna medföra en större jämnhet i intäkterna, då skatten årligen komme att

inflyta för den till sin kvantitet tämligen konstanta sockermängd, som åtginge till landets årliga förbrukning. Kommittén har efter verkställda beräkningar antagit, att medelförbrukningen per år uppgått i rundt tal till 105,000 ton råsocker, och skulle, med beräkning, att 110 kilogram råsocker motsvara 100 kilogram raffinad, den i Sverige årligen förbrukade kvantiteten konsumtionssocker följaktligen utgöra omkring 95,450 ton, eller omkring 19 kilogram per år och invånare. Med hänsyn till medeltalet för de senare åren har kommittén beräknat årsafverkningen af betor för hela riket till 750,000 ton. Vid nuvarande beskattningssätt, då hvarje ton betor beräknas lämna 120 kilogram råsocker, skulle skatten för en dylik betafverkning utgöra $750,000 \times 120 \times 11,75$ öre = 10,575,000 kronor. Tillämpades en konsumtionsskatt, skulle en afverkning af 750,000 ton betor, under antagande, att melassutsockring fortfarande vid ett sådant skattesystem kunde löna sig och att sockerutbytet, reduceradt till första produkt och uttryckt i procent af betvikten, liksom under tillverkningsåret 1902—1903 utgjorde 14,17 procent, lämna en kvantitet råsocker första produkt af 106,275,000 kilogram. Skatten härför skulle, under förutsättning, att konsumtionsskatten utgjorde 13 öre för kilogram och att 100 kilogram råsocker motsvarade 90 kilogram konsumtionssocker, utgå för ett till 95,647,500 kilogram beräknadt utbyte, hvilket tämligen nära öfverensstämmer med det af kommittén antagna medeltalet för landets årliga sockerkonsumtion. Statens inkomst komme sålunda att uppgå till $95,647,500 \times 13$ öre = 12,434,175 kronor. Skulle melassutsockringen vid konsumtionsskattesystemet däremot icke komma att fortsättas, blefve visserligen sockerutbytet af den uppgifna betvikten mindre än det ofvan antagna och skatteinkomsten proportionsvis lägre för den betafverkning, som tagits såsom utgångspunkt för beräkningarna. Då emellertid sockerförbrukningen måste anses förblifva lika stor vid tillämpning af hvilketdera skattesystemet man valde, måste den antagna påföljden af en konsumtionsbeskattning, att melassutsockringen komme att upphöra, föra med sig antingen en ökad betafverkning eller en import af utländskt råsocker, hvarigenom konsumtionens behof blefve fyllt och statens ofvan beräknade inkomst af konsumtionsskatten komme att i hvarje fall ernås.»

Enligt den af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå för tillverkningsåret 1904—1905 afgifna underdåniga berättelse beräknas den årliga konsumtionen hafva utgjort:

år		råsocker
1894—1895		72,298 ton
1895—1896		72,164 „

år	råsocker
1896—1897	91,312 ton
1897—1898	86,046 ”
1898—1899	90,853 ”
1899—1900	97,506 ”
1900—1901	100,999 ”
1901—1902	106,004 ”
1902—1903	107,681 ”
1903—1904	110,824 ”
1904—1905	108,530 ”

och för tillverkningsåret 1905—1906 kan, enligt meddelande från nämnda byrå, förbrukningen beräknas uppgå till inemot 120,000 ton.

Häraf synes framgå, att konsumtionen af socker fortfarande befinner sig i stark stegring. Då emellertid någon erfarenhet beträffande det belopp, som i sockerskatt kommer att inflyta, ännu icke vunnits, anser sig statskontoret icke böra hemställa om någon höjning i 1908 års riksstat af det belopp hvarmed sockerskatten upptagits i nästföregående års riksstat eller 13,500,000 kronor.

Inkomstskatten, i 1907 års riksstat beräknad till 12,600,000 kronor, har under senaste treårsperiod influtit med

år 1903	kronor 10,584,202: —
„ 1904	„ 11,974,104: —
„ 1905	„ 12,599,015: —
eller i medeltal under dessa tre år	„ 11,719,107: —

samt med en årlig ökning i medeltal af 1,007,406 kronor.

Om man till grund för beräkning af förevarande inkomsttitel för år 1908 lägger den stegringstendens samma inkomsttitel utvisat under åren 1903—1905, skulle densamma för år 1908 kunna upptagas till ett belopp af öfver 15,000,000 kronor. Härvid bör emellertid erinras, att inkomstskattens afkastning måste vara i synnerligen hög grad beroende af de ekonomiska konjunkturerna i landet under skatteåret. Dessa konjukturer hafva under de år, som förflutit efter inkomstskattens införande, i allmänhet varit gynnsamma. Inträder häri en tillbakagång, komma inkomsterna att nedgå för många industriella och andra affärsföretag och inkomstskattens afkastning kommer på grund af skattefotens progressivitet att sjunka vida starkare än som rent aritmetiskt taget motsvarar nedgången i inkomsterna. Försiktigheten torde således bjuda, att vid inkomsttitelns beräkning stanna icke obetydligt nedom det belopp, med hvilket, om hänsyn endast toges till den rådande stegrings-tendensen, samma inkomsttitel skulle kunna upptagas.

Med afseende på nu anförda förhållanden anser statskontoret inkomstskatten, under förutsättning att densamma under år 1908 kommer att utgå efter i hufvudsak enahanda grunder, som för närvarande gälla, böra i riksstaten upptagas med ett allenast till 13,500,000 kronor förhöjdt belopp.

Punschskatten, hvilken utgår med 60 öre för hvarje liter punsch, som utlämnas till försäljning, beräknades i 1904 års riksstat komma att inflyta med 1,300,000 kronor, hvilket belopp bibehölls oförändradt i 1904—1906 årens riksstater. Efter det vid innevarande års Riksdag en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats äfven för arrak och rom, höjdes beräkningen af denna inkomsttitel för år 1907 till 1,500,000 kronor.

Inkomsttiteln inflöt:

år 1904 med	kronor 1,296,553: —
„ 1905 „	„ 1,307,104: —
och kan, så vidt hittills är känt och beräkneligt, antagas innevarande år inflyta med omkring	„ 1,400,000: —

Statskontoret hemställer, att denna skatt må i 1908 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Maltskatten upptogs på grund af verkställda beräkningar i 1904 års riksstat till 3,000,000 kronor, hvilket belopp bibehölls oförändradt i följande riksstater.

Skatten har influtit

år 1904 med	kronor 3,211,130: —
„ 1905 „	„ 3,079,501: —
och torde, så vidt hittills är känt och beräkneligt, för innevarande år kunna antagas inflyta med omkring	„ 3,030,000: —

Statskontoret hemställer, att denna inkomsttitel må i 1908 års riksstat uppföras med oförändradt belopp.

Bevilling af fast egendom samt af inkomst har under nedannämnda år uppgått till följande belopp.

år 1900	kronor 7,599,031: —
„ 1901 och 1902 (1901 års bevilling) „	7,713,302: —
„ 1903 (1902 års bevilling)	„ 7,949,538: —
„ 1904 (1903 års bevilling)	„ 8,877,255: —
„ 1905 (1904 års bevilling)	„ 9,446,819: —

Att för åren 1901 och 1902 upptagits 1901 års bevilling, beror på det förändrade sätt för bevillningens upptagande i riksstaten och

räkenskaperna, som på grund af Riksdagens beslut tillämpats från och med år 1901.

Inkomstiteln blef af Riksdagen i 1906 års riksstat förhöjd från 8,600,000 kronor till 9,300,000 kronor och i 1907 års riksstat ytterligare förhöjd till 10,000,000 kronor.

Då titeln utvisar en konstant stegringstendens och enligt hvad det af statskontoret den 9 februari innevarande år upprättade bevilningssammandrag utvisar, för år 1905 debiterats med icke mindre än 10,090,231 kronor 76 öre hemställer statskontoret, att inkomstiteln må i 1908 års riksstat upptagas med ett till 10,500,000 kronor förhöjdt belopp.

— — — — —
Stockholm den 13 december 1906.

Underdånigst:

HANS WACHTMEISTER.

C. G. SYLVAN.

CHR. L. TENOW.

PER SÖDERMARK.

Föredragande.

G. Thorstensson.

Bil. litt. a.

Ordinarie inkomster.	Kronor.	
Arrendemedel	1,700,000	—
Mantalspenningar	800,000	—
Bötesmedel	400,000	—
Kontrollstämpelmedel	80,000	—
Fyr- och båkmedel	1,700,000	—
Telegrafmedel	10,080,000	—
Järnvägstrafikmedel	12,500,000	—
Skogsmedel	8,000,000	—
Terminsafgifter från läroverken	550,000	—
Extra uppbörd	300,000	—
Säger	36,110,000	—
Bevillningar.		
Tullmedel	58,000,000	—
Postmedel	19,000,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	250,000	—
Stämpelmedel	9,200,000	—
Brännvinstillverkningsskatt	23,500,000	—
Sockerskatt	13,500,000	—
Inkomstskatt	13,500,000	—
Punschskatt	1,500,000	—
Maltsskatt	3,000,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	10,500,000	—
Säger	151,950,000	—
Summa	188,060,000	—

Statsverk

	En		
	För år 1901.	För år 1902.	För år 1
Ordinarie inkomster.			
Arrendemedel	2,153,805	2,089,564	1,941,
Mantalspenningar	757,509	764,455	775,
Bötesmedel	426,306	415,341	399,
Kontrollstämpelmedel	66,058	63,838	67,
Fyr- och båkmedel	1,648,374	1,712,226	1,780,
Telegrafmedel	1,891,281	1,858,142	7,963,
Järnvägstrafikmedel	8,000,000	8,000,000	12,000,
Skogsmedel	7,830,101	6,106,882	8,632,
Terminsafrgifter från läroverken	— —	— —	— —
Extra uppbörd	214,754	226,329	403,
Säger	22,988,188	21,236,777	33,963,
Bevillningar.			
Tullmedel	49,341,561	55,125,196	56,225,
Postmedel	12,836,861	14,007,635	15,893,
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättig- heter	1,190,489	989,361	581
Stämpelmedel	6,103,024	7,365,797	7,41
Brännvinstillverkningskatt	20,543,109	18,137,819	19,581
Hvitbetssockertillverkningsafgift (sockerskatt)	12,605,642	7,775,960	10,485
Inkomstskatt	— —	— —	10,584,
Punschskatt	— —	— —	—
Maltskatt	— —	— —	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst *)	7,599,031	7,713,302	7,949,
Säger	110,219,717	111,115,070	128,71
Summa	133,207,905	132,351,847	162,678,

*) Det för denna inkomsttitel för hvarje särskildt år upptagna belopp afser nästföregående års bevillning.

Bil. litt. b.

inkomster.

räkenskaperna.					Beräknade i riks- staten för år 1907.	Statskontorets beräkning för 1908 års riksstat.
För år 1904.	För år 1905.	Medium.	Årlig ökning i medeltal.	Årlig minskning i medeltal.		
1,990,153	1,927,052	2,020,445	— —	56,688	1,700,000	1,700,000
782,142	793,671	774,572	9,040	— —	800,000	800,000
409,649	427,334	415,627	257	— —	400,000	400,000
72,541	78,870	69,735	3,203	— —	70,000	80,000
1,728,383	1,693,697	1,712,609	11,331	— —	1,700,000	1,700,000
8,184,891	9,239,442	5,827,538	1,837,040	— —	8,800,000	10,080,000
13,500,000	13,700,000	11,040,000	1,425,000	— —	13,000,000	12,500,000
8,294,132	7,464,609	7,665,651	— —	91,373	7,800,000	8,000,000
— —	583,554	583,554	— —	— —	550,000	550,000
317,660	366,504	305,754	37,938	— —	200,000	300,000
35,279,551	36,274,733	30,415,485	— —	— —	35,020,000	36,110,000
60,178,776	59,754,634	56,125,040	2,603,268	— —	58,000,000	58,000,000
16,563,956	17,377,323	15,335,907	1,135,116	— —	17,800,000	19,000,000
258,678	278,302	659,625	— —	228,047	250,000	250,000
7,297,366	8,606,040	7,357,269	625,754	— —	9,200,000	9,200,000
22,519,525	22,106,806	20,577,664	390,924	— —	23,500,000	23,500,000
7,919,897	11,408,951	10,039,133	— —	299,173	13,500,000	13,500,000
11,974,104	12,599,015	11,719,107	1,007,406	— —	12,600,000	13,500,000
1,296,553	1,307,104	1,301,829	10,551	— —	1,500,000	1,500,000
3,211,130	3,079,501	3,145,316	— —	131,629	3,000,000	3,000,000
8,877,255	9,446,819	8,317,189	461,947	— —	10,000,000	10,500,000
140,097,240	145,964,495	134,578,079	— —	— —	149,350,000	151,950,000
175,376,791	182,239,228	164,993,564	— —	— —	184,370,000	188,060,000

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz yttrade:
De anslag, Kungl. Maj:t på de särskilda departementschefernas
föredragning beslutit äska af Riksdagen för år 1908, utgöra:

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 1 Afd.

1

Sammanfattning af utgifterna under hufvudtitlarna.

I	hufvudtiteln:	ordinarie	kronor	1,489,000: —		
		extra:	„	388,000: —	kronor	1,877,000: —
II	„	ordinarie:	kronor	4,461,684: —		
		extra:	„	337,616: —	„	4,799,300: —
III	„	ordinarie:	„	1,327,600: —		
		extra:	„	86,600: —	„	1,414,200: —
IV	„	ordinarie:	„	40,429,889: —		
		extra:	„	14,188,411: —	„	54,618,300: —
V	„	ordinarie:	„	16,736,864: —		
		extra:	„	9,819,136: —	„	26,556,000: —
VI	„	ordinarie:	„	36,198,790: —		
		extra:	„	7,596,210: —	„	43,795,000: —
VII	„	ordinarie:	„	10,377,757: —		
		extra:	„	950,543: —	„	11,328,300: —
VIII	„	ordinarie:	„	20,286,852: —		
		extra:	„	2,369,748: —	„	22,656,600: —
IX	„	ordinarie:	„	6,510,300: —		
		extra:	„	2,801,000: —	„	9,311,300: —
X	„	ordinarie:	„	4,614,813: —		
		extra:	„	2,421,187: —	„	7,036,000: —
					kronor	183,392,000: —

Anslag utom
hufvud-
titlarna.

Vidare erinrar jag därom, att Kungl. Maj:t på föredragning af chefen för civildepartementet beslutit föreslå Riksdagen att för år 1908 å riksstaten utom hufvudtitlarna anvisa:

till fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt landsvägen mellan Morjärv och Lappträsk

„ 500,000: —

Riksgälds-
kontorets
ställning.

Fullmäktige i Riksgäldskontoret hafva i skrifvelse den 13 nästlidne december, som torde få under litt. B biläggas dagens protokoll, lämnat uppgift å de riksgäldskontorets utgifter för år 1908, hvilka fullmäktige ansett böra i riksstaten uppföras. Enligt fullmäktiges beräkning utgöra dessa utgifter:

transport kronor 183,892,000: —

	transport kronor 183,892,000: —
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., förslagsvis.....	kronor 1,122,000: —
räntor och afbetalningar å stats-	
skulden kronor 18,995,782: 16	
efter afdrag	
af de till	
riksgälds-	
kontoret	
ingående	
ränte- och	
kapitalbe-	
talningar „	4,576,782: 16
förslagsvis	„ 14,419,000: —

Sammanläggas dessa be-
lopp, uppkommer summa af kronor 15,541,000: —

Till utjämnande af riksstatens slutsumma torde emellertid det till riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m. beräknade beloppet böra upptagas till 1,121,999 kronor 34 öre och samtliga nu ifrågavarande utgifter följaktligen få utföras med

„ 15,540,999: 34

I riksstaten för hvart och ett af åren 1896—1907 har afsatts ett belopp af 1,400,000 kronor, som tillgodoförts den enligt nådigt bref den 15 november 1895 under statskontorets förvaltning ställda arbetarförsäkringsfonden.

*Afsättning till
arbetar-
försäkrings-
fonden.*

Efter samråd med chefen för civildepartementet finner jag mig böra hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att till arbetarförsäkringsfonden må i riksstaten för år 1908 afsättas

„ 1,400,000: —

Till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande har Riksdagen, på därom af Kungl. Maj:t gjorda framställningar, i riksstaten uppfört för hvart och ett af åren 1891—1895 ett belopp af 100,000 kronor, för hvart och ett af åren

*Afsättning till
underlättande
af åtgärder
för arbetares
olycksfalls-
försäkring och
sjukkassors
bildande.*

transport kronor 200,832,999: 34

transport kronor 200,832,999: 34

1899—1904 ett belopp af 250,000 kronor, för år 1905 ett belopp af 350,000 kronor samt för hvart och ett af åren 1906 och 1907 ett belopp af 500,000 kronor.

Enligt hvad chefen för civildepartementet meddelat mig, har han för afsikt att inom den närmaste framtiden framlägga förslag till ny lag om sjukkassor äfvensom förslag till ändrade grunder för statens bidrag till dylika kassor. Med hänsyn härtill och då under förutsättning af bifall till nämnda förslag, berörda bidrag skulle komma att icke oväsentligt ökas samt, enligt hvad tillika meddelats, det för ändamålet nu tillgängliga beloppet uppenbarligen icke kan förslå ända till slutet af år 1908 ens med tillämpande af nu gällande grunder, får jag, efter samråd med chefen för nämnda departement, tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål må för år 1908 afsättas

,,

800,000: —

*Ersättande
af uppkommen
minskning i
statsverkets
kassaförslags-
fond.*

I underdånig skrifvelse den 31 nästlidne december har statskontoret gjort framställning i syfte att, till ersättande af uppkommen minskning i statsverkets kassaförslagsfond, å riksstaten för år 1908 måtte anvisas ett mot samma minskning svarande belopp af 342,000 kronor 66 öre.

Beträffande denna fråga anhåller jag få erinra om följande.

Sedan räntmästaren i statskontoret Fahle Fougberg den 24 juni 1902 afidit, upptäcktes, att genom förfalskning af åtskilliga statskontorets assignationer på statskontorets giroräkning i riksbanken skiljaktighet emellan statskontorets och riksbankens räkenskaper beträffande omförmälda räkning uppkommit, i ty att enligt riksbankens räkenskaper statskontorets tillgodohafvande å giroräkningen understeg samma tillgodohafvande enligt statskontorets räkenskaper med ett belopp af 362,899 kronor 69 öre.

transport kronor 201,632,999: 34

transport kronor 201,632,999: 34

I underdånig skrifvelse den 31 maj 1906 har statskontoret anmält, att det genom verkställda polisundersökningar och domstolsutredningar vore ådagalagdt, att omförmälda skiljaktighet mellan statskontorets och riksbankens räkenskaper, hvilken, som nämndt, ursprungligen utgjort 362,899 kronor 69 öre, uteslutande — med undantag allenast af 19 öre, beträffande hvilka någon utredning icke stått att vinna — vore att tillskrifva de uttagningar å förut omförmälda giroräkning, som räntmästaren Fougberg i lifstiden genom förfalskning af statskontorets assignationer verkställt. Att så vore förhållandet, framginge af Stockholms rådstufvurätts den 25 maj 1903 meddelade dom i anledning af bevakningar, som af riksbanken och statskontoret verkstälts i bemälde Fougbergs urarfvakonskurs. Enligt nämnda dom hade rådstufvurätten till utdelning i konkursen fastställt ett belopp af 362,899 kronor 50 öre jämte ränta, beräknad på sätt i domen närmare angåfves, med förordnande därvid tillika, att utdelningsbeloppet skulle i enlighet med därom mellan bevakandena träffad öfverenskommelse insättas i riksbanken på statskontorets giroräkning, hvarefter bevakandena skulle äga att särskildt tvista i laga ordning angående bättre rätt till skadeersättningen. Sedan urarfvakonskursen efter Fougberg afslutats, hade af syssломännen i konkursen den 3 mars 1906 å statskontorets giroräkning i riksbanken insatts belöpande utdelning i konkursen på de fordringar, hvilka bevakats af riksbanken och statskontoret, med 20,899 kronor 3 öre, hvilket belopp sedermera afförts å den till förklaring af skiljaktigheten mellan statskontorets och riksbankens räkenskaper rörande statskontorets tillgodohafvande å giroräkningen i räntekammarens

transport kronor 201,632,999: 34

transport kronor 201,632,999: 34

veckoafslutningar såsom »Fougbergska balansen» betecknade fordran, hvilken därefter i nämnda veckoafslutningar upptagits med ett till 342,000 kronor 66 öre minskadt belopp.

Med erinran hurusom, efter det Riksdagen i skrifvelse den 16 maj 1903 hos Kungl. Maj:t anhållit, att utredning måtte verkställas, om och i hvad mån vederbörande tjänstemäns försummelse att iakttaga gällande föreskrifter kunde hafva möjliggjort de af Fougberg föröfvade förfalskningarna, på föranstaltande af justitiekanslersämbetet vid vederbörande domstolar framstälts påståenden om vissa ämbets- och tjänstemäns ersättningsskyldighet, men att dessa påståenden antingen ledt till den åtalades frikännande eller ock återkallats, har statskontoret i sin berörda skrifvelse den 31 maj 1906 vidare anført, att enligt statskontorets mening för en fullständig utredning af föreliggande fråga jämväl kräfdes vinnande af klarhet, huruvida den genom assignmentsförfalskningarna uppkomna penningeförlusten borde drabba statsverket såsom räkningsinnehafvare eller stanna å riksbanken, som inlöst de falska assignationerna med högre belopp än dem, hvarå de af statskontoret utfärdats. Enligt hvad till statskontoret från fullmäktige i riksbanken inkomna skrivelser gäfvit vid handen, omfattade emellertid fullmäktige i riksbanken den mening, att banken icke ägde skyldighet att svara för de medelst förfalskningarna obehörigen å statskontorets giroräkning uttagna beloppen. Frågan, huruvida förlusten skulle drabba statsverket eller riksbanken, syntes därför icke kunna slutgiltigt lösas utan hänskjutande till domstol. Då emellertid utgången af en sådan tvist icke kunde med någon större grad af visshet förutses samt med hänsyn till den gemensamhet i intressen,

transport kronor 201,632,999: 34

transport kronor 201,632,999: 34

som i själfva verket förefunnes mellan de bägge parterna, det i statsfinansiellt hänseende måste anses blifva af mindre betydelse, om afskrifning af det belopp, hvarom tvisten skulle stå, komme att ske i statskontorets eller i riksbankens räkenskaper, hölle statskontoret före, att giltiga skäl förefunnes att undvika rättegång mellan statskontoret och riksbanken i denna fråga.

Sedan, med anledning af hvad statskontoret i sin omförmälda skrifvelse den 31 maj 1906 sålunda anført, Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 14 nästlidne december förklarat, att den genom förenämnda assignationsförfalskningar uppkomna brist skulle, utan frågans hänskjutande till domstol, anses såsom statsverkets förlust, har statskontoret nu i sin först omförmälda underdåniga skrifvelse af den 31 december 1906 anmält, att statskontoret, med stöd af nådiga förordningen den 11 december 1830 angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål samt nyss omförmälda nådiga bref den 14 nästlidne december, beslutat afskrifning i statskontorets räkenskap af förenämnda i Fougbergs urarfvakonskurs fastställda fordringsbelopp, 342,000 kronor 66 öre; och har statskontoret, med erinran att afskrifningen icke kunnat ske å någon viss titel utan måste komma att drabba statsverkets kassaförlagsfond, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, till täckande af den brist i statsverkets kassaförlagsfond, som uppkommit genom den beslutade afskrifningen af statsverkets ifrågavarande fordran, å riksstaten för år 1908 anvisa ett emot denna brist svarande belopp af 342,000 kronor 66 öre.

Då det synes önskvärdt, att den minskning i nämnda fond, som uppkommit i följd af berörda af statskontoret beslutade afskrifning,

transport kronor 201,632,999: 34

transport kronor 201,632,999; 34

så snart som möjligt varder ersatt, anser jag mig böra, i anslutning till hvad statskontoret sålunda föreslagit, i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till ersättande af den minskning i statsverkets kassaförlagsfond, som uppkommit genom berörda afskrifning, i riksstaten för år 1908 afsätta ett däremot svarande belopp, eller

,, 342,000: 66

Summan af statsverkets utgifter för år

1908 uppgår således till kronor 201,975,000: —

Statsverkets
tillgångar och
utgifter.

motsvarande det belopp, hvartill statsverkets tillgångar för den förevarande statsregleringen beräknats.

I sammanhang med framläggande för Riksdagen af förslag till riksstat torde Riksdagens medgifvande böra äskas därtill, att vid statsregleringen för år 1908 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingar å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

Utgifter utom
riksstaten.

På föredragning af chefen för civildepartementet har Kungl. Maj:t förut denna dag beslutit föreslå Riksdagen att för år 1908 anvisa dels 500,000 kronor till fortsättande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer, dels ock 6,000,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiell vid statens redan trafikerade järnvägar.

Då dessa belopp, tillhopa 6,500,000 kronor, torde böra bestridas med lånta medel, hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till utgående från riksgäldskontoret anvisa:

till fortsättande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer kronor 500,000: —

och till anskaffande af ny rörlig materiell vid statens redan trafikerade järnvägar ,, 6,000,000: —

eller tillsammans kronor 6,500,000: —.

På statsrådets tillstyrkan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt och åt honom uppdraga att, sedan han erhållit protokollsutdrag om hvad som efter de öfriga departementens föredragning blifvit beslutadt med afseende å statsregleringen, uppsätta och till justering inför Kungl. Maj:t anmäla förslag till nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof i enlighet med Kungl. Maj:ts nu i ämnet fattade beslut.

Ex protocollo:

Algot Wahlin.

Bil. litt. B.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet.

Med anledning af herr statsrådets skrifvelse den 3 innevarande december hafva fullmäktige i riksgäldskontoret låtit upprätta och hafva äran härmed öfverlämna förslagsvis uppgjorda beräkningar öfver riksgäldskontorets sannolika ställning vid slutet af hvartdera af åren 1906 och 1907 samt redan nu påräkneliga inkomster och utgifter år 1908.

I dessa beräkningar äro som vanligt icke upptagna inkomster, utgifter och behållningar för de särskildt förvaltade fonderna, nämligen de fonderade lånens likvidations- och amortissemensfonder samt fonden för extra amortering af statsskulden.

Stockholm den 13 december 1906.

H. CAVALLI.

OTTO M. HÖGLUND.

W. ODELBORG.

G. F. ÖSTBERG.

H. Sederholm.

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster och

Tillgångar och fordringar:

Riksgäldskontorets kassabehållning den 13 december 1906	3,042,612: 61	
Kapitalfordran å tills vidare förräntade medel:		
utgifvet lån emot revers	800,000: —	
uppköpta obligationer och skattkammaranvisningar	15,768,272: 01	
utländska valutor	25,832,236: 12	45,443,120 74

Inkomster:

Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som förfalla med 1,440,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta	1,160,000: —	
Ränta å utbetalda belopp till odlingslånefonden ..	157,815: 86	
Dito å dito till torfindustrifonden	2,808: —	
Dito å dito till rederinäringensfonden	92,538: 89	
Dito å dito till egnahemslånefonden	171,902: 16	
Dito å lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende 161,284: 58 kapitalafbetalning å dito dito... 1,500,000: —	1,661,284: 58	
Ränta å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk ..	205,982: 16	
Dito å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel samt å utländska valutor	50,000: —	3,502,331 65
	transport	48,945,452 39

utgifter från och med den 13 december 1906 till samma års slut.

Utgifter:		
Riksdags- och revisionskostnader	50,000: —	
Kostnader för riksdagens hus	20,000: —	
” ” ” bibliotek	4,540: 13	
Förvaltningskostnader vid riksgäldskontoret	5,000: —	
Annuitetslikvider å af riksgäldskontoret öfvertagna kommunlån	15,300: —	
Ränta å gamla 5%-lånet, å konung Carl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta kanals reparationsfond	9,153: 83	103,993 96
I riksgäldskontoret inestående för försålda mindre kronolägenheter influtna medel		868,136 89
Återstoden af 1906 års ränteanslag för 1887 års $3\frac{6}{10}$ % lån		981,924 48
Ränta å 4 % för år 1906 å den hos svenska staten inestående andel, 3,000,000 kronor, af köpeskillingen för bandelen Örebro—Frövi af Örebro—Köpings järnväg		120,000 —
Dito å dito för senare halfåret 1906 å den i riksgäldskontoret inestående köpeskillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm		45,000 —
Vid 1902 års riksdag beviljadt anslag, 1,500,000 kronor, till bildande af en lånefond till torfindustriens understödjande, återstoden		338,500 —
Vid 1905 års riksdag anvisade medel, 5,000,000 kronor för afsättning till lånefonden för rederinäringens understödjande, återstoden		25,000 —
Vid 1904 års riksdag anvisade medel, 10,000,000 kronor, till bildande af en egnahemslånefond, återstoden		5,248,234 58
transport		7,730,789 91

		transport 48,945,452
Summa kronor		48,945,452

	transport	7,730,789	91
Vid 1906 års riksdag anvisadt lån till telegrafstyrelsen, 3,500,000 kronor, för fortsatt utveckling af statens telefonväsende, återstoden		3,000,000	—
Vid 1906 års riksdag anvisade medel, 750,000 kronor, för påbörjande af en kraftkanal vid Trollhättan, återstoden		630,000	—
Vid 1906 års riksdag anvisade medel för inköp af vattenfall, lämpliga för elektrisk drift å statens järnvägar		5,000,000	—
Låneunderstöd till enskilda järnvägsanläggningar:			
1896 års fond:			
återstoden af 1898 års anslag	2,000: —		
" " 1901 " "	617,000: —	619,000: —	
1901 års fond:			
återstoden af 1902 års anslag	398,000: —		
" " 1903 " "	216,500: —		
" " 1904 " "	420,038: —		
" " 1905 " "	331,100: —		
" " 1906 " "	950,000: —	2,315,638: —	2,934,638 —
Odlingslånefonden:			
1902 års anslag	1,000,000: —		
efter afdrag af för samma år beräknade, till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån	739,000: —	261,000: —	
1903 års anslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	723,100: —	276,900: —	
1904 års anslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	762,400: —	237,600: —	
1905 års anslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	760,000: —	240,000: —	
1906 års anslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	788,000: —	212,000: —	1,227,500 —
Återbetalning till statskontoret af till riksgäldskontorets förvaltning öfverlämnade kassabehållningar		3,000,000	—
Beräknad behållning vid 1906 års slut		25,422,524	48
Summa kronor		48,945,452	39

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontore

Beräknad behållning vid 1907 års början	25,422,524 4	
Inkomster:		
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som under år 1907 förfalla med 2,828,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta	2,440,000: —	
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden	215,700: —	
D:o å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrifonden	60,000: —	
D:o å d:o d:o till rederinäringsfonden	400,000: —	
D:o å d:o d:o till egnahemslånefonden	375,000: —	
D:o å lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveck- ling af statens telefonväsende	380,000: —	
D:o å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk ..	205,982: 16	
D:o å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel samt å utländska valutor ..	1,000,000: —	5,076,682 16
Ersättning af statsverkets medel:		
Motstående för år 1907 upptagna riksdags- och revisionskostna- der, aflöningar m. m. äfvensom annuiteter å de fonderade lånen samt räntor och amorte- ring å öfrig statsskuld	20,113,682: 16	
efter afdrag af den för riks- gäldskontoret under samma år beräknade inkomst af kapital- och ränteinbetalningar	5,076,682: 16	15,037,000: —
Till betäckande af verkställda utbetalningar å det s. k. mindre kreditivet	3,279,215: 54	18,316,215 5
	transport	48,815,422 1

inkomster och utgifter år 1907.

Utgifter:

Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:

riksdags- och revisionskostnader	900,000: —	
kostnader för riksdagens hus	50,000: —	
” ” ” bibliotek	4,500: —	
arfvoden, löner och expenser vid riksgäldskontoret	85,050: —	
pensioner vid d:o	9,900: —	
aflöning, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition	22,950: —	1,072,400: —

Annuiteter och räntor:

Till Hans Maj:t Konungen 300,000: —

Annuitetsanslag:	Kapital:	Ränta:
för 1880 års $3\frac{1}{2}\%$ lån	2,178,000: —	2,957,724: —
” 1886 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	352,000: —	2,027,977: 78
” 1890 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	470,666: 67	1,036,987: 78
” 1894 ” 3 % ”	132,300: —	540,000: —
” 1899 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	302,400: —	1,221,116: 40
	= 3,435,366: 67	7,783,805: 96

Ränteanslag för:

1887 års

 $3\frac{6}{10}\%$ lån 1,963,848: 96

1888 års

3 % lån 740,000: —

1900 års

lån à 4 % 1,452,800: —

1904 års

 $3\frac{1}{2}\%$ lån 1,260,000: —

1906 års

 $3\frac{1}{2}\%$ lån 1,512,000: — — — 6,928,648: 96

transport 3,435,366: 67 14,712,454: 92 1,372,400: —

	transport	48,815,422
Beräknad ersättning för förskottsvis bestridda kostnader för en undsättningsexpedition till Södra Ishafvet		102,000
Upplåning:		
Vid 1906 års riksdag beräknad upplåning för samma och före- gående år	32,323,855: 24	
Vid 1906 års riksdag medgifven upplåning för år 1907:		
till odlingslånefonden	207,600: —	
återstående den ²⁰ / ₁₂ 1907 för- fallande köpeskillingen för ban- delen Örebro—Frövi af Örebro— Köpings järnväg	3,000,000: —	
till utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer	500,000: —	
„ anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar	4,000,000: —	
„ inköp af Strömstad—Skee järn- väg	600,000: —	
„ inköp af Örebro—Svartå järnväg	1,200,000: —	
„ låneunderstöd för enskilda järn- vägsanläggningar	1,500,000: —	
„ inrättande af en lånefond för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarne ..	100,000: —	11,107,600: —
	kronor	43,431,455: 24
som minskas med:		
genom försäljning af 1887 års 3 ⁶ / ₁₀ % obligationer verkställd upplåning	1,360: —	
valutan för riksgäldskontorets 3 ¹ / ₂ % statsränteobligationer, 1906 års emission	41,526,000: —	
	transport	41,527,360: —; 43,431,455: 24 48,917,422 1

transport	3,435,366: 67	14,712,454: 92	1,372,400: —	
Till fonden för extra amortering af stats- skulden	265,333: 33	—	—	
kronor	3,700,700: —	14,712,454: 92	18,413,154: 92	
Ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfver- tagna kommunlån			65,051: 81	
D:o d:o å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån			41,280: —	
Ränta å 4 % från den $31\frac{1}{12}$ 1906 till och med den $20\frac{1}{12}$ 1907 å den hos svenska staten inestående, sistnämnda dag förfallande andel, 3,000,000 kro- nor, af köpeskillingen för bandelen Örebro— Frövi af Örebro—Köpings järnväg			116,666: 67	
D:o å d:o för år 1907 å den i riksgäldskontoret inestående köpeskillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm			90,000: —	
D:o å gamla lånet, å konung Carl XIII:s hemgifts- kapital samt å Göta kanals reparationsfond, till- sammans 15,050 kronor 70 öre, som för mot- stående ersättningsbelopp utjämnande upptagas till			15,128: 76	20,113,682 16
Odlingslånefonden:				
1907 års anslag			1,000,000: —	
efter afdrag af för samma år beräknade, till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån			792,400: —	207,600 —
Återstående den $20\frac{1}{12}$ 1907 förfallande andelen af köpeskillingen för bandelen Örebro—Frövi af Örebro—Köpings järnväg				3,000,000 —
Vid 1906 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade medel:				
till utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer				500,000 —
„ anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar				4,000,000 —
„ inköp af Strömstad—Skee järnväg				600,000 —
transport				28,421,282 16

transport	41,527,360: —	43,431,455: 24	48,917,42
af telegrafstyrelsen återbetalda			
lånemedel för telefonväsen-			
dets utveckling	1,800,000: —	43,327,360: —	• 104,095 24

umma ronor 49,02 ,51

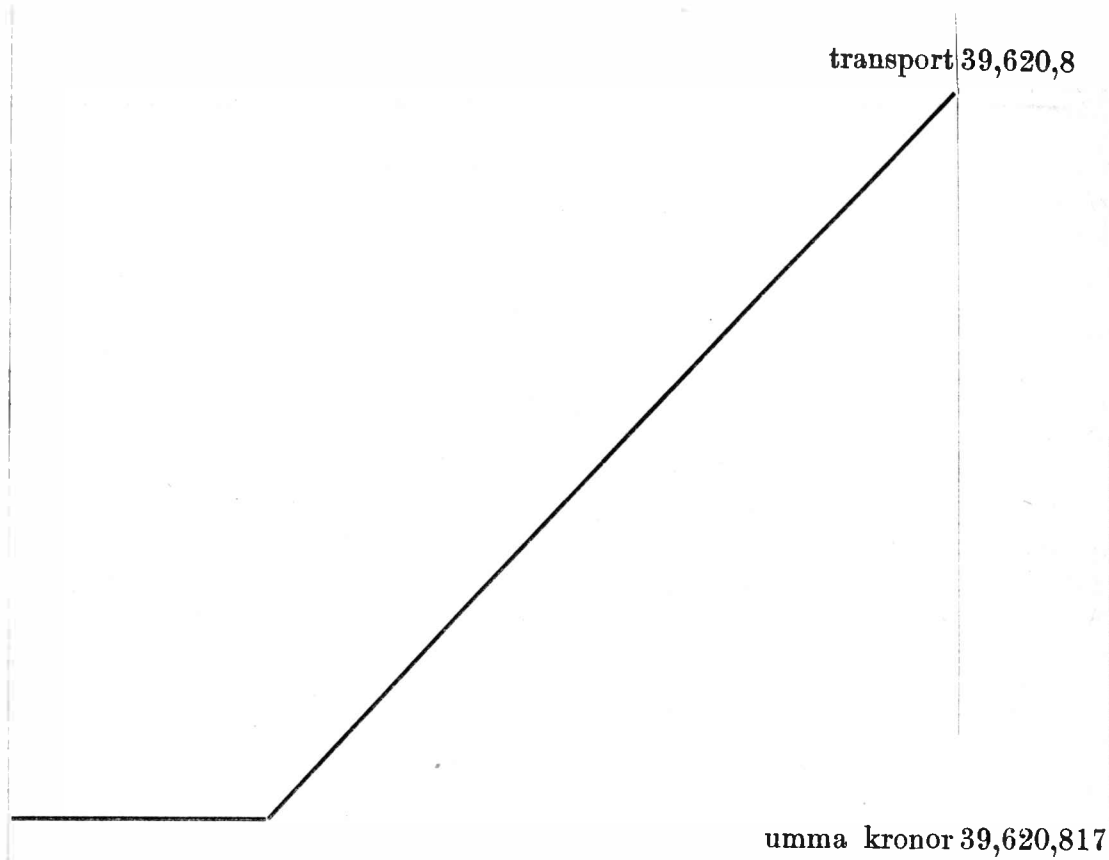
	transport	28,421,282	16
till låneunderstöd för enskilda järnvägsanläggningar:			
1907 års anslag		1,500,000	—
„ inköp af Örebro—Svartå järnväg, omkring		1,200,000	—
„ inrättande af en lånefond för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarne.....		100,000	—
Beräknad behållning vid 1907 års slut.....		17,800,235	26
	Summa kronor	49,021,517	42

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontor

Beräknad behållning vid 1908 års början	17,800,235	26
Inkomster.		
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som förfalla med 2,854,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta	2,440,000: —	
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden	215,800: —	
Dito å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrifonden	60,000: —	
Dito å dito till rederinäringsfonden	400,000: —	
Dito å dito till egnahemslånefonden	375,000: —	
Dito å lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende	380,000: —	
Dito å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk	205,982: 16	
Dito å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel samt å utländska valutor	500,000: —	4,576,782 1
Ersättning af statsverkets medel:		
Motstående för år 1908 upptagna riksdags- och revisionskostnader, aflöningar m. m. äfvensom annuiteter å de fonderade lånen samt räntor och amortering å öfrig statsskuld 20,117,782: 16 efter afdrag af den för riksgäldskontoret under samma år beräknade inkomst af kapital- och ränteinbetalningar	4,576,782: 16	15,541,000 —
Upplåning:		
till betäckande af motstående beräknade utgifter:		
till odlingslånefonden	202,800: —	
„ lån för enskilda järnvägsanläggningar	1,500,000: —	1,702,800 —
	transport	39,620,817 42

inkomster och utgifter år 1908.

Utgifter.			
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.			
riksdags- och revisionskostnader	900,000: —		
kostnader för 1908 års kyrkomöte	50,000: —		
„ „ riksdagens hus	50,000: —		
„ „ „ bibliotek	4,500: —		
arfvoden, löner och expenser vid riksgäldskontoret	85,100: —		
pensioner vid dito	9,900: —		
aflöning, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition	22,500: —	1,122,000: —	
Annuiteter och räntor:			
Till Hans Maj:t Konungen		300,000: —	
Annuitetsanslag:			
	Kapital:	Ränta:	
för 1880 års $3\frac{1}{2}\%$ lån	2,286,900: —	2,879,588: 25	
„ 1886 „ $3\frac{1}{2}\%$ „	352,000: —	2,027,977: 78	
„ 1890 „ $3\frac{1}{2}\%$ „	487,111: 11	1,020,226: 67	
„ 1894 „ 3% „	132,300: —	540,000: —	
„ 1899 „ $3\frac{1}{2}\%$ „	313,200: —	1,210,532: 40	
	= 3,571,511: 11	7,678,325: 10	
Ränteanslag för:			
1887 års			
$3\frac{5}{16}\%$ lån	1,963,848: 96		
1888 års			
3 % lån	740,000: —		
1900 års			
lån à 4%	1,452,800: —		
1904 års			
$3\frac{1}{2}\%$ lån	1,260,000: —		
1906 års			
$3\frac{1}{2}\%$ lån	1,512,000: —	—	6,928,648: 96.
Till fonden för extra amortering af stats-			
skulden	265,333: 33	—	—
kr.	3,836,844: 44	14,606,974: 06	18,443,818: 50
		transport	19,865,818: 50

	transport	19,865,818: 50		
Ränta å medgifven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning		40,000: —		
Ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfvertagna kommunlån		65,051: 81		
Ränta och amortering å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån		41,800: —		
Ränta å 4 % för år 1908 å den i riksgäldskontoret inestående köpeskillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm		90,000: —		
Dito å gamla lånet, å konung Carl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta kanals reparationsfond, tillsammans 15,050 kronor 70 öre, som för motstående ersättningsbelopp utjämnande upptagas till		15,111: 85	20,117,782	16
Odlingslånefonden:				
1908 års anslag:		1,000,000: —		
efter afdrag af för samma år beräknade, till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån		797,200: —	202,800	—
Lån till enskilda järnvägsanläggningar				
1908 års anslag			1,500,000	—
Beräknad behållning vid 1908 års slut			17,800,235	26
	Summa kronor		39,620,817	42

Utgifterna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 12 januari 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

I den till nästlidet års Riksdag aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslog Kungl. Maj:t, i likhet med hvad som skett flera föregående år, Riksdagen att till beredande af dyrtidstillägg för år 1906, enligt vissa i propositionen närmare an-

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 1 Afd.

gifna grunder, åt en del tjänstemän och betjante inom de särskilda departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna anvisa i propositionen närmare angifna belopp.

Enligt Kungl. Maj:ts berörda förslag skulle de ifrågavarande dyrtidstilläggen — med undantag allenast i fråga om en kategori af tjänstemän och betjante, om hvilken jag strax skall nämna — utgå enligt samma grunder, som af 1905 års lagtima Riksdag bestämts att i enahanda hänseende gälla för sistnämnda år. Dyrtidstillägg skulle sålunda enligt förslaget äfven för år 1906 i regel utgå med 10 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 300 kronor, hvarjämte från åtnjutande af dyrtidstillägg skulle undantagas, bland andra, de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för år 1906 uppginge till högre belopp än 5,000 kronor eller hvilkas sammanlagda inkomster af arbete, dyrtidstillägget oberäknadt, år 1905 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 5,000 kronor, äfvensom de tjänstemän och betjante, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901 års eller därpå följande årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

I fråga om tjänstemän och betjante vid postverkets distrikts- och lokalförvaltningar föreslogs emellertid den afvikelse, att, utan hinder däraf att dessa befattningshafvares löneförhållanden varit föremål för reglering vid 1902 års Riksdag, dyrtidstillägg skulle tillerkännas äfven dem. Dock skulle detta gälla endast sådana tjänstemän och betjante, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för år 1906 icke öfverstege 3,000 kronor och hvilkas sammanlagda inkomster af arbete år 1905 af vederbörande taxeringsmyndigheter icke uppskattats till högre belopp än 3,000 kronor.

Med anledning af Kungl. Maj:ts berörda till 1906 års Riksdag aflåtna framställning tillkännagaf Riksdagen i skrifvelse den 24 maj samma år, att Riksdagen — som af anförda skäl icke ansett sig böra bifalla samma framställning i hvad den afsåge dyrtidstillägg åt tjänstemän och betjante vid postverkets distrikts- och lokalförvaltningar — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i öfrigt, för beredande af dyrtidstillägg för år 1906 åt öfriga ifrågavarande tjänstemän och betjante enligt de af Kungl. Maj:t i sådant hänseende föreslagna grunder, under förut omförmälda hufvudtitlar på extra stat för år 1907 anvisat särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	12,500: —
› tredje »	›	3,500: —
› fjärde »	›	8,000: —
› femte »	›	16,000: —
› sjätte »	›	818,700: —
› sjunde »	›	30,000: —
› åttonde »	›	60,000: —
› nionde »	›	67,900: —

eller således tillhopa kronor 1,016,600: —

Angående dyrtidstillägg för år 1906 åt en del tjänstemän och betjante i enlighet med de af Riksdagen beslutade grunder utfärdades nådig kungörelse den 8 juni 1906.

Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommitté, hvilken erhållit i uppdrag att afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden samt att därvid tillika taga under öfvervägande, huruvida genom förenklingar i förvaltningen tillfälle kunde beredas till indragning af tjänster, som genom de förändrade anordningarna kunde undvaras, har, på sätt redan förut blifvit inför Kungl. Maj:t anmaldt, den 18 november 1903 afgifvit betänkande rörande allmänna förutsättningar och grunder för en reglering af löneförhållandena m. m. inom de centrala ämbetsverken.

Sedan kommittén därefter under loppet af åren 1904 och 1905 afgifvit betänkanden och förslag angående reglering af löneförhållandena m. m. vid kammarkollegium, kammarrätten och statskontoret, har kommittén den 27 februari 1906 afgifvit betänkande och förslag i enahanda hänseenden i fråga om landsstaten.

Sedermera har kommittén varit sysselsatt med frågan om reglering af löneförhållandena m. m. vid skogsstaten och skogsläroverken. Arbetet härmed lär emellertid inom den närmaste tiden kunna afslutas; och kommer kommittén därefter att öfvergå till behandlingen af landtbruksstyrelsen, landtmäteristytelsen, domänstyrelsen och Sveriges geologiska undersökning.

Öfver kommitténs betänkande rörande landsstaten har, efter det samtliga Kungl. Maj:ts befallningshafvande däröfver afgifvit infordrade underdåniga yttranden, kammarkollegium och statskontoret anbefallts afgifva gemensamt underdånigt utlåtande. Sådant utlåtande har emellertid icke ännu inkommit.

Hvad angår kammarkollegium, kammarrätten och statskontoret, hafva dessa ämbetsverk hvar för sig afgifvit underdånigt utlåtande öfver kommitténs betänkande i hvad dem rör.

Beredningen af hithörande frågor har nu fortskridit så pass långt, att förslag till ny lönereglering för statskontoret kan föreläggas nu instundande Riksdag till pröfning.

Den eller de löneregleringar, som må varda af nu instundande Riksdag beslutade, komma, där ej tilläfventyrs särskilda förhållanden påkalla undantag, gifvetvis icke att tillämpas förr än med nästa års ingång och beröra följaktligen icke nu innevarande år. Med afseende härå och då de skäl, som föranledt beviljande af dyrtidstillägg åt vissa statens tjänstemän och betjante för år 1906, fortfarande föreligga, anser jag erforderliga anslag för beredande af dyrtidstillägg böra af Riksdagen äskas äfven för nu innevarande år.

De af 1906 års Riksdag för enahanda ändamål anvisade anslag uppfördes såsom förslagsanslag å extra stat under vederbörande hufvudtitlar i 1907 års riksstat. På enahanda sätt torde dyrtidstilläggen för år 1907 böra uppföras i riksstaten för år 1908, därvid förutsättes, att Kungl. Maj:t, om anslagen beviljas, anbefaller statskontoret att under år 1907 utbetala beloppen.

De ifrågavarande förslagsanslagen torde få uppföras till enahanda belopp, med hvilka de äro upptagna i 1907 års riksstat, med undantag allenast för dyrtidstilläggen under fjärde hufvudtiteln. Anslaget under denna hufvudtitel har nämligen af arméförvaltningen, under förutsättning att dyrtidstillägg för innevarande år skulle komma att utgå enligt enahanda grunder som dem, hvilka vunnit tillämpning under åren 1905 och 1906, beräknats till ett belopp af 10,323 kronor 30 öre, i anledning hvaraf anslaget i fråga ansetts böra uppföras med, i afrundadt tal, 10,300 kronor.

Hvad beträffar anslaget under åttonde hufvudtiteln, bör erinras, att flertalet extra ordinarie professorer vid universiteten och karolinska medikokirurgiska institutet, lektorer vid tekniska högskolan samt lektorer äfvensom vissa andra lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt af 1906 års Riksdag tillerkänts en tillfällig löneförbättring för år 1907, samt att i följd häraf dyrtidstillägg, därest sådant för innevarande år beviljas att utgå enligt enahanda grunder som för nästföregående år, icke torde böra tillgodokomma nämnda tjänstemän för nu innevarande år. Dessutom är beträffande samma hufvudtitel att märka, att lönerna för intendenterna vid naturhistoriska riksmuseum och föreståndaren vid meteorologiska centralanstalten nästlidet år omreglerades, hvadan dyrtidstillägg för

dem icke nu torde ifrågakomma. Någon minskning i det för nästlidet år under ifrågavarande hufvudtitel beviljade anslaget till dyrtidstillägg torde dock med anledning af berörda förhållanden knappast böra vidtagas, alldenstund den jämförelsevis obetydliga inverkan, angifna omständigheter i afseende å anslagets belopp kan utöfva, lätteligen motväges af andra omständigheter, hvilka icke nu på förhand kunna beräknas.

I enlighet med det sagda skulle de särskilda anslagen för dyrtidstillägg tillsammantagna komma att utvisa en höjning af allenast 2,300 kronor.

I de grunder för dyrtidstilläggens utgående, som af 1906 års Riksdag fastställdes, påkallas nu icke någon annan ändring än den, som föranledes af berörda vid samma års Riksdag verkställda löne-regleringar; och skulle således de grunder, efter hvilka dyrtidstilläggen för år 1907 borde utgå, blifva följande:

1:o) Dyrtidstillägg utgår med 10 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 300 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas:

a) de tjänstemän och betjante, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura;

b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 5,000 kronor;

c) de tjänstemän och betjante, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete, dyrtidstillägget oberäknadt, år 1906 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 5,000 kronor;

d) de tjänstemän och betjante, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905 eller 1906 årens Riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

3:o) Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o) Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten, i hvilkas aflöning ingå jämväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå.

- 5:o) Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:
 lön;
 tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradsskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;
 kontant bostads- och inkvarteringsersättning;
 arfvode;
 med lön likställdt lönetillägg; samt
 dagaflöning vid flottan.
- 6:o) Dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt
- 7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

Innan jag lämnar förevarande ämne, anhåller jag att få upptaga en annan, därmed närbesläktad fråga.

Jag föranledes därtill närmast af en utaf styrelsen för statens vaktmästares förening i Stockholm i underdånig skrifvelse den 19 oktober 1906 gjord anhållan, att Kungl. Maj:t måtte göra framställning hos Riksdagen i syfte, att förbättrade aflöningsförmåner måtte beredas de hos statens verk och institutioner i Stockholm anställda ordinarie vaktmästare; och har till stöd för denna anhållan anförts hufvudsakligen följande.

På grund af de senare årens alltmer fortgående stegring af snart sagdt alla lefnadskostnader vore den aflöning, som för närvarande uppbyres af vaktmästarne i statens ämbetsverk, icke tillräcklig ens för en ogift mans lefnadskostnader, än mindre för underhåll af familj. Möjligheten för en vaktmästare i statens verk att förvärfva extra inkomster vore ock osäker. Den numera utsträckt arbetstiden inom särskildt en del ämbetsverk utgjorde hinder för dylik extra tjänstgöring. Tillfälle till extra förtjänst vore äfven genom konkurrensen på de olika områdena mindre än förut, hvartill komme, att det för en inom statens verk anställd vaktmästare blefve allt mera svårt att täfla med inom det ena eller andra yrket särskildt utbildade personer. Den tid syntes därför ej vara långt aflägsen, då dessa biinkomster komme att helt och hållet upphöra, liksom de redan nu reducerats till ett minimum.

Det vore naturligtvis ej heller till ämbetsverkets fördel, att en vaktmästare för sitt uppehälle ofta genom nattarbete förhindrades att njuta den hvila, af hvilken han för sitt arbetes rätta fullgörande vore i behof. En orättvisa syntes vidare ligga däri, att betjante, anställda hos institutioner, lydande under vissa styrelser, fått sina aflöningsförmåner väsentligt förbättrade, under det att själfva styrelsernas betjante fortfarande stode kvar på den gamla lönestaten, såsom exempel hvarpå kunde nämnas vissa tull- och postvakt- samt järnvägsbetjante. Arbetstidens längd kunde dock för dessa betjante beräknas lika som för statens vaktmästare i allmänhet.

Den af löneregleringskommittén för vaktmästarna föreslagna förhöjning af 300 kronor i deras löneförmåner syntes alldeles för låg för fyllande af till och med de allra blygsammaste anspråk, i synnerhet om det toges i betraktande, att de vaktmästare, som vid 35 å 40 års ålder blifvit ordinarie, hade bakom sig 10 å 15 och ännu flera extra tjänsteår och till följd häraf redan vid befordran till ordinarie befattning vore i en bekymmersam ekonomisk ställning. Den föreslagna förhöjningen understeg äfven hvad flertalet industriarbetare redan vid 20 å 25 års ålder erhöle i aflöning och stode långt efter hvad vaktmästare hos Stockholms stads ämbetsverk och enskilda affärer hade i aflöning. Äfven om dessa stadens och enskilda affärers aflöningsförmåner icke ansåges böra tagas till förebild vid bestämmande af aflöningen till statens vaktmästare, syntes däremot den lönestat, som af Riksdagen år 1902 fastställts för riksbankens vaktmästare, kunna tjäna som grundval vid bestämmande af aflöningsförmånerna åt statens vaktmästare. Enligt nyssberörda stat utgjorde vaktmästarnes i riksbanken begynnelseaflöning 1,200 kronor. Efter 5 år kunde aflöningen höjas till 1,400 kronor och efter ytterligare 5 år till 1,600 kronor. Dessutom funnes till fullmäktiges disposition ett belopp af 3,000 kronor, att fördelas mellan de vaktmästare, som omhänderhade de mera ansvarsfulla uppdragen.

Den sålunda gjorda framställningen anser jag i hög grad behjärtansvärd.

Vaktmästarna hos de ämbetsverk, hvilkas aflöningsförhållanden äro bestämda enligt äldre grunder, d. v. s. i allmänhet de, för hvilka aflöningsstater fastställts före år 1901, åtnjuta i regel enligt gällande stater — af hvilka flertalet fastställts för ungefär 30 år sedan — lön, växlande mellan 500 kronor och 800 kronor, samt tjänstgöringspenningar till belopp af 300 kronor. De äga ock i allmänhet uppbära ålderstillägg efter fem års tjänstetid med 100 kronor. En del vaktmästare åtnjuta därjämte fri bostad, därvid i allmänhet 150 kronor afdragas å lönen.

Att den under senare år inträdda väsentliga stegring i lefnadskostnaderna synnerligen tungt drabbat dessa lägst aflönade bland statstjänarne är gifvet. Tydligt är ock, att den ökning i aflöningsförmåner, som i form af dyrtidstillägg under senare åren medgifvits, ingalunda motväger berörda stegring i kostnaderna för livets förnödenheter. Detta förhållande gör sig väl ej enbart gällande beträffande nu ifrågavarande klass af statstjänare, utan torde kunna med lika fog åberopas äfven af andra statens befattningshafvare till stöd för behovet af ökade löneförmåner. Jag underskattar ej heller befogenheten af de framställningar, som i sådant syfte gjorts, utan hyser tvärtom den förhoppning, att, sedan nu pågående utredningar angående olika verks och myndigheters löneförhållanden blifvit slutförda, de framställda önskemålen i afseende å aflöningsförbättring åt statens tjänstemän och betjante skola inom en ej aflägsen framtid blifva i tillbörlig grad tillgodosedda, men jag anser, att beträffande nu ifrågavarande grupp af betjante sådana ömmande omständigheter föreligga, hvilka göra det önskvärdt, att staten, redan innan de blifvande nya löneregleringarne hunnit genomföras, träder hjälpande emellan.

Obestridligt är, att, i bredd med de stegrade lefnadskostnaderna, arbetsprisen, särskildt hvad beträffar de kroppsarbetande klasserna, under de senaste åren betydligt stigit. Visserligen är sant, att statens vaktmästare i förhållande till hos enskilda anställda arbetare äro tillförsäkrade en afsevärdt tryggare ställning på grund af rätt till pension m. m., förmåner, hvilka väl må anses i betydlig grad uppväga de bättre löneförmåner, enskildas arbetare kunna åtnjuta. Men berörda förhållande motiverar dock ej en alltför stor skiljaktlighet i nämnda hänseende. Till följd af den allmänna stegring i lefnadskostnader och arbetspris, hvarom nyss nämnts, äro nu onekligen de i statens tjänst i egenskap af vaktmästare vid ämbetsverken anställda betjantes ekonomiska villkor i allmänhet väsentligt sämre än de, hvilka man vid nu gällande aflöningsstaters fastställande afsåg att åt dem vinna.

Det må ock framhållas, att göromålen inom flertalet ämbetsverk under senare år ökats, hvilket förhållande i sin ordning föranlett en utsträckning af tjänstgöringstiden och härigenom äfven en ökning i vaktmästarnes arbete, till följd hvaraf tillfällena till biförtjänster för dem minskats.

Det kan ej heller förnekas, att vaktmästarne för närvarande äro i afseende å löneförmåner sämre lottade än vissa andra statstjänare.

Särskildt gäller detta vid jämförelse med betjante hos verk — såväl statens som Riksdagens — hvilkas aflöningsförhållanden blifvit under senare tid reglerade.

Beträffande vaktmästarna hos ett af statens verk — kommerskollegium — har kollegium i underdånig skrifvelse den 30 sistlidne november gjort framställning i syfte att åt dem bereda ökade aflöningsförmåner.

Till stöd härfor har kollegium åberopat, hurusom, efter det den för kollegium gällande aflöningsstat fastställdes, lefnadskostnaderna betydligt ökats, hvarjämte kollegium meddelat, att kollegium nödgats under senare tider af vaktmästarna fordra uppvaktning i ämbetsverket i större utsträckning än tillförne, ett förhållande, som för dem gifvetvis försvårat möjligheten att genom annat arbete förskaffa sig ökade inkomster; och har kollegium hemställt om åtgärders vidtagande i syfte, att vaktmästarnas i ämbetsverket aflöningsförmåner måtte från och med år 1908 utgå i öfverensstämmelse med hvad löneregleringskommittén i sitt principbetänkande härutinnan föreslagit, då alltså löneförmånerna skulle komma att utgöra, för förste vaktmästaren 1,400 kronor, däraf lön 850 kronor och tjänstgöringspenningar 550 kronor, samt till en hvar af de öfriga vaktmästarne, förutom ålderstillägg efter fem år å 100 kronor, 1,100 kronor, däraf lön 600 kronor och tjänstgöringspenningar 500 kronor, dock att, om vaktbetjänt i sådan egenskap åtnjöte fri bostad med vedbrand, lönen skulle minskas med 250 kronor.

Att nu verkställa en definitiv reglering af löneförhållandena, afseende enbart vaktmästarne, anser jag icke böra ifrågakomma. Med en sådan reglering torde böra anstå, till dess förslag till nya lönestater för respektive ämbetsverk föreligga till pröfning. Hvad för närvarande i frågan bör göras, synes mig vara, att ett tillfälligt extra lönetillägg utöfver dyrtidstillägget beredes vaktmästarne.

I staterna för vissa verk och inrättningar finnas upptagna befattningar, hvilkas innehafvare intaga en med vaktmästarna likartad ställning. Såsom sådana må nämnas de hos hofrätterna anställda s. k. posterna. Enahanda är förhållandet med den i staten för telegrafstyrelsen uppförde förrådsvaktaren äfvensom de i staterna för universitetet i Uppsala med flera under ecklesiastikdepartementet lydande verk och inrättningar upptagna underträdgårdsmästare, trädgårdsmedhjälpare, portvakter, maskinister, eldare och öfvereldare.

Enahanda skäl, som tala för tillfällig löneförbättring åt vaktmästarna, göra sig ock gällande hvad angår nyssbemälda befattnings-

hafvare; och anser jag därför, att det extra lönetillägget bör tillgodokomma jämväl samtliga med vaktmästarna likställda, i gällande lönestater upptagna personer.

Beträffande storleken af det extra lönetillägget synes mig det samma lämpligen böra bestämmas till samma belopp som dyrtidstillägget, eller sålunda till 10 procent af den kontanta aflöningen; och torde enahanda grunder, som gälla för utgående af dyrtidstillägg, jämväl böra — på ett undantag när, hvarom jag strax skall nämna — i tillämpliga delar blifva gällande jämväl beträffande det extra lönetillägget.

Från åtnjutande af dyrtidstillägg äro enligt gällande föreskrifter undantagna de, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura. Då, såsom förut nämnts, en del af de betjante, hvarom nu är fråga, åtnjuta dylik förmån, skulle följaktligen, därest enahanda grunder förklarades skola gälla för det extra lönetillägget som för dyrtidstilläggen, de betjante, som äro i besittning af förstberörda förmån, gå i mistning jämväl af extra lönetillägg. Förmånen af fri bostad är ju visserligen mycket beaktansvärd med afseende särskildt å den stegring i hyror, som under senare år, förnämligast i hufvudstaden, gjort sig gällande. Då emellertid den nu föreslagna löneförbättringen är afsedd att utgöra en motvikt mot de rådande stegrade lefnadskostnaderna i allmänhet, anser jag densamma böra utgå utan afseende därå, huruvida vederbörande åtnjuta fri bostad eller icke, dock endast å den kontanta aflöningen.

För utrönande af det belopp, hvartill ett enligt angifna grunder utgående extra lönetillägg för år 1907 skulle uppgå, hafva beräkningar verkställts, enligt hvilka beloppen skulle i afrundade tal utgöra:

för vaktmästare och med dem likställda personer

under justitiedepartementet	3,100	kronor
„ utrikesdepartementet	500	„
„ landtförsvarsdepartementet	1,500	„
„ sjöförsvarsdepartementet	1,500	„
„ civildepartementet	7,100	„
„ finansdepartementet	3,500	„
„ ecklesiastikdepartementet	5,900	„
„ jordbruksdepartementet	800	„

Härtill komma för vaktmästarna hos lotsstyrelsen 240 kronor samt hos styrelsen för postsparbanken 180 kronor. Beträffande dessa verk utgå aflöningsbeloppen från respektive fyr- och båkmedlen samt postsparbankens inkomster, hvilka medel Kungl. Maj:t äger disponera till bestridande af aflöningen inom de respektive verken.

Då de förhållanden, som legat till grund för beräkningarna, naturligen kunna under året växla, är det tydligt, att förestående belopp endast äro att anse såsom approximativa.

Hvad angår sättet för anvisande och utbetalningen af de för ändamålet erforderliga medel, torde enahanda föreskrifter, som meddelats beträffande dyrtidstilläggen, äfven här böra komma till tillämpning.

De extra lönetilläggen lära sålunda böra såsom förslagsanslag anvisas å extra stat, därvid de till hvarje särskild hufvudtitel hörande summor i riksstaten böra sammanföras under ett extra anslag å hvarje hufvudtitel, med iakttagande likväl att ingen sammanblandning af de för särskilda verk eller stater afsedda beloppen får äga rum. Ifrågasvarande lönetillägg äro, såsom af det sagda framgår, afsedda att utgå år 1907 men torde böra upptagas i 1908 års riksstat; lärande Kungl. Maj:t, om anslagen beviljas, vilja anbefalla statskontoret att under år 1907 förskjuta beloppen.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anført, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten godkänna; och skulle utdrag af detta protokoll tillställas de öfriga departementen för behörigt iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under vederbörande hufvudtitlar i riksstaten.

Ex protocollo:

Algot Wahlin.

Första hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLLIN,
SWARTZ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll därefter i underdånighet att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning frågan om reglerandet af riksstatens första hufvudtitel och yttrade därvid beträffande anslagstitlarna:

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie ånslag.

[1.] Till Eders Kungl. Höghets hofhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan finnes i nu gällande riksstat under kungl. hofstatsanslagen uppfördt ett belopp af 192,000 kronor; och har nämnda ånslag, 192,000 kronor, alltsedan år 1881 utgått med oförändradt belopp.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan.
I en till chefen för finansdepartementet den 11 innevarande januari aflåten skrifvelse har riksmarskalksämberet, med bifogande af en från Eders Kungl. Höghets hofmarskalk till ämbetet inkommen skrift af den 4 nästlidne november, hemställt, att framställning måtte göras därom, att Kungl. Maj:t täcktes till innevarande års Riksdag aflåta nådig proposition om höjning af omförmälda ånslag.

I berörda skrift af den 4 sistlidne november har hofmarskalken anført, att bokslutet öfver Eders Kungl. Höghets hofhållning för år 1905 haft att uppvisa en betydande brist, samt att för år 1906 efter all sannolikhet komme att uppstå en än större brist, ehuru densamma ej ännu kunde till siffran bestämmas. Erfarenheterna från dessa två år gäfvu sålunda otvifvelaktigt vid handen, att det ånslag, 192,000 kronor, som nu utginge till nämnda hofhållning, vore otillräckligt. De besparingar och indragningar, hvilka under nuvarande förhållanden ansetts böra och kunde göras, och hvilka i främsta rummet hänförde sig till utgifterna för Eders Kungl. Höghets stall, hade visserligen dels förberedts dels ock redan i viss mån påbörjats och komme utan tvifvel, sedan de hunnit till fullo genomföras, att uppgå till i och för sig ganska afsevärda belopp, men att uteslutande på denna väg bringa jämvikt i budgeten, vore dock helt visst icke möjligt. För ernående af detta syfte vore därför en höjning af ifrågavarande ånslag nödvändig.

Med vitsordande till alla delar af hvad sålunda anförts, samt med förmålan, att de förenämnda besparingarna och indragningarna i hofhållningen syntes hafva blifvit sträckta så långt som omständigheterna medgäfvu och kunde anses förenligt med Eders Kungl. Höghets höga ställning som Sveriges tronföljare, en ställning, hvilken gifvetvis medförde vissa förpliktelser, de där Eders Kungl. Höghet svårligen kunde undandraga sig, har riksmarskalksämberet i sin förenämnda skrifvelse vidare anført följande.

Det ifrågavarande hofhållningsanslaget hade varit oförändradt sedan år 1881, då det uppförts till sitt nuvarande belopp, 192,000 kronor, däri inbegripet handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan. Något särskildt anslag till Deras Kungl. Högheter Arfurstarnes uppfostran hade icke varit Eders Kungl. Höghet beviljadt, på sätt som skedde under Konung Oscar I:s tronföljartid, då vid 1828—1830 årens Riksdag ett särskildt anslag af 20,000 riksdaler banko för dylikt ändamål beviljats, utöfver det förut uppförda anslaget af 150,000 riksdaler banko jämte 20,000 riksdaler banko såsom handpenningar åt Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan. Om man toge i betraktande den stora förändring i penningvärdet, som ägt rum sedan den tidpunkt, då anslaget till Eders Kungl. Höghets hofhållning beviljats, och ännu mera sedan den tid, då anslagen till Sveriges dåvarande kronprins, sedermera Konung Oscar I, bestämdes, så kunde det med allt fog sägas, att den ställning i ekonomiskt afseende, som genom det nuvarande anslaget bereddes Eders Kungl. Höghet, vore betydligt svagare än den, som varit Eders Kungl. Höghets förbemälde företrädare tillförsäkrad.

Med åberopande af hvad sålunda anförts har riksmarskalksämbetet hemställt, att underdånig framställning måtte göras om aflåtande af nådig proposition till Riksdagen om förhöjning af det förenämnda i riksstaten nu uppförda hofhållningsanslaget med ett belopp af 68,000 kronor, vid bifall hvartill anslaget i dess helhet skulle komma att uppgå till 260,000 kronor, äfvensom därom, att berörda förhöjning måtte bestämmas att utgå redan för innevarande år.

Med anledning af hvad sålunda blifvit upplyst torde framställning i omförmälda syfte böra hos Riksdagen göras.

Hvad angår ifrågavarande anslagsbehof för innevarande år, torde detta emellertid böra tillgodoses genom ett extra anslag.

Jag hemställer alltså i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att höja det till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpenningar för Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan anvisade ordinarie anslag, nu 192,000 kronor, med 68,000 kronor till 260,000 kronor.

Beträffande öfriga å hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår jag icke någon förändring. *Öfriga ordinarie anslag.*

Vid bifall till den af mig föreslagna höjningen i förenämnda hofhållningsanslag, skulle de kungl. hofstatsanslagens slutsumma, nu ut-

görande 1,296,900 kronor, komma att ökas till kronor 1,364,900: —
Läggas härtill de ordinarie anslagen till kungl.

slotten, tillhopa „ 124,100: —

skulle sålunda slutsumman af första hufvudtiteln

ordinarie anslag blifva kronor 1,489,000: —.

Extra anslag.

[2.]

*Hans Kungl.
Höghet Kron-
prinsens hof-
hållning och
handpennin-
gar till Hen-
nes Kungl.
Höghet Kron-
prinsessan.*

I öfverensstämmelse med hvad jag förut yttrat hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att, utöfver det å innevarande års riksstat till Hans Kungl. Höghet Kronprinsens hofhållning och handpennningar till Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan anvisade ordinarie anslag å 192,000 kronor, för enahanda ändamål på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 68,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

[3.]

*Reparations-
m. fl. arbeten
vid Drottning-
holms slott
med till-
hörande
anläggningar.*

I nådig proposition den 20 april 1906 föreslog Kungl. Maj:t Riksdagen att till verkställande af vissa reparationsarbeten vid Drottningholms slott på extra stat för innevarande år anvisa ett belopp af 160,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1906 disponera beloppet. Denna framställning blef ock af Riksdagen bifallen.

Enligt hvad det vid berörda proposition fogade utdraget af statsrådsprotokollet öfver finansärenden utvisar, voro nämnda arbeten afsedda att utgöra den första afdelningen af en serie synnerligen vidtöfattande åtgärder för iståndsättande af det historiska slottet med därtill hörande anläggningar, en fråga som till följd af åtskilliga omständigheter alltför länge blifvit undanskjuten men därför också numera kräfde en snar lösning.

Då jag nu går att göra framställning i fråga om beredande af tillgångar till fortsättande af det påbegynta företaget, må det tillåtas mig att till en början i korthet erinra om innehållet i de förslag och kostnadsberäkningar, som lågo till grund för omförmälda, till nästlidet års Riksdag aflåtna nådiga proposition.

Sedan riksmarskalksämbetet den 10 april 1902 uppdragit åt ståt-hållarämbetet å Drottningholms slott att låta verkställa ingående undersökningar af slottets tillstånd och behof af reparation samt med ledning däraf uppgöra af kostnadsberäkningar åtföljda förslag till de åtgärder, som i sådant hänseende kunde anses erforderliga, blef arbetet

härmed anförtrodt åt slottsarkitekten Agi Lindegren. Resultatet af den utredning, som sålunda kom till stånd, framlades af ståthållarämbetet i skrifvelse till riksmarskalksämbetet den 11 november 1905.

Enligt af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda förslag, hvilka omfattade, det ena själfva slottet med därtill hörande terrasser och det andra de till slottet hörande paviljonger och andra byggnader, skulle samtliga i berörda förslag upptagna arbeten betinga följande kostnader, nämligen:

för utvändiga arbeten å slottet samt terrasserna	kronor	319,946: 15
„ invändiga arbeten å slottet	„	235,529: 46
„ arbetsledning och oförutsedda utgifter	„	64,524: 39
„ vattenledning	„	61,600: —
„ elektrisk belysning	„	66,000: —
„ paviljongerna och öfriga till slottet hörande byggnader	„	305,000: —

eller tillsammans kronor 1,052,600: —

Ståthållarämbetet, som granskat de uppgjorda kostnadsförslagen, hade emellertid, särskildt med hänsyn till önskvärdheten af att kunna, så vidt möjligt, nedbringa kostnaden, ansett, att vissa af ämbetet närmare angifna inskränkningar eller uteslutningar, uppgående till sammanlagdt 119,200 kronor, skulle kunna företagas utan att däraf behöfde uppstå något mera afsevärdt men. Afdroges nyssnämnda belopp från kostnadsförslagets slutsumma, återstode ett belopp af 933,400 kronor, hvilket emellertid, för att icke ett öfverskridande skulle riskeras, syntes lämpligen böra afrundas till 950,000 kronor. Beträffande tiden för beloppets utbetalande föreslog ståthållarämbetet, att anslaget måtte fördelas på fem år, dock att första femtedelen finge utgå redan under år 1906.

På föranstaltande af riksmarskalksämbetet blefvo dessa förslag inom öfverintendentsämbetet underkastade en genomgående granskning, hvilken gaf vid handen, att till förslagets slut-

summor, tillhopa	kronor	1,052,600: —
borde läggas kostnaden för ytterligare erforderliga arbeten	„	33,857: —
hvaremot från den sålunda erhållna summan	kronor	1,086,457: —
syntes kunna till följd af felräkning m. m. dragas sammanlagdt	„	10,139: 60

då alltså förevarande kostnadsberäkningar komme

att sluta på ett belopp af kronor 1,076,317: 40

Vidkommande de afdrag, som till nedbringande af anslagsbehofvet kunde göras från berörda kostnadsberäkningar, blefvo åtskilliga af ståt-hållarämbetet föreslagna dylika afdrag af öfverintendentsämbetet lämnade utan anmärkning, hvarjämte öfverintendentsämbetet fann vissa föreslagna utgiftsposter kunna, utöfver hvad af ståt-hållarämbetet föreslagits, än ytterligare minskas. Ett af ståt-hållarämbetet ifrågasatt afdrag af 40,000 kronor genom användande för vissa arbeten af furu i stället för ek blef däremot icke af öfverintendentsämbetet godkänt. Till de af ståt-hållarämbetet föreslagna och af öfverintendentsämbetet gillade afdragen, hvilka enligt öfverintendentsämbetets beräkning representerade ett belopp af kronor 94,000: — föreslog emellertid öfverintendentsämbetet ytter-
ligare besparingar till belopp af „ 11,729: —
eller tillhopa kronor 105,729: —

Med frånräknande från det ursprungligen beräknade kostnadsbeloppet, så höjdt, som, enligt hvad förut nämnts, af öfverintendentsämbetet föreslagits, eller kronor 1,076,317: 40 af nyssnämnda belopp „ 105,729: — kom sålunda den enligt öfverintendentsämbetets beräkning erforderliga anslagssumman att, med utelämnande af öretal, uppgå till kronor 970,588: — eller i rundt tal 975,000 kronor.

I underdånig skrifvelse den 1 februari 1906 gjorde riksmarskalks-ämbetet framställning i ämnet, därvid riksmarskalksämbetet, med för-mälan att enligt anställd beräkning Drottningholms slottskassa ansåges kunna med 75,000 kronor bidraga till kostnaden för ifrågavarande reparationsarbeten, hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till restaurering af Drottningholms slott med tillhörande byggnader anvisa ett belopp af 900,000 kronor, att med 150,000 kronor om året utgå under hvart och ett af åren 1907—1912.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t förenämnde den 20 april 1906 yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet i hufvudsak följande.

Ehuruväl genom hvad i ärendet förekommit till fullo ådagalagts behofvet af omfattande reparationsarbeten vid Drottningholms slott och åtgärder syntes böra oförtöfvadt vidtagas för slottets och därtill hörande byggnaders istandsättande, borde knappast ifrågasättas, att hela det af riksmarskalksämbetet begärda beloppet, 900,000 kronor, skulle på en gång beviljas. De föreslagna arbetena vore synnerligen omfat-

tande och beträffande vissa af dem vore ytterligare utredning af nöden, hvartill komme, att, då den summa, som för ändamålet kräfdes, borde fördelas på ett flertal år, det, med hänsyn särskildt till de växlingar i arbets- och materialpris, som under en längre tidrymd vore att emotse, knappast låte sig göra att på förhand med tillförlitlighet beräkna det belopp, som för byggnadernas fullständiga istandsättande kunde blifva behöfligt. Vid sådant förhållande syntes det lämpligaste vara, att för det dåvarande af Riksdagen äskades medel endast till utförande af sådana arbeten, hvilka vore nödvändiga för de mest trängande bristernas afhjälpande, och till ett belopp, som ungefärligen motsvarade det, hvilket enligt riksmarskalksämbetets åsikt borde under det första året komma till användning.

Af de ifrågasatta arbetena kräfdes särskildt de, som afsåge yttertaken och vissa andra yttre delar af byggnaderna äfvensom terrassen mot parken samt kajen, ett skyndsamt utförande; och beräknades kostnaden för dessa, med ledning af en inom öfverintendentsämbetet på grundval af omförmälda af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag upprättad promemoria, till sammanlagdt 160,000 kronor.

I öfverensstämmelse med denna af departementschefen uttalade och af statsradets öfriga ledamöter biträdda uppfattning blefvo ock sistnämnda arbeten i den, enligt hvad förut nämnts, till 1906 års Riksdag aflättna nädiga propositionen, föreslagna till utförande.

Hvad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit blef, som nämndt, af Riksdagen bifallet, med tillkännagifvande hvaraf Riksdagen i skrifvelse den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel vidare anförde, att, då det skick, hvori Drottningholms slott och därtill hörande byggnader befunne sig, syntes nödvändiggöra en särdeles omfattande reparation, för hvars utförande ytterligare anslag kunde antagas komma att äskas, Riksdagen emellertid — jämte uttalande såsom sin åsikt, att en del dyrbara reparationsarbeten syntes hafva kunnat betydligt inskränkas genom omsorgsfull tillsyn under tidernas lopp och ett successivt afhjälpande af uppkomna brister medelst anlåtande af de för slottets underhåll anslagna medel — velat tillika framhålla, att det från synpunkten af god hushållning borde tagas i öfvervägande, huruvida icke en del af de till slottet hörande byggnaderna till äfventyrs vore af så ringa gagn för slottet, att dessa byggnader kunde utan afsevärd olägenhet uteslutas från framtida underhåll för slottets räkning.

Vid föredragning den 8 juni 1906 af Riksdagens berörda skrifvelse anbefallde Kungl. Maj:t riksmarskalksämbetet ej mindre att gå i författning om verkställande af de reparationsarbeten vid Drottningholms

slott, till hvilkas utförande Riksdagen anvisat medel, än äfven att, i sammanhang med uppgörande af plan för de ytterligare reparationsarbeten vid nämnda slott, som, enligt hvad af riksmarskalksämbetets i ämnet gjorda framställning syntes framgå, under den närmaste framtiden därstädes vore af behovet påkallade, taga under ompröfning, huruvida någon eller några af de till slottet hörande byggnader kunde utan afsevärd olägenhet uteslutas från framtida underhåll för slottets räkning, samt därefter hos Kungl. Maj:t göra den framställning i ämnet, som förhållandena kunde föranleda.

Med underdånig skrifvelse den 24 november 1906 har nu riksmarskalksämbetet öfverlämnat ett af särskilde kommitterade, nämligen t. f. ståthållaren på Drottningholms slott, förste hofmarskalken O. H. R. Printzsköld, såsom ordförande, samt öfverintendenten C. Möller och slottsarkitekten A. Lindegren såsom ledamöter, på uppdrag af ämbetet uppgjord plan för fortsättande af de påbörjade reparationsarbetena vid Drottningholms slott.

I den skrifvelse, hvarmed berörda plan öfverlämnades till riksmarskalksämbetet, framhöllo kommitterade till en början, att vissa af de till slottet hörande byggnader visserligen icke vore så oundgängligen erforderliga för slottets räkning, att, om desamma icke funnes, deras uppförande skulle anses nödvändigt, men att, då de redan funnes och vore till stort gagn för kungsgården samt kunde utan alltför stora kostnader försättas i godt skick, de vore väl värda att iståndsättas och bibehållas, hvarifrån kommitterade gjorde undantag endast för det så kallade drabantstallet, hvars nedrivande äfven upptagits i samtliga förslag från senare tid rörande byggnadsunderhållet vid Drottningholm, samt det så kallade götiska tornet, beträffande hvilken sistnämnda byggnad kommitterade emellertid med hänsyn till den framträdande plats den intoge i slottets park, icke kunde underlåta att framhålla önskvärdheten af dess åtminstone nödtorftiga yttre underhåll.

Vidare hafva kommitterade hemställt, att det belopp, som för utförande af återstående, i slottsarkitekten Lindegrens förut omförmälda förslag intagna arbeten med däri vidtagna jämkningar, eller 740,000 kronor måtte fördelas på fem år med omkring 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och 100,000 kronor för det femte året, äfvensom att till utförande närmast måtte ifrågakomma följande arbeten, som dels vore af stor vikt för minskande af eldfarligheten inom slottet och tillhörande byggnader samt i hög grad skulle bidraga till deras beboelighet, dels ock vore af den beskaffenhet, att de syntes böra utföras före öfriga såväl yttre som inre iståndsättningsarbeten, nämligen:

utvidgning af vatten- och afloppsledningarna för kungsgården med tillhörande byggnader	kronor	61,600: —
vatten- och afloppsledningar i slottet till kök, serveringsrum, toaletterum, klosetter och badrum med därtill hörande tvättställ, badkar, duschanordningar m. m.	,,	26,250: —
inledning af elektrisk belysning med maskinstation, armatur och lampor	,,	61,000: —
kontroll och tillsyn öfver de olika arbetena äfvensom oförutsedda utgifter	,,	11,150: —
tillsammans kronor		160,000: —

Därjämte hafva kommitterade vid sin skrifvelse fogat en af slottsarkitekten Lindegren uppgjord promemoria rörande återstående istandsättningsarbetens fördelande på de fem år, desamma enligt riksmarskalksämbetets förslag skulle komma att ytterligare omfatta.

Enligt denna promemoria borde de af riksmarskalksämbetet förordade reparationsarbetena, med frånseende af redan beslutade och i kommitterades omförmälda skrifvelse till utförande föreslagna arbeten, hvilka vore afsedda att utföras under de två första åren, under de fyra återstående åren komma till utförande i följande ordning och för nedannämnda årliga kostnadsbelopp, nämligen:

3:e året.

Utvändig omputsning af slottet	kr.	32,705: —
Lagning och delvis ersättande af naturlig sten å fasaderna	,,	31,840: 10
Nya fönster och ytterdörrar af ek	,,	53,050: —
Listers och solbänkars täckande med koppar	,,	14,488: —
Glasarbeten och fönsterbeslag	,,	5,500: —
Reparationer i källrarna och en del af midtelpartiets bottenvåning	,,	5,000: —
Förbättring af brandattiraljen	,,	3,000: —
Reparation af inspektorsbostället	,,	2,405: 73
Oförutsedda utgifter m. m. ..	,,	12,011: 17
		kr. 160,000: —

4:e året.

Ombyggnad af terrassen mot sjösidan...	kr.	13,952: 35	
Reparation och renhuggning af slottets sockel	,,	15,801: —	
Reparation af grindarna till parken	,,	2,000: —	
Ljusbrunnarnas stenbeläggning, trummors och kloakers upprensning eller omläggning samt diverse grusning ...	,,	12,135: 60	
Återstående reparationer å paviljongerna	kr.	39,588: 92	
D:o d:o å operahuset	,,	18,658: 11	
D:o d:o ,, ekonomiflygeln	,,	3,361: 93	
D:o d:o ,, sjöflygeln	,,	3,466: 86	
D:o d:o ,, vaktstallet	,,	23,079: 32	
	kronor	88,155: 14	
efter afdrag af 1/2 af utaf öfverintendentsämbetet föreslagen besparing genom användande af gamla golfplankor	kr. 2,500: —	kr.	85,655: 14
Reparation af hertigarnas stall	,,	7,557: 24	
D:o ,, stenvärdshuset	,,	1,250: —	
D:o ,, kapellet	,,	10,045: 55	
Oförutsedda utgifter m. m.	,,	11,603: 12	kr. 160,000: —

5:e året.

Invändiga arbeten i slottet	kr.	112,295: 91	
För parkettgolf ytterligare	,,	6,307: —	
Diverse reparationer af dörrar, snickerier, eldstäder, lås, undersökning och förbättring af rökgångar, bjälklag, taklag m. m., återstående	,,	18,400: —	
Beslag	,,	4,000: —	
Rifning af drabantstallet	,,	2,000: —	
Reparation af hemmet	,,	7,076: 80	
Oförutsedda utgifter m. m.	,,	9,920: 29	kr. 160,000: —

6:e året.

Återstående arbeten å kungsgården tillhöriga byggnader (efter afdrag af återstoden af ofvannämnda af öfverintendentsämbetet föreslagna besparing)			kr. 84,437: —
Parkens och kanalernas ordnande	„	54,497: 35	
Reparation af uret och urtaflan	„	250: —	
D:o af stora trappan och vestibulen ...	„	21,688: —	
Oförutsedda utgifter m. m.	„	9,716: 05	
		kr. 170,588: 40	
Afrundas med	„	4,411: 60	kr. 175,000: —

För egen del har riksmarskalksämbetet anført, att ämbetet beträffande de af bemälde kommitterade för år 1907 föreslagna arbeten ville framhålla, att det för slottets tidsenliga istandsättande och ett ändamålsenligt ordnande af belysningen och öfriga med ekonomien sammanhängande förhållanden vore af synnerligen stor vikt, att de ifrågasatta arbetena blefve verkställda. Vidare vore det tydligt, att samtliga dessa arbeten vore sådana, som bäst utfördes, innan öfriga såväl yttre som inre reparationsarbeten företoges. Utvidgandet eller införandet inom slottet af vatten-, aflöppts- och elektriska ledningar förorsakade nämligen åtskilliga arbeten i golf och murar, hvilka arbeten lämpligast borde företagas i ett sammanhang och vara undangjorda, innan själfva reparationsarbetena därstädes påbörjades.

Hvad anginge frågan om vissa byggnaders undantagande från framtida underhåll, instämde riksmarskalksämbetet i hvad kommitterade yttrat rörande obehöfligheten af det så kallade drabantstallet äfvensom angående underhållet af det så kallade götiska tornet. Af öfriga till slottet hörande byggnader lämnade en del inkomst genom uthyrning, andra åter vore i bruk såsom bostäder dels för slottets tjänstemän dels ock för uppvaktande och betjäning under de tider, då Deras Majestäter uppehölle sig på Drottningholm. Då af dessa byggnader särskildt de uthyrda vore i jämförelsevis godt skick och de öfriga uppfyllde ett för ekonomiförvaltningen vid slottet afsevärdt ändamål, anslöte sig riksmarskalksämbetet till hvad kommitterade med afseende å dem yttrat.

Slutligen har riksmarskalksämberet hemställt, att, som de föreslagna arbetena vore afsedda att utföras efter en sammanhängande plan och år efter år ingripa i hvarandra, anslaget i dess helhet måtte på en gång bestämmas, och sålunda för ändamålet anvisas en summa af 740,000 kronor, att utgå under fem år, 1908—1912, med 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och med 100,000 kronor under det femte året, dock med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera det belopp, som kunde komma att anvisas för år 1908.

I inforordt underdånigt utlåtande af den 7 december 1906 har öfverintendentsämberet, med instämmande i hvad vederbörande yttrat rörande det ifrågasatta uteslutandet från underhåll af de till slottet hörande byggnader, anfört, att beträffande den ordning, i hvilken arbetena med slottets iståndsättande enligt den nu framlagda planen vore afsedda att i första hand komma till utförande, öfverintendentsämberet vid skedd granskning funnit hvad i ämnet föreslagits icke föranleda någon erinran från dess sida.

Den utredning, som låg till grund för den till nästlidet års Riksdag aflåtna nådiga propositionen angående anvisande af medel till verkställande af reparationsarbeten vid Drottningholms slott, och för hvilken närmare redogjordes i det vid berörda proposition fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 20 april 1906, till hvilket jag med afseende härå tillåter mig hänvisa, omfattade, såsom af den nyss lämnade redogörelsen framgår, samtliga de åtgärder, hvilka ansetts erforderliga för slottets och därtill hörande byggnaders och anläggningars iståndsättande.

Med det af 1906 års Riksdag anvisade anslag hafva visserligen de mest trängande bristerna kunnat afhjälpas och därigenom särskildt faran för en fortgående förstöring genom nederbörd och andra klimatiska förhållanden i väsentlig mån afvärjts, men denna omständighet synes emellertid icke böra föranleda, att frågan i öfrigt skjutes åt sidan, utan torde tvärtom ett fortsatt kraftigt ingripande för iståndsättande af slottet och öfriga anläggningar, i den mån de finnas fortfarande böra bibehållas, vara synnerligen påkalladt.

På sätt förut nämnts, har Riksdagen ansett det böra tagas i öfvervägande, huruvida icke en del af de till slottet hörande byggnaderna tilläfventyrs vore af så ringa gagn för slottet, att dessa byggnader kunde utan afsevärd olägenhet uteslutas från framtida underhåll för slottets räkning. Att i detta hänseende gå längre än förenämnda

kommitterade föreslagit och riksmarskalksämbetet förordat synes mig emellertid, med afseende å hvad därutinnan upplysts, icke vara lämpligt. Jag ansluter mig därför härutinnan till riksmarskalksämbetets förslag.

Hvad angår de åtgärder, som utöfver dem, hvilka genom redan anvisade medel kommit till utförande, föreslagits för istandsättande af slottet med tillhörande anläggningar, torde genom den i ärendet förebragta utredning vara ådagalagdt, att samtliga de återstående reparationsarbeten, som innefattas i förenämnda af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag, med däri af öfverintendentsämbetet vidtagna ändringar och jämkningar, äro för ändamålet erforderliga; och anser jag jämväl öfriga i förslaget upptagna arbeten, hvilka afse införande af nya eller förbättrade anordningar vid slottet, såsom utvidgande af de till kungsgården hörande vattenledningar, införande af elektrisk belysning m. m., lämpligen böra komma till utförande i sammanhang med öfriga nu ifrågasatta arbeten.

Den af förenämnda kommitterade, på riksmarskalksämbetets uppdrag, upprättade planen för arbetenas utförande har icke heller gifvit anledning till erinran från min sida.

Hvad angår de för ifrågavarande arbeten erforderliga kostnaderna, möter det naturligen icke ringa svårighet att på förhand, särdeles när det gäller en så pass lång tidsperiod, som här är i fråga, med säkerhet beräkna desamma. Enligt hvad förut nämnts, föranledde detta ock min företrädare i ämbetet att vid underdånig föredragning af ärendet den 20 april 1906 tillstyrka framställning till Riksdagen om beviljande af medel till allenast dem af ifrågavarande arbeten, som ansågos vara för slottets och tillhörande anläggningars bestånd särskildt viktiga.

Efter öfvervägande af hithörande förhållanden har jag emellertid för min del kommit till den bestämda uppfattning, att, om än obestridligen en dylik svårighet föreligger — något som för öfrigt gifvetvis alltid mer eller mindre gör sig gällande vid beräkande på förhand af kostnaderna för större byggnadsverk — nämnda omständighet dock icke bör utgöra något afgörande hinder för vidtagande af åtgärd, hvarigenom nödiga medel, låt vara i någon mån approximativt beräknade, må kunna på en gång beredas för nämnda arbeten i deras helhet, om än det gifvetvis icke bör ifrågakomma annat, än att dessa medel anvisas att utgå under ett flertal år. De fördelar, som kunna vinnas genom att de för arbetena erforderliga medlen anvisas på en gång, äro nämligen enligt min mening synnerligen afsevärda. Tydligt är, att arbetena, hvilka gifvetvis delvis ingripa i hvarandra, endast ifall nödiga garantier vinnas för att arbetena må kunna i ett sammanhang

bedrivas och slutföras, kunna på ett enhetligt och lämpligt sätt ordnas och planläggas, något som vid ett byggnadsföretag af den omfattning, som här är i fråga, helt visst utgör ett villkor för vinnande af ett tillfredsställande resultat. Härtill kommer — och detta synes mig icke vara det minst viktiga — att ett klokt och verkligt ekonomiskt användande af beviljade medel endast under sådan förutsättning kan ägarum, hvarjämte icke bör förbises, att, därest anslag på en gång för ändamålet beviljas, däri ligger en kraftig uppfordran för vederbörande att tillse, att kostnaderna för det hela begränsas inom den en gång angifna ramen. För min del anser jag det därför synnerligen önskvärdt, att de för ändamålet erforderliga medlen måtte på en gång beviljas, att fördelas på det antal år, som må finnas lämpligt.

Då ärendet förra gången inför Kungl. Maj:t anmälles, erinrades af föredragande departementschefen jämväl, att, enligt hvad öfverintendentsämbetet i sitt öfver det då upprättade förslaget afgifna yttrande antydt, ytterligare utredning beträffande vissa af de föreslagna arbetena syntes erforderlig.

Enligt hvad af förenämnda statsrådsprotokoll och handlingarna i ärendet framgår, synas de härmed äsyftade arbetena hafva varit uppmuddring af de i den till slottet hörande parken befintliga kanaler samt dränering och rensning af därstädes varande trunnior äfvensom uppförande af ny ladugård för kungsgården, beträffande hvilka arbeten öfverintendentsämbetet vid afgifvande af sitt sistberörda yttrande anmärkt, att ämbetet icke varit i tillfälle att granska kostnaderna för desamma. Berörda arbeten, hvilka enligt den nu uppgjorda planen äro afsedda att komma till utförande först under sista året, äro emellertid tydligen delvis, nämligen i hvad rör den ifrågasatta uppmuddringen och dräneringen, af den beskaffenhet, att kostnaden för desamma svårigen kan på förhand annat än approximativt beräknas. Detsamma gäller visserligen icke i samma mån beträffande det ifrågasatta uppförandet af ny ladugård vid kungsgården, men då, enligt hvad jag inhämtat, såväl det för sistberörda som ock de för öfriga, nu äsyftade arbeten beräknade belopp — utgörande, enligt kostnadsförslaget, för uppmuddring af kanalerna 27,000 kronor, för trummornas dränering och rensning 5,000 kronor samt för uppförande af ny ladugård 15,000 kronor — likväl efter all sannolikhet kunna antagas i hufvudsak därtill förslå, samt äfven dessa arbeten, åtminstone delvis, säkerligen kunna utföras billigare, ifall de med anlitande af samma arbetskrafter, som i öfrigt komma till användning, varda utförda i samband med öfriga arbeten vid slottet och aftal om deras utförande under sådana betingelser kan träffas, synes mig icke heller den om-

ständighet, att mera detaljerade kostnadsberäkningar i nyssnämnda hänseenden icke föreligga, böra utgöra hinder för att göra framställning hos Riksdagen om beviljande af medel tillräckliga för verkställandet af samtliga i förslaget åsyftade, ännu återstående arbeten.

Det för dessa arbeten beräknade beloppet, 740,000 kronor, är visserligen betydande, men å andra sidan är det klart, att arbeten af den omfattning, som här är i fråga, icke kunna utan afsevärda uppoffringar åstadkommas. Skall slottet med tillhörande anläggningar icke blott bevaras från förfall utan ock försättas i ett i öfrigt tillfredsställande, mot dess historiska och konstnärliga betydelse svarande skick, torde därför, efter de besparingar och indragningar i det ursprungligen uppgjorda förslaget, som redan gjorts, någon ytterligare nedsättning i den beräknade kostnadssumman icke böra göras.

Hvad särskildt beträffar de förut omförmälda åtgärderna i fråga om »drabantstallet» och »götiska tornet», torde böra erinras, att i det af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslaget i fråga om dessa byggnader endast upptagits, beträffande den förstnämnda, dess rifning jämte i följd däraf nödig terrassering samt, i afseende å det senare, hufvudsakligen allenast yttre reparation. De i berörda hänseenden förordade åtgärder synas därför icke böra verka till rubbning i det uppgjorda kostnadsförslagens slutsumma.

Att i större utsträckning än riksmarskalksämberet i sin förenämnda skrifvelse den 1 februari 1906 föreslagit anlita de tämligen knappt tillmätta medel, som stå till slottsförvaltningens förfogande för den vidlyftiga byggnadskomplexens årliga underhåll och vård torde, därest andra för slottets och kungsgårdens förvaltning nödiga utgifter skola därmed kunna bestridas, icke heller böra ifrågasättas.

Jag tillstyrker därför, att framställning måtte hos Riksdagen göras om beviljande af hela det för utförande af nu ifrågavarande arbeten erforderliga beloppet, 740,000 kronor, hvilket emellertid, på sätt föreslagits, lämpligen torde kunna fördelas på fem år med 160,000 kronor för ett hvart af de fyra första åren och 100,000 kronor under det sista året.

Då det tydligen är önskvärdt, att de återstående arbetena må kunna snarast möjligt komma till utförande, anser jag mig böra förorda, att de belopp, som äro afsedda att komma till användning under andra och tredje byggnadsåren anvisas å 1908 års stat och att hälften af samma belopp, eller 160,000 kronor, må disponeras redan under innevarande år.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag i underdånighet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att, till utförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag med de af öfverintendentsämbetet däri vidtagna jämkningar, af sålunda föreslagna arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, för hvilkas verkställande medel icke redan anvisats, bevilja ett anslag af 740,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 320,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under innevarande år disponera 160,000 kronor.

Summan af de af mig tillstyrkta anslagen å extra stat för år 1908 utgör 388,000 kronor mot 160,000 kronor i riksstaten för år 1907.

I hvad departementschefen sålunda hemställt instämde statsrådets öfrige ledamöter; och behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder bifalla hvad sålunda blifvit tillstyrkt.

Ex protocollo:
Algot Wahlin.

Andra hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott lördagen den 12 januari 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Albert Petersson föredrog de frågor, som röra regleringen af andra hufvudtiteln stat, och yttrade därvid beträffande

Ordinarie anslag.

Justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Det byråchefsämbete, till hvars åliggande hör att bereda och i högsta domstolen föredraga lagärenden, hade vid midten af 1850-talet under en längre tid stått ledigt af den anledning att, såsom uppgafs i proposition till 1856 års riksdag, den anslagna lönen varit otillräcklig. För att få befattningen bestridd hade till följd däraf den utväg måst

[1.]
*Höjning af
anslaget till
byråchefen för
lagärenden.*

[1.] vidtagas, att till ämbetet förordnats en revisionssekreterare, och dennes ämbete hade i sin ordning förvaltats af en annan ämbetsman. En sådan oregelbundenhet i ämbetsutöfning ansågs emellertid icke kunna utan märkbar olägenhet för statens tjänst under en obestämd framtid fortfa- ra, och vid sistnämnda riksdag föreslog därför Kungl. Maj:t, på det att lämpliga personer till byråchefsplatsen alltid måtte kunna på- räknas, att lönen för detta ämbete måtte bestämmas till enahanda belopp, som för de yngre revisionssekreterarne eller 4,500 riksdaler.

Detta förslag blef af Riksdagen antaget, men redan år 1859 gjordes på hemställen af dåvarande justitiestatsministern en ny framställning till Riksdagen i fråga om byråchefens aflöning. Därvid framhölls den synnerligt stora vikten däraf, att aflöningsförmånerna för byråchefen bestämdes så höga, att någon af landets utmärktare jurister, vuxen den maktpåliggande platsen, kunde finna för sig förmånligt att mot- taga befattningen. Från sådan synpunkt kunde den vid föregående riksdag af Kungl. Maj:t föreslagna lön knappt vara tillräcklig, enär befattningen var lägre aflönad än revisionssekreterareämbete i den högre lönegraden.

I öfrigt anfördes, att de skäl, som föranledt stadgandet att expeditionschefer skola innehafva sina tjänster endast såsom förordnanden, i ännu högre grad synas tala för att ifrågavarande byråchefsplats icke tillsattes på fast fot, enär regeringen har behof af fria händer för val af de personer, som böra utarbета dess lagförslag; och då till platsen väl icke behöfde ifrågakomma någon, som ej förut innehar tjänst med lön, föreslog Kungl. Maj:t, att å departementets stat måtte åt byrå- chefen för lagärenden endast uppföras ett arfvode af 3,000 riksdaler, dock med rättighet för honom att därutöver uppbära löneinkomster af sin ordinarie tjänst till så stor del, som ej ansågs böra för tjänstens bestridande åt vikarien afstås.

Äfven detta förslag bifölls af Riksdagen, och sedan dess har intill år 1906 byråchefsämbetet vanligen utöfvats af en revisionssekreterare. Efter det arfvodet år 1874 blifvit höjdt till 4,000 kronor, har byråchefen jämte arfvodet uppburit af sin ordinarie lön så mycket, att hans årsinkomst i regel uppgått till det för expeditionschef anslagna arfvode 7,500 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda rörande byråchefsbefatt- ningen beslutits, innehöll instruktionen för ämbets- och tjänstemännen vid Kungl. Maj:ts kansli sådan bestämmelse, att till byråchef för lag- ärenden icke kunde anställas annan än revisionssekreterare. Men då denna bestämmelse kunde utgöra hinder mot att, när vid byråchef-

befattningens tillsättande någon revisionssekreteraretjänst ej var ledig, få byråchefsbefattningen tillsatt, blef jämlikt nämnda kungörelsen den 30 december 1905 nämnda bestämmelse ur instruktionen borttagen. [1.]

För beredande af möjlighet att kunna för en af administrationens viktigaste platser påräkna lämpliga personer har alltså sedan lång tid tillbaka användts större eller mindre del af de till annan statstjänst anslagna lönededel. Huruvida denna grundsats kan anses riktig, må här lämnas å sido, men den förutsättning, som legat till grund för nämnda anordning, lär icke längre kunna tillerkännas giltighet. Om det förut visat sig svårt icke blott att finna rätte mannen för den ifrågavarande platsen utan äfven att förmå honom att åtaga sig befattningen, har denna svårighet för visso ej minskats under senare tid med dess intensiva lagstiftningsarbete på skilda områden, däribland äfven det internationella. På grund af de anspråk, som, icke minst af sistnämnda anledning, måste ställas på ämbetets innehafvare, kan det alls icke tagas för gifvet att den, som främst anses böra komma i fråga till platsen, förut innehar tjänst med lön. Tvärtom har det mer än en gång inträffat, att meddelandet af ett förordnande till byråchefsämbetet måst ställas i samband med den utseddes insättande i ett revisionssekreterareämbete. Nu behöfver väl en dylik oegentlighet ej vidare förekomma. Men om, å andra sidan, den till byråchef förordnade ej har att på ordinarie tjänst uppbära lön, eller hans lön ej är tillräcklig att jämte byråchefsarfvodet lämna honom skälig ersättning, måste det erforderliga aflöningstillägget bestridas helt eller delvis af departementets besparingar. Så t. ex. är den nuvarande tjänstinnehafvarens lön så ringa, att den till och med understiger hvad af besparingarna utgår till hans aflöning.

Det missförhållande, som sålunda måste erkännas äga rum i fråga om aflöningen till byråchefen och som ofta ogynnsamt berör äfven något annat ämbetsverk, torde icke längre böra bestå, så mycket mindre som, till följd af den lifliga lagstiftningsverksamheten, departementets behof af extra biträden vid detta arbete alltjämt ökats, bidragande till en hastigt fortgående minskning af departementets besparingar. Då aflöningen till byråchefen för lagärenden åtminstone icke torde böra sättas till lägre belopp, än som tillkommer expeditionschefen, med hvilken han bör fullt jämföras, lär det till byråchefen i stat uppförda arfvodet 4,000 kronor böra höjas till 7,500 kronor. Härvid torde, i öfverensstämmelse med hvad för expeditionschefer är stadgadt, böra gälla, att den till byråchef förordnade skall, så länge förordnandet

- [1.] fortfar, frånträda den lön, han må innehafva å annat ämbetsverks stat, samt att denna lön då efter omständigheterna må antingen tillgodokomma ämbetsverket eller ock besparas statsverket.

Emellertid anser jag mig böra framhålla, att de göromål, som skola utföras i justitiedepartementets lagafdelning, tagit sådan omfattning, att det visat sig omöjligt för en person att tillfredsställande medhinnna dem. Särskildt hvad angår det internationella lagstiftningsarbetet finnes det för närvarande, i brist af tillräckliga arbetskrafter, ej möjlighet att däråt ägna all den uppmärksamhet, som rätteligen bör tillkomma denna numera så viktiga gren af lagarbetet. Att den nyligen inrättade afdelning af utrikesdepartementet, som har att handlägga bland annat internationella lagstiftningsfrågor, härvid skall vara tillfyllest, lär icke kunna förväntas, enär, enligt hvad jag inhämtat, mängden af där förekommande löpande göromål visat sig lämna föga eller ingen tid öfrig för beredande af större frågor på förevarande område. Ännu någon tids erfarenhet härutinnan har dock synts böra afvaktas, innan från justitiedepartementets sida vidtages åtgärd i syfte att erhålla en ny byråchefsbefattning med hufvudsaklig uppgift att följa det internationella lagstiftningsarbetets utveckling och bereda de frågor, som tillhöra detta område.

Således tillåter jag mig nu hemställa, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att höja arfvodet till byråchefen för lagärenden från 4,000 kronor till 7,500 kronor, däraf 2,500 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, samt tillika förklara, att i fråga om åtnjutandet af denna aflöning skall, i stället för hittills meddelad föreskrift, gälla hvad för expeditionschef är i enahanda afseende stadgadt.

Genom bifall till denna framställning skulle anslaget till justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, nu uppgående till 38,800 kronor, komma att höjas med 3,500 kronor till 42,300 kronor.

Högsta domstolen.

- [2.] Sedan vid 1856—58 årens riksdag justitierådens lön bestämts till 8,000 kronor, föreslog Kungl. Maj:t vid 1874 års riksdag med anledning af den prisstegring å alla lefnadsförnödenheter, som då inträdt, att lönen måtte höjas med 25 procent till 10,000 kronor.

*Höjning af
justitierådens
lön.*

[2.]

Vid behandlingen af detta förslag uttalade Riksdagen, att justitierådens aflöningsförhållanden synts Riksdagen icke stå i något direkt samband med frågan om aflöningen för öfriga ämbets- och tjänstemän; och då Riksdagen ansåg det obestriddigen vara af synnerlig vikt, att högsta domstolens ledamöter intaga en fullkomligt oberoende ställning, samt då de därjämte icke få innehafva annat ämbete eller tjänst och icke heller torde böra åtaga sig enskilda, för handhafvande af deras viktiga kall främmande och möjligen störande uppdrag, biföll Riksdagen Kungl. Maj:ts förslag, dock under villkor, att den förhöjda lönen ej skulle få uppbäras af justitieråd, som jämväl från inrättning eller bolag, som af Kungl. Maj:t sanktionerats, uppbär lön eller årligt arvode.

De förhållanden, som för mer än 30 år sedan motiverade en höjning af justitierådens lön med 25 procent, torde i fullaste mått kunna äfven nu åberopas för en liknande åtgärd. Då de skäl, som föranledt, att justitieråds pension satts till 8,000 kronor, äga oförminskad giltighet, torde någon ändring af pensionsbeloppet ej böra ske; men däremot bör vid lönebeloppets höjande hänsyn tagas jämväl därtill, att justitieråden blifva underkastade bestämmelserna i ny pensionslag och således skola vara skyldiga att erlægga den pensionsavgift, som kan varda stadgad. Med afseende härå hemställer jag, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att:

dels höja lönen för en hvar af högsta domstolens ledamöter till 13,000 kronor samt i följd däraf öka anslaget till högsta domstolen, nu 212,700 kronor, med 63,000 kronor till 275,700 kronor;

dels för nämnda löns åtnjutande stadga enahanda villkor, som vid fastställandet af nu gällande lönestat för högsta domstolen föreskrifvits;

dels ock bestämma, att den del af lönen, i förhållande hvartill pensionsavgift och pensionsbelopp för justitieråd bör beräknas, skall utgöra 8,000 kronor.

Fångvården.

I fråga om fångvårdens behof för år 1908 har fångvårdsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 25 september 1906 till en början anfört, att vissa ändringar i bestämda anslaget till fångars vård och underhåll föranledas af centralfängelsets å Nya Varfvet under år 1907 förestående nedläggande och återlämnande till sjöförsvaret. Sålunda har styrelsen ansett de i staten å nämnda anslag uppförda aflöningar för

[3.]

*Indragning af
vissa befatt-
ningar.*

[3.] direktörsbefattningen vid detta fängelse samt till vissa konstituerade tjänstemän därstädes böra ur staten afföras. Dessa aflöningar utgöra:

för direktören	kr. 3,500
» kamreraren	» 3,300
» predikanten	» 2,000
» bevakningsbefälhafvaren	» 2,500

Summa kr. 11,300

Vidare har styrelsen uti underdånig skrifvelse den 21 december 1906 fäst uppmärksamheten därpå att, sedan genom nådigt bref den 7 i samma månad förordnats, att kronohäktet i Kungsbacka skall med 1906 års utgång indragas, de i gällande stat å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll för nämnda kronohäkte uppförda aflöningar böra från staten afföras. Dessa äro:

för bevakningsbefälhafvaren lön 1,000 kronor och tjänstgöringspenningar 50 kronor eller tillsammans	kronor 1,050
och för predikanten arfvode	„ 400

Summa kronor 1,450

I sammanhang härmed har styrelsen meddelat, att bevakningsbefälhafvaren vid häktet från och med 1907 års ingång erhållit afsked med pension, äfvensom hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att å allmänna indragningsstaten från och med år 1908 uppföra ersättning åt predikanten för hans genom häktets indragning förlorade inkomst 400 kronor.

*Aflöningen till
en del
fängelse-
direktörer.*

Å andra sidan har fångvårdsstyrelsen med anledning däraf, att arbetena med uppförande af ett nytt fängelse å Stora Härlanda invid Göteborg samt utvidgning af länsfängelset i Härnösand snart äro fullbordade, samt med hänsyn till storleken och betydelsen af dessa fängelser och fängelseförvaltningarnas därpå beroende omfattande göromål, funnit däremot svarande aflöningar böra i staten uppföras för direktörerna och predikanterna därstädes.

I afseende å dessa fängelser har fångvårdsstyrelsen anført, att de hafva till bestämmelse att dels vara centralfängelser för långtidsfångar och dels att i särskilda afdelningar af byggnaderna användas till rannsaknings- och länsfängelser, nämligen fängelset å Härlanda för Göteborgs och Bohus län, i stället för det nuvarande till Göteborgs stad försålda länsfängelset därstädes, och fängelset i Härnösand fortfarande för Västernorrlands län. För att tjäna dessa båda ändamål har fängelset å Härlanda anordnats med inalles 180 dagceller jämte ett antal arbetsceller för enrumsfångar samt med nattceller och arbetsrum för en del gemensamhetsfångar, och fängelset i Härnösand har genom tillbyggnad

utvidgats till inalles 140 dagceller förutom andra nu nämnda fängelseutrymmen. I det nuvarande länsfängelset i Göteborg utgör antalet till fängförvar disponibla celler 96, och i den gamla afdelningen af länsfängelset i Härnösand är antalet endast 50.

Aflöningen till direktörerna vid sistnämnda två samt andra nära jämförliga länsfängelser utgör enligt gällande stat:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Skrifvare-arfvode	Summa	Ålderstillägg	
					efter 5 år	efter 10 år
till direktören vid länsfängelset i Göteborg, hvilken af länsfängelsedirektörerna nu åtnjuter den högsta lönen	1,800	1,400	550	3,750	500	500
till direktören vid länsfängelset i Härnösand	1,600	1,100	300	3,000	250	250
till de länsfängelsedirektörer, som näst direktören i Göteborg åtnjuta högsta aflöningen	1,800	1,400	300	3,500	500	500

Denna skillnad i aflöningen för direktören vid länsfängelset i Göteborg beror, enligt hvad fängvårdsstyrelsen uppgifvit, på de myckna skrifgöromål, som föranledas af den betydande tillströmningen af bötesfångar vid detta fängelse. Då emellertid vid Härlandafängelsets inträdande såsom centralfängelse biträde i dessa göromål i allt fall måste anordnas åt direktören därstädes, föranledes genom dem icke vidare någon olikhet i aflöningen till direktören vid detta fängelse och direktören vid fängelset i Härnösand.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts har fängvårdsstyrelsen föreslagit för en hvar af direktörerna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand en aflöning af 4,000 kronor såsom begynnelselön med rätt till två ålderstillägg efter 5 och 10 år med 500 kronor hvarterda. Härtill skulle för båda, liksom för alla andra fängelsedirektörer, komma förmånen af fri bostad med vedbrand.

I händelse af bifall till detta förslag anser emellertid fängvårdsstyrelsen, för rätt afvägning af de olika aflöningarna, att dessa jämväl för direktörerna vid de öfriga centrala fängvårdsanstalterna måste i någon mån höjas, dock med undantag i fråga om två af dessa anstalter, rörande hvilka i följd af den enas otidsenlighet och den andras obe-

[3.]

- [3.] höflichkeit underhandlingar länge varit inledda om deras försäljande, nämligen centralfängelset i Malmö och centralfängelset för kvinnor i Göteborg.

Vid de, med frånräkning af dessa, återstående centrala fängsvårdsanstalterna utgör aflöningen för direktörerna, jämte förmånen af fri bostad med vedbrand:

	Lön	Skrifvare- arfvode.	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
vid centralfängelset å Långholmen	3,500	500	4,000	500	500
„ tvångsarbetsanstalten å Svartsjö	3,000	500	3,500	500	500
„ tvångsarbetsanstalten i Karlskrona	3,000	500	3,500	500	500
„ tvångsarbetsanstalten i Norrköping	3,000	500	3,500	500	500
„ tvångsarbetsanstalten i Landskrona	3,000	500	3,500	500	500
Summa kronor	—	—	18,000	—	— ;

hvar till kommer för tillsynen vid de å platsen befintliga kronohäkterna, för direktören å Långholmen 300 kronor från bestämda anslaget och för direktören i Landskrona 300 kronor af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll.

Därjämte är upplyst, att sedan gammalt af sistnämnda anslag utgått ersättning till direktören å Långholmen för tjänsteresor till staden. Denna ersättning har från år 1866 utgjort 300 kronor för år och är sedan nämnda tid i staten upptagen under formen hästlega.

Samtliga dessa aflöningar, med undantag för direktörs aflöningen vid den år 1891 öppnade tvångsarbetsanstalten å Svartsjö samt en mindre jämkning i aflöningen vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping, hafva oförändrade bestått, sedan de af Riksdagen reglerades år 1874.

Beträffande de belopp, hvar till aflöningarna böra sättas, har fängsvårdsstyrelsen ansett, att aflöningen åt direktören vid centralfängelset å Långholmen, såsom det förnämsta af våra centralfängelser, bör hållas åtminstone 500 kronor högre än som föreslagits för direktörerna å Härlanda och i Härnösand.

I fråga om tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, som är anordnad att rymma ända till 300 tvångsarbetare och äfven tidtals hyst inemot

detta antal, har styrelsen erinrat att, under det vid de öfriga centrala fängvårdsanstalterna allt fångarbetet verkställes inom anstalternas inhägnade område och hufvudsakligast inom där anordnade arbetssalar, tvångsarbetarne däremot vid anstalten å Svartsjö till väsentlig del sysselsättas utanför anstalten med arbeten vid dennas rätt ansenliga jordbruk samt med brytning och huggning af sten till försäljning åt Stockholms kommun. Utom det att dessa särskilda omständigheter måste på direktörens arbete och omtanke ställa omfattande anspråk, kommer därtill, enligt hvad styrelsen vidare uppgifvit, att utgifterna å Svartsjö för direktör, som har barn att fostra, ställa sig betydligt högre än annorstädes, i följd af nödvändigheten att bekosta barnens undervisning å annan ort, äfvensom att genom anstaltens belägenhet å landet i hufvudstadens närhet lifsmedlen i allmänhet måste tagas från denna till där gällande jämförelsevis höga pris med tillägg af kostnaderna för deras uppköp och transport.

I anledning häraf har styrelsen ansett, att direktörslönen vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö bör sättas till enahanda belopp, som föreslagits för direktören vid centralfängelset å Långholmen.

Däremot har styrelsen funnit skäligt, att lönerna till direktörerna vid tvångsarbetsanstalterna i Karlskrona, Norrköping och Landskrona begränsas till hvad för fängelsedirektörerna å Härlanda och i Härnösand ifrågasatts.

Styrelsen har anført, att aflöningarna till centralanstaltsdirektörerna i nu gällande stat äro uppdelade i lön, skrifvarearfvode och ålders-tillägg. Hvad som däraf utgör tjänstgöringspenningar och såsom sådana bör vid tjänstledighet afstås, framgår icke af staten, utan härom är bland de i nådiga brefvet den 5 juni 1874 meddelade grunder för nämnda stat särskildt föreskrifvet, att en fjärdedel af innehafvande lön, arfvode och ålderstillägg jämte hela skrifvarearfvodet, där sådant är anslaget, skall utgöra tjänstgöringspenningar, som under tjänstledighet icke må tillgodokomma löntagaren.

Enligt hvad styrelsen vidare erinrat, blef detta förhållande, som förut var gällande jämväl i fråga om direktörerna vid läns- och kronocellfängelserna, för dem vid 1903 års riksdag på det sätt ändradt, att, i likhet med hvad som vid senare tidens löneregleringar i allmänhet skett, beloppet af tjänstgöringspenningarna bestämdes i själfva staten, på sätt som synes af den här förut för vissa länsfängelsedirektörer lämnade uppgift om deras löner enligt gällande stat. Detta förfarande, hvilket väl fortfarande torde böra tillämpas för direktörerna vid de till centralfängelser öfvergående länsfängelserna för Göteborgs och

[3.] Västernorrlands län, har styrelsen ansett nu jämväl böra utsträckas till direktörerna vid de öfriga här ifrågavarande centrala fängvårdsanstalterna.

Hvad styrelsen sålunda anfört och föreslagit har styrelsen sammanfattat i följande fullständiga förslag till aflöningsstat för en del af direktörerna vid de centrala fängvårdsanstalterna:

		Lön	Tjänstgöringspenningar	Skrifvarearfvode	Summa	Ålderstillägg	
						efter 5 år	efter 10 år
direktören	vid centralfängelset å Långholmen	2,600	1,400	500	4,500	500	500
d:o	vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö . .	2,600	1,400	500	4,500	500	500
d:o	vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset å Härlanda	2,200	1,300	500	4,000	500	500
d:o	vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset i Härnösand	2,200	1,300	500	4,000	500	500
d:o	vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona.	2,200	1,300	500	4,000	500	500
d:o	vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping	2,200	1,300	500	4,000	500	500
d:o	vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona	2,200	1,300	500	4,000	500	500
Summa kronor		—	—	—	29,000	—	—

Härtill skulle såsom förut komma fri bostad med vedbrand.

Detta förslag innebär för direktörerna å Långholmen och i Landskrona icke någon ändring i dem nu tillkommande arfvoden vid de å platserna befintliga kronohäkten eller i den nu utgående resekostnadsersättningen till den förre.

För den sålunda föreslagna nya aflöningsstaten, hvilken är uppställd enligt de vid 1903 års riksdag i fråga om aflöningen till föreståndare vid läns- och kronocellfängelserna antagna grunder, har styrelsen afsett tillämpning jämväl af de villkor, som för aflöningen åt sistnämnda föreståndare blifvit uppställda. Det viktigaste af dessa är, att

löntagaren, som enligt äldre, för direktörerna vid de centrala fängvårdsanstalterna ännu gällande föreskrifter i fråga om pension visserligen varit berättigad att under viss förutsättning erhålla pension, men ej underkastad någon motsvarande skyldighet att efter vissa år från tjänsten afgå, genom 1903 års riksdagsbeslut förklarades skyldig att afgå från tjänsten med pension, så snart han blir berättigad till sådan, fängvårdsstyrelsen dock obetaget att låta med afskedet anstå, om och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma kvarstå.

I fråga om pensionernas belopp förekommer emellertid en omständighet, som synts styrelsen påkalla ett tillägg till nämnda villkor. Enligt äldre för civila tjänstemän i allmänhet gällande bestämmelser, hvilka jämlikt de vid 1903 års riksdag uppställda villkor i berörda afseende fortfarande gälla, undfå nämligen löntagare, som uppbära i lön 3,000 kronor eller därunder, hela beloppet i årlig pension, hvaremot pensionen till dem, som åtnjuta mera än 3,000 kronor, utgår med åttio procent af totalsumman, dock med minst 3,000 kronor. Genom lönens uppdelning i lön och tjänstgöringspenningar, hvaraf, på sätt som ock tillämpas i fråga om föreståndarne vid läns- och kronocellfängelserna, tjänstgöringspenningarna icke kunna medräknas för pensionen, skulle följderna af nämnda bestämmelse om pensionsbeloppet blifva att, med den afvägning af lönerna, som gjorts i styrelsens förslag till lönestat, pensionerna komma att nedgå under de nuvarande, nämligen för direktören vid centralfängelset å Långholmen från 3,600 kronor och för direktörerna vid de centrala fängvårdsanstalterna å Svartsjö, i Karlskrona, Norrköping och Landskrona från 3,200 kronor till för en hvar af nämnda direktörer 3,000 kronor. Detta missförhållande — som icke haft motsvarighet i någon sänkning af pensionen för föreståndarne vid läns- och kronocellfängelserna, emedan för dem de delar af aflöningen, hvaraf pensionen bildas, nämligen lönen och de såsom lön betraktade ålderstilläggen, icke satts tillsammans till belopp öfver 3,000 kronor och därför med hela sin summa ingå i pensionen — har styrelsen ansett icke kunna rättas på annat sätt, än att, likasom för nämnda fängelseföreståndare, pensionen jämväl för nu ifrågavarande direktörer får utgå med hela beloppet af lönen och ålderstilläggen.

Summan af aflöningen å bestämda anslaget enligt den af styrelsen nu föreslagna staten utgör kronor 29,000: —

Den nuvarande aflöningen å anslaget till de i staten upptagna eller motsvarande tjänstemän uppgår till

„ 24,750: —

[3.] Alltså skulle, om förslaget vinner bifall, däraf
föranledas en ökning i anslaget af kronor 4,250: —

*Predikanterna
vid fångvårds-
anstalterna.*

De förenade predikantstjänsterna vid det nuvarande länsfängelset och centralfängelset för kvinnor i Göteborg uppehållas för närvarande på förordnande. Arfvodet för dessa tjänster, med hvilka ej är förenad förmånen af bostad och vedbrand eller ersättning därför, utgör vid det förra fängelset 1,000 kronor och vid det senare 800 kronor. Och för åtnjutande häraf gäller, såsom i allmänhet vid förening af predikantsbefattning vid central fångvårdsanstalt och cellfängelse, att innehafvaren icke får därmed ytterligare förena annan prästerlig syssla. Att — anför fångvårdsstyrelsen — i en stad sådan som Göteborg kunna för nyssnämnda aflöning af 1,800 kronor förvärfva och behålla för befattningen lämplig person måste gifvetvis möta svårighet; också har på några få år därvid ombytt innehafvare icke mindre än tre gånger.

Emellertid anser fångvårdsstyrelsen, att centralfängelset för kvinnor i Göteborg icke längre kan försvara sin plats såsom själfständigt fängelse. Genom verkningarna å ena sidan och hufvudsakligen af lagen den 20 juni 1890, hvarigenom strafftiderna särskildt för sådana brott, som sonas å detta fängelse, betydligt nedsatts, och å andra sidan af stadgandet om utsträckt tillämpning af enrumsstraffet enligt lagen den 29 juli 1892 har vid ifrågavarande fängelse, som endast är anordnad såsom gemensambetsfängelse, antalet fångar så nedgått, att det för närvarande utgör allenast 21. Till följd häraf och då från Göteborgs stad anbud inkommit om inlösande af nämnda fängelse jämte tomt, är styrelsen, enligt hvad den uppgifvit, betänkt på att efter vidtagna förberedande åtgärder och ärendets fulla utredande inkomma med förslag om fängelsets nedläggande. Vid sådant förhållande har styrelsen ansett, att vid det nu förestående definitiva ordnandet af ifrågavarande predikantstjänst själfständigt arfvode icke bör i stat behållas för predikant vid centralfängelset för kvinnor i Göteborg, utan att i stället såsom villkor för åtnjutande af den aflöning, som kan anvisas åt predikanten vid fängelset å Härlanda, bör föreskrifvas, att denne skall vara skyldig, så länge nämnda centralfängelse för kvinnor kan fortfarande behållas, bestrida predikantsgöromålen jämväl vid detta.

Af nu angifna skäl och med framhållande af vikten däraf, att för ifrågavarande predikantsbefattning må kunna erhållas en duglig person, som med intresse ägnar hela sin arbetstid åt fångvården, har styrelsen, med tillkännagifvande att bostad för predikanten är vid fängelset å Härlanda anordnad, föreslagit att, med indragning af det

för centralfängelset för kvinnor anvisade predikantsarfvodet samt med öfverlämnande åt Kungl. Maj:t att, liksom nu är förhållandet vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll anvisa lämpligt arvode för med predikantsbefattningen förenad skolundervisningsskyldighet, aflöningen å bestämda anslaget för predikanten vid fängelset å Härlanda bestämmes till 1,700 kronor för år med enahanda rätt som för andra centralfängelsepredikanter till ålderstillägg efter 5 år med 500 kronor. Om för skolundervisningen anvisas arvode till samma belopp som vid anstalten å Svartsjö, eller 800 kronor för år, skulle alltså den kontanta aflöningen i dess helhet utan ålderstillägg komma att uppgå till 2,500 kronor för år.

Fångvårdsstyrelsen har vidare anfört, att vid samtliga läns- och kronocellfängelser, där predikantsbefattningen icke är förenad med dylik befattning vid central fångvårdsanstalt, densamma bestrides såsom bisyssla af någon på orten i annan prästerlig tjänst anställd person mot härför i staten å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll uppfördt arvode. Detta utgör för närvarande vid fängelset i Härnösand 800 kronor för år. Då det efter fängelsets omdaning synts styrelsen nödvändigt, att predikanten, som äfven här torde böra åläggas undervisningsskyldighet mot därför af Kungl. Maj:t från förslagsanslaget anvisadt arvode, ägnar åt fängelset hela sin arbetstid, har styrelsen föreslagit, att jämväl predikanten vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset i Härnösand bör tillerkännas aflöning efter de för predikanten å Härlanda föreslagna grunder.

Af samma skäl, som förut anförts i fråga om fängelsedirektörs-lönerna, har fångvårdsstyrelsen ansett, att bifall till de nu föreslagna aflöningarna till predikanterna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand måste inverka till höjning af lönerna för predikanterna jämväl vid de öfriga centrala fångvårdsanstalterna, utom vid det antagligen under indragning stående centralfängelset i Malmö. Och då vid läns- och kronocellfängelserna sedan år 1874, då senaste fullständiga lönestat för predikanterna antogs, icke någon ändring däri ägt rum, men predikanterna vid flertalet af dessa fängelser därom enträget hemställt, har styrelsen för reglering på en gång af aflöningarna för samtliga predikantsbefattningarna — utom de förenade predikantstjänsterna vid centralfängelset och länsfängelset i Malmö samt predikantsbefattningen vid kronohäktet i Kungsbacka, hvilket nu indragits — öfverlämnat fullständigt förslag till ny aflöningsstat för predikanter vid fångvårdsanstalterna i riket och vid sidan däraf angifvit de nuvarande predikantsarfvodena, på sätt visas af följande:

[3.]

[3.]

**Aflöningar enligt nu gällande stat till predikanter vid
fångvårdsanstalterna i riket.**

	Arfvode	Ålders- tillägg efter 5 år	
predikanten vid centralfängelset å Lång- holmen	1,600	500	{ tjänsterna äro förenade.
” ” kronohäktet å Långholmen	1,000		
prästerligt biträde vid centralfängelset och kronohäktet å Lång- holmen	2,100		
predikanten vid centralfängelset för kvinnor i Göteborg	800		{ tjänsterna äro förenade.
” ” länsfängelset i Göteborg	1,000		
” ” ” i Härnösand	800		
” ” tvångsarbetsanstalten å Svartsjö	1,500		{ därjämte af förslagsanslaget för skolläraresysslan 800 kronor.
” ” tvångsarbetsanstalten i Karlskrona	1,200	500	
” ” länsfängelset i Karlskrona	800		{ tjänsterna äro förenade.
” ” tvångsarbetsanstalten i Norrköping	1,400	500	
” ” kronohäktet i Norrköping	600		{ därjämte af fö predikantagöro n vid häktet i Landskrona 400
” ” tvångsarbetsanstalten i Landskrona	1,500		
” ” länsfängelset i Stockholm	800		
” ” kronohäktet i Norrtälje	600		
” ” länsfängelset i Uppsala	1,000		
” ” ” i Nyköping	600		
” ” kronohäktet i Eskilstuna	600		
” ” länsfängelset i Linköping	1,000		
” ” ” i Jönköping	1,000		
” ” ” i Växjö	1,000		
Transport	20,900		

**Förslag till ny aflöningsstat för predikanter vid
fångvårdsanstalterna i riket.**

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Summa	Ålders- tillägg efter 5 år
predikanten vid centralfängelset och kronohäktet å Långholmen	2,000	1,000	3,000	500
prästerligt biträde vid centralfängelset och krono- häktet å Långholmen	1,700	800	2,500	
predikanten vid centralfängelset och länsfängelset å Härlanda	1,000	700	1,700	500
” ” centralfängelset och länsfängelset i Härnösand	1,000	700	1,700	500
” ” tvångsarbetsanstalten å Svartsjö	1,000	700	1,700	500
” ” ” och länsfängelset i Karlskrona ..	1,700	800	2,500	500
” ” ” och kronohäktet i Norrköping ..	1,700	800	2,500	500
” ” ” i Landskrona	1,000	700	1,700	500
” ” länsfängelset i Stockholm	900	300	1,200	
” ” kronohäktet i Norrtälje	450	150	600	
” ” länsfängelset i Uppsala	900	300	1,200	
” ” ” i Nyköping	600	200	800	
” ” kronohäktet i Eskilstuna	450	150	600	
” ” länsfängelset i Linköping	900	300	1,200	
” ” ” i Jönköping	900	300	1,200	
” ” ” i Växjö	900	300	1,200	
Transport			25,300	

[3.]

			Arfvode	Ålders- tillägg efter 5 år
		Transport	20,900	
predikanten vid länsfängelset	i	Kalmar ...	1,000	
”	”	kronohäktet i Västervik ...	600	
”	”	länsfängelset i Visby	600	
”	”	kronohäktet i Karlshamn	600	
”	”	länsfängelset i Kristianstad	1,000	
”	”	kronohäktet i Ängelholm	400	
”	”	” i Ystad	800	
”	”	länsfängelset i Halmstad ...	600	
”	”	kronohäktet i Varberg ...	600	
”	”	” i Uddevalla ..	600	
”	”	länsfängelset i Vänersborg	1,000	
”	”	” i Mariestad ..	1,000	
”	”	” i Karlstad ...	1,000	
”	”	” i Örebro	1,000	
”	”	” i Västerås ...	1,000	
”	”	” i Falun	1,000	
”	”	” i Gäfle	1,000	
”	”	kronohäktet i Hudiksvall	600	
”	”	” i Sundsvall ..	800	
”	”	länsfängelset i Östersund ...	600	
”	”	” i Umeå	600	
”	”	” i Luleå	600	
”	”	kronohäktet i Haparanda	600	
”	”	” i Pajala	400	
Summa kronor			38,900	

				Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålders- tillägg efter 5 år
Transport						25,300	
predikanten	vid	länsfängelset	i Kalmar	900	300	1,200	
"	"	kronohäktet	i Västervik	600	200	800	
"	"	länsfängelset	i Visby	600	200	800	
"	"	kronohäktet	i Karlshamn	450	150	600	
"	"	länsfängelset	i Kristianstad	900	300	1,200	
"	"	kronohäktet	i Ängelholm	300	100	400	
"	"	"	i Ystad	600	200	800	
"	"	länsfängelset	i Halmstad	600	200	800	
"	"	kronohäktet	i Varberg	450	150	600	
"	"	"	i Uddevalla	450	150	600	
"	"	länsfängelset	i Vänersborg	900	300	1,200	
"	"	"	i Mariestad	900	300	1,200	
"	"	"	i Karlstad	900	300	1,200	
"	"	"	i Örebro	900	300	1,200	
"	"	"	i Västerås	900	300	1,200	
"	"	"	i Falun	900	300	1,200	
"	"	"	i Gäfve	900	300	1,200	
"	"	kronohäktet	i Hudiksvall	600	200	800	
"	"	"	i Sundsvall	900	300	1,200	
"	"	länsfängelset	i Östersund	600	200	800	
"	"	"	i Umeå	600	200	800	
"	"	"	i Luleå	600	200	800	
"	"	kronohäktet	i Haparanda	450	150	600	
"	"	"	i Pajala	300	100	400	
Summa kronor						46,900	

[3.]

Härtill skulle för predikanterna vid de centrala fängvårdsanstalterna komma fri bostad med vedbrand eller ersättning därför — dock med undantag för predikanten vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona, hvilken för närvarande icke är i åtnjutande af dylik förmån — samt för predikanterna vid de centrala fängvårdsanstalterna å Härlanda, i Härnösand och å Svartsjö arfvoden af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll för deras åligganden såsom lärare vid nämnda anstalter, äfvensom för predikanten vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona arfvode af nämnda förslagsanslag för predikantsgöromålen vid kronohäktet i Landskrona med belopp, som styrelsen föreslagit Kungl. Maj:t att höja från nu därför anvisade 400 kronor till enahanda belopp som de för predikanterna å Härlanda och i Härnösand förut föreslagna och för predikanten å Svartsjö redan utgående undervisningsarfvoden, 800 kronor för år.

I fråga om fängspredikantsbefattningarna vid läns- och kronocellfängelserna har fängvårdsstyrelsen anført, att, då dessa icke kunna aflönas såsom själfständiga tjänster, befattningen anförtrons såsom bisyssla åt någon i annan prästerlig tjänstgöring å orten anställd person. Denne söker sedan i allmänhet — i motsats till predikanterna vid de centrala fängvårdsanstalterna — att för lifstiden få kvarstå vid befattningen, oberoende af om hans sysselsättning i öfrigt eller hälsa och ålder lämna honom tid och krafter därtill. Då under sådana förhållanden fängvårdstjänsten kan blifva vanskött, har styrelsen till förbyggande häraf, så vidt möjligt, på senare tid vid tillsättandet af cellfängelsepredikanter konstituerat och förordnat dem blott tillsvidare. Ehuru med dessa befattningars sålunda påvisade natur vore mest öfverensstämmande, att aflöningarna för dem, såsom för fängelseläkarebefattningarna, hvilka likaledes bestridas såsom bisysslor, utginge af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, har fängvårdsstyrelsen likväl, då aflöningarna af Riksdagen uppförts å ordinarie stat, ansett sig icke böra häri föreslå ändring, men däremot har styrelsen hemställt, att bland grunderna för den föreslagna nya aflöningsstaten må intagas sådan bestämmelse, att nyssnämnda missförhållande må kunna förekommas genom ordalydelsen af de för ifrågavarande predikanter meddelade förordnanden.

Efter att vidare hafva framlagt de villkor, som styrelsen — i anslutning till de vid 1903 års riksdag gifna bestämmelser rörande aflöningarna till fängelseföreståndarna vid läns- och kronocellfängelserna — ansett böra stadgas för åtnjutande af den föreslagna aflöningen för predikanterna vid rikets fängvårdsanstalter, har styrelsen på följande

sätt sammanfattat de ändringar, bestämda anslaget till fångars vård och underhåll skulle genom bifall till de föreslagna regleringarna undergå: [3.]

Nuvarande anslaget	kronor 625,600: —	
Minskning med de belopp, som i följd af nedläggandet af centralfängelset å Nya Varfvet kunna från anslaget afföras, kronor 11,300: —		
Minskning med de i staten för kronohäktet i Kungsbacka uppförda aflöningar	„ 1,450: —	„ 12,750: —
		kronor 612,850: —
Ökning i aflöningen till direktörerna vid vissa fångvårdsanstalter	kronor 4,250: —	
Ökning i aflöningen till fängelsepredikanterna	„ 8,000: —	„ 12,250: —
		kronor 625,100: —;
uppgående sålunda totalminskningen till 500 kronor.		

Hvad fångvårdsstyrelsen anfört till stöd för sin hemställan, att aflöningen till direktörsbefattningarna vid fängelserna å Stora Härlanda och i Härnösand måtte sättas till 4,000 kronor för hvardera, har jag funnit mig böra biträda. Detta i främsta rummet på grund af de betydligt ökade göromål, som, jämfördt med direktörernas vid länsfängelserna i Göteborg och i Härnösand nuvarande förvaltningsbestyr, komma att åligga samma befattningshafvande i egenskap af direktörer vid de utvidgade fängelserna å Härlanda och i Härnösand. På bestämmandet af lönebeloppets storlek inverkar ju äfven den omständigheten, att dessa tjänstemän blifva skyldiga att erlægga pensionsafgift enligt de bestämmelser, som därom i ny pensionslag varda meddelade.

*Departements-
chefens yt-
rande.*

Astadkommandet af bättre löneförhållanden för de öfriga fängelsedirektörer, som i fångvårdsstyrelsens framställning afses, kan jag ej annat än finna högst behjärtansvärdt, men då det icke synes vara lämpligt, att nu företaga en sådan partiell lönereglering, innan den pågående undersökningen rörande statstjänstemännens löneförhållanden hunnit omfatta äfven fångvården, anser jag mig ej kunna tillstyrka fångvårdsstyrelsens förslag härutinnan. Då i öfverensstämmelse härmed den aflöning till direktörerna vid Härlanda och i Härnösand, som nu kan blifva bestämd, torde böra anses såsom endast provisorisk, kan det

[3.] ifrågasättas, huruvida icke, intill dess slutlig reglering af fängsvårdens löneförhållanden ägt rum, aflöningstillägget åt nyssnämnda direktörer borde uppföras å extra stat. Men enär en tillfredsställande afvägning af de nya löneförmånerna för Härlandabefattningen ej kan ske utan minskning af vissa i den nuvarande aflöningen ingående belopp, synes det mest praktiskt, liksom det otvifvelaktigt blir redigast, om för båda direktörerna den höjda aflöningen uppföres å bestämda anslaget.

Af skäl, som nyss anförts, torde ej heller fängsvårdsstyrelsens förslag rörande löneförbättring åt fängelsepredikanterna i allmänhet böra nu föranleda någon åtgärd. Däremot finner jag mig böra förorda förslaget, i hvad det afser bestämmandet af högre aflöning åt predikanterna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand. Icke heller denna löneförbättring torde dock böra anses såsom en slutlig reglering. Men af liknande skäl, som förut anförts i fråga om direktörerna vid Härlanda och i Härnösand, torde äfven i detta fall finnas lämpligast att den för själfva predikantsysslan afsedda aflöningen i dess helhet uppföres på bestämda anslaget. Därigenom undvikas ju ock aflöningens splittring på olika anslag. Med hänsyn till löneförbättringens provisoriska karaktär, torde den fortfarande böra uppföras i form af arfvode.

I enlighet med hvad sålunda anförts, får jag alltså framlägga följande aflöningsstat:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Skrifvarearfvode	Arfvode	Summa	Ålderstillägg	
						efter 5 år	efter 10 år
för direktören vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset å Härlanda	2,200	1,300	500	—	4,000	500	500
„ predikanten vid samma fängelse	—	—	—	1,700	1,700	500	—
„ direktören vid centralfängelset och det därmed förenade länsfängelset i Härnösand	2,200	1,300	500	—	4,000	500	500
„ predikanten vid samma fängelse	—	—	—	1,700	1,700	500	—
Summa kronor					11,400		

Beträffande såväl direktörerna som predikanterna vid ifrågasättande fängelser torde emellertid för åtnjutande af aflöning å den nya staten böra föreskrifvas, att befattningshafvanden skall vara skyldig

att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fängvårdsanstalt.

[3.]

Summan af aflöningen å bestämnda anslaget enligt det framlagda förslaget utgör kr. 11,400: —

Den nuvarande aflöningen å anslaget till de i staten upptagna tjänstemän uppgår till » 9,350: —

Alltså skulle, om förslaget bifalles, häraf föranledas en ökning i anslaget af » 2,050: —

Men då, enligt hvad förut är nämndt, från anslaget kunna afföras » 12,750: —,

kommer totalminskningen att utgöra » 10,700: —

På grund af hvad nu anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

dels att, med afförande ur staten å bestämnda anslaget till fångars vård och underhåll af däri nu upptagna tjänstemannalöner vid centralfängelset å Nya Varfvet och vid kronohäktet i Kungsbacka, godkänna det af mig framlagda förslag till ny aflöningsstat för direktörerna och predikanterna vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand samt därvid förklara,

ej mindre att i afseende å aflöningsstaten för nämnda direktörer skola gälla enahanda villkor som i fråga om den år 1903 antagna aflöningsstat för föreståndarna vid läns- och kronocellfängelserna i riket, dock med tillägg, att ifrågavarande direktörer skola vara skyldiga att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fängvårdsanstalt,

än äfven att för åtnjutande af den för predikanterna bestämde aflöning skall, i stället för de genom nådiga brefvet den 5 juni 1874 meddelade bestämmelser, gälla:

att med befattningen icke må ytterligare förenas annan syssla;

att tjänstinnehafvare, som transporterats till annan predikantsbefattning vid fängvårdsanstalt, för hvilken ålderstillägg är å stat uppfördt, må för erhållande af ålderstillägg å den nya befattningen räkna sig till godo tjänsttiden jämväl å den förra;

att i afseende å tillträde till ålderstillägg skall iakttagas, att tjänsttiden beräknas från början af

[3.]

kalenderåret näst efter det, hvarunder utnämning till tjänsten ägt rum;

att tjänstinnehafvare skall under mer än fyra femtedelar af den tjänsttid, som erfordras för rätt till ålderstillägget, hafva med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan tjänst i fängvården samt att tjänstinnehafvare må tillgodoräkna sig den tid, som före den nya lönestatens utfärdande förflutit från hans utnämning till tjänsten;

att tjänstinnehafvare skall vara skyldig att, mot ersättning för minskade aflöningsförmåner och flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till annan fängvårdsanstalt;

att tjänstinnehafvare skall vara skyldig att därjämte mot arfvode, som Kungl. Maj:t af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll anvisar, bestrida befattning såsom skollärare vid den fängvårdsanstalt, där han såsom predikant anstälts;

samt att, med indragning af det i stat nu uppförda arfvodet till predikant vid centralfängelset för kvinnor i Göteborg, predikanten vid fängelset å Härlanda ytterligare skall vara skyldig att, så länge nämnda centralfängelse kommer att behållas, utan särskild ersättning bestrida predikantsgörömlen jämväl vid detta fängelse;

dels ock att såsom följd häraf minska bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med 10,700 kronor.

[4.]

Bevaknings-
personalens
aflöningsförmåner m. m.

En år 1906 bildad sammanlutning inom bevakningspersonalen vid rikets fängvårdsanstalter, benämnd Sveriges fängvårdsmannaförbund, har till Kungl. Maj:t ingifvit en framställning, som afser bland annat en förbättring af fängvårdspersonalens ekonomiska ställning.

Innan jag redogör för denna framställning, torde det tillåtas mig att i korthet omnämna vaktbetjäningens löneförmåner, sådana de voro före senaste vid 1902 års riksdag genomförda lönereglering och sådana de nu äro.

Enligt den före nämnda reglering gällande stat utgick aflönningen till de ordinarie manliga vaktbetjante med följande belopp:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
för fanjunkare vid central fångvårdsanstalt	600	400	1,000	100	100
„ underofficer vid central fångvårdsanstalt	500	300	800	100	100
„ vaktmästare vid läns- eller kronohäkte	500	300	800	100	100
„ förste vaktkonstapel vid läns- eller kronohäkte	500	300	800	75	75
„ vaktkonstapel vid central fångvårdsanstalt	400	300	700	75	75
„ vaktkonstapel vid läns- eller kronohäkte	400	250	650	75	75

Därjämte var medgifvet, att till en hvar dylik vaktbetjänt, som var gift eller änklings med familj och icke på kronans bekostnad åtnjöt förmånen af fri bostad och vedbrand, skulle årligen, intill dess han af dylik förmån kunde komma i åtnjutande, utgå hyresersättning och anslag till inköp af 12 kubikmeter ved, dock med iakttagande att hyresersättnings högsta årliga belopp skulle utgöra 150 kronor och vedanslaget 35 kronor, att hyresersättningarna i medeltal icke finge öfverstiga 125 kronor årligen till hvarje vaktbetjänt, samt att hyresersättningarna och vedanslagen borde efter de å olika orter gällande hyror å bostadslägenheter och pris å ved bestämmas.

Härförutom åtnjöto vaktbetjante vid läns- och kronocellfängelserna andel i förtjänsten å fångarnas arbeten. Beloppet af denna andel var emellertid, enligt hvad vid 1902 års riksdag upplystes, synnerligen olika såväl vid de särskilda fängelserna som vid hvarje fängelse för sig. Det växlade för enskilda konstaplar från några få kronor till 100 kronor om året. Medelbeloppet för konstapel uppskattades till omkring 25 kronor.

Vid 1902 års reglering blef, med indragning till statsverket af den vaktbetjante vid läns- och kronocellfängelserna tillkommande andel af arbetsinkomsten vid dessa fängelser, aflöningsstaten så bestämd:

[4.]

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillsägg	
				efter 5 år	efter 10 år
för fanjunkare	650	550	1,200	100	100
„ vaktmästare	550	550	1,100	100	100
„ underofficer	550	400	950	100	100
„ förste vaktkonstapel	550	400	950	75	75
„ vaktkonstapel vid såväl central anstalt som läns- eller kronofängelse .	450	350	800	75	75;

hvarjämte för hyresersättningarna maximibeloppet höjdes till 250 kronor samt högsta medelbeloppet till 200 kronor. I fråga om vedanslaget bestämdes, att detta finge utan inskränkning till något visst maximibelopp beräknas efter en förhöjd kvantitet af 15 kubikmeter barrved till ortens pris.

Tillika medgafs, att vaktbetjänt skulle vid tjänstledighet för styrkt sjukdom få behålla sin aflöning oafkortad under 45 dagar och vid dylik ledighet för svag hälsas vårdande under 15 dagar af kalenderår. Förut var den bestämmelse gällande, att vaktbetjänt skulle vid sjukdom och annan ledighet från tjänsten afstå de i aflöningen ingående tjänstgöringspenningar.

Utöfver nämnda förmåner utdelas, jämlikt medgifvande i nådiga bref af den 5 december 1855 och den 3 december 1861, åt en hvar vaktbetjänt, som genom berömlig tjänstgöring gör sig därpå förtjänt, årlig gratifikation med visst af fängvårdsstyrelsen i utfärdadt cirkulär bestämdt, af tjänsttidens längd beroende belopp, uppgående i medeltal, enligt hvad styrelsen uppgifvit, för konstapel till omkring 75 kronor och för underofficer eller därmed likställda till omkring 100 kronor eller något därutöfver.

*Fängvårds-
mannaför-
bundet.*

Rörande den år 1902 skedda löneförbättringen har fängvårdsmanneförbundet uttalat, att den redan från början var otillräcklig och att detta missförhållande därefter ökats genom de ständigt växande lefnadskostnaderna. Förbundet tror sig hafva funnit, att den dagliga utgiften till föda åt en vaktbetjänt och hans familj ingenstädes kan beräknas lägre än 40 öre för hvarje person. Förbundet beräknar att för en familj af man, hustru och fem barn, alltså tillhopa sju personer, åtgår:

för kost 0,40 × 7 × 365	kronor 1,022: —	[4.]
„ beklädnad åt mannen	„ 100: —	
„ „ „ hustrun och barnen	„ 250: —	
„ öfriga utgifter, däribland skatter och andra afgifter, läkarearfvide och medicin, skolböcker, inköp och underhåll af bohag m. m.	„ 128: —	
	kronor 1,500: —	

Beräkningens riktighet är, säger förbundet, icke rubbad däraf, att dess medlemmar, ändå att de flesta af dem hafva vida mindre inkomst, lyckats draga sig fram på denna inkomst. Att så kunnat ske beror af olika orsaker. Några äro ännu ogifta eller hafva små familjer. Några söka genom extra arbete skaffa sig ökade inkomster. Andra nödgas delvis lefva på hvad deras hustrur kunna utanför hemmet förtjäna. Icke få hafva nödgats skuldsätta sig. För alla gälla emellertid umbäranden och försakelser såsom regel. Men det kan icke vara nyttigt, om statens tjänare för biförtjänsters skull nödgas ägna tid och krafter åt annat arbete. Och det är icke nyttigt, om för uppehållets skull hustrurnas verksamhet ryckes från hemmet. Systemet innebär i öfrigt från statens synpunkt en svår misshushållning, ty tjänstgöringen måste blifva lidande på de anmärkta förhållandena. Det kan icke väntas, att personer, hvilkas sinnen ständigt gnagas af tryckande brödbekymmer, skola dag efter dag, år efter år, fullgöra sitt glädjefattiga men grannliga värf med vaket och oförtröttadt nit samt med det lugn och tålmod, som kallet fordrar. Därigenom att utsikterna på denna bana äro så betydligt mindre lockande, än i annat arbete, sänkes äfven duglighetsnivån för de nyanställda. För hvarje år ökas svårigheterna att få platserna väl besatta.

Fångvårdsmanneaförbundets medlemmar hafva därför enats om att föreslå följande aflöningsförmåner:

för *underofficer, vaktmästare och förste vaktkonstapel*: 1,600 kronor,
hvaraf förslagsvis: lön 1,000: —
tjänstgöringspenningar 450: —
beklädnadsersättning 150: — 1,600: —
med rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 100
kronor efter 5 och 10 års tjänstgöring, tillhoppa 200: — 1,800: —
äfvensom fri bostad om minst 2 rum och kök samt nödigt bränsle,

[4.]

för vaktkonstapel: 1,300 kronor,
 hvaraf förslagsvis: lön 800: —
 tjänstgöringspenningar 400: —
 beklädnadsersättning 100: — 1,300: —

med rätt till två ålderstillägg, hvarterda å 100

kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring tillhopa 200: — 1,500: —
 äfvensom fri bostad om minst 1 rum och kök samt nödigt bränsle.

I de fall, då bostad ej kan beredas, bör enligt förslaget lämnas hyresersättning, afpassad efter förhållandena på orten.

Fångvårds-
styrelsen.

Fångvårdsstyrelsen, som i ärendet afgifvit infordradt utlåtande, har erinrat, att inom den samhällsklass, där bevakningspersonalen äger sina vederlikar och därifrån den rekryteras, en allmän höjning af de ekonomiska anspråken gjort sig med kraft gällande. Den år 1902 fastställda aflöningen till vaktbetjante — ehuru innefattande en verklig löneförbättring, i synnerhet för den stora mängden gifta vaktkonstaplar, som i saknad af fri bostad med ved uppburo hyresersättning och vedanslag och följaktligen voro mest i behof af löneförbättring — håller icke längre måttet vid jämförelse med de förmåner, som under nu pågående energiska arbete på det sociala området åt nämnda samhällsklass vunnits och följaktligen äfven måste krävas för förvärfvande och bibehållande af en intresserad och duglig fångbevakningskår.

Efter att hafva redogjort för de aflöningar, som bestås andra med vaktkonstaplarna jämförliga statsbetjante äfvensom konstaplarna vid Stockholms poliskår och vid Stockholms stads rannsakningsfängelse och vid jämförelse därmed påvisat, att vaktkonstaplarna vid fångvården äro icke obetydligt efterblifna andra deras vederlikar, har fångvårdsstyrelsen med afseende å hvad för en familj af vaktkonstapels ställning måste anses nödtorftigast erforderligt kommit till ungefärligen samma resultat som fångvårdsmanaförbundet. Den enda erinran, som härvid af fångvårdsstyrelsen gjorts, är att med hänsyn till de uppgifter, styrelsen låtit insamla öfver antalen hemmavarande oförsörjda barn, dessa synts hafva af förbundet beräknats något för högt. Men med hänsyn å andra sidan till de anspråkslösa siffror, som upptagits för dagunderhållet och för diverse utgifter, har styrelsen ansett denna omständighet icke böra verka till reducering af den totalkostnad för år, 1,500 kronor, till hvilken förbundet kommit. Med förbundet måste man, säger styrelsen vidare, instämma däri, att en konstapelfamiljs ställning är beklagansvärd, om ej andra utvägar finnas, än dem staten anvisar. Det är ock tydligt, att förbundets skildring såväl i fråga om verkningarna häraf på konstapeln och hans tjänstgöring som beträffande

den allt mer växande svårigheten att för rekrytering af vaktbetjante finna och i tjänsten bibehålla lämpligt folk måste vara fullkomligt riktig. Säsom belysande i afseende å nämnda svårighet har styrelsen meddelat, att vid de stora fångvårdsanstalterna å Långholmen och Svartsjö, med en uppsättning enligt stat af respektive 53 och 35 konstaplar, under de sista tre åren nyantagits å Långholmen 66 och å Svartsjö 58 samt af nyligen antagna afgått respektive 54 och 46 konstaplar.

[4.]

Styrelsen har ock uttalat, att de åtgärder, som i anledning af senaste tidens stegrade kostnader och anspråk för livets nödtorft vidtagits för åstadkommande af tidsenlig lönerreglering för statsbetjante vid olika förvaltningar, icke skola kunna anses hafva nått sitt syfte, med mindre aflöningsförmånerna för dem höjas till ungefärligen den af fångvårdsmanneförbundet yrkade nivå.

Om styrelsen alltså funnit sig böra utgå från det af fångvårdsmanneförbundet beräknade existensminimum, har styrelsen likväl funnit sig i åtskilliga hänseenden böra föreslå någon afvikelse.

Då med ålderstilläggen afses att bereda vaktbetjante det behöfliga existensminimum, och fordringarna härutinnan ökas med familjens tillväxt, samt det vid sådant förhållande icke kan vara klokt att genom en jämförelsevis för stor ökning af begynnelselönen tilläfsventyrs vänja löntagaren under första tjänsttiden vid behof, som han längre fram måste inskränka, har styrelsen ansett den nu ifrågakomna lönehöjningen böra till väsentlig del läggas å ålderstilläggen. Styrelsen har därför föreslagit att dessas antal ökas till tre, att utgå efter 4, 8 och 12 års tjänstgöring. Enligt nu gällande föreskrift beräknas för rätten att njuta ålderstillägg tjänsttiden särskildt inom de olika klasserna af vaktbetjante. Då för lönernas afpassande mellan dessa klasser nämnda föreskrift icke vidare lærer kunna tillämpas, har fångvårdsstyrelsen föreslagit att — säsom af enahanda orsak föreskrifvits bland villkoren för den vid 1903 års riksdag å ordinarie stat uppförda aflöning till kvinnliga vaktbetjante — jämväl för vaktbetjante af mankön införas gemensam beräkning af tjänsttiden. Och styrelsen har härvid ansett, att ålderstilläggen böra sättas lika för alla, hvarje ålders- tillägg till 100 kronor.

I enlighet med den af fångvårdsmanneförbundet gjorda framställningen och säsom för betjante vid åtskilliga andra förvaltningar är gällande, har fångvårdsstyrelsen ansett en del af fångbetjäningsens förmåner böra å fångvårdens förslagsanslag uppföras säsom beklädnadsersättning, hvilken dock torde kunna sättas för alla till lika belopp, 100 kronor för år.

[4.] Med tillämpning af dessa grunder har styrelsen föreslagit, att ordinarie manliga vaktbetjante vid fångvården må beredas, jämte nämnda beklädnadsersättning, aflöning å riksstaten till följande belopp:

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar.	Summa	Ålderstillägg		
				efter 4 år	efter 8 år	efter 12 år
för vaktbetjante:						
fanjunkare	700	600	1,300	100	100	100
underofficer och förste vakt- konstapel	600	550	1,150	100	100	100
vaktkonstapel	500	500	1,000	100	100	100

Efter intjänande af alla tre ålderstilläggen samt med tillägg af beklädnadsersättning och gratifikation, hvilken senare under första anställningsåren hålles under men efter hand något öfverstiger det förut angifna ungefärliga medelbeloppet 75 kronor, skulle den sålunda föreslagna aflöningen uppgå för vaktkonstapel till ungefärligen den begärda summan 1,500 kronor, samt för underofficer och förste vaktkonstapel till 1,650 kronor.

Pensionen skulle enligt det sålunda afgifna förslaget komma att höjas för vaktkonstapel från 600 till 800 kronor, för förste vaktkonstapel från 700 och för underofficer från 750 till 900 kronor samt för fanjunkare från 850 till 1,000 kronor. Denna ökning i pensionen är enligt styrelsens åsikt i sin mån, med hänsyn till de stegrade lefnadskostnaderna, lika behöflig som löneförhöjningen under tjänsttiden. Pensionen utgör för öfrigt, jämväl den, ett vederlag för den tjänst, som under mannaåldern ägnats staten. Att i sådant afseende tillerkänna en f. d. vaktkonstapel, som har hustru och kanske ännu oförsörjda barn, ett belopp af 800 kronor för år anser styrelsen ej vara mer än hvad han för sin yttersta nödtorft behöfver och samhället såsom en pliktuppfyllelse åligger.

Förutom nämnda förmåner skulle nu ifrågavarande befattningshafvande fortfarande såsom hittills vara i åtnjutande af bostad och vedbrand eller däremot svarande ersättning. Beträffande hyresersättningen har emellertid fångvårdsstyrelsen anmärkt, att den bestämda begränsning, som nu är satt för dess maximibelopp, understundom visat sig medföra den största olägenhet. Så är för närvarande förhållandet vid

tvångsarbetsanstalten i Karlskrona, där fanjunkaren och en underofficer — den ene med sju och den andre med fem uppväxande barn — måst i saknad af annan utväg inhysas å vinden till en af anstaltens byggnader i för ändamålet tätt under plåttaket inredda låga och trånga lägenheter utan annat kök än afbalkningar å vinden. Under sommaren olidligt upphettade och under vintern synnerligen kalla, äro dessa lägenheter, enligt hvad anstaltens läkare vitsordat, högst otjänliga till bostäder. De skulle ock för länge sedan hafva såsom sådana utdömts, om tillfälle funnits att genom tillräckliga hyresersättningar skaffa där inhysta befattningshafvande andra lämpliga lägenheter.

Äfven å andra platser, såsom särskildt i Stockholm, där uti kronans hus befintliga vaktbetjäntsbostäder icke längre räcka till för antalet gifta konstaplar, samt i Göteborg med flera centrala orter har, enligt hvad styrelsen uppgifvit, det för hyresersättningarna nu medgifna maximibeloppet, 250 kronor för år, visat sig för knappt. Detta kommer att i Göteborg blifva så mycket olägligare, som det för det nya stora cellfängelset å Härlanda invid nämnda stad anvisade byggnadsanslag icke beräknats för uppförande af bostäder för fängelsets jämförelsevis betydande konstapelsstyrka, hvilken således, åtminstone tills vidare, måste tillgodoses med kontanta hyresbidrag. Styrelsen har därför hemställt, att hyresersättnings högsta årliga belopp må kunna öfverskridas i sådana fall, då synnerliga förhållanden därtill föranleda.

Hvad vidare angår gällande bestämmelse om ett högsta medelbelopp för hyresersättningarna har fängvårdsstyrelsen erinrat, att styrelsen redan i underdånig skrifvelse den 27 september 1901 visat, hurusom ett sådant stadgande medför den olägenhet att, så vidt beloppet icke skall öfverskridas, redan beviljade hyresanslag tid efter annan måste undergå jämkning. Vid de regleringar, som sålunda ägt rum, har exempelvis för det stora antalet vaktbetjante vid fängvårdsanstalterna i Karlskrona måst iakttagas, att hyresersättningarna, af antydda orsak, hållits för en hvar konstapel omkring 30 kronor lägre än hyresprisen i orten anvisade. På grund häraf har styrelsen ansett sig böra föreslå, att omförmälda bestämmelse angående ett högsta medelbelopp för hyresersättningarna må för framtiden bortfalla.

I det af fängvårdsstyrelsen afgifna förslag till stat för manliga vaktbetjante äro vaktmästarne ej upptagna. Anledningen härtill sammanhänger med det önskemål, fängvårdsstyrelsen uttalat därom, att

- [4.] vid läns- och kronocellfängelserna må, liksom vid de centrala fängervårdsanstalterna, anställas en särskild befattningshufvande, som under fängelseföreståndarens kontroll omhänderhar kassa och räkenskap. Detta har vid de cellfängelser, där den nu af fångarna för kronans räkning bedrifna persedeltillverkningen i något större skala införts, blifvit så mycket mera af nöden, som redovisningen därför kan gälla betydande belopp, ända till hundra tusental kronor. Äfven i andra afseenden har, enligt hvad fängervårdsstyrelsen anført, vid sagda fängelser länge känts såsom en verklig brist, att den vid föreståndarens sida närmast stående vaktmästaren i allmänhet saknar tillbörlig kompetens för att i fängelsets förvaltning lämna erforderligt biträde. Häraf har följden flerstädes blifvit, att fängelseföreståndaren så upptages af enklare skrifgöromål och andra dylika löpande bestyr, att han ej hinner åt fängelsets inre skötsel och fångarnas tillsyn ägna den omsorg, som en rätt fängervård måste kräfva. Flera af fängelseföreståndarna hafva ock genom ihållande göromål blifvit märkbart öfveranstängda. Behöfver under sådana förhållanden en föreståndare begära ledighet från tjänsten, möter vanligen svårighet att för honom finna lämplig vikarie, och för egen del måste föreståndaren genom att under ledigheten nödgas afstå de tjänstgöringspenningar, som med stor procent ingå i aflöningen, vidkännas uppoffringar, som hans ekonomi endast med svårighet kan bära.

I anledning häraf har det, såsom ock styrelsen i underdåniga skrifvelser den 27 september 1901 och den 29 september 1903 framhållit, länge varit styrelsens önskan att få fängelsevaktmästaren ersatt med en assistent så aflönad, att därtill kan påräknas personer af den bildning och kompetens, som fordras för att fylla nu antydda brist samt vid behof kunna träda i fängelseföreståndarens ställe.

Styrelsen har nu funnit, att genom den höjning i aflöningen, som, vid gruppering af de nya bevakningslönerna i olika grader, skulle komma cellfängelsevaktmästarna till del, tillfälle skulle erbjuda sig att allmänt förvandla dessa sysslor till assistenttjänster. Därigenom skulle innehafvarnes auktoritet betydligt höjas gent emot underordnade samt den ändrade benämningen i förening med ökad aflöning göra tjänsterna mera begärliga för personer med de egenskaper, som styrelsen önskar finna närmast under fängelseföreståndarna.

Om sålunda i assistenterna erhöles kompetenta redogörare under fängelsedirektörernas kontroll, skulle äfven, anför styrelsen vidare, tillfälle vinnas att, i den af styrelsen enligt underdånig skrifvelse den 27 september 1901 föreslagna omfattning men utan då ifrågasatt kassakontroll af främmande myndighet, från Kungl. Maj:ts befallningshaf-

vande, hvilka redan vunnit befrielse från omsorgen rörande arbetsdriften, aflyfta jämväl bördan af den ekonomiska förvaltningen i öfrigt beträffande länens fängelser och att sålunda i detta afseende likställa nämnda fängelser med de centrala fängvårdsanstalterna, där berörda förvaltning direkt under fängvårdsstyrelsen besörjes genom direktören och redogöraren.

Rörande den närmare tillämpningen af nu ifrågasatta anordning har styrelsen tänkt sig, att assistenttjänsterna borde, i förhållande till de olika fängelsernas storlek och betydelse samt därmed sammanhängande kraf på fängelseförvaltningen, vara af två klasser, den första klassen för de vanliga och den andra för de mera kräfvande cellfängelserna.

Styrelsen har härvid förutsatt att, om vid något fängelse vaktmästaren nu tillhörande göromål visa sig till någon del icke kunna medhinnas af assistenten, styrelsen må äga att så ordna med tjänstgöringen för konstaplarna, att vissa bestyr kunna öfvertagas af därtill lämplig vaktkonstapel, som härför — likasom till exempel vid ett och annat fängelse i fråga om tillsynen af dess ångmaskin är fallet — af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll må tillerkännas särskildt arfvode till belopp, som styrelsen ansett lämpligen böra bestämmas till högst 100 kronor för år.

Aflöningen till assistenterna, hvilka fängvårdsstyrelsen ansett böra räknas till tjänstemannaklassen, har af styrelsen föreslagits sålunda:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg		
				efter 4 år	efter 8 år	efter 12 år
för assistenter:						
af första klassen	800	700	1,500	100	100	100
af andra klassen	950	850	1,800	100	100	100

hvarjämte assistenterna skulle erhålla fri bostad och vedbrand.

Således skulle aflöningen för assistent af första klassen uppgå till det af fängvårdsmanneförbundet för vaktmästare önskade belopp af 1,800 kronor för år. Pensionen skulle för de nuvarande vaktmästarna och sedermera assistenterna af första klassen höjas från 750 till 1,100 kronor. För assistent af andra klassen skulle pensionen utgöra 1,250 kronor.

[4.] I öfrigt har fängvårdsstyrelsen uttalat att, då de nuvarande cell-fängelsevaktmästarna i allmänhet icke lämpa sig att konstitueras till assistenter, de torde under öfvergångstiden böra kvarstå såsom vaktmästare med sina gamla göromål, men med uppbärande af första klassens assistent-aflöning. Assistenterna skulle således endast i mån af vaktmästarnas afgang utnämnas. Enär likväl vid de nya fängelserna å Härlanda och i Härnösand redan under år 1907 uppstår oafvisligt behof af assistenters anställande, och centralfängelset vid Nya Varfvet samma år kommer att nedläggas, har styrelsen funnit att, i stället för fanjunkarelönen vid centralfängelset å Nya Varfvet och vaktmästarelönen vid länsfängelset i Härnösand, böra i den nya staten upptagas löner till andra (d. v. s. den högre) klassens assistenter vid fängelserna å Härlanda och i Härnösand.

Med anmälan att, utom dessa två fängelser, redan nu, då den nya arbetsdriften redan är i full gång vid länsfängelserna i Stockholm, Linköping, Jönköping, Växjö och Örebro samt under införande vid länsfängelset i Västerås, jämväl sistnämnda sex fängelser äro i behof af andra klassens assistenter, har styrelsen vidare anført, att då sådana ansetts icke kunna anställas annat än i mån af de nuvarande vaktmästarnas afgang, styrelsen tänkt sig att assistentaflöningens höjande här liksom vid andra fängelser, hvarest förhållandena kunna komma att fordra andra klassens assistenter, böra få bero af blifvande anmälan och att tillsviðare blott första klassens assistentlöner där beräknas.

Vid en lönereglering af den manliga vaktbetjäningens löner bör emellertid, enligt fängvårdsstyrelsens mening, ej förbises, att jämväl de kvinnliga vaktbetjante vid fängvården äro i behof af förbättrade villkor.

Till ett förslag, afseende löneförbättring åt den kvinnliga vaktbetjäningen, har styrelsen funnit särskild anledning vid beaktande af de talrika, i synnerhet å centralanstalterna, bland vaktkvinnopersonalen uppträdande sjukdomsföreteelser af sådan art, att de måste anses vara en följd af det olämpliga kosthåll, hvarmed nämnda betjante i anseende till knappheten af deras tillgångar få åtnöjas. Vid jämförelse med hvad i allmänhet dugliga och skötsamma kvinnor i annat arbete kunna förtjäna, har ock de kvinnliga vaktbetjantes aflöning — hvilken varit afpassad efter den numera otillräckliga aflöningen för de manliga vaktbetjante — synts styrelsen vara ett allt för ringa vederlag för det tränga, tålmodspröfvande och ansvarsfulla arbete, som af ifrågavarande befattningshafvande kräfvcs.

Dessas till en början å förslagsanslaget medgifna och sedermera af 1903 års riksdag å ordinarie stat uppförda aflöning utgör:

[4.]

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
för vaktfru	400	300	700	75	75
för vaktkvinna vid central anstalt och första vaktkvinna vid läns- eller kronocellfängelse	350	250	600	75	75
för vaktkvinna vid läns- eller kronocellfängelse	300	200	500	75	75

hvarjämte jämväl de kvinnliga betjante åtnjuta fri bostad med ved eller ersättning därför äfvensom tilldelas gratifikationer.

Då i förevarande fall ej kunna åberopas de för manliga betjante förut angifna skäl för ålderstilläggen, har styrelsen ansett ökningen i dess helhet här böra läggas på den öfriga aflöningen. I sådant hänseende har styrelsen för de kvinnliga vaktbetjante föreslagit, jämte deras bibehållande vid öfriga förmåner, följande ändrade stat:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
för vaktfru	550	400	950	75	75
för vaktkvinna vid central fängvårdsanstalt och för första vaktkvinna vid läns- eller kronocellfängelse...	500	350	850	75	75
för vaktkvinna vid läns- eller kronocellfängelse	450	300	750	75	75

Ökningen i pensionen enligt detta förslag skulle för en hvar utgöra 150 kronor, för vaktkvinna från 450 kronor till 600 kronor för år, för första vaktkvinna och vaktkvinna vid central anstalt från 500 kronor till 650 kronor samt för vaktfru från 550 kronor till 700 kronor.

[4.]

Hvad slutligen angår de extra betjante, så skulle visserligen — anför styrelsen härom — redan den omständigheten innebära en förbättring i deras villkor, att de för sin tjänstgöring skulle erhålla den ökade godtgörelse, som motsvaras af den höjda grundlönen för de ordinarie. Därutöver har det emellertid synts styrelsen rättvist att i någon mån söka minska osäkerheten i deras ställning, hvilken nu är sådan, att en hvar extra vaktbetjänt vid inträffande sjukdomsfall genast från första dagen förlorar all aflöning. Styrelsen har ansett, att dylik vaktbetjänt, som under längre tid tjänstgjort, till exempel på förordnande för permanent tjänstledig ordinarie, borde tillåtas att vid sjukdomsfall — då ordinarie vaktbetjänt äger att högst 45 dagar af kalenderår behålla hela aflöningen — under lika lång tid uppbära så stor del af arfvodet, som motsvarar *lönen* för ordinarie.

Såsom redan nämnts har fångvårdsstyrelsen afsett, att af de å nu gällande stat upptagna lönedelen aflöningarna till en vaktmästare och en fanjunkare, den senare å aflöningsstaten för centralfängelset å Nya Varfvet, skola afföras från staten. Då öfriga å bestämda anslaget uppförda vaktbetjäntslöner till nämnda fängelse efter dess år 1907 förestående indragning komma att erfordras dels för de till ersättande af detta fängelse utvidgade eller nybyggda fängelserna i Härnösand och å Härlanda dels ock i öfrigt till utbytande, så långt antalet räcker, af hittills vid fångvårdsanstalterna förefintliga, å förslagsanslaget till fångars vård och underhåll aflönade extra vaktbetjäntsbeställningar mot ordinarie, har styrelsen utgått från att antalet befattningshafvande, som skola komma i åtnjutande af de föreslagna förbättrade löneförmanerna, fortfarande inom hvarje grad beräknas efter antalet för närvarande å ordinarie stat uppförda vaktbetjante, med undantag för aflöningen till förstnämnda två befattningshafvande, men med tillägg af de vaktkonstaplar, som enligt 1905 års riksdagsbeslut ytterligare tillkomma, i den mån de å nämnda stat anvisade gevaldigerslönedelen förvandlas till konstapelslöner. Och styrelsen har härvid afsett att, så länge ordinarie fånggevaldiger, som ej transporterats till vaktkonstapel, kvarstår i tjänst, aflöning till sådan gevaldiger skall enligt hittills gällande stat utgå af de i den nya staten uppförda vaktkonstapelslönedelen.

Till öfversiktlig jämförelse mellan nu gällande aflöningsstat för de betjante vid fångvårdsanstalterna, hvilkas aflöning utgår af det i riksstaten uppförda bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, och de af styrelsen föreslagna nya aflöningar till samma eller — i afseende å vaktmästarna — motsvarande personal har styrelsen uppställt följande fullständiga tablå: [4.]

[4.]

Nu gällande aflöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 fanjunkare	650	550	1,200	100	100
4 d:o	2,600	2,200	4,800	100	100
1 vaktmästare	550	550	1,100	100	100
19 d:o	10,450	10,450	20,900	100	100
1 underofficer	550	400	950	100	100
29 d:o	15,950	11,600	27,550	100	100
1 förste vaktkonstapel	550	400	950	75	75
12 d:o	6,600	4,800	11,400	75	75
1 vaktkonstapel	450	350	800	75	75
349 d:o	157,050	122,150	279,200	75	75
1 fänggevaldiger	500	—	500	—	—
57 d:o	28,500	—	28,500	—	—
1 vaktfrau	400	300	700	75	75
3 d:o	1,200	900	2,100	75	75
1 vaktkvinna vid de centrala fängvårdsanstalterna för kvinnor	350	250	600	75	75
17 d:o vid d:o	5,950	4,250	10,200	75	75
1 första vaktkvinna vid läns- och kronocellfängelserna	350	250	600	75	75
1 vaktkvinna vid d:o d:o	300	200	500	75	75
34 d:o vid d:o d:o	10,200	6,800	17,000	75	75
Summa kronor	—	—	409,550	—	—

Fångvårdsstyrelsens förslag till ny aflöningsstat.

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Summa	Ålderstillägg		
				efter 4 år	efter 8 år	efter 12 år
<i>Tjänstemän:</i>						
1 assistent af andra klassen	950	850	1,800	100	100	100
1 d:o d:o	950	850	1,800	100	100	100
1 d:o af första klassen eller tills vidare vakt- mästare	800	700	1,500	100	100	100
18 d:o d:o eller tills vidare vaktmästare	14,400	12,600	27,000	100	100	100
<i>Betjante:</i>						
1 fanjunkare	700	600	1,300	100	100	100
3 d:o	2,100	1,800	3,900	100	100	100
1 underofficer eller förste vaktkonstapel	600	550	1,150	100	100	100
42 d:o eller d:o	25,200	23,100	48,300	100	100	100
1 vaktkonstapel	500	500	1,000	100	100	100
385 d:o	192,500	192,500	385,000	100	100	100
				efter 5 år	efter 10 år	
1 vaktfrau	550	400	950	75	75	—
3 d:o	1,650	1,200	2,850	75	75	—
1 vaktkvinna vid de cen- trala fångvårdsanstal- terna för kvinnor	500	350	850	75	75	—
17 d:o vid d:o	8,500	5,950	14,450	75	75	—
1 första vaktkvinna vid läns- och kronocell- fängelserna	500	350	850	75	75	—
1 vaktkvinna vid d:o d:o	450	300	750	75	75	—
34 d:o vid d:o d:o	15,300	10,200	25,500	75	75	—
Summa kronor	—	—	518,950	—	—	—

[4.] Det afgifna förslaget till ny aflöningsstat visar således en höjning i utgifterna å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll af kronor 109,400: —

hvar till skulle ytterligare komma höjning i utgifterna å förslagsanslaget till ålderstillägg enligt beräkning för nuvarande vaktbetjante „ 51,000: —

och å förslagsanslaget till fångars vård och underhåll beklädnadsersättningar å 100 kronor till inalles 433 vaktbetjante „ 43,300: —

så att totalökningen i aflöningsutgifterna kan beräknas till kronor 203,700: —

Någon ökning i utgifterna för beredande åt de å förslagsanslaget anställda vaktbetjante af aflöningar till motsvarighet med de nu föreslagna har härvid icke af styrelsen beräknats, enär genom öfverflyttningen af vaktbetjäntslönerna å bestämda anslaget från centralfängelset å Nya Varfvet till andra fängelser så stor minskning uppstår i antalet aflöningar å förslagsanslaget, att den därigenom uppkommande besparingen ungefär motsvarar höjningen af de återstående aflöningarna å samma anslag.

I sammanhang härmed må anmärkas, att fängvårdsstyrelsen i afseende å de genom nådiga brefven den 5 december 1855 och den 3 december 1861 för berömlig tjänstgöring åt vaktbetjante medgifna gratifikation anført, att ehuru dessa efter hand erhållit karaktären af en beräknad tillgång för vaktbetjantes nödtorft, styrelsen funnit sig så bunden af ordalydelsen i nämnda medgifvande att, om vaktbetjänt, hvilkens tjänstgöring styrelsen dock i det hela funnit berömlig och värd belöning, genom förbiseende eller ouppmärksamhet råkat ut för anmärkning i något enstaka fall, styrelsen i allmänhet på grund af nämnda ordalydelse ansett sig hindrad att tilldela dylik vaktbetjänt gratifikation. Och den förlust, som härigenom drabbar vaktbetjanten, kan blifva ännu mera ökad, om han tillika i det inträffade fallet, såsom vanligen vid fångspillning, blifvit dömd till böter. På grund häraf har fängvårdsstyrelsen hemställt om sådan förklaring af ifrågavarande föreskrifter, att gratifikation må kunna tilldelas jämväl vaktbetjänt, som, äfven om han i något enstaka fall må hafva låtit komma sig någon försummelse till last, dock af fängvårdsstyrelsen pröfvas vara i följd af öfver hufvud taget berömlig tjänstgöring förtjänt af gratifikation.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
hafvande.

Samtliga Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen hafva på nådig befallning afgifvit utlåtanden i ärendet och därvid vitsordat behovet af den begärda löneförbättringen. Härvid har framhållits, att det på

[4.]

grund af den nuvarande aflöningens knapphet, sammanställd med den bättre arbetsförtjänst, som industrien bjuder, och den kräfvande tjänstgöringen vid fängelserna, visat sig svårt att erhålla dugliga personer till bevakningstjänsten; särskildt har otillräckligheten af den aflöning, som består den extra personalen, lagt stora hinder i vägen för nyanskaffningen. Kungl. Maj:ts befallningshafvande hafva i allmänhet tillstyrkt fängvårdsstyrelsens förslag. Men i några af de afgifna utlåtandena hafva dock uttalats åsikter, afvikande från fängvårdsstyrelsens förslag, och detta såväl i afseende å aflöningarnas storlek och beskaffenhet som ock med hänsyn till de olika tjänsternas gruppering.

Innan jag närmare ingår på de skiljaktiga förslag, som härutinnan afgifvits, och den uppfattning af frågan, hvartill jag själf kommit, har jag ansett mig böra lämna en sammanfattning af de löneförmåner, som åtnjutas af en del med vaktbetjäningen vid statens fängelser likställda stats- eller i annan allmän tjänst anställda betjante, nämligen:

*Departements-
chefens
yttrande.*

	Lön	Tjänst- görings- pen- ningar	Summa	Ålders- tillägg		Anmärkningar
				efter 5 år	efter 10 år	
<i>Tullbetjante:</i>						
kustuppsyningsmän i de södra orterna	800	400	1,200	150	150	Härförutom <i>uni- form</i> eller beklä- nadsersättning. — Ålderstilläggen be- räknas å tjänstgö- ringspenningarna.
d:o i de norra orterna	800	300	1,100	100	100	
vaktmästare i Stockholm, Malmö,) Hälsingborg och Göteborg)	900	500	1,400	150	150	
d:o i åtskilliga andra orter	800	400	1,200	150	150	
<i>Vaktbetjante vid Stockholms stads rannsakningsfängelse:</i>						
vaktmästare	1,600	—	1,600	100	—	Härförutom bostad, ved, lyse och tvätt.
vaktkonstapel	1,200	—	1,200	100	100	Härförutom dels bo- stad, ved, lyse och tvätt dels ock be- klädnad.
vaktkvinna	800	—	800	50	50	Härförutom bostad, ved, lyse och tvätt. Samtliga vaktbe- tjante uppbära pen- sion med 70 % af lönen.

[4.]

Vid jämförelse med dessa aflöningsförmåner måste otvifvelaktigt erkännas, att den manliga vaktpersonalen vid fångvården är alltför lågt aflönad och att således en löneförbättring för denna personal är fullt befogad. Då emellertid med hänsyn till de förmåner af bostad och vedbrand eller ersättning därför, som till fångvaktbetjäningen utgå, den af fångvårdsstyrelsen föreslagna kontanta aflöningen synts mig väl hög, har jag ansett, att någon minskning däri kan och bör förekomma; en minskning, som dock synts mig icke böra drabba sjelfva lönen.

Mot den uppfattning, som fått sitt uttryck i fångvårdsstyrelsens förslag till tre ålderstillägg, har af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län framhållits, att bevakningspersonalen i regel har sina största utgifter vid tiden för barnens minderårighet. Och af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län har erinrats, att i förevarande samhällsklass äktenskapen i allmänhet komma tidigt till stånd, nämligen så snart en någorlunda fast anställning blifvit ernådd, och att en vaktkonstapel ofta nog gifter sig redan såsom extra. Så äro af de vid länsfängelset i Östersund anställda tre extra vaktkonstaplarna två gifta. Af dessa har den ene, född 1878, fyra barn; den andre, som är två år yngre, har två barn. Från annat håll har uppgifvits, att en vaktkonstapel kan få tjäna såsom extra minst 5 år eller ännu längre, innan han erhåller konstitutorial. I regel har han då hunnit till en ålder af omkring 30 år, och han har då icke sällan stor familj. Så t. ex. hade en af vaktkonstaplarna vid länsfängelset i Karlskrona, då han för två år sedan blef ordinarie, familj bestående af hustru och fem barn.

För en person i denna ställning, yttrar Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län, är det till följd af nu anmärkta förhållande tjänligt, att han redan i början får en någorlunda afsevärd inkomst; bosättningen, som oftast ej sker utan skuldsättning, skall då betalas samtidigt med att de första barnen komma till. Då han varit tio år i ordinarie tjänst, har han merendels nått maximum af lefnadskostnad. Därefter i den mån barnen blifva mera vuxna och kunna hjälpa föräldrarna, blifva kostnaderna vanligtvis mindre. På grund häraf och då systemet med tre ålderstillägg torde vara högst ovanligt, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansett det nuvarande förhållandet med två ålderstillägg efter 5 och 10 år böra bibehållas.

Ehuru, enligt de upplysningar jag hos fångvårdsstyrelsen erhållit, vaktkonstaplarna i regel icke ingå äktenskap innan de blifvit ordinarie och således erhålla fri bostad eller hyresersättning — det anmärkta förhållandet i Östersund beror nämligen af särskilda lokala omständig-

heter — tror jag dock i likhet med Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län att en anordning med två ålderstillägg är för vederbörande själfva mera förmånlig än med tre. Just med hänsyn till de tidiga äktenskapen och däraf följande stora utgifter måste det vara angeläget, att vaktkonstaplarna icke från början råka i en skuldsättning, hvarifrån de sedan hafva svårt att blifva fria. Och om än det af fängvårdsstyrelsen förordade systemet i sig kan anses innebära ett medel till uppmuntran under ett långt och fordrande lefnadskall, lär dock känslan häraf icke vara särdeles stark hos den det gäller, helst om han under de tidigare åren kämpat med ekonomiskt betryck. Då jag således finner det nuvarande systemet med två ålderstillägg bättre, följer däraf att, enligt min med Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län öfverensstämmande mening, själfva begynnelselönen bör sättas något högre än fängvårdsstyrelsen föreslagit. Det bör ju då äfven kunna antagas, att den länge och från olika håll öfverklagade samt af fängvårdsstyrelsen vitsordade svårigheten att erhålla dugliga extra eller vikarierande konstaplar skall icke obetydligt minskas.

Den form af aflöning, som nu utgår såsom gratifikation, har af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Gottlands och i Jämtlands län betecknats såsom otidsenlig; det har anmärkts, att denna aflöningsform lätt alstrar afundsamhet och väcker misstankar för mannamån eller godtycke.

Enligt hvad de, rörande gratifikations åtnjutande, af fängvårdsstyrelsen meddelade bestämmelser utvisa, har den nu utgående gratifikationen otvifvelaktigt erhållit karaktären af en verklig löneförmån, ett slags ålderstillägg, som dock utdelas efter i viss mån andra grunder än de egentliga ålderstilläggen. När gratifikationen tillägges sådan betydelse, har den, synes det mig, förlorat sitt berättigande, om än jag väl inser den sporre till uppmuntran, som innefattas i denna aflöningsform. Ehuru jag således är ense med nyssnämnda befallningshafvande därom, att gratifikationen såsom aflöningsförmån bör försvinna, vill jag likväl icke föreslå, att den helt och hållet borttages. Det är naturligt, att tillvaron af en sådan belöningsrätt skall i hög grad verka lifvande på den beslutsamhet och handlingskraft, som vid uppehållandet af ordningen i fängelserna eller eljes, såsom vid behandlingen af vildsinta fångar eller rymlingar, allt som oftast erfordras. Enligt hvad jag hos fängvårdsstyrelsen inhämtat är det äfven i andra afseenden högst önskvärdt, att möjlighet för styrelsen att utdela extra ersättning får kvarstå. Åtskilliga göromål och förrättningar förekomma vid fängelserna,

- [4.] hvilka strängt taget icke kunna anses höra till vaktbetjäningens tjänst-
 äliggande. I andra fall kan vid vaktbetjants förflyttning, för hvilken
 han ej är berättigad till ersättning, af gratifikationsmedlen beredas
 honom en hjälp, när sådan finnes billig och af omständigheterna på-
 kallad. Och öfver hufvud taget skall det säkerligen vara nyttigt att
 kunna med en gratifikation någon gång belöna utmärkt plikttrohet
 och nit i tjänsten.

Om gratifikationen så användes, torde dess bibehållande få anses
 hafva skäl för sig. Men tydligt är ock, att i afseende å sådan grati-
 fikation måste uppställas andra grunder för dess tilldelande än de nu
 gällande. Därest således gratifikationen såsom aflöningsförmån kommer
 att upphöra, torde det böra ankomma på fängvårdsstyrelsen att till
 Kungl. Maj:t ingifva förslag till de närmare bestämmelser, som böra
 gälla i afseende å tilldelande af gratifikation i egentlig mening.

Fängvårdsstyrelsens förslag om införande af en ny aflöningsförmån
 i form af beklädnadsersättning, 100 kronor om året för en hvar vakt-
 betjänt, anser jag vara förtjänt af bifall. Äfven har jag funnit hvad
 styrelsen anfört rörande den nu utgående hyresersättningen böra föranleda
 därtill, att nu stadgade högsta medelbelopp för hyresersättningarna må
 bortfalla samt att det fastställda maximibeloppet 250 kronor — därest
 icke äfven det kan helt och hållet borttagas, i likhet med hvad år
 1902 skedde i fråga om vedanslaget — må kunna öfverskridas i fall, där
 det icke är möjligt att för detta belopp erhålla lämplig bostad. Hvad
 fängvårdsstyrelsen föreslagit om rätt för extra vaktbetjante att vid
 tjänstledighet på grund af sjukdom uppbära viss del af aflöningen
 under angifven tid torde, såsom högst behjärtansvärdt, böra under-
 stödjas.

Med anledning däraf att fängvårdsstyrelsen uti sitt förslag till ny
 aflöningsstat, under återopande af 1905 års riksdagsbeslut rörande fäng-
 gevaldigerna, ökat det nuvarande antalet vaktkonstaplar med 36, torde
 böra erinras, att nu gällande aflöningsstat upptager arfvoden till 58
 fänggevaldiger med 500 kronor åt hvarje.

Vid 1905 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, på fängvårdsstyrelsens
 hemställan, att fänggevaldigersgöromålen måtte få öfverflyttas å vakt-
 konstaplarna vid läns- och kronocellfängelserna; och för detta ändamål
 medgaf Riksdagen, att de nu å bestämda anslaget till fångars
 vård och underhåll upptagna gevaldigerslöner om tillhoppa 29,000 kronor
 skulle, i den mån så kunde ske, i stället användas till inrättande af
 nya vaktkonstapelsbefattningar vid nämnda fängelser med den i staten
 för då befintliga vaktkonstaplar upptagna aflöning, 800 kronor om

året, äfvensom att de nya vaktkonstaplarna skulle äga samma rätt till ålderstillägg och andra förmåner, som tillkommer öfriga vaktkonstaplar.

[4.]

Antalet nya konstapelslöner, som kunde bildas af det i staten till gevaldigerslöner upptagna belopp 29,000 kronor, utgjorde således 36, men utom dessa medel beräknades till hyres- och vedanslag, ålderstillägg och gratifikation för de nya vaktkonstaplarna 11,890 kronor. Rörande behovet af nya vaktkonstaplar framlade fängvårdsstyrelsen i ärendet en utredning, enligt hvilken till och med flera än 36 nya vaktkonstapelstjänster skulle påkallas dels af den föreslagna anordningen beträffande fänggevaldigersgöromålens öfverflyttning och dels i öfrigt till följd af den dåvarande bevakningsstyrkans otillräcklighet.

På grund häraf och då Riksdagen således redan pröfvat behovet af de 36 nya vaktkonstapelstjänsterna, torde mot fängvårdsstyrelsens förslag i denna del någon invändning icke kunna framställas. Enligt hvad jag hos fängvårdsstyrelsen inhämtat, finnas för närvarande i tjänst endast 19 fänggevaldiger, hvilka åtnjuta full lön af 500 kronor.

I detta sammanhang må emellertid anmärkas, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västernorrlands län framhållit behovet af en revision af gällande bestämmelser angående ersättning till fängförare vid fängforsling. I sådant hänseende har anförts, att den till fänggevaldigererna nu utgående ersättning är otillräcklig och att bestämmelserna om ersättning till fängförare äro obilliga däri att, oaktadt dagtraktamente utgår med endast två kronor, fängföraren kan få betala ersättning för nattlogi icke blott för sig själf utan äfven för medföljande fångar. Å andra sidan anser jag mig här böra erinra, att i de fall, då gevaldigerstjänst bestrides af vaktkonstapel, denne icke må efter inträdd löne reglering genom fängforslingen tillföras någon extra aflöning. Här om äfvensom angående den af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västernorrlands län påkallade revision torde dock ytterligare utredning böra verkställas, innan jag underställer frågan Kungl. Maj:ts pröfning.

För åtgärden att vid en reglering af den manliga vaktpersonalens löner samtidigt förbättra äfven den kvinnliga vaktbetjäningens aflöningsförhållanden torde fängvårdsstyrelsen hafva anført giltiga skäl. Emellertid har den af styrelsen föreslagna ökning af 250 kronor för hvarje kvinnlig vaktbetjänt synt mig väl hög. En höjning af 200 kronor torde härvid finnas tillräcklig. Gratifikationen till de kvinnliga vaktbetjante har i medeltal uppgått till omkring 68 kronor. Om, såsom nyss föreslagits, gratifikationen såsom aflöningsform skall upphöra, kommer således den nu föreslagna höjningen i verkligheten att motsvara en förbättring af omkring 130 kronor om året.

[4.]

Hvad härefter angår fängvårdsstyrelsens förslag om tillsättande, i stället för vaktmästare, af s. k. assistenter af två skilda löneklasser med en slutaflöning af respektive 1,800 och 2,100 kronor jämte fri bostad och vedbrand, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län uttalat stor tvekan, huruvida det kan vara lämpligt att införa en ny klass af tjänstemän inom detta förvaltningsområde, helst med så ringa aflöningsförmåner, som här skulle blifva fallet. Erfarenheten på andra områden synes befallningshafvanden snarare tala mot att skapa en lågt aflönad tjänstemannaklass, där det kan undvikas: vid 1870-talets löneregleringar borttogs nämligen inom de centrala ämbetsverken den förutvarande första eller lägsta lönegraden; och riktigheten häraf torde numera vara klart insedd. I alla händelser har den föreslagna aflöningen till de ifrågavarande assistenterna, hvilka ju skola i socialt afseende intaga ställning såsom tjänstemän, synts Kungl. Maj:ts befallningshafvande vara väl låg, särskildt med hänsyn därtill, att de ifrågavarande tjänstemännen skulle handhafva kassa och räkenskaper, för hvilka redovisningen skulle kunna uppgå ända till hundratusental kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län har rörande denna fråga anført, att vid länsfängelset i Jönköping, hvarest persedel-tillverkning i stor skala för kronans räkning införts, fångantalet under de senare åren mer än fördubblats, och att det stora antalet till längre straff dömda fångar, som å fängelset är intaget och till hvilket lifsfarliga verktyg i stor utsträckning måste utlämnas, ställer ökade kraf af påpasslighet och omtänksamhet såväl på fängelsevaktmästaren som på vaktkonstaplarna. Frånsedt de tre konstaplar, som uteslutande äro upptagna med skoarbetsdriften, har fängelset fortfarande liksom förut sex bevakningskonstaplar, hvilka, utom de ökade göromål, som det höga fångantalet medför, numera äfven hafva att bestrida de inom länet förekommande fänggevaldigersbestyren. Att under sådana förhållanden någon förskjutning af dessa konstaplars göromål skulle kunna äga rum så, att, såsom af fängvårdsstyrelsen ifrågasatts, åt en af konstaplarna skulle kunna öfverlätas en del af de vaktmästaren åliggande göromål, har synts befallningshafvanden knappast vara möjligt. Då härtill tages i betraktande, att äfven vaktmästaregöromålen i sin ordning ökats i högst väsentlig grad, torde det svårigen låta sig göra, att en enda person, såsom afsedt är, skulle icke allenast kunna på ett tillfredsställande sätt sköta de maktpåliggande vaktmästarebestyren, utan dessutom blifva räkenskapsförare, förvaltare af kassan med dess uppbörd å stora belopp och slutligen det välbehöfliga hjälpbiträdet åt direktören i hans mångskiftande göromål.

Om emellertid, yttrar Kungl. Maj:ts befallningshafvande härom vidare, en assistent med härför nödiga egenskaper skall kunna erhållas, är det väl antagligt, att han äfven kommer att hafva motsvarande anspråk. Enligt fängvårdsstyrelsens förslag skulle emellertid skillnaden i högsta lönegraderna mellan assistents och vaktkonstapels löneförmåner ej blifva särdeles stor. Vid fängelset i Jönköping behöfves en alldeles ny tjänsteman, och medel till hans aflöning kunna ju erhållas af den betydande vinst, som för kronan uppstår af arbetsdriften.

På grund häraf har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län hemställt, att vid de länsfängelser, där, såsom i Jönköping är förhållandet, persedeltillverkning i utsträckt skala äger rum, vaktmästaren måtte bibehållas samt dessutom en assistentbefattning inrättas med den aflöning, som enligt fängvårdsstyrelsens förslag skulle tillkomma assistent af andra klassen.

De uttalanden, som sålunda från sist nämnda båda befallningshafvande blifvit gjorda, det ena från mera principiell, det andra från rent praktisk synpunkt, men båda kompletterande hvarandra, har jag funnit synnerligen beaktansvärda. Det i alla afseenden lyckliga uppslag, som gafs genom anordningen att tillgodogöra sig fångarnes arbetskraft för statens räkning, samtidigt med att de fostras till dugliga arbetare, bör på allt sätt utnyttjas och fullföljas, så att det ej af brist på uppmuntran stannar i växten. Den betydande industriella verksamhet, som anordningen medför och som i annat sammanhang kommer att närmare belysas, erfordrar helt naturligt en kraftig, insiktsfull och intresserad ledning, om den ej skall förfela sitt ändamål. Men en sådan ledning kan ej utöfvas af den, hvars hufvudsakliga uppgift är att öfva tillsyn öfver fångarna och handhafva förvaltningen af fängelsets ekonomi, eller af en underordnad, som närmast har att svara för bevakningstjänstens rätta fullgörande samt utöfva därmed förenad kontroll. Vid fängelse, där industrien nått en större utveckling, måste därför, såvida ej antingen fängvården eller arbetsdriften skall blifva lidande, fängelseföreståndaren erhålla hjälp af fullt lämplig person, som kan lämna honom erforderligt biträde såväl vid själfva arbetsdriften i dess olika former som vid den besvärliga administration, hvilken af det hopade antalet fångar vid sådant fängelse föranledes. Så som det nu är, har fängvårdsstyrelsen själf måst påtaga sig göromål, som bort kunna lika väl utföras i orterna. Men utan egentlig hjälp därifrån skall vid en fortsatt utveckling af den industriella verksamheten styrelsen snart komma till korta i detta sitt arbete. Det är mig af föregående framställningar från styrelsens sida rörande detta ämne väl bekant, huru mångskiftande

[4.] de anspråk äro, som i detta hänseende redan nu ställts på styrelsens omdömes- och arbetsförmåga, och om än styrelsen hittills kunnat utföra de ökade göromålen, kan dock gränsen, där det omöjliga vidtager, snart tänkas uppnådd. Skall denna industri blifva, hvad den är tillämnad, böra därför enligt min tanke genast från början tillräckliga arbetskrafter ställas till styrelsens förfogande. Och om än utgifterna härför drabba fångvårdens stat, utan att denna kan tillgodoräkna sig de med arbetsdriften förenade inkomster, komma ju dessa i annan form statsverket till godo.

Med Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län är jag således ense därom, att vid de fängelser, där persedeltillverkning i utsträckt skala drifves, böra anställas särskilda tjänstemän, som kunna verksamt biträda med de göromål, som omedelbart och medelbart föranledas af denna arbetsdrift. Men på de skäl, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län anförts, anser jag tillika, att denne tjänsteman bör så aflönas, att man kan dels vara försvarad med att åt honom anförtro kassa och penningeuppbörd och dels äga grundad förhoppning att erhålla för befattningarna fullt dugliga personer. Enligt hvad från fångvårdsstyrelsens sida meddelats, skulle anställandet af sådana tjänstemän vid vissa fängelser medföra äfven den fördel, att unga män med bildning och duglighet lättare kunna intresseras för fångvårdsbanan, där de sedermera efter förvärfvad utbildning kunna vinna befordran inom föreståndarekåren, hvilken därigenom skall lättare kunna på tillfredsställande sätt rekryteras. Dock synes mig den föreslagna nya befattningen ej böra förbehållas allenast åt personer utom vaktbetjäntes klass. Utan hvarhelst inom denna klass finnas för tjänsten fullt dugliga personer, böra de ock enligt min mening därtill befordras. Varder denna grundsats klokt tillämpad, skall assistentinstitutionen utan tvifvel blifva en uppmuntran för den uppåtsträfvande förmågan äfven på denna bana att genom egen kraft skapa sig en ljusare framtid. Aflöningen till nu ifrågakvarande befattningshafvande har jag ansett böra sättas till 2,100 kronor om året, hvartill skulle komma två ålders-tillägg, hvarterda å 200 kronor, jämte fri bostad med vedbrand eller ersättning därför. Denna aflöning skulle, oberäknadt förmånerna af bostad och ved, med allenast 250 kronor öfverstiga den, som af löneregleringskommittén föreslagits för landskanslisters och landskontoristers; en skillnad, som torde vara väl motiverad af den assistenten tillkommande egenskap att jämväl vara kassör.

Förr än nödig erfarenhet vunnits rörande ändamålsenligheten af den föreslagna anordningen samt innan fångvårdstjänsterna i allmänhet

och löneförhållandena därvid blifvit föremål för en mera ingående undersökning, synes dock assistentbefattningen ej böra sättas på ordinarie stat, utan medel till assistenternas aflönande torde böra af Riksdagen anslås från det anslag, som i öfrigt upptager fängsvårdens tjänster på extra stat, nämligen förslagsanslaget till fångars vård och underhåll. Bland villkoren för aflöningsens åtnjutande torde böra upptagas skyldighet för assistenterna att, mot ersättning för flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till assistentbefattning vid annat fängelse.

Då emellertid vid de fängelser, där assistent behöfver anställas, åt denne torde kunna uppdragas någon del af de göromål, som nu utföras af vaktmästarna, synas de där anställda vaktmästarna lämpligen kunna ersättas af förste vaktkonstaplar. I den mån vid andra fängelser efter hand uppstår behof af assistenter, torde samma förändring i afseende å vaktmästarna där böra genomföras; men af vikt är, synes det mig, att tiden för nya assistentbefattningars inrättande icke göres beroende af den jämförelsevis underordnade frågan, huruvida en vaktmästaretjänst samtidigt är eller blifver ledig. Intill dess nu angifna förändring behöfver vidtagas äfvensom vid de andra fängelser, där vaktmästare nu finnas anställda, torde för utförande af de egentliga vaktmästaregöromålen samt de åligganden, hvilka, sammanhängande med där idkad persedeltillverkning, lämpligen kunna anförtras åt annan än föreståndaren, vaktmästaretjänsterna fortfarande böra bibehållas och åt dem anslås enahanda aflöning, som finnes böra tillkomma fanjunkareklassen, med hvilken klass vaktmästarna äro närmast jämförliga.

Enligt fängsvårdsstyrelsens förslag skulle i aflöningsstaten nu uppföras en assistent vid hvartera af fängelserna vid Härlanda och i Härnösand. Liknande behof har, såsom nämnts, anmälts vara för handen äfven vid länsfängelset i Jönköping, hvarjämte fängsvårdsstyrelsen, som erhållit del af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Jönköpings län yttrande och med hvilken jag rörande denna fråga samrådt, under vitsordande af nämnda behof, hemställt att, vid tillgodoseende af detta, jämväl länsfängelset i Linköping samtidigt måtte komma i åtnjutande af en assistent. Då räkenskaperna för år 1906 ännu ej kunnat afslutas, har det ej varit möjligt att erhålla några bestämda siffror för detta år rörande omsättningen och den beräknade vinsten af arbetena vid fängelserna i Jönköping och Linköping. Men enligt de beräkningar, som nu blifvit gjorda, hafva vid fängelset i Jönköping, där omkring ett 60-tal fångar sysselsättas i arbetet, under år 1906 tillverkats för armén och flottan samt andra inrättningar 11,750 par fotbeklädnader samt 110 andra persedlar till ett marknadsvärde af omkring 100,098

[4.]

kronor, däraf 64,445 kronor utgör värdet af materialier, som de olika förvaltningarna fått betala, och 35,653 kronor utgör beräknade värdet af arbetet. Vid fängelset i Linköping, där den i arbetet sysselsatta fängstyrkan för närvarande stigit till omkring 50, hafva under år 1906 tillverkats för fängsvårdens behof 13,251 beklädnads- och andra dylika persedlar, uppgående till ett enligt fängsvårdsstyrelsens beklädnadsstater beräknadt värde af omkring 28,128 kronor. Dessutom hafva vid samma fängelse för åtskilliga regementen förfärdigats 5,183 beklädnadspersedlar, hufvudsakligen af kläde, till hvilka regementena själfta tillsläppt hufvudsakliga materialierna och för hvilka arbetsvärdet beräknats till 11,018 kronor; hvarjämte verkstälts reparationer å 11,260 persedlar till ett arbetsvärde af 3,663 kronor. Efter afdrag af arbetspremier blir enligt sannolikhetsberäkning nettovärdet af arbetet för år 1906 vid fängelset i Jönköping omkring 30,000 kronor och vid fängelset i Linköping omkring 20,000 kronor, under det att nettovinsten för åren 1902—1904 utgjorde i medeltal för dessa tre år endast 2,464 kronor vid det förra och 5,729 kronor vid det senare fängelset.

Nu gällande aflöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 fanjunkare	650	550	1,200	100	100
4 d:o	2,600	2,200	4,800	100	100
1 vaktmästare	550	550	1,100	100	100
19 d:o	10,450	10,450	20,900	100	100
1 underofficer	550	400	950	100	100
29 d:o	15,950	11,600	27,550	100	100
1 förste vaktkonstapel	550	400	950	75	75
12 d:o d:o	6,600	4,800	11,400	75	75
1 vaktkonstapel	450	350	800	75	75
349 d:o	157,050	122,150	279,200	75	75
1 fänggevaldiger	500	—	500	—	—
57 d:o	28,500	—	28,500	—	—
1 vaktfrau	400	300	700	75	75
3 d:o	1,200	900	2,100	75	75
transport kronor	—	—	380,650	—	—

[4.]

På grund häraf torde således nu böra å extra stat uppföras aflöning till fyra assistenter. Däremot torde vaktmästarelönerna vid länsfängelserna i Härnösand, Jönköping och Linköping böra utbytas mot förste vaktkonstapelslöner, och de af dessa tjänsters nuvarande innehafvare, som ej flyttas till annan vaktmästarebefattning, under tiden, med åtnjutande af de i staten för förste vaktkonstapel uppförda löneförmåner, men med bibehållande af sin nuvarande benämning, af förslagsanslaget erhålla den mot vaktmästareaflöningen svarande fyllnad i aflöningsförmåner, hvarjämte nämnda tjänstinnehafvare jämväl torde tillförsäkras den vaktmästare tillkommande pensionsrätt.

Med tillämpning af hvad jag nu i detta ärende anfört får jag, i hufvudsaklig anslutning till fängvårdsstyrelsens hemställan, framlägga följande förslag till ny aflöningsstat för vaktbetjante, därvid jag tillika för jämförelses skull meddelar de aflöningsbelopp, som för närvarande utgå.

Förslag till ny aflöningsstat för vaktbetjante.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 fanjunkare	800	600	1,400	100	100
3 d:o	2,400	1,800	4,200	100	100
1 vaktmästare	800	600	1,400	100	100
16 d:o	12,800	9,600	22,400	100	100
1 underofficer l. förste vaktkonstapel	700	550	1,250	100	100
44 underofficerare eller förste vaktkonstaplar	30,800	24,200	55,000	100	100
1 vaktkonstapel	600	500	1,100	100	100
385 vaktkonstaplar	231,000	192,500	423,500	100	100
1 vaktfru	500	400	900	75	75
3 vaktfruar	1,500	1,200	2,700	75	75
transport kronor	281,900	231,950	513,850	—	—

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 1 Afd.

[4.]

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
transport kronor	—	—	380,650	—	—
1 vaktkvinna vid de centrala fängvårdsanstalterna för kvinnor	350	250	600	75	75
17 d:o vid d:o	5,950	4,250	10,200	75	75
1 första vaktkvinna vid läns- och kronocellfängelserna	350	250	600	75	75
1 vaktkvinna vid d:o d:o	300	200	500	75	75
34 d:o vid d:o d:o	10,200	6,800	17,000	75	75
Summa kronor	—	—	409,550	—	—

Härtill kommer för vaktbetjante fri bostad med vedbrand eller ersättning därför samt för manliga vaktbetjante dessutom beklädnads-ersättning, 100 kronor.

Genom den afvägning af löneförmånerna för olika grader af vaktbetjante, som sålunda ägt rum, har det icke kunnat förebyggas, att vaktbetjänt, som vid befordran till högre grad går miste om intjänta ålderstillägg, därigenom kan komma att, oaktadt befordringen, lida minskning i löneinkomster. Om således en vaktkonstapel, som uppbär lön och två ålderstillägg, befordras till förste vaktkonstapel, kommer, med tillämpning af den föreslagna nya staten och nu gällande tjänsttidsberäkning, hans inkomstbelopp att under de fem första åren minskas med 50 kronor årligen. Detta missförhållande, som äfven framträder vid tillämpning af fängvårdsstyrelsens förslag till lönestat, har styrelsen velat afhjälpa därmed att, i likhet med hvad i afseende å den kvinnliga vaktpersonalens aflöning gäller, tjänsttiden beräknas gemensamt för alla grader. Häraf skulle emellertid blifva en följd, att en till högre grad befördrad vaktbetjänt i regel genast skulle komma i åtnjutande af ålderstillägg å lönen i den högre graden. Då detta åter strider mot de principer, som följts å andra förvaltningsområden, har jag i öfverensstämmelse med ett par Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som härom yttrat sig, ansett riktigast att vaktbetjante i och för beräkning af tjänsttiden för ålderstillägg fortfarande indelas i skilda grupper och att dylik indelning nu införes jämväl för kvinnliga betjante. För afhjälpan af nämnda missförhållande erbjuder sig då ingen annan utväg än att, i enlighet med de för den nya tullstaten fastställda

[4.]

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
transport kronor	281,900	231,950	513,850	—	—
1 vaktkvinna vid de centrala fångvårdsanstalterna för kvinnor	450	350	800	75	75
17 vaktkvinnor vid d:o ..	7,650	5,950	13,600	75	75
1 första vaktkvinna vid läns- och kronocellfångelserna	450	350	800	75	75
1 vaktkvinna vid d:o	400	300	700	75	75
34 vaktkvinnor vid d:o	13,600	10,200	23,800	75	75
Summa kronor	304,450	249,100	553,550	—	—

regler, vaktbetjänt, som i det angifna fallet får vidkännas minskning i löneinkomster, må äga att från förslagsanslaget uppbära erforderligt aflöningsstillägg, intill dess han kommer i åtnjutande af ålderstillägg i den högre graden.

Då den nya statens slutsumma uppgår till kronor 553,550
och nuvarande stat upptager „ 409,550

kommer genom bifall till nu framlagda förslag att
föranledas en ökning i bestämda anslaget till fångars
vård och underhåll af kronor 144,000

hvar till skulle komma å förslagsanslaget till
fångars vård och underhåll beklädnadsersättningar
å 100 kronor till inalles 452 vaktbetjante „ 45,200.

Under förutsättning att tjänsttiden för ålders-
tillägg beräknas gruppvis för likartade befattningar
och att såsom likartade anses fanjunkare och vakt-
mästare i en grad, underofficerare och förste vakt-
konstaplar i en grad samt vaktkonstaplar i en grad
äfvensom samtliga vaktkvinnor, inräknadt jämväl första
vaktkvinna, i en grad och vaktfruar såsom särskild
grad, skulle enligt beräkning, som efter nuvarande
förhållanden utförts i fångvårdsstyrelsen, höjningen af
utgifterna å förslagsanslaget till ålderstillägg uppgå till „ 14,200.

så att totalökningen i aflöningsutgifterna kunna
beräknas till kronor 203,400

[4.] hvartill kommer ytterligare en oväsentlig ökning i förslagsanslaget för beredande af personligt aflönings-tillägg dels åt en och annan vaktmästare, hvilkens befattning indragits och ersatts med förste vaktkonstapels-tjänst, och dels åt vaktbetjänt, som vid befordran till högre tjänst får vidkännas minskning i förut åtnjuten aflöning.

Å andra sidan skulle genom bortfallandet af gratifikation såsom aflöningsform den nya lönestaten föranleda en minskning i förslagsanslaget å omkring kronor 40,000
 hvadan utgiftsökningen i det hela kan beräknas till omkring kronor 163,400
 däraf å förslagsanslaget „ 5,200.

För assistenterna åter skulle lönestaten erhålla följande utseende:

	Lön	Tjänst- görings- penningar	Summa	Ålderstillägg	
				efter 5 år	efter 10 år
1 assistent	1,200	900	2,100	200	200
3 assistenter	3,600	2,700	6,300	200	200
Summa kronor	4,800	3,600	8,400	—	—

hvertill skulle komma fri bostad med vedbrand eller ersättning därför.

Aflöningen till de fyra assistenterna skulle således medföra förslagsanslagets ökning med 8,400 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att

dels godkänna nämnda af mig framlagda förslag till aflöningsstat för assistenter vid vissa fängvårdsanstalter samt till aflöningsstat för de betjante vid rikets fängvårdsanstalter, hvilkas aflöning utgår af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, samt därvid tillika förklara:

att vaktmästarebefattningarna vid länsfängelserna i Härnösand, Jönköping och Linköping skola indragas och ersättas af de i förevarande stat för vaktbetjante upptagna nya förste vaktkonstapelstjänsterna;

att en hvar af nyssnämnda vaktmästarebefattningars nuvarande innehafvare, som efter nämnda in-

dragning kommer att vid något af dessa fängelser fullgöra de åligganden, som nu tillhöra fängelsevaktmästare, skall äga dels att, så länge han i denna tjänstutöfning kvarstår, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära ett personligt aflönings-tillägg, motsvarande skillnaden mellan den i stat för vaktmästare upptagna aflöning, däri inräknadt beklädnadsersättning, och aflöningen till förste vaktkonstapel, dels ock att efter beviljad afsked från tjänsten uppbära pension såsom vaktmästare;

att i de fall, då vid annat än nu nämnda fängelser och fängelset å Stora Härlanda inrättande af assistentbefattning finnes nödig, anmälan därom må för aflöningsstaternas ändring göras till Riksdagen;

samt att gratifikation till vaktbetjänt icke vidare må såsom aflöningsförmån utdelas;

dels i afseende å de nya aflöningsstaterna

ej mindre medgifva

att till en hvar å den nya staten för vaktbetjante uppförd vaktkonstapel, förste vaktkonstapel, underofficer, vaktmästare och fanjunkare må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå beklädnadsersättning efter 100 kronor för år;

att assistenterna bestås fri bostad och vedbrand eller ersättning för dessa förmåner;

att till en hvar af de å den nya staten uppförda vaktbetjante, som är gift eller efter anställandet i tjänsten ingått äktenskap, ehuru detta sedermera på grund af dödsfall eller af annan anledning upplösts, och som icke på kronans bekostnad åtnjuter förmånen af fri bostad och vedbrand, må årligen, intill dess han af sådan förmån kan komma i åtnjutande, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå hyresersättning och anslag till inköp af 15 kubikmeter barrved; dock med iakttagande, att hyresersättnings högsta årliga belopp icke får annat än i sådana fall, då synnerliga förhållanden därtill föranleda, öfverstiga 250 kronor, samt att hyresersättningarna och ved-

[4.]

[4.]

anslagen skola efter de å olika orter gällande hyror å bostadslägenheter och pris å ved bestämmas;

att extra vaktbetjänt, som efter ett års fortsatt förordnande innehar nytt förordnande såsom sådan, må tillåtas, vid tjänstledighet för styrkt sjukdom under det nya förordnandet, intill högst den tid af 45 dagar, som det vid dylika fall är ordinarie vaktbetjänt medgifvet att behålla hela aflöningen, af arvodet såsom extra vaktbetjänt behålla så stor del, som motsvarar lönen i den ordinarie vaktbetjänts aflöningen;

samt att, så länge ordinarie fänggevaldiger, som ej transporterats till vaktkonstapel, kvarstår i tjänst, aflöning till sådan gevaldiger enligt hittills gällande stat skall utgå af de i den nya staten för vaktbetjante uppförda vaktkonstapelslönemedlen;

än äfven stadga att i öfrigt nu gällande villkor för aflönings åtnjutande å de af Riksdagen antagna stater för tjänstemän och betjante vid fängvårdsanstalterna skola äga tillämpning; dock att assistent skall vara skyldig att, mot ersättning för flyttningskostnaden, låta sig förflyttas till assistentbefattning vid annat fängelse, samt att jämväl för kvinnliga vaktbetjante skall iakttagas, att i afseende å rätten till ålderstillägg tjänsttiden räknas särskildt för hvarje tjänstegrad;

dels ytterligare medgifva att, där vaktbetjänt, som vunnit befordran från lägre till högre grad i betjäntsklassen, i sin förra tjänst på grund af intjänade ålderstillägg uppburit aflöning till större belopp än honom vid den nya befattningen tillkommer, han må äga att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära skillnaden mellan dessa belopp såsom personligt aflöningstillägg, intill dess aflöningen i den nya befattningen motsvarar hvad han i den tidigare tjänsten uppbär;

dels och slutligen såsom följd häraf öka bestämda anslaget till fångars vård och underhåll med 144,000 kronor, samt förslagsanslaget till ålderstillägg med 14,200 kronor.

Any. dyrtids-
tillägg till
fängvakt-
betjante.

Af fängvårdsstyrelsen har föreslagits, att de å ordinarie stat uppförda vaktbetjante, hvilkas aflöning utgår af bestämda anslaget till

fångars vård och underhåll, måtte för år 1907 tillerkännas dyrtidstillägg efter enahanda grunder som andra statens befattningshafvande. Med hänsyn till den år 1902 skedda reglering af vaktbetjäntes aflöning har jag dock icke funnit skäl att biträda styrelsens härutinnan gjorda hemställan.

[4.]

I enlighet med Kungl. Maj:ts, med anledning af fängvårdsstyrelsens i underdånig skrifvelse den 26 september 1905 gjorda hemställan, vid 1906 års riksmöte väckta förslag medgaf Riksdagen, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ett belopp af 3,500 kronor skulle tillsvidare från och med år 1906 årligen få användas för beredande af den ökning af fängvårdsstyrelsens arbetskrafter, som påkallas af bestyren med arbetsdriften vid fängvårdsanstalterna.

[5.]

Ang. förstärkning af fängvårdsstyrelsens arbetskrafter.

I ändamål att få dessa arbetskrafter ytterligare förstärkta har från fängvårdsstyrelsen inkommit en förnyad framställning, däri styrelsen anför hufvudsakligen följande:

Den genom nådigt bref den 14 oktober 1904 anbefallda tillverkning vid fängvårdsanstalterna af persedlar för statsförvaltningarna har nu genomförts så långt, att vid centralfängelserna å Långholmen och Nya Varfvet, tvångsarbetsanstalterna i Karlskrona, Norrköping och Landskrona, länsfängelserna i Stockholm, Linköping, Jönköping, Växjö, Karlskrona, Vänersborg, Örebro och Östersund samt kronohäktet å Långholmen för närvarande sysselsättas tillhopa omkring 615 fångar med skomakeri-, skrädderi- och sömnads- samt snickeri- med flera arbeten, afsedda såväl för de i nämnda brefvet nämnda förvaltningar som för medicinalstyrelsen och underlydande inrättningar. Nya åtgärder vidtagas alltjämt för arbetsdriftens utsträckning jämväl till andra fängelser och till allt flera kategorier af fångar. Sålunda har, efter uppsägning af hittills gällande kontrakt med enskild entreprenör om stenhuggeriarbeten vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona, mått och steg tagits i syfte att efterhand anordna anstaltens hela arbetskraft uteslutande för kronans räkning. Vidare hafva anordningar träffats att för kronans räkning vid länsfängelset i Västerås börja snickeriarbeten samt vid kronohäktet i Ystad införa tågbindnings- och dylika arbeten, hvarom för dessa fängelser leveransafstal redan afslutats.

Under den tid af knappast ett och ett halft år, som förflutit sedan den nya arbetsdriften hunnit i någon egentlig mån komma i gång, hafva redan verkställts eller till utförande af fängvården för förvaltningarna öfvertagits följande i en vid styrelsens framställning fogad förteckning upptagna arbeten, nämligen 149,420 beklädnads-persedlar, 19,673 skopersedlar, 188,092 andra utrustningsartiklar samt

[5.] 15,732 möbler och snickeripersedlar, eller tillsammans 372,917 olika persedlar jämte en mängd reparationsarbeten, drefredning m. m.

Värdet af hvad som till statsförvaltningarna från fångvården levererats kan ännu icke, före räkenskapens uppgörande, vare sig till bruttosiffran eller i fråga allenast om det af fångarna uträttade arbetet angifvas. Att i sådant afseende för år 1905 meddela vid detta års slut bokförda värden skulle missvisa, enär i räkenskapen för samma år saknas en väsentlig del vid årets slut redan utförda men ej aflevererade arbeten.

För den nya arbetsdrift, som sålunda inom fångvården uppväxt, har hos styrelsen tillkommit en betydlig ökning i göromålen till hufvudsaklig del af annan art och med andra fordringar än som hittills ingått i tjänstemännens åligganden. Redan genom föreskriften om kronans öfvertagande af arbetsdriften vid läns- och kronocellfångelserna indrogs under styrelsens omsorg en ny grupp af ärenden, med hvilka styrelsen förut icke haft befattning; hvarjämte för styrelsens revision tillkom granskning och för dess bokhållare bokföring af de nya specialredovisningar öfver arbetena, som vid hvarje fängelse nu måste föras och till styrelsen insändas. Men detta var dock en obetydlighet mot den omfattning, som de göromål tagit, hvilka måste inom styrelsen besörjas för ordnande, sammanhållande och ledande af hela den affärsverksamhet, hvars utveckling i stigande grad är en nödvändig förutsättning vid fångelsernas användande jämlikt nådiga brefvet den 14 oktober 1904 såsom verkstäder för de olika statsförvaltningarnas behof.

De hufvudsakligaste bestyren i den styrelsen sålunda åliggande verksamhet har styrelsen öfverlämnat åt sin på grund af personliga egenskaper därtill särskildt lämpade kamrerare. Men i följd af mängden och vikten af de göromål, som sålunda anförtratts åt denne tjänsteman, blef det honom snart omöjligt att jämte dessa alltid medhinna öfriga med kamrerarebefattningen förenade åligganden. Styrelsen nödgades därför icke blott för tider, då kamreraren för arbetsdriften måste företaga resor utan äfven vid andra tillfällen bevilja honom, med bibehållande af full lön, ledighet från de egentliga, i gällande instruktion för styrelsen afsedda kamreraregöromålen och för deras ombesörjande förordna vikarie.

Denna anordning, som styrelsen vid aflåtandet af skrifvelsen den 26 september 1905 tänkte sig kunna inskränka till vissa tider, har det sedan vid den starka utveckling, den nya arbetsdriften efter hand tagit, visat sig nödvändigt att utan afbrott förlänga. Härvid hafva, enär till bestridande af de egentliga kamreraregöromålen, såsom den därtill närmaste, förordnats styrelsens ende nu tjänstgörande revisor, till denne senares åligganden, för hvilka dock enligt styrelsens aflönings-

stat och instruktion afsetts ordinarie tjänsteman, måst anlitas extra ordinarier. Dessa sålunda tjänstförrättande, såväl å kamrerare- som å revisorstjänsten, hafva emot statens mening, som för dessa befattningar anvisat vanliga andra och första gradens löner, fortfarande godtgjorts med vikariatsarfvoden, den förre — utöfver revisorslönen — efter 300 kronor och den senare efter 1,200 kronor för år, hvilka belopp å tillsammans 1,500 kronor för år måst anordnas af det i styrelsens aflöningsstat uppförda, men för dylika förhållanden ej beräknade och redan förut otillräckliga anslag å 11,800 kronor till vikariatsersättningar samt arfvoden och flitpenningar åt extra biträden m. m.

Med berörda anordning följer emellertid ytterligare en olägenhet.

Till vinnande af enhet och kontinuitet i arbetsärendena har nämligen varit nödvändigt att lämna kamreraren befogenhet att ordna och leda alla dithörande detaljer samt sköta alla afhandlingar rörande arbetena såväl med enskilde som, å styrelsens vägnar, äfven med vederbörande inom statsförvaltningarna. Men på samma gång fann sig styrelsen föranlåten att till åttlydnad af gällande instruktion, som icke känner andra föredragande hos styrelsen än byråcheferna, öfverlåta föredragningen af arbetsfrågorna, där sådan borde förekomma, till den ene af dessa. Härigenom kom det formella ansvaret för arbetsdriften att hvila å annan än den, som därmed hade de ledande bestyren; och å andra sidan var denne senare, såsom *icke* föredragande i styrelsen, beröfvad den auktoritet, han borde äga i sina förhandlingar med olika vederbörande. Om ock härvid genom godt samarbete någon förveckling hittills ej uppkommit, säger sig dock själf, att nämnda anordning, som endast kunnat betraktas såsom ett provisorium under den första försökstiden, icke kan i längden uppehållas eller vara till gagn för arbetsdriftens jämna utveckling och ledning.

Härtill kommer att, såsom jämväl påpekats i underdåniga skrifvelsen den 26 september 1905, de arbetsledaren tillkommande göromålen, för hvilka därtill förordnade ordinarie kamreraren, såsom nämnts, visat sig vara särskildt passande, äro allt för trägna och maktpåliggande för att styrelsen skulle kunna med visshet påräkna att för den aflöning, som af tillförordnade arbetsledaren nu åtnjutes, eller i ämbetsverken vanlig andra gradens lön, kunna vid dem fortfarande fästa en för tjänsten verkligt dugande person. Detta är dock så mycket nödvändigare, som häraf framgången till väsentlig del beror för det företag, hvilket nu begynts och som, i fall det rätt handhafves, är ägnadt att icke blott bereda fångpersonalen fostran till arbetsduglighet utan jämväl tillföra staten betydande ekonomisk vinst. Äfven måste vid ifrågavarande be-

- [5.] fattning vara af vikt, att dess innehafvare, lika väl som ledare af privata ekonomiska företag, genom aflöningsens tillräcklighet erhåller nödig ekonomisk självständighet i den mångsidiga och omfattande affärsberöring, hvori han kommer med olika personer.

Af nu angifna orsaker har styrelsen ansett, att arbetsledaren, hvilken lämpligen kunde gifvas benämningen intendent, bör i arbetsfrågor vara föredragande inför styrelsen, vare sig in pleno eller inför generaldirektören och endera byråchefen, allt efter generaldirektörens bestämmande med hänsyn till ärendets beskaffenhet; vidare att arbetsintendenten må i aflöningshänseende likställas med föredragande ledamot af styrelsen; samt att, hvad angår resekostnads- och traktamentsersättning för extra förrättningar i statens ärenden, den sålunda föreslagna intendenten bör hänföras till samma klass i gällande resereglemente som vissa andra intendenten äfvensom kamrerare i centrala ämbetsverk, eller tredje klassen.

Då emellertid förhållandena vid den sålunda inledda arbetsdriften samt därmed förenade göromål hos styrelsen ännu icke vunnit den stadga, att de kunna till sin slutliga omfattning fullt bedömas, har styrelsen funnit sig icke för närvarande böra föreslå intendents aflönings uppförande å ordinarie stat, utan medel därtill har styrelsen tänkt tills vidare böra anvisas af det till Kungl. Maj:ts disposition ställda förslagsanslag till fångars vård och underhåll.

Hvad ytterligare angår de göromål, som hos fångvårdsstyrelsen tillkommit för arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna, kunna dessa icke af arbetsledaren ensam medhinnas, ej heller äro de alltid af beskaffenhet att böra af honom personligen uträttas. Åt intendenten måste därför beredas tillgång till lämpliga biträden. Af dessa böra, för uppehållande af kontinuitet i arbetsledningen, åtminstone en vara kompetent att under tider, då intendenten är stadd å tjänsteresor eller njuter semester eller annars är hindrad, öfvertaga hans befattning med arbetsfrågorna.

Vid aflåtandet af underdåniga skrifvelsen den 26 september 1905 hade styrelsen, som för det dåvarande icke fann annan utväg för sakens ordnande, tänkt sig detta kunna provisoriskt ske genom att närmast vid arbetschefens sida ställa ett dugligt extra biträde med den hufvudsakliga delen af begärda 3,500 kronor såsom arvode.

Efter sagda tid har likväl vid nyss antydda hastiga utveckling af den nya arbetsdriften erfarenheten allt mer visat, att ifrågavarande åligganden icke kunna fyllas eller nödig kompetens därtill hinna förvärfvas af yngre biträdande extra tjänstemän, hvilka för sin utkomst och framtid måste jämväl å andra håll söka anställning och mottaga förordnanden samt i mån af duglighet snart befordras till andra

tjänster. För en ändamålsenlig organisation af arbetskontolet tor dras därför sådan ändring af tjänstregleringen för ämbetsverket, att tjänstgöringen såsom arbetsledarens närmaste man förenas med göromålen å någon i fångvårdsstyrelsens stat uppförd ordinarie befattning, hvarvid i allt fall det af Riksdagen medgifna tillägg till aflöningsanslaget måste tagas i anspråk för utgifterna å arbetskontolet.

På grund här af — och efter att vidare hafva redogjort för huru styrelsen tänkt sig fördelningen af göromålen inom arbetskontolet äfven som i öfrigt inom ämbetsverket samt huru det för ändamålet anvisade beloppet 3,500 kronor lämpligen borde användas — har styrelsen hemställt, att kamreraren hos styrelsen J. H. Nilsson måtte förordnas att tills vidare under år 1907 vara arbetsintendent hos styrelsen med åliggande att handlägga och inför styrelsen föredraga ärenden rörande arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna samt utöfva ledningen å det arbetskontolet, som för dessa ärendens besörjande hos styrelsen må anordnas, samt att Nilsson måtte härför, med afstående af sin aflöning jämte ålderstillägg å kamreraretjänsten, af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll uppbära arvode efter 6,400 kronor för år, där af 4,400 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, hvarjämte styrelsen i öfrigt påkallat Kungl. Maj:ts beslut rörande vissa i samband härmed ställda frågor.

Statskontolet, hört i ärendet, har funnit styrelsen hafva anført öfvertygande skäl för sin begäran om ytterligare anslag för uppehållande af ifrågavarande göromål hos styrelsen och på grund här af tillstyrkt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva att redan för år 1907 må af nämnda förslagsanslag för angifvet ändamål användas, förutom förut anvisade 3,500 kronor, ytterligare 6,400 kronor.

Anbefalld att i anledning af hvad statskontolet sålunda anført ånyo yttra sig, har styrelsen ytterligare anført att, då Riksdagen redan år 1906 medgifvit förslagsanslagets anlitande till fyllande af det då anmälda behovet af medel för erforderlig ökning af styrelsens arbetskrafter, styrelsen däri trott sig se principiellt godkännande af Riksdagen om detta anslags användande för ifrågavarande ändamål, samt att styrelsen därför äfven vid det nu uppkomna behovet af ökning i de för detta syfte till disposition ställda medlen ansett sig kunna förutsätta meddelande af nådigt beslut härom utan förnyadt hörande af Riksdagen. Härtill ansåg styrelsen ock föreligga det praktiska skäl, att berörda arbetsdrift är ett ekonomiskt företag, hvars utveckling visat sig icke kunna med någon bestämdhet förutses, men som, för att rätt skötas, kräfver att behöfliga anordningar må i rätt tid och utan dröjsmål kunna vidtagas. För den händelse Kungl. Maj:t dock skulle

- [5.] finna ärendet, enligt statskontorets tillstyrkan. böra hänskjutas till Riksdagen, ville styrelsen — med framhållande att, ehuru styrelsen, under förutsättning af motsatt förfarande, icke skulle hafva begärt ökning i berörda af Riksdagen anvisade belopp 3,500 kronor, styrelsen dock vid arbetsgöromålens hastiga tillväxt hos styrelsen funnit detta belopp redan vara väl knappt — nu tillstyrka, att på en gång af Riksdagen begäres, att af förslagsansläget till fångars vård och underhåll må tillsvidare från och med år 1907 till Kungl. Maj:ts förfogande för de i styrelsens tidigare framställning angifna och hos styrelsen för arbetsdriftens behöriga tillgodoseende framtvingna göromål ställas ett belopp, som under alla förhållanden må vara för den närmare framtiden tillräckligt. Och härvid har styrelsen, som ansett att jämväl kostnaden för resor, som af tjänstemännen å arbetskontoret företagas i arbetsärenden, bör af ifrågavarande medel bestridas, hemställt att detta belopp må, med inräkning däri af redan anvisade 3,500 kronor, sättas till inalles 15,000 kronor för år.

*Departements-
chefens yt-
rande.*

Styrelsens begäran att för nu angifna ändamål få medel anvisade till förstärkning af dess arbetskrafter finner jag helt naturlig. En industri, som nu sysselsätter öfver 600 arbetare, utvisande en person- tillökning från föregående år af icke obetydligt mer än 250, kräfver ovillkorligen, liksom hvarje annan industriell verksamhet, kraftig ledning och noggrann tillsyn för att kunna lämna tillfredsställande resultat. Utan att nu ingå på en närmare pröfning af de detaljanordningar, hvilka inom styrelsen behöfva vidtagas för att styrelsen må i allo kunna motsvara de anspråk, den nya verksamheten på den ställer, synes det mig uppenbart, att arbetsdriftens chef bör ägna sina krafter uteslutande åt denna verksamhet och att han härvid bör äga den ställning, att han med byråchefens befogethet och ansvar kan omedelbart inför styrelsen föredraga hithörande ärenden. Då emellertid frågan om anvisande af medel till den af arbetsdriften föranledda ökning af fängvårdsstyrelsens arbetskrafter förut varit underställd Riksdagens pröfning, har jag ansett riktigast, att enahanda förfaringssätt äfven nu tillämpas. äfven om häraf föranledes någon tids uppskof med de begärda och i min tanke högst nödiga anordningarna. På det att härvid de med arbetsdriften förenade göromålen ej under tiden skola blifva eftersatta, lærer det blifva nödvändigt, att fängvårdsstyrelsen provisoriskt ordnar dessa på det sätt, styrelsen finner lämpligast, hvarefter styrelsen torde hafva att, sedan Riksdagens beslut i frågan blifvit bekant, hos Kungl. Maj:t anmäla hvad sålunda blifvit åtgjordt

och de utgifter, som till följd däraf böra ersättas. Inför Kungl. Maj:t torde jag sedermera få upptaga frågan i hela dess vidd.

[5.]

Fångvårdsstyrelsens i ärendet slutligt gjorda hemställan att de för afsedda ändamålet begärda medlen måtte i ett för allt höjas till 15,000 kronor finner jag mig böra biträda. Att på förhand exakt beräkna de kostnader, som erfordras för ledningen af ifrågavarande i rask utveckling stadda industriella verksamhet är tydligtvis ej möjligt. Därför torde det vara välbetänkt, att till Kungl. Maj:ts förfogande ställes ett tillräckligt belopp, hvaraf Kungl. Maj:t må, utan att behöfva för hvarje gång göra framställning till Riksdagen, anvisa medel för beredande af den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter samt bestridande af de kostnader i öfrigt, som påkallas af fångvårdsstyrelsens bestyr med arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna. Jag tillåter mig därför hemställa, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att medgifva, att af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll ett belopp af högst 15,000 kronor må tillsvidare från och med år 1907 årligen användas för beredande af den ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter samt bestridande af de kostnader i öfrigt, som enligt Kungl. Maj:ts pröfning påkallas af fångvårdsstyrelsens bestyr med arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna.

Hvad härefter vidare angår förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, har styrelsen framhållit, att Kungl. Maj:t i nådigt bref den 14 oktober 1904, i sammanhang med föreskriften om fångars användande i största möjliga utsträckning för tillverkning af persedlar för statsförvaltningarnas räkning, förordnat, att härvid icke skall till fångvården utgöras någon betalning för själfva arbetet, utan värdet däraf efter gängse pris upptagas i fångvårdens räkenkap inom linjen. Häraf, yttrar styrelsen vidare, måste blifva en följd att, om ock vid praktiskt genomförande af den sålunda anbefallda reformen i fråga om fångarbetet detta kan af staten med mångdubblad fördel tillgodogöras för andra förvaltningsområden, för fångvården dock försvinner en hufvudsaklig del af den kontanta inkomst, som eljest skolat inflyta af fångarbetet. Någon exakt siffra för berörda inkomstminskning har styrelsen, då någon fullständig årsräkenkap ännu ej kan därför åberopas, icke kunnat uppgifva. Men då, såsom styrelsen tidigare meddelat, den nya arbetsdriften redan tagit sådan utveckling, att därmed för närvarande sysselsättas omkring 600 fångar dagligen, samt därtill uttagas

[6.]

*Ökning af
förslags-
anslaget till
fångars vård
och underhåll.*

- [6.] de bästa arbetskrafterna, torde minskningen i den kontanta inkomsten icke kunna beräknas lägre än för nämnda antal, 600, och efter 30 öre per fänge och dag, eller således för årets 300 arbetsdagar till 54,000 kronor — ett förlustbelopp för fångvårdsräkenskapen, som, med hänsyn till de å den fria arbetsmarknaden rådande höga prisen, med säkerhet motsvaras af, såsom förut erinrats, mångdubblad minskning i vederbörande statsadministrationers utgiftsbelopp. Härtill böra ytterligare räknas de nu å förslagsanslaget tillkommande direkta utgifterna för beredande af nödig undervisning och tillsyn vid berörda arbetsdrift. De för sådant ändamål af styrelsen, enligt bemyndigande i nådigt bref af den 22 december 1905, medgifna utgifterna uppgå för närvarande sammanlagdt vid de olika fångvårdsanstalterna till omkring 16,100 kronor för år.

Då till den ökning af förslagsanslaget, styrelsen framhållit såsom nödig, eller	kronor	70,100
torde böra läggas dels det belopp, som af löneförbättringen åt vaktbetjände föranledes	„	5,200
dels det för assistenternas aflöning erforderliga belopp	„	8,400
dels ock de för ökning af fångvårdsstyrelsens arbetskrafter begärda	„	15,000,
skulle således förslagsanslaget till fångars vård och underhåll böra för år 1908 höjas med	„	98,700
utvisande, då förslagsanslaget nu utgör	„	1,039,145
en ökning till	kronor	1,137,845
eller i jämnt tal	„	1,138,000.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att höja förslagsanslaget till fångars vård och underhåll med 98,855 kronor till 1,138,000 kronor.

Bifallas de rörande fångvården gjorda förslag, komma bestämde anslaget till fångars vård och underhåll, som nu utgör	kronor	625,600
att dels minskas med 10,700 kronor och dels ökas med 144,000 kronor, eller således att i det hela ökas med	„	133,300
till	„	758,900
förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, nu	„	1,039,145
att höjas till	„	1,138,000

[6.]

samt förslagsanslaget till ålderstillägg för en del		
vid fängvårdsstyrelsen och fängvården anställda		
ämbets- och tjänstemän, nu utgörande	kronor	85,000
att ökas med	„	14,200
till	„	99,200,
i följd hvaraf fängvårdsanslaget i dess helhet,		
nu uppgående till	kronor	1,849,245
kommer att upptagas till	„	2,095,600.

Vid angifvande af fängvårdens anslagsbehof för år 1908 har styrelsen förutsatt, att vid centralfängelsets å Nya Varfvet nu förestående indragning sådana befattningshafvande därstädes, som icke kunna till tjänstgöring vid andra fängvårdsanstalter förflyttas, men på grund af erhållna konstitutorial å sina befattningar äga berättigade anspråk att fortfarande blifva behållna vid de med dem förenade aflöningsförmåner eller ersättning därför, skola för sådant ändamål uppföras å allmänna indragningsstaten.

*Kamreraren
A. V. G. Sund-
bergs öfver-
flyttning till
indragnings-
staten.*

Uti underdånig skrifvelse härom den 25 september 1906 har styrelsen anmält, att de befattningshafvande vid nämnda fängelse, hvilka vid dess indragning kunna komma i fråga till uppförande å indragningsstat, äro kamreraren August Vilhelm Gotthard Sundberg, hvilken, född år 1859, den 22 november 1895 konstituerades å kamrerarebefattningen; bevakningsbefälhafvaren Paco Billow, hvilken, född år 1859, den 21 mars 1898 erhållit konstitutorial å sin befälhafvarebefattning och sedan den 1 oktober 1902 på förordnande uppehållit direktörsbefattningen vid ifrågavarande fängelse; samt predikanten Karl Henry Nikolaus Hagstrand, hvilken är född år 1866. Rörande predikantsbefattningen vid fängelset har styrelsen upplyst, att med denna följt skyldighet att vara pastor i Nya Varfvet församling enligt föreskrift i nådigt bref af den 5 maj 1876, hvari förordnats bland annat, att Nya Varfvet inom de gränser, som å 1818 års karta finnas upptagna, skall fortfarande tills vidare utgöra en särskild församling samt att själavården och pastoralvården inom församlingen må tillsvidare af predikanten vid därvarande straff- och arbetsfängelse utöfvas mot särskild af församlingen bestämd och utgående årlig aflöning, icke understigande 500 kronor. Till följd af det samband, som sålunda består mellan båda predikantsbefattningarna, är Hagstrand, enligt honom den 20 mars 1896 meddeladt konstitutorial, konstituerad och förordnad att endast *tillsvidare* vara predikant vid ifrågavarande fängelse. Denna

omständighet har styrelsen dock icke ansett verka till förringande af hans nu ifrågavarande rätt.

Då Sundberg, enligt hvad ett i ärendet företedt läkarebetyg gifver vid handen och fångvårdsstyrelsen uppgifvit, på grund af långvarig och tilltagande döfhet icke vidare **kan** användas i fångvårdens tjänst, samt Billow och Hagstrand i dem affordrade yttranden meddelat, Billow att han icke är villig mottaga **förflyttning** vare sig till länsfängelset i Örebro, där direktörsbefattningen är ledig, eller till direktörsbefattning vid annat länsfängelse, samt Hagstrand att han icke vill låta sig **förflyttas** till honom erbjudna **predikantsbefattningen** vid Härlanda, har styrelsen, jämväl med stöd af hvad i ett par år 1900 förekomna liknande fall blifvit bestämdt, ansett alla tre böra efter fängelsets vid Nya Varfvet indragning fortfarande tillerkännas aflöning eller ersättning därför.

Enligt den af Riksdagen fastställda lönestaten åtnjuta ifrågavarande tre tjänstemän följande aflöningsförmåner:

kamreraren lön 1,800 kronor, arfvode 1,000 kronor samt två ålderstillägg 500 kronor äfvensom skrifvarearfvode 500 kronor, hvilket sistnämnda dock här icke behöfver komma i betraktande; *predikanten* arfvode 2,000 kronor och ålderstillägg 500 kronor; samt *becakningsbefälhafvaren* lön 2,000 kronor, arfvode 500 kronor och första ålderstillägget 300 kronor. Dessutom äro, enligt den af Kungl. Maj:t fastställda stat å förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, nämnda tre tjänstemän tillerkända tjänstebostäder äfvensom löneved till kvantitet för en hvar af 15 kubikmeter björk- och 8 kubikmeter barrved.

Beträffande härvid det värde, hvartill tjänstebostaden kan böra för en hvar af dem uppskattas, har detta af Sundberg upptagits till samma belopp, som af honom förut åtnjutits i egenskap af tillförordnad kamrerare vid förra centralfängelset å Norrmalm eller som enligt gällande stat är anslaget såsom hyresersättning till kamreraren vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping, 900 kronor, hvaremot nämnda förmån af Hagstrand värderats till 600 kronor och af Billow till 800 kronor för år. Veden har af samtliga tre värderats, efter medelpris för de senaste tio åren af kronor 6,88 för kubikmeter björk och kronor 5,62 för kubikmeter barrved, till inalles för hvar 148 kronor 16 öre.

Mot sålunda uppgifna värden har styrelsen med hänsyn till tjänstebostädernas beskaffenhet och i öfrigt icke haft något att erinra. Dock torde för den händelse Hagstrand efter indragningen af fängelset å Nya Varfvet, med behållande af befattningen såsom pastor i Nya Varfvet församling, i denna tilläggas förmånen af bostad med ved, någon ersättning för dylik förmån i hans egenskap af predikant vid

fängelset icke böra därjämte till honom utgå. Äfven torde ersättningen för löneveden böra till siffran utjämnas.

På grund af hvad sålunda förekommit har fångvårdsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes *dels* förklara nämnda tjänstemän vid centralfängelset å Nya Varfvet berättigade att efter detta fängelses indragning tillsvidare intill år 1908 af fångvårdsanslagen uppbära följande aflöningsförmåner för år räknadt, nämligen: kamreraren Sundberg, lön 1,800 kronor, arfvode 1,000 kronor, ålderstillägg 500 kronor samt ersättning för bostad och ved 1,050 kronor, tillsammans 4,350 kronor; predikanten Hagstrand arfvode 2,000 kronor, ålderstillägg 500 kronor samt ersättning för bostad och ved 750 kronor, tillsammans 3,250 kronor, eller, om han, med behållande af befattningen såsom pastor i Nya Varfvets församling, i denna tillägges förmånen af bostad med ved eller ersättning därför, 2,500 kronor; samt bevakningsbefälhafvaren Billow lön 2,000 kronor, arfvode 500 kronor, ålderstillägg 300 kronor och ersättning för bostad och ved 950 kronor, tillsammans 3,750 kronor, *dels ock* föreslå Riksdagen att öfverflytta bemälda tjänstemän till allmänna indragningsstaten med rätt att å sagda stat från och med år 1908 under sin återstående lifstid uppbära årlig lön till belopp, Sundberg af 4,350 kronor, Hagstrand af 3,250 kronor eller, om han, med behållande af befattningen såsom pastor i Nya Varfvets församling, i denna tillägges förmånen af bostad med ved eller ersättning därför, 2,500 kronor, och Billow af 3,750 kronor, dock med villkor att, i händelse någon af dem efter förflyttning till indragningsstaten befordras i statens, kyrkans eller kommunens tjänst, han skall vara pliktig i allo frånträda lönen å indragningsstaten, därest denna understiger eller är lika med den nya lönen, samt att å lönen å indragningsstaten, därest den öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot denna senare svarande afdrag.

Statskontoret, som anbefallts att i ärendet afgifva utlåtande, har väl funnit, att ingen af ifrågavarande tjänstemän uppnått den lefnads- och tjänstålder, att han enligt gällande bestämmelser är berättigad att vid afgang från tjänsten i sammanhang med omförmälda fängelses snart förestående indragning undfå pension å allmänna indragningsstaten men att å andra sidan icke heller någon af dem torde vara underkastad skyldighet att mot sin vilja förflyttas till tjänst vid annat fängelse. I detta afseende synes någon tvekan icke kunna råda hvad angår Sundberg och Billow, enär de för dem utfärdade konstitutorial å befattningarna icke angifva någon sådan skyldighet. Hvad Hagstrand beträffar, förekommer visserligen enligt det af fångvårdsstyrelsen för

honom utfärdade konstitutorial, att han konstituerats och förordnats att tillsvidare vara predikant vid fängelset. Men då någon föreskrift att predikantsbefattningen därstädes skulle endast tillsvidare tillsättas icke lärer hafva gifvits, måste, såsom fångvårdsstyrelsen själf i sin förevarande skrifvelse antydt, berörda förhållande hafva berott uteslutande därpå, att den med predikantsbefattningen vid fängelset förenade tjänsten såsom pastor i Nya Varfvets församling skulle på grund af omständigheter, som i nådiga brefvet den 5 maj 1876 närmare angifvits, tillsättas endast tillsvidare. Till följd häraf har statskontoret i likhet med fångvårdsstyrelsen ansett lydelsen af det för Hagstrand utfärdade konstitutorial å predikantsbefattningen icke böra föranleda därtill, att Hagstrand skulle kännas skyldig att mot sin vilja förflyttas till annan tjänst.

Hvad fångvårdsstyrelsen anfört beträffande Sundbergs otjänlighet till vidare tjänstgöring vid fångvården har statskontoret funnit vara af beskaffenhet att böra, såsom styrelsen hemställt, föranleda hans öfverflyttning å indragningsstat vid omförmälda fängelses indragning.

Då statskontoret ej heller funnit något att erinra vare sig mot de föreslagna ersättningsbeloppen, som motsvara hvad i föregående liknande fall utgått, eller mot hvad fångvårdsstyrelsen i öfrigt hemställt, har statskontoret för sin del tillstyrkt bifall till styrelsens förevarande framställning.

*Departementschefens
yttrande.*

Vid afgörande af förevarande fråga synes mig stor vikt böra fästas därvid, att Billow och Hagstrand båda äro i sin bästa ålder samt att det på grund däraf ej torde kunna antagas annat, än att de efter centralfängelsets å Nya Varfvet indragning skola hvar för sig söka sig annan anställning. Det synes mig ej vara antagligt, att Hagstrands verksamhet skall kunna utfyllas endast af pastorsbefattningen i Nya Varfvets församling. Anledning synes mig ej vara utesluten, att han, efter reglering af lönen för predikantsbefattningen i Härlanda, skall finnas hugad att öfvertaga denna befattning, eller att möjligen annan lämplig prästerlig befattning snart nog kan erbjudas honom. Att Billow redan nu före indragningen af fängelset vid Nya Varfvet förklarar sig ovillig att söka direktörsbefattning vid länsfängelse lärer enligt min tanke ej heller utgöra tillräcklig anledning för antagandet, att han icke inom en nära liggande framtid kan finna med sin fördel förenligt att söka erhålla någon fängelsebefattning. Innan det således blifvit närmare bestämdt, huru med nämnda båda tjänstemäns framtida verksamhet kommer att gestalta sig, synes det mig därför ej lämpligt, att åtgärder vidtagas för deras uppförande å indragningsstaten, utan torde medel

till deras aflönande eller ersättande tillsvidare böra af Kungl. Maj:t anvisas från fängvårdsanslagen.

Beträffande åter Sundberg, så enär, enligt hvad handlingarna utvisa och fängvårdsstyrelsen bestämdt intygat, Sundberg på grund af svår döfhet icke längre är tjänstduglig, och det ej heller kan antagas, att förbättring af hans hörselförmåga skall inträda, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att kamreraren vid centralfängelset å Nya Varfvet August Vilhelm Gotthard Sundberg må öfverflyttas till allmänna indragningsstaten med rätt att därå från och med år 1908 under sin återstående listid uppbära årlig lön till belopp af 4,350 kronor; dock med villkor att, i händelse Sundberg efter förflyttning till indragningsstaten anställs i statens eller kommunens tjänst, han skall vara pliktig att i allo frånträda lönen å indragningsstaten, därest den understiger eller är lika med den nya lönen, samt att, därest lönen å indragningsstaten öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot den senare svarande afdrag.

Såsom förut nämnts har fängvårdsstyrelsen med anledning af kronohäktets i Kungsbacka indragning hemställt om åtgärd därhän, att å allmänna indragningsstaten måtte uppföras ersättning åt nuvarande innehafvaren af predikantsbefattningen vid häktet, kyrkoherden Johan Emanuel Sjöholm, för hans genom indragningen förlorade inkomst, 400 kronor.

*Predikanten
J. E. Sjöholms
öfverflyttning
till indrag-
ningsstaten.*

Af handlingarna inhämtas, att Sjöholm den 29 juni 1891 erhållit fängvårdsstyrelsens konstitutorial att vara predikant vid ifrågavarande kronohäkte, därvid han skulle äga att åtnjuta de till befattningen hörande löneförmåner under de villkor, bestämmelser och förbehåll, som innefattas i nådiga cirkulärbrefvet den 9 november 1860 och fängvårdsstyrelsens cirkulär den 22 september 1874.

Statskontoret, som hörts i ärendet, har, enär Sjöholm på grund af det för honom utfärdade konstitutorial torde vara berättigad att fortfarande uppbära ifrågavarande arvode eller ersättning därför, tillstyrkt bifall till hvad fängvårdsstyrelsen föreslagit.

På grund af hvad sålunda förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att å allmänna indragningsstaten från och med år 1908 uppföra ersättning åt predikanten vid indragna kronohäktet i Kungsbacka Johan Emanuel Sjöholm för hans genom häktets indragning förlorade aflöning, 400 kronor om året.

Den internationella byrån i Bern.

[7.]
Anslag till
gäldande af
Sveriges andel
i kostnaderna
för byrån.

Genom accessionsakt till den i Bern den 9 september 1886 afslutade konvention angående bildande af en internationell union för skydd af litterära och konstnärliga arbeten har Sverige från och med den 1 augusti 1904 tillträdtt samma konvention.

På grund af 16 art. i denna konvention har i Bern en internationell anstalt inrättats, benämnd byrån för internationella unionen till skydd för litterära och artistiska arbeten, hvilken byrå har till uppgift att dels samla alla slags upplysningar beträffande skydd för författares och konstnärers rättigheter till sina litterära och artistiska arbeten äfvensom ordna och offentliggöra dem, dels ock tillhandagå deltagarne i unionen med införskaffande af sådana särskilda upplysningar i hithörande frågor, hvilka för dem kunna vara behöfliga.

Utgifterna för denna byrå skola enligt nämnda artikel och det till konventionen hörande slutprotokoll bestridas gemensamt af de kontraherande länderna. Till dess att ny bestämmelse härom träffas, få dessa utgifter icke öfverstiga ett belopp af 60,000 francs om året. För bestämmande af hvarje lands bidrag till hela summan af omkostnaderna äro de kontraherande länderna indelade i sex klasser, af hvilka hvar och en lämnar bidrag i förhållande till ett visst antal enheter. Dessa äro för 3:dje klassen, till hvilken Sverige hör, femton.

Af utgifterna för år 1905 belöpte på hvarje enhet 165 francs, hvadan Sveriges andel för nämnda år uppgick till 2,475 francs, motsvarande i rundt tal 1,782 kronor. Denna kostnad har enligt nådigt beslut den 9 mars 1906 utbetalts från andra hufvudtitelns besparingar.

Då Sverige är förbundet att årligen deltaga i oförmålda utgifter, och departementets besparingar icke synas böra tagas i anspråk för denna ständigt återkommande kostnad, torde medel härtill böra å ordinarie stat anvisas såsom förslagsanslag. Härvid torde ett belopp af 2,000 kronor säkerligen blifva för ändamålet tillräckligt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen: [7.]

att till gäldande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella byrån i Bern anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 2,000 kronor.

I öfrigt har jag icke att föreslå någon ändring *beträffande de* Öfriga ordinarie anslag.
ordinarie anslagen.

Extra anslag.

Då för lagberedningen torde böra äskas samma anslag, som af [8.]
de senaste riksdagarna beviljats, hemställer jag, att Kungl. Maj:t tacktes Lagberedningen.
föreslå Riksdagen:

att för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 50,000 kronor.

Angående sin verksamhet under år 1906 har lagberedningen afgifvit en redogörelse, som, för att komma till Riksdagens kännedom, torde få biläggas statsrådsprotokollet.

För bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anvisade Riksdagen för år 1907 ett belopp af 5,000 kronor. Samma belopp torde böra äskas för år 1908, hvadan jag hemställer, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen: [9.]
Straffregistret.

att, för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. vid justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 5,000 kronor.

Det anslag, som alltsedan tillkomsten af 1901 års lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken årligen beviljats till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslär-sämbetet, synes fortfarande böra utgå med oförändradt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tackes föreslå Riksdagen: [10.]
Ökad arbetsbiträde åt justitiekanslär-sämbetet.

[10.]

att till ökad arbetsbiträde åt justitiekanslärarsämbetet på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 3,500 kronor.

[11.]

*Förstärkning
af nedre
justitierevisionens
arbetskrafter.*

För beredande af den förstärkning af nedre justitierevisionens arbetskrafter, som nödvändiggjordes af Riksdagens beslut år 1905 angående ökning af antalet justitieråd, anvisade Riksdagen för år 1907 ett belopp af 25,800 kronor. Enahanda belopp, fördeladt efter nu tillämpade grunder, torde böra äskas jämväl för år 1908, hvadan jag hemställer, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att till aflönande af dels tre tillförordnade revisionssekreterare och dels sex amanuenser i nedre justitierevisionen, däraf tre med skyldighet att tjänstgöra såsom protokollssekreterare, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 25,800 kronor.

[12.]

*Biträde å
nedre
revisionens
registratorskontor.*

För bestridande af de utgifter för anställande af ytterligare ett arbetsbiträde vid nedre justitierevisionens registratorskontor, som föranleddes af den nya lagstiftningen om fullföljd af talan, har Riksdagen allt sedan år 1902 anslagit på extra stat för hvarje år ett belopp af 2,700 kronor. Då anslaget fortfarande är erforderligt, hemställer jag, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att till aflönande af ett biträde å nedre justitierevisionens registratorskontor å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 2,700 kronor.

[13.]

*En extra
division i Svea
hofrätt.*

På framställning af Svea hofrätt beslöt Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 27 maj 1904, att en extra division skulle få hos hofrätten bildas och den 1 september 1904 träda i verksamhet för att under ett år handlägga uteslutande instämnda och vädjade mål. Genom nådiga bref den 12 maj 1905 och den 16 juni 1906 har sedermera medgifvits, att den extra divisionens verksamhet skulle få fortfaara under tillhoppa ytterligare två år eller till den 1 september 1907. Medel till bekostande af denna tillfälliga förstärkning har, såvidt angår sista arbetsåret, anvisats af Riksdagen på extra stat för år 1907.

Uti underdånig skrifvelse den 1 oktober 1906 har hofrätten anført att, enligt utredningar, som tidigare af hofrätten meddelats, behöfvet af den extra divisionen föranledts hufvudsakligen däraf, att från

och med år 1902 antalet af de instämnda och vädjade mål, som inkommit till hofrätten, i ansenlig grad ökats. Under det antalet dylika mål för femårsperioden 1897—1901 utgjort i medeltal 1,227 årligen, steg nämligen antalet år 1902 till 1,508 samt har år 1903 utgjort 1,451 och år 1904 uppgått till 1,509 mål. Denna starka tillströmning af instämnda och vädjade mål i förening med målens ofta tidsödande beskaffenhet hade till följd, att balansen af oafgjorda instämnda och vädjade mål, som vid 1901 års slut utgjorde 643 mål, under åren 1902 och 1903 steg till 1,148 mål samt att balansen under år 1904, då den extra divisionen, såsom nämnts, ej förr än den 1 september trädde i verksamhet, ytterligare höjde sig till 1,292 mål.

Under år 1905 hafva instämnda och vädjade mål till hofrätten inkommit till ett antal af 1,438, hvaremot afgjorts 1,502, däraf 260 å den extra divisionen. Med tillhjälp af denna division har följaktligen under år 1905 förebyggts ökning af balansen å ifrågavarande slag af mål, men balansen har ej kunnat minskas med mer än 64 mål, hvadan vid 1905 års slut återstod en balans af 1,228 instämnda och vädjade mål.

I afseende å förhållandena under hela perioden 1902—1905 har hofrätten anført, att under dessa fyra år blifvit af hofrättens sju ordinarie divisioner enligt de upprättade arbetsredogörelserna afgjorda — förutom brottmål, civila besvärsmål och olika slag ärenden, å hvilka mål och ärenden egentlig balans ej uppkommit — instämnda och vädjade mål till sammanlagdt antal af 4,944 eller i årligt medeltal 1,236, däraf omkring 288 belöpa på den så kallade sjunde divisionen, som har att handlägga uteslutande instämnda och vädjade mål. Antalet åter af de under nämnda fyra år till hofrätten inkomna nya instämnda och vädjade mål utgjorde i medeltal för år räknadt omkring 1,476. Hade således en extra eller åttonde division varit i verksamhet hela fyraårsperioden och därunder afgjort ungefär lika många instämnda och vädjade mål, som afdömts af den sjunde divisionen, eller 288 årligen, så skulle hofrätten med åtta divisioner kunnat årligen afgöra omkring 1,524 dylika mål, ett antal, som endast med 48 öfverstiger de under perioden 1902—1905 inkomna instämnda och vädjade målens nyss angifna årliga medeltal eller 1,476.

Hofrätten, som den 20 december 1905 till Kungl. Maj:t afgifvit utlåtande öfver väckt fråga om inrättande af en särskild hofrätt för de norra delarna af riket, har vidare erinrat, att hofrätten i nämnda ärende haft anledning undersöka, huruvida behovet af en åttonde division inom hofrätten må antagas blifva konstant eller icke. I detta

[13]. ämne yttrade hofrätten i utlåtandet bland annat, att frågan, huruvida behovet af den åttonde divisionen blir stadigvarande, kan sägas vara hufvudsakligen beroende därpå, om i antalet inkommande vademål, sådant det visat sig från och med år 1902, inträder väsentlig och bestående nedgång; att minskning med ett mindre betydande antal eller under enstaka år icke synes blifva tillfyllest, helst arbetskraft bör beräknas för afarbetande af den befintliga balansen af vädjade mål och den balans, som kan tillkomma på grund af tillfälliga stegringar i det vanliga antalet inkommande mål; att de omständigheter, som intill tiden för utlåtandets afgifvande förekommit, icke gifvit anledning att förutsätta återgång i antalet inkommande vademål; samt att det jämväl på grund af tidigare erfarenhet synts föga antagligt att, med stigande folkmängd och fortgående utveckling särskildt inom de delar af landet, som tillhöra Svea hofrätts jurisdiktionsområde, det efter hand skall i det hela uppstå sådan verklig och varaktig minskning i hofrättens arbetsmaterial, att den åttonde divisionen kan undvaras.

Under de tre första kvartalen af år 1906 hafva, enligt hvad hofrätten uppgifvit, dit inkommit nya vademål till ett antal, som något öfverstiger antalet under motsvarande kvartal af år 1905.

I betraktande af de förhållanden, som sålunda äro för handen, har hofrätten ansett kunna ifrågasättas, huruvida icke åtgärd bör redan nu vidtagas för den åttonde divisionens uppförande på ordinarie stat.

För den händelse emellertid, att med dylik åtgärd anses böra anstå i afvaktan på ytterligare erfarenhet, har hofrätten hemställt, att dess arbetskrafter jämväl under tiden från den 1 september 1907 måtte få, för afgörande af instämnda och vädjade mål, förstärkas med en extra division och att denna divisions tjänstgöring må fortfara tills vidare och så länge Kungl. Maj:t ej på grund af inträffad nedgång i antalet balanserade mål eller af annan orsak finner skäligt förordna om upphörande af divisionens verksamhet.

Till bestridande af kostnaderna för den extra divisionen har — anför hofrätten vidare — hittills i enlighet med hofrättens hemställan anvisats ett belopp af 15,900 kronor för år räknadt, af hvilket belopp utgått bland annat till fem adjungerade ledamöter arvoden efter 2,000 kronor för helt år, motsvarande de för hofrättsledamot bestämda tjänstgöringspenningar.

Ehuru ersättning efter nämnda beräkningsgrund till adjungerad ledamot måste i anseende till tjänstgöringens ansvarsfulla art och då

det därmed förenade arbetet helt och hållet tager den adjungerade ledamotens tid och krafter i anspråk, anses vara synnerligen ringa, när, såsom här är fallet, tjänstgöringen icke inskränkes till en kort tid af året, hade hofrätten tidigare ej ifrågasatt högre ersättning, så länge nämligen förhoppning fanns, att den extra divisionen ej skulle behöfva anlitas under någon synnerligen lång tidrymd. [13.]

Men då numera, enligt hvad den meddelade utredningen gifver vid handen, starka skäl finnas att antaga att, så framt icke en ny ordinarie division upprättas, anordningen med den extra divisionen måste under ganska lång tid framåt blifva bestående, har hofrätten nu ansett sig böra hemställa att, därest tiden för den extra divisionens tjänstgöring vidare utsträcket, de fem adjungerade ledamöterna måtte beredas för deras tjänstgöring enahanda ersättning, som enligt stat tillkommer hofrättens assessorer i lägsta lönegraden, eller efter 5,300 kronor hvar för år räknadt.

Att — yttrar hofrätten härom — den, som icke blott tillfälligt under delar af året utan år efter år oafbrutet tjänstgör såsom hofrättsledamot, också bör tillmätas sådan aflöning, som tillkommer ordinarie hofrättsledamot, lärer ej kunna anses annat än billigt och rättmätigt. Denna grundsats har jämväl vunnit erkännande och tillämpning på det sätt, att i talrika fall, då ordinarie hofrättsledamöter under lång tid användts för uppehållande af ämbeten utom hofrätten eller för lagstiftningsarbeten och därvid åtnjutit ersättning af särskilda medel, Kungl. Maj:t ställt därigenom besparade löner på hofrättens stat till hofrättens förfogande att tilldelas adjungerade ledamöter. Antalet på detta sätt tillgängliga löner plägar dock ingalunda motsvara antalet af de adjungerade ledamöter, hvilka hafva stadig tjänstgöring i ordinarie ledamöters ställe, och missförhållandet mellan antalet tillgängliga löner och antalet adjungerade ledamöter med stadigvarande tjänstgöring blifver naturligtvis större och kännbarare, när till följd af anordningen med den extra divisionen tillkommer ett antal af icke mindre än 5 året om tjänstgörande adjungerade ledamöter.

Enligt hvad hofrätten uppgifvit, tjänstgöra för närvarande af hofrättens ordinarie ledamöter 14 utom hofrätten, nämligen 1 hofrättsråd och 13 assessorer. Utaf dessa ledamöter är 1 förordnad att vara ledamot i lagberedningen, 2 tjänstgöra såsom expeditionschefer, 1 såsom kabinetssekreterare i utrikesdepartementet, 1 såsom chef för rättsafdelningen i samma departement och de öfriga 9 såsom revisionssekreterare. I stället för nämnda 14 ordinarie ledamöter äro hos hof-

- [13.] rätten anställda lika många adjungerade ledamöter och med tillägg af de 5, som måste adjungeras till följd af anordningen med den extra divisionen, uppgår hela antalet adjungerade ledamöter med stadigvarande tjänstgöring till 19.

Med de lediga ledamotslöner, som ställts till hofrättens förfogande, har sådan aflöning, som består assessor i lägsta lönegraden, ej kunnat beredas åt flera än 9 af ifrågavarande 19 adjungerade ledamöter. Af de öfriga 10 uppbära för närvarande 4 jämte tjänstgöringspenningar hvar sin fiskalslön å 1,500 kronor och 1 erhåller utom tjänstgöringspenningar ett aflöningstillägg efter 1,100 kronor för år, utgörande det belopp, hvarmed en ledig hofrättsrådslön öfverskjuter hvad som däraf motsvarar en assessorslön. Återstående 5 adjungerade ledamöter med stadigvarande tjänstgöring åtnjuta icke annan aflöning än tjänstgöringspenningarna. Men därutöfver har hofrätten jämväl erinrat att, då till förbättrande i någon mån af aflöningen för en del adjungerade ledamöter med stadigvarande tjänstgöring lediga fiskalslöner på omförmälda sätt måst tagas i anspråk, däraf blifvit en följd att, ehuru inom Svea hofrätt samtliga de sex fiskaltjänsterna i verkligheten, enligt hvad lång tids erfarenhet ådagalagt, måste ständigt uppehållas af tillförordnade fiskaler, icke ens någon af dessa tillförordnade tjänstemän kunnat för den ansträngande fiskaltjänstgöringen, bestående i beredande och föredragning inför hofrätten af de inkommande brottmålen, uppsättande af utslag i dylika mål med mera, tilläggas större del af de för fiskaltjänsterna afsedda aflöningsmedlen än de obetydliga tjänstgöringspenningarna, utgående efter 1,000 kronor för helt år.

Kostnaden för en extra division skulle, förutsatt att ersättningen åt 5 adjungerade ledamöter, såsom hofrätten hemställt, beräknas efter 5,300 kronor för hvar i stället för såsom hittills efter 2,000 kronor, komma att öfverstiga den nuvarande kostnaden med 16,500 kronor för år räknadt, och följaktligen skulle årsanslaget till en extra division behöfva höjas från nu utgående belopp 15,900 kronor till 32,400 kronor.

Såsom framgår af hofrättens framställning, afser hofrätten, att den nuvarande extra divisionen måtte få en något mera stadigvarande karaktär, än den förut ägt. Det kan då ifrågasättas, huruvida icke afgörandet häraf i viss mån blir beroende af det beslut, som kan komma att fattas rörande den väckta frågan om inrättande af en hofrätt för Norrland. Då jag likväl anser, att denna fråga för närvarande ej bör upptagas till besvarande, beror det företrädesvis därpå, att jag ej finner tiden därför lämplig.

Sedan Svea hofrätt den 13 april 1905 anbefallts att förebringa utredning och afgifva utlåtande, bland annat, rörande behovet och lämpligheten af inrättandet af en särskild hofrätt för de norra delarna af riket, afgaf hofrätten det utlåtande, som i hofrättens förevarande skrifvelse omtalats. I detta utlåtande har hofrätten upptagit till granskning de skäl, som till stöd för den ifrågasatta åtgärden framkommit hufvudsakligen från två olika synpunkter, den ena att hofrättens nuvarande storlek tydligtvis måste medföra åtskilliga olägenheter, den andra att den angifna åtgärden skulle vara af behovet påkallad för de nordligaste delarna af riket. Hofrätten fann de i förra hänseendet anförda skälen icke ådagalägga nödvändigheten af den föreslagna anordningen. Och de fördelar, som för den rättssökande allmänheten eller eljes ur processuell synpunkt kunde under nu gällande rättegångsordning vinnas genom upprättande af en särskild hofrätt för de norra delarna af riket, ansåg hofrätten vara alltför oväsentliga att kunna i och för sig utgöra grund för vidtagande af en åtgärd, som icke ens kunde betecknas såsom i öfvervägande grad lämplig.

Att växande folkmängd och ökad utveckling inom rikets norra del så småningom kommer att göra en särskild mellaninstans för denna del nödvändig, anser jag visserligen högst troligt. Men ännu torde icke meningarna härom hafva så enat sig, att frågan kan anses mogen för afgörande. Någon olägenhet af att den ännu någon tid uppskjutes lärers i allt fall ej kunna påvisas. Huruvida med anordningen bör dröjas ända till den tid, då en reform af vår rättegångsordning kan tänkas blifva genomförd, torde för närvarande icke kunna bedömas. Men det afgörande skälet mot att nu söka genomföra anordningen är för mig det, att, innan hofrättsledamöternas aflöning blifvit så reglerad, att de, hvad nu ej kan sägas, i ekonomiskt hänseende kunna intaga en tillräckligt oberoende ställning, inrättandet af en hofrätt för Norrland ej synes mig tillrädligt.

Hvad nu angår hofrättens förevarande framställning, finner jag det vara ådagalagdt, att behovet af den extra divisionen fortfarande kvarstår och att detta behof är så stadigvarande att, såsom hofrätten föreslagit, den extra divisionens tjänstgöring bör fortfara tillsvidare. Vid sådant förhållande synes det icke vara riktigt och knappast staten värdigt, att de personer, som i och för denna division komma att en längre tid där adjungeras såsom ledamöter, skola erhålla så ringa godtgörelse, som hittills utgått. Den, hvilken år efter år såsom ledamot i hofrätten fullgör en för staten oundgängligen nödig funktion, synes rättvisligen äfven böra komma i åtnjutande af en mot ledamots aflöning

- [13.] svarande inkomst. Då emellertid de, som erhålla förordnande till ifrågasvarande tjänstgöring, icke få vidkännas sådant pensionsafdrag, som ordinarie ledamot har att erlægga, synes arfvodet till en hvar af dem lämpligen kunna begränsas till 5,000 kronor om året. Om arfvodet så bestämmes, skulle den af hofrätten beräknade kostnaden för den extra divisionen nedbringas till 30,900 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att, för fortsatt uppehållande från den 1 september 1907 af en extra division i Svea hofrätt för behandling af instämnda och vädjade mål, å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 30,900 kronor äfvensom medgifva, att Kungl. Maj:t må under år 1907 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 september till årets slut.

- [14.] Äfven Göta hofrätt har anmält behof af ökade arbetskrafter. Här om har hofrätten i underdånig skrifvelse den 10 december 1906 — med erinran att en af hofrättens divisioner år 1896 öfverflyttades till Svea hofrätt och att sedan dess Göta hofrätt arbetat på fyra divisioner — anfört följande:

Antalet af de till hofrätten årligen inkomna instämnda och vädjade saker, hvilket från år 1887, då antalet af dylika mål utgjorde 1,053, oafbrutet minskades, till dess att detsamma år 1895 uppgick till 693, utgjorde år 1896 likaledes 693 samt aftog ytterligare under åren 1897—1900, hvilket sistnämnda år antalet uppgick till allenast 620. Antalet ökades under de därpå följande åren något och uppgick år 1901 till 670, år 1902 till 764, år 1903 till 731 och år 1904 till 753 men föll år 1905 till 683. För år 1906 kan antalet inkomna instämnda och vädjade mål med all sannolikhet beräknas komma att uppgå till ungefärligen samma siffra som under år 1905.

Ehuru sålunda antalet af de till hofrätten årligen inkomna instämnda och vädjade mål under de tio åren 1896—1905 icke undergått någon väsentlig stegring, har det icke varit för hofrätten möjligt att med de arbetskrafter, som under denna tid stått hofrätten till buds, förebygga, att icke en högst betydande balans af dylika mål uppkommit. Balansen, som vid utgången af år 1896 utgjorde allenast 181 mål, steg under de närmast därpå följande åren småningom och ut-

gjorde vid slutet af år 1899 237 mål. Sedan balansen under år 1900 minskats till 220 mål, tillväxte den därefter hastigt under år 1901 med 118 mål och under år 1902 med 156 mål och har sedermera årligen ökats, så att den vid 1905 års slut uppgick till 683 mål. Under år 1906 torde balansen komma att uppgå till inemot samma antal mål som vid 1905 års utgång. Då medeltalet af de utaf hofrätten under åren 1897—1905 afgjorda instämnda och vädjade mål utgjort för år 629, har hofrätten antagit, att icke alla de mål af omförmälda slag, hvilka vid 1906 års slut komma att till år 1907 balanseras, blifva under detta år afgjorda.

Af brottmål och civila besvärsmål, hvilka båda slag af mål på grund af den för hofrätterna gällande arbetsordning i regeln komma till mycket snar föredragning, förefanns däremot vid 1905 års utgång allenast sådan balans, som vid årsskifte regelbundet måste uppkomma.

Då emellertid en större balans af instämnda och vädjade mål måste leda till ett för rättskipningen menligt försenande i allmänhet af dylika måls afgörande i hofrätten, och enligt hofrättens mening det icke är antagligt, att under den närmaste framtiden det skulle med afseende å antalet af inkommande instämnda och vädjade mål inträda någon minskning, som skulle lämna hofrätten tillfälle att med nu tillgängliga arbetskrafter afarbete den befintliga balansen, har hofrätten ansett sig böra i tid göra framställning om vidtagande af särskilda åtgärder till balansens nedbringande samt till förebyggande af ställningens försämrande.

Hofrätten har därför hemställt, att en extra division måtte få hos hofrätten bildas och den 1 oktober 1907 träda i verksamhet för att under ett år handlägga uteslutande instämnda och vädjade mål samt att Kungl. Maj:t täcktes anvisa för detta ändamål nödiga medel.

I fråga om det belopp, som bör anslås såsom arfvode åt en hvar af de fem personer, hvilka i händelse af bifall till hofrättens hemställan skulle erhålla uppdrag att biträda hofrätten såsom adjungerade ledamöter har hofrätten, med hänsyn till uppdragets beskaffenhet och vikt samt med afseende å angelägenheten af att till uppdraget erhålla fullt skickliga och lämpliga personer, uttalat, att beloppet ej torde böra sättas lägre än till 4,000 kronor, hvadan hofrätten föreslagit att till en hvar af dessa fem adjunkter måtte anvisas ett arfvode af 4,000 kronor. Härförutom har hofrätten hemställt om anvisande dels åt en hvar af de två personer, som kunde af hofrätten förordnas att å den extra divisionen tjänstgöra i egenskap af notarier, arfvode

[14.]

- [14.] af 1,800 kronor och renskrifningspenningar 400 kronor och dels till gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän 1,200 kronor.

Att, oaktadt under de senare åren någon större stegring af de till Göta hofrätt inkomna vädjade och instämnda målens antal ej visat sig, antalet balanserade dylika mål högst betydligt ökats, finner jag så anmärkningsvärdt, att det synes mig böra oförtöfvadt tagas under öfvervägande, huruvida icke genom ändring af arbetssättet i hofrätten en mera ändamålsenlig hushållning med dess ordinarie arbetskrafter kan genomföras till vinnande af ett bättre arbetsresultat. Men enär det måste vara angeläget att den uppkomna balansen snarast möjligt afarbetas, lär det blifva nödigt att, såsom hofrätten begärt, förstärka dess arbetskrafter för ett år med en extra division, med hvars tillhjälp det torde blifva möjligt att nedbringa den nu befintliga arbetsbalansen till en något så när måttlig storlek.

Då emellertid andra hufvudtiteln's besparingar icke lämna tillgång till bestridande af de med anordningen förenade utgifter, torde annan utväg ej finnas än att hos Riksdagen begära hvad som för ändamålet kan erfordras.

Med hänsyn särskildt till den kortare tid, som, enligt hvad nämnts, den extra divisionen lär behöfva vara i verksamhet samt de billigare lefnadskostnaderna i Jönköping, jämförda med dem i Stockholm, torde den af hofrätten föreslagna aflöningen till de personer, som skola erhålla förordnande att såsom adjungerade ledamöter biträda hofrätten, få anses skäligen. Öfriga föreslagna arfvoden öfverensstämman med de belopp, som anvisats för den i Svea hofrätt inrättade extra divisionen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att, för beredande af tillfällig förstärkning af Göta hofrätts arbetskrafter med en extra division för behandling af instämnda och vädjade mål under ett år från den 1 oktober 1907, på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 25,600 kronor, äfvensom medgifva att Kungl. Maj:t må under år 1907 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från den 1 oktober till årets slut.

[15.]
Krigshof-
rätten.

Enär frågan om krigshofrättens organisation icke heller vid detta års riksmöte kan framläggas till afgörande, hemställer jag, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för år 1908 till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter å extra stat anvisa enahanda belopp, som för innevarande och flera föregående år därtill anslagits, eller 3,250 kronor.

[15.]

Den för tvångsuppfostringsanstalten å Bona fastställda aflöningsstat för år 1907 upptager:

[16.]
Tvångsupp-
fostringsan-
stalten å
Bona.

	Lön		Tjänstgöringspenningar		Arfvode		Summa		Ålderstillägg	
									efter 5 år	efter 10 år
direktören	2,500	—	1,500	—			4,000	—	500	500
predikanten och förste läraren					2,400	—	2,400	—		
andre läraren	1,200	—					1,200	—	200	200
1 afdelningsbefälhafv. 1	1,000	—	600	—			1,600	—	200	200
1 »	1,000	—	600	—			1,600	—	200	200
bokhållaren					1,200	—	1,200	—		
1 förman	450	—	400	—			850	—	75	75
7 förmän	3,150	—	2,800	—			5,950	—	525	525
husmodern, jämte fri kost	300	—	200	—			500	—	50	50
maskinisten	650	—	500	—			1,150	—	75	75
läkaren					500	—	500	—		
landtbruksinspektoren	1,200	—	600	—			1,800	—	200	200

Uti underdånig skrifvelse den 19 oktober 1906 har anstaltens styrelse anført, att, såvidt erfarenheten hittills gifvit vid handen, dessa aflöningsförmåner, till hvilka — utom hvad angår läkaren — jämväl höra fri bostad och vedbrand, möjliggjort de i aflöningsstaten upptagna befattningarnas besättande med dugliga och lämpliga personer. När andre lärarebefattningen kungjordes, anmälde sig dock blott en sökande till platsen. Och efter en kortare tids tjänstgöring på förordnande vid anstalten har denne sökt och erhållit bättre aflönad tjänst. Vid det förhållandet, att folkskollärarnes aflöningsvillkor blifvit genom Riksdagens beslut år 1906 afsevärdt förbättrade, lär det, enligt styrelsens förmenande, ej heller vara att vänta, att andre lärarebefatt-

[16.] ningen — hvars innehafvare jämlikt § 24 af den för anstalten utfärdade stadga bör uppfylla de villkor, som äro föreskrifna för anställning såsom lärare vid folkskola, — skall utan ökning af den för befattningen fastställda aflöning kunna på nöjaktigt sätt besättas. Vid den nuvarande knappa tillgången på lärarekrafter för folkskolan lär det ock vara oundgängligen nödigt, att en tjänst, som måste anses särdeles ansträngande och kräfvande med hänsyn såväl till lärjungarnas ofta klena intellektuella begåfning som till deras i allmänhet låga sedliga ståndpunkt, göres mera begärlig genom bättre aflöning. Äfven om minimiaflöningen för folkskollärare med 1907 års ingång blir 900 kronor, eller 300 kronor lägre än begynnelselönen för andre läraren vid anstalten, torde icke böra förbises, att folkskollärare vanligen rätt snart erhåller ökade inkomster genom undervisning i slöjd samt i fortsättningsskola, hvarjämte folkskollärares minimiaflöning utgår för undervisning under åtta månader eller 34¹/₂ veckor, under det att andre läraren vid anstalten har att under hela året — med undantag af den kortare ledighet, som kan medgifvas befattningshafvande i allmänhet — deltaga i tillsynen å eleverna. Gifvet är ju ock, att en förhöjd aflöning skulle möjliggöra anställandet af en person, som kunde göra en betydande insats i anstaltens uppfostringsarbete och som sedermera kunde, såvida han ej återgår till folkskolans tjänst, med den å anstalten vunna erfarenheten finna användning på annat område af samhällets skyddsuppfostrande verksamhet.

Då emellertid en ändring i den fastställda lönestaten icke torde böra företagas så kort tid efter anstaltens trädande i verksamhet, har det synts styrelsen, att intill dess organisationen af anstalten hunnit ytterligare pröfvas beträffande den del af uppfostringsarbetet, hvarom nu är fråga, en inkomstökning skulle kunna beredas andre läraren genom ett arvode för bestridande af orgelspelningen vid gudstjänsterna å anstalten samt för deltagande i elevernas undervisning i sång. För orgelspelningen vid gudstjänsterna, hvilka enligt stadgan för anstalten skola hållas hvarje sön- och hælgdag, har styrelsen hittills nödgats till särskilda personer i orten utbetala ersättningar för hvarje gång. Men genom ett bemyndigande att utbetala ett bestämdt årligt organistarfvode, hvilket med hänsyn till de å landsbygden vanligen förekommande organistaflöningarna samt den nyss ifrågasatta skyldigheten att deltaga i sångundervisningen ansetts lämpligen kunna bestämmas till 400 kronor att utgå af förslagsanslaget till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m., skulle sannolikt kompetent person kunna för andre lärarebefattningen erhållas.

I sammanhang härmed har styrelsen anmält, att icke alla i löne-
staten upptagna befattningar varit under hela år 1906 tillsatta, i det
att en afdelningsbefälhafvarettjänst och andre lärarebefattningen först
den 1 juli 1906 erhöillo innehafvare, och under årets första månader
blott fyra förmans aflöningar togos i anspråk. Härigenom har en be-
sparing af 3,172 kronor 85 öre uppkommit å det till aflöningar åt
tjänstemän och betjante vid anstalten för år 1906 anvisade extra an-
slag af 24,550 kronor. Sedan emellertid antalet till anstalten öfver-
lämnade minderåriga förbrytare under årets lopp alltjämt ökats, så att
detsamma, med inräkning af de under år 1905 ankomna 16 elever,
den 19 oktober 1906 uppgick till 66, har hela den förvaltningsperso-
nal, för hvilken aflöning finnes disponibel, måst tillsättas. Det har emel-
lertid synts styrelsen ovisst, om, sedan numerären ytterligare ökats,
särskildt antalet förmän blir tillräckligt för utöfvande af den i stadgan
för anstalten föreskrifna ständiga tillsynen å eleverna samt deras hand-
ledning i olika arbetsgrenar och yrken.

Styrelsen har vidare erinrat att, utom nämnda löneanslag, hvil-
ket Riksdagen för år 1907 anvisat såsom extra förslagsanslag högst
24,550 kronor, likaledes å extra stat för år 1907 beviljats ett förslags-
anslag af 24,000 kronor till kost och beklädnad åt de vid anstalten
intagna elever m. m., enligt följande beräkning:

till anskaffande och underhåll af beklädnad åt 100 elever, 80 kronor för hvarje elev	kronor 8,000: —
» förplägning samt till aflönande af tjänstefolk till biträde åt husmodern i hushållet	» 10,000: —
» bränsle och lyse	» 3,000: —
» bestridande af diverse omkostnader såsom utskylder, medicin, telefon, frakter, ersättning för återförande af för-rymda elever m. m.	» 3,000: —
Summa kronor 24,000: —	

Rörande elevernas beklädnad har styrelsen erinrat om en till Kungl. Maj:t tidigare ingifven framställning, däri framhållits, att eleverna vid ankomsten till anstalten i de flesta fall äro försedda med dåliga och otillräckliga beklädnadspersedlar, och att, då dessa vid elevens

[16.] utskrifning naturligtvis äro urväxta, det lärer blifva nödvändigt att vid utskrifningen utrusta honom med erforderlig beklädnad. Styrelsen, som tillika ingaf förslag till utrustning, upptagande de nödvändigaste persedlarna, beräknade kostnaden härför till 100 kronor för hvarje elev.

Med åberopande häraf har styrelsen nu hemställt, att förslagsanslaget till kost och beklädnad m. m. måtte för år 1908 ökas med 5,000 kronor till bestridande af kostnaderna för utrustning åt utskrifna elever med beräkning af högst 100 kronor för en hvar af 50 elever, som från och med år 1908 torde årligen komma att från anstalten utskrifvas.

Då under år 1907 endast ett fåtal elever torde ifrågakomma att utskrifvas, har styrelsen ej ansett nödigt att härför äska särskildt anslag, utan endast bemyndigande att, efter beräkning af högst 100 kronor för hvarje utskrifven elev, af 1907 års anslag använda erforderliga medel till utrustning af elever, som under år 1907 utskrifvas.

Rörande ifrågavarande anslag å 24,000 kronor, har styrelsen vidare anfört, att anslaget torde komma att för år 1906 öfverskridas, beroende hufvudsakligen därpå, att beklädnad måst anskaffas i förlag för att möta behovet däraf under vintern, hvarjämte produktionskostnaden för den vid anstaltens jordbruk under året erhållna brödsäden samt för andra lifsmedel, hvilka först under år 1907 blifva å anstalten konsumerade, måst under år 1906 förskotteras. Men styrelsen har dock uttalat den förhoppning, att med hänsyn till den alltjämt ökade afkastningen af jordbruket någon förhöjning för år 1908 icke skall blifva erforderlig utöfver de angifna kostnaderna för utrustning af elever vid deras utskrifning samt för orgelspelningen vid gudstjänsterna och sångundervisningen. Till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. skulle alltså erfordras ett anslag af 29,400 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att dels på extra stat för år 1908 bevilja till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid anstalten ett anslag af 24,550 kronor, samt till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever med mera ett förslagsanslag af 29,400 kronor, dels ock medgifva, att af 1907 års förslagsanslag till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever med mera må användas erforderliga medel till utrustning af de elever, som samma år utskrifvas, äfvensom utbetalas arfvode för orgelspelning vid gudstjänsterna samt elevernas undervisning i sång med 400 kronor.

Den af styrelsen beräknade kostnad för utrustning åt elever vid deras utskrifning från anstalten, 100 kronor för hvarje, torde så myc-

[16.]

ket mindre kunna anses för hög, som kostnaden för minderåriga kvinnliga förbrytares förseende med nödiga beklädnadspersedlar i proposition till 1906 års riksdag beräknades till enahanda belopp. Antalet elever vid Bona, som vid 1905 års utgång uppgick till 16, har därefter så vuxit, att hela antalet under åren 1905 och 1906 intagna elever utgjorde 70, däraf dock 4 vid 1906 års slut voro rymda, 1 afviden och 1, såsom efter intagandet dömd till straffarbete, ur anstaltens rulla afförd. Mot beräkningen af antalet för år 1908 utskrifna elever torde vid sådant förhållande ej något vara att erinra. Ej heller i öfrigt har jag funnit anledning till erinran mot hvad styrelsen anfört, hvadan jag hemställer, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

dels att på extra stat för år 1908 bevilja:
till aflöningar åt tjänstemän och betjante vid
tvångsuppfostringsanstalten å Bona ett förslagsanslag
högst 24,550 kronor,

samt till kost och beklädnad åt de vid anstalten
intagna elever m. m. ett förslagsanslag af 29,400 kronor,

dels ock att medgifva, att af 1907 års förslags-
anslag till kost och beklädnad m. m. må användas
erforderliga medel till utrustning af de elever, som
samma år utskrifvas, äfvensom utbetalas arfvode för
orgelspelning vid gudstjänsterna samt elevernas under-
visning i sång med 400 kronor.

Då för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, torde böra äskas samma anslag, som af 1907 års riksdag beviljades, hemställer jag att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

[17.]

*Tvångsupp-
fostran åt
minderåriga
kvinnliga
förbrytare.*

att, för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, på extra stat för år 1908 anvisa *dels* ett belopp af 2,100 kronor att utgå såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till lön åt föreståndarinna vid sådan anstalt *dels ock* ett förslagsanslag å 5,000 kronor till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bespisning, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning.

[18.]
Rese-
stipendier.

Det anslag, som under de senare åren beviljats till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet, synes mig fortfarande böra utgå med oförändradt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att på extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 6,000 kronor till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet.

[19.]
Statskonto-
rets förskott.

Jämlikt föreskrifter i särskilda nådiga bref har statskontoret under förskottstitel utbetalt följande belopp:

till bestridande af kostnaderna, föranledda af förhandlingar rörande de unionella förhållandena	8,450: 96
till bestridande af kostnaderna för en statistisk utredning i rösträttsfrågan	22,000: —
arfvoden m. m. till kommitterade för biträde inom justitiedepartementet vid uppgörande af förslag till rösträttsfrågans lösning	2,199: 60
arfvoden m. m. för behandling inom justitiedepartementet m. m. af den så kallade Norrlandskommitténs förslag samt tryckning och häftning af kommitténs betänkande	4,054: 02
kostnad för utredning af frågan om inrättande af en administrativ högsta domstol	9,733: —
d:o för kommittéutredning rörande omorganisation af stiftsstyrelse m. m.	5,189: 15
d:o för krigslagstiftningskommittén	198: —
d:o för den s. k. vattenrättskommittén	10,446: 44
d:o för strafflagskommittén	1,693: 48
d:o för aktiebolagskommittén	21,839: 68
d:o för den s. k. dikningslagskommittén	3,195: 97
för tryckning af kommittéförslag angående jordregister	1,781: 25
„ anskaffande af afskrifter utaf renoverade protokoll för Ofvan Siljans domsaga	1,450: —
„ ersättning jämlikt lagen den 10 juli 1899 för skada, som förorsakats af ämbets- och tjänstemän	7,359: 82
„ rese- och traktamentsersättning m. m. till delegerade för anordnande af tvångsuppfostringsanstalten å Bona	786: 08
kostnad för utförande af åtskilliga arbeten vid nämnda anstalt	7,800: —
	kronor 108,177: 45.

Med anmälan härom har statskontoret anhållit, att ersättning måtte beredas statskontoret för de sålunda förskjutna beloppen. [19.]

Den sist angifna kostnaden afser vissa ändringar beträffande den elektriska belysningen vid tvångsarbetsanstalten vid Bona. Då Riksdagen tidigare beviljat medel till anordnande af sådan belysning därstädes, anser jag mig böra här närmare redogöra för anledningen till att nya anordningar ändock behöft vidtagas.

Till utredning af kostnaderna för införande af elektrisk belysning vid anstalten åberopades vid 1904 års riksdag en af ingenjören Ivar Rosén uppgjord beräkning, slutande å ett belopp af 10,600 kronor. Häri ingingo två poster, hvilka de för anstaltens anordnande tillsatta delegerade och deras biträdande arkitekt ansågo onödiga, nämligen 200 kronor till yttre belysning och 3,300 kronor till ett ackumulatorsbatteri såsom reserv. Rörande behovet af detta batteri hade biträdande arkitekten anfört, att en dylik reserv skulle blifva dyrare, än om såsom reserv användes fotogenbelysning, samt att, då reservbehovet snarare torde inträda genom åverkan på ledningsnätet än genom fel i maskineriet, fotogenbelysning var afgjort att föredraga framför batteriet, som var alldeles onyttigt i händelse af åverkan å hufvudledningen. Efter afdrag af nämnda två poster skulle således kostnaden för anläggningen uppgå till 7,100 kronor, oberäknadt kostnaden för inlösen af en äldre vid Bona befintlig dynamomaskin, som var för anläggningen nödig och värderats till 350 kronor.

Med anledning af den förebragta utredningen begärdes i proposition till nämnda års riksdag beviljandet af 7,450 kronor till bekostande af elektrisk belysningsanläggning vid anstalten, och Riksdagen lämnade härtill sitt bifall.

Följande år anmäldes emellertid för Riksdagen, att det för nyss-nämnda ändamål beräknade beloppet funnits vara otillräckligt. I afseende å belysningsanläggningen hade nämligen delegerade hos Kungl. Maj:t uppgifvit, att det vid uppgörande af slutligt förslag till införande af den elektriska belysningen visat sig, att den befintliga drifkraften vintertiden icke fungerade tillräckligt jämnt och pålitligt, och att af sådan anledning ett ackumulatorsbatteri var behöfligt. Därtill kom, att den detaljerade utredningen gifvit vid handen en tillökning i lampantalet utöfver det ursprungligen beräknade antalet. Den ökade belastning, som häraf blef en följd, gjorde det därför önskvärdt, att anläggningen kompletterades med ett ackumulatorsbatteri. Då delegerade sålunda ansett anskaffandet af ett dylikt batteri nödigt, hade delegerade,